

duplici ratione suadere curant. Principum quia ob
 1. predeceffum Ludouici primi legatarij ante t mortem
 2. testatoris legatum effectum fuisset caducum, vel quali-
 3. tateque non ad alios legatarios, sed ad Palmerios
 4. heredes vniuersales pleno iure t bona legata specta-
 5. rent non secus, ac spectat hereditas ad heredes ab
 6. intestato si hares scriptus vniu. testator decedat,
 7. et ex *lex in l. uenica §. cum triplici* & *§. pro secundo*
 8. *C. adue. tollen. vti iurque calum equiparat. Castr. in l.*
 9. *si inter virum num. 5. prope fin. & in l. quod pariter num.*
 10. *4. ff. de dub. quem sequitur Soc. sen. in l. sed, & in illo*
 11. *num. 2. vers. tertio qu. & num. 2. vers. quarto nro ff. eod.*
 12. ea ratione quia utrobique eadem militat ratio cum
 13. tam ad t validitatem, & confirmationem legati ne-
 14. cessaria sit super existentia legatarij, quam ad validi-
 15. tatem, & confirmationem institutionis opus est su-
 16. peruenientia hereditis, qui adire possit, sic etiam *Co-*
 17. *narr. var. resolut. lib. 2. cap. 7. num. 7. vers. tertio princi-*
 18. *palliter & num. 3. vers. quarto deducitur Botta conf. 80.*
 19. *num. 16. & leg. Mari. de contest. lib. 5. tit. 9. num. 12. & 3.*
 20. *Off. sub. decif. 108. numer. 5. & segg. qui omnes addunt*
 21. legatum t ad heredes legatarij non transmitti quon-
 22. ius putum esset, vt voluit. quoque *Sard. conf. 463. num. 7.*
 23. *Ciriac. contr. 32. num. 11*

Et quoniam conclusio hæc limitatur, quando lega-
 24. tario sunt datus substitutus, tunc enim ex voluntate
 25. testatoris ob predeceffum legatarij purificatur sub-
 26. stitutus, & ipse substitutus admittitur, vt probatur ex
 27. *d. l. uenica §. primo vers. sed & in l. §. pro secundo vers.*
 28. *nisi C. adue. tollen. ac tradit Bald. conf. 408. num. 1. lib. 2.*
 29. *conf. 441. n. 1. lib. 4. conf. 170. n. 3. lib. 5. Paris. conf. 62. n. 10.*
 30. *& seg. conf. 64. n. 3. lib. 2. Soc. in d. num. conf. 42. n. 12. lib. 1.*
 31. Limitatio ista cum intelligenda sit t de substituto
 32. per vulgarem, secus vero si per fideicommissariam, &
 33. ratio diuersitatis est, quia predeceffus t legatarij
 34. efficiens, vt ille legatum acceptare non possit interue-
 35. niam substitutioni vulgari, quæ purificatur æquæ
 36. siue primo vocatus noli, siue non possit ex quacun-
 37. que causa, vt notat *Barr. in prima num. 13. ff. vulg. Bald.*
 38. *in l. humana viciari num. 33. C. in puer. & alio subf. Ayn.*
 39. *conf. 183. col. 2. vers. sed in casu Sard. conf. 347. num. 16. &*
 40. *decif. 57. num. 10. & segg. Pen. decif. 465. num. 1. & segg.*
 41. Claudij vero fideicommissarii, quæ supponit emolu-
 42. mentum fuisse primo vocato quæritum *Narr. conf.*
 43. *776. num. 28. Fusar. de subf. qu. 237. num. 10. & 15. vbi*
 44. allegat concordantes.

Non applicatur quando ex verbis testatoris
 45. colligitur noluisse testatorem substitutos succedere,
 46. nisi per fideicommissariam, & post acquisitum lega-
 47. tum primo legatario, quod vulgari repugnat *leg. post*
 48. *aditum C. in puer. & alio subf. Sard. conf. 250. num. 38. &*
 49. *in terminis Alex. conf. 1. sub n. 15. lib. 1. Narr. d. conf. 776.*
 50. *num. 27. Houd. conf. 48. num. 38. lib. 2. Fusar. conf. 122. n. 5.*
 51. *Gabr. 95. n. 1. lib. 1. qui videtur calus noster ponderan-*
 52. *do, tum quod substitutio facta fuit primo legatario*
 53. *ergo postquam ille acquisit, quia per vulgarem*
 54. *successit legatario non primo vocato, Barr. in l. 1.*
 55. *n. 18. ff. vulg. & pupill. Odd. conf. 68. n. 4. Fusar. de subf.*
 56. *quæst. num. 22. num. 1. & in terminis Alex. Narr. & alij non*
 57. *allegant, tum sequenda verba ibi, dicto vultu acce-*
 58. *re facit alij alij, & infra ibi, & finito dicto vultu per*
 59. *la morte di d. vultu vultu, &c. quæ verificari non pos-*
 60. *sunt in primo vultu vultu, si nisi postquam vultu*
 61. *acquisitum cum finis dicitur priuationem, seu*
 62. *desinitiam rei iam quæritæ, & deinceps t non dica-*
 63. *tur, quod nolum incepte, vt in puncto legati vultu*
 64. *fructus est, rex. expressus in l. Titio vultu in 96. vbi*
 65. *designe non videtur, quæ non incepti ff. condit. & demonst.*
 66. *l. sempronius 26. var. & l. de off. & l. de off. legat. leg.*
 67. *Paris Secunda,*

non videtur rem amittere Leon post videri ff. reg. iur.
 Roland. co. 57. n. 55. in fin. & n. 56. conf. 58. n. 16. & ff. lib.
 3. Fusar. conf. 72. num. 1. & de subf. 9. §. de off. legat. & 15.

Verum hoc mortuum plerique ex Dominis reite-
 68. runt animaduertentes nos versari in substitutione
 69. facta sub commemoratione mortis ibi, & contra deus
 70. Sig. Ludouici, & c. quæ cum fit compendiaria, t vt no-
 71. tant omnes in l. conu. ff. vulg. & in l. præbitor. Cod.
 72. impuber. & alio subf. Sard. conf. 31. n. 1. & decif. 332. n. 12.
 73. quomuis t non fuerit adiectum verbum quancum-
 74. que gloss. in cap. si pater. verb. absque deductione de testa.
 75. in 6. Alex. in d. l. Ceterum num. 27. Rot. decif. 66. num. 2.
 76. part. 4. recentior. continet etiam t vulgarem, vel tici-
 77. tam, vel vtrali dicunt expresse verbis generalibus
 78. *Barr. in d. l. Ceterum num. 32. Castr. in l. quædam la terza*
 79. *num. 7. §. acqu. heredit. Soc. sen. conf. 140. sub n. 5. lib. 1.*
 80. *Dre. conf. 416. num. 6. non obstante, quod facta sit in le-*
 81. *gato, nam & in legatis t vulgarem substitutionem*
 82. *ieri posse certum est l. uenica §. fin. autem aliquis Cod.*
 83. *caduc. tollen. l. si legat. 6. Cod. legat. l. 2. hereditum si ff.*
 84. *leg. 2. Perreg. de fideicom. art. 34. num. 7. & 19. ea quæ*
 85. *purificata fuit ob predeceffum primi legatarij, vt in*
 86. *puncto, Bellen. in d. conf. 6. num. 1. & 4. segg. & sub num. 1.*
 87. *vers. neque obstat, vbi respondendo contrariis ait quod*
 88. *dicto calu substitutus vulgari admittitur t si substitui-*
 89. *tus vulgari admittitur t si substitutus t si substitutus*
 90. *simpliciter, secus vero si sub conditione si primo vo-*
 91. *catas decesserit sine filiis, & ille cum filiis decessit*
 92. *non agnito legato, quia tunc substitutio censetur*
 93. *facta sub duplici conditione si nempe primus non*
 94. *agnouerit, & præterea si decesserit sine filiis Fusar.*
 95. *conf. 122. num. 6. circa fin. vbi quod Alex. & alij citati*
 96. *pro contraria opinione loquuntur in casu valde di-*
 97. *uerso Sard. l. ar. de off. 37. num. 20. & segg. vbi ag-*
 98. *namur num. 19. ponderat, quod si testator voluit substitui-*
 99. *turum admitti primo vocato superueniente, t*
 100. *succedente ipsi testatori, quanto magis videbitur vo-*
 101. *luisse substituitur, vbi morte præuenit non possit*
 102. *succedere, quod prius ponderauerat, Dre. conf. 227. sub*
 103. *n. 12. vers. & in casu Soc. sen. conf. 106. sub num. 20. l. 1. n.*
 104. *cum aliis relatis a Moder. Lucano conf. 25. n. 3. & segg.*
 105. *fuit dictum in Sabinen. seu Farfen. Fideicommissi 14.*
 106. *Maij 1640. vers. & præsumendum coram me.*

Neque contrarium Testatoris voluntatem arguit
 107. ex aduerso ponderata, nullibi enim legitur substitutio
 108. facta primo legatario, sed indefinitè post eius mortem
 109. ibi, & morto desq. Signor Lodouico, & ad effectum ex-
 110. cludendi ex hoc capite vulgarem substitutionem,
 111. oportet quod testator rogauerit primo vocatum eius
 112. proprio nomine expresse, vt legatum seu hereditatem
 113. alteri restituit *Anton. de Ann. resolut. 40. n. 13. Perreg.*
 114. *de fidei. art. 15. sub n. 26. vers. notabilis ff. Rot. dec. 405. n.*
 115. *7. & seg. part. 2. recent. & in d. Sabinen. seu Farfen. fidei.*
 116. *2. Maij 1640. §. neque coram me in Rauenaten. Bon-*
 117. *rum prima Febr. 1647. §. quæ sane co. R. P. D. in Corrad.*
 118. *Verbum accrescit non supponit præteriam ac-*
 119. *quisitionem in primo vocato, vt per Bellen. de far.*
 120. *accresc. cap. 5. quæst. 43. num. 32. Alia verba finito vultu*
 121. *non sunt apposta particulariter respectu persone*
 122. *Ludouici primo vocati, sed generaliter respectu om-*
 123. *nium substitutorum ad designandum calum, quo vultu*
 124. *fructus cum proprietate penes heredes institutos ex-*
 125. *istente consolidati debeat, ideoque non excludunt vul-*
 126. *garem, t interitus substitutos, vt in proximis re-*
 127. *quisitis aduertit Rot. in dicta Sabinen. seu Farfen. Fidei-*
 128. *commissi 2. Maij 1640. §. antepenult. vers. sum tertio co-*
 129. *ram me. Et satis est quod in aliquo ex substitutis t vultu*
 130. *fructus potuerit incipere de iure, vel de facto quia*
 131. *26. finit, seu de iure t dicitur nedum quod incepit, sed*

etiam quod incipere potuit, *text. est expressus in l. omnes ibi*, de iure pertinere vsum fructum accipimus, & si nec capere pertinere ff. usufruct. quemadmodum. caue. licet
 27 locus sit seculus etiam potentia incipiendi, in quibus terminis loquuntur *text. in l. Titio usufructus 95. cond. & demonstr. alique exaduerso allegati, quos cum d. l. omnes* ita distinguendo conciliari ibi, *gloss. verb. quod nec capere Anton. Fabr. rational. lib. 7. tit. 9. fol. 744. ad §. de iure col. 2. in princ.*

Ex alio autem fundamento Rota censuit Sauguano non competere actionem pro consecratione annuarum librarum 150. quia nimirum peruntur occasione euictionis secute in vno ex prædictis legatis, ad
 28 quam t. hæredes legatis non tenentur pro certis bonis in specie legatis quicquid sit in legato generis
*l. si a substituto 47. §. primo l. si domus 74. §. primo ff. leg. primo l. cum pater §. euictus ff. leg. 2. Riminali. confil. 823. numer. 24. Peregrin. confil. 29. numer. 1. lib. 4. Menoch. præsumpt. 118. numer. 4. lib. 3. Cancer. variat. resolut. par. 3. cap. 4. numer. 27. præsertim, quia verisimiliter nollet testator ignorauit prædium legatum esse alienum, &
 29 fideicommissio t. suppositum, cum illud tanquam liberum acquisiuerit, & possederit, Bartol. in d. l. si domus §. de euict. numer. 3. verum quantum membrum Menoch. præsumpt. 116. numer. 4. lib. 1. Cartier. decis. 133. nu. 11. Marten. decis. 13. numer. 15. Nec releuat, quod legatum factum fuerit coniuncte persone, quando vt
 30 hic hæredes sunt testatori magis coniuncti, t. tunc enim non præsumitur, quod illos testator voluerit generi de euictione ad suorum legatarii minus coniuncti, vt notat, Durand. de art. testam. tit. de legat. cautel. 32. numer. 3. inter tract. diuersorum. 8. par. 1. fol. 131. Borequin. de usufr. num. 103. alique relati a Moder. Pifaurien. de euict. quest. 65. nu. 5. vltia quod non constat legatarium esse testatori coniunctum,*

Atque hinc supramemorata obligatio hæredum
 31 de consuando t. legatarium indemnem cum supposito, quod de euictione tenerentur inefficax redditur ex capite erroris, l. cum putaret ff. famul. erescit. Ruit. in terminis assignationis legati confil. 29. numer. 8. ad fin. lib. 2. Dec. confil. 600. per tot. Rot. decis. 373. num. 4. numer. 11. & 12. coram Reuerendiss. Virgellen. & in Bononiensis. Nullitatis concordia 12. Iunii 1645. coram R. P. D. meo Cerro. Maxime quia non emanauit sponte, sed in vim præcedentis decreti iuxta prædicta iniunctum ex pressa protestatione illud non approbandi, &
 32 quod plus est non obligandi se nisi, t. prout de iure, quod efficit obligationem conditionalem, ita vt euanescat, quatenus hæredes ad id de iure non tenerentur, Matthieu. Brun. confil. 17. sub numer. 7. Surd. confil. 379. numer. 34. Barbo. claus. 115. num. 12. Seraphin. dec. 130. num. 15.

Præter quod cum inter Palmerium, & Sauguannum, conuentum fuerit, quod iste citaret eos non
 33 possit habere regressum, t. nisi quando non potuisset integrè satisfieri ab Elisabet, nullatenus competit actio contra Elisabet, eiusque bonorum discussione doceatur *l. fin. in princ. ff. de cert. pet. Surd. confil. 3. num. 32. Buratt. decis. 51. num. 1. & 2. & fuit dictum in Crémensis. Pecuniaria 1. Iulij 1648. §. nec dicatur coram R. P. D. meo Rojas.*

Et ita decilum causa, bis propofita vna tantum parte informante, alia tamen citata pluries, ac diu expectata.

CRACOVIE. PRÆPOSITVS
 SANCTI FLORIANI.

Luna 12. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Declaratoria decernenda est nedum contra non parentem, sed eo magis contra contraueniētem mandato Rotali, quamuis non constet de citatione personaliter executi, si aliunde apparet de illius certitate, & indubitata noticia, & ex quibus huiusmodi noticia resulteret: Declaratoria potest decerni etiam non seruatis quatuor terminis, quando contumacia non consistit solum in omittendo, sed etiam in committendo.

SVMMARIVM.

- 1 Declaratoria censurarum fertur contra non parentem, & contraueniētem mandato Rotali.
- 2 Declaratoria datur contra non parentem sequestro.
- 3 Intimatio sequitur ex quibus probetur?
- 4 Declaratoria fertur contra non parentem quamuis personaliter citatus non fuerit, quando constat de eius notitia citationes peruenisse, quia tunc habetur, & si citatio personalis præcessisset.
- 5 Citationis notitia ex quibus deducatur? & n. 7.
- 6 Citationem fuisse executam probatur ex attestations actuarij, cui de hoc fidei adhibetur.
- 8 Citatio ad valiam sufficit quando fallis diligentia non habetur copia persona citanda.
- 9 Contumacia sive contrauentio mandato Rotali, ex quibus probetur? n. 12. & 13.
- 10 Attentata sunt omnia coram A.C. gesta pendente lite in Rota.
- 11 Inhibitio obtenta ad impediendam imminuentem executionem calumniosa dicitur.
- 14 Contumacia sive contrauentio non excusatur ex gestu per procuratorem nam ad effectum incurritur censuras paria sunt per seipsum, vel per alium suum nomine contradiere.
- 15 Et mandatum ad contradicendum præsumitur ex qualitate facti, & altum multiplicat ac etiam ex eo quia illius, cuius nomine sit contraditio principaliter interest.
- 16 Declaratoria fertur etiam non seruatis quatuor terminis ad docendum de partitione, quando contumacia consistit non solum in omittendo, sed etiam in committendo.

DECISIO CCCCXLVI.

Iuxta resolutionem capram vtraque parte informante sub die 27. Maij proximè præteriti emanauit sub die 20. Iunij subsequēntis Rotale decretum reuocationis attentatorum, ac sequestri, cui quia Sigismundus Grigeroniz nedum non paruit, sed contrauenit t. in eundem hodie decilum fuit ferendum esse declaratoriam censuram in elem. ad compescendam de sequest. poss. & fruct. & in dicto decreto comminatum, vt in simili t. casu contra non parentem sequestro seruaretur. Rot. coram Reuerend. Virgellen. dec. 149.
 2 Sequestri enim intimatio t. illi facta probatur, quia citatus fuit, tum quando die 29. Iulij exhibitum fuit sequestrum sequestrationis deputatis, ibi, Sigismundus Grigeroniz citati ex aduerso principalis, Summ. Scritta. num. 2. tum quando die 11. Octobris procurator Stanislaus

Scaniſſaſi infeſſit, vt moderata iam Inhibitione A. C. à
Procuratore Sigifmundi in Curia obtenta ad executionem
legittimi ſequuti procederet, ibi, nomine admodum
Reu. D. Gregorij, citari exaduſſo principalis dei
Sanc. num. 4. Et quomodo non exprimitur, an citatus
fuerit perſonaliter, quia tamen ex iſta dicendis
certo conſtat, quod ad eius notitiam citatio-
nem perueniunt, ſed ſufficit vt ad declaratorium proce-
datur non ſecus ac ſi perſonalis citatio preceſſiſſet,
vt ex Text. in Text. in elem. an in fin. de elec. tradit
in terminis cenſuratur Alter de conſ. diſput. 3. lib. 3.
cap. 1. col. 2. verſ. tertius caſu poſſi Peſſin. in cap. cum ſi
Romanum num. 15. de appella. Moder. Mediolanenſ. de conſu-
ſu. in comuni diſput. 1. qu. 1. punct. 9. ſub num. 9. verſ.
tertius qd. & dixit, Roma perſe Caput cap. deci. 229. in fin.
lib. 1. in manuſcr. perſe Seraph. deci. 1094. n. 4. et in Le-
gend. Abbaſſatus S. Aprilis, & 20. Iunij 1644. coram
Reuerendiſſ. Terracunenſi, in Monopolitana Iuriſdictione
11. Feb. 1647. coram Me.

Cetero inquam constat de noticia citationis;
† quia in primo infra memorato acta exhibitionis
sequestri S^gilimodus comparuit, ac praesens fuit, le-
que executioni oppoluit, vt ibidem afferente actuario
† cui de hoc adhibuit fides. *Rota coram fa. mem. Greg.*
XV. decif. 576. num. 3. vbiq. act. num. 16. & inter recent.
decif. 412. num. 2. par. 1. & in secundo continit Procu-
ratorum † qui eius nomine executioni sequestri con-
tradixit, & ab ea appellauit dicto Summ. num. 5. vnde
resultat indubitatam scientiam citationis, dinit in
terminis excommunicationis Felin. in d. c. *non sit Ro-*
mana n. 15. *Rota decif. 11. de dol. & contin. in nou. d. decif.*
1226. num. 1. coram Seraph. decif. 500. sub num. 2. coram
Card. Cusaler. decif. 48. num. 3. & 35. ac num. 37. par. 4.
tom. 2. recent. & in dicta Lepidien. Abvissatis S. Aprilis
1641. & ibi coram Reuendissimo Terracensi.

Et accedit alia citatio ad vultus ? Ecclesie S. Flo-
riani , & habitacionis Sigismundi executra de is.
Octob. ex quo ad ipsum post multas diligenter non
patebat aditus Summ. ibid. num. 7. vt in dicta execu-
tione testatur Notarius, quod fulticere dixit *Rot. penes*
Seraph. decif. 1296. num. 3. decif. 5. de refer. in nou. in l. de
Leodien. Abbatis Janus 5. nec facit post glori. in extrauag.
unica verb. personaliter apprehendens de dol. & conui.
Aperitissima quoque est Sigismundi contumacia,
& contrauentio : ? siquidem executioni sequenti ob-
iicit in primis de 19. Iunij inhibitionem ab A. C. ex-
torram cum supposito recurfus ad signaturam ,
quo nec A. C. similes inhibitiones concedere potest, cum
in eum casum Audi? Signatura superfluatoris, prout
de iure decernat nec A. C. pendente lite in Rota
10 ? aut prius necque victio noui, & enormis attentati
habetur, in cap. cum M. num. 61. de consil. Lucell. de auct.
par. 2. cap. 4. l. vlt. num. 51. & Jegg. Grat. difcept. 914.
11 num. 29. *Par. decif. 116. in fin. vbi calumniosa ? dicitur*
inhibito obtemta ad impetrandam executionem *lib. 1.*
Rota decif. 79. in fin. lib. 3. par. 3. diuers. decif. 48. num. 7.
par. 3. recent. Vt propterea idem A. C. inhibitionem
huiusmodi statim ac ad eius notitiam deuenit reuo-
cauerit, & Notarius illius expeditor imminente te-
meritatis penam calescit fuga.

Deinde die 11. Octobris loco partitionis appella-
tionem coram executore sequestri interiecit ꝛ quod
positum contrauentione importat, vt aliis allega-
tis fuit ponderatum in *Barchinonen. Iurisdictionis* 5.
July 1649. §. eo magis coram Me. ꝛ prima in decis. 272.
mot. 4. apud Modern. Perus. de manu.

Successive Custodem in Villa ad Præposituram
speciunt deputatum ab executoribus sequestri t au-
ferendo ab eo claves prædij violenter expulic verbis,
Parti Secunda.

ac flagellis percussum, vt in Summ. num. 8. & 9. Et
14 quauis hæc gesta fuerint, f non ab ipso Sigismundo
immediate, sed ab eius Procuratore, seu Vicario, Sigis-
mundi Reatus non excluditur, cum ad effectum in-
currendi censuras paria sint preceptum, vel peccatum
suo nomine contradicere *Nauarr. conf. 41. per ut, de
senten. excomm.* Et tam in Vicario, quam in Procura-
15 toris mandatum præsumitur, et ex qualitate facti, ex
actuum multipliciter ex primordiali contradictione
ipsiusmet Sigismundi, ac ex eo quia illius principaliter
interest, vt in terminis declaratorie ponderaue-
rit *decis. 265. sub num. 3. apud Modern. Perus. de ma-
rit. decis. 276. num. 3. par. 5. recent. & in Gaudenau. exem-
plum. 12. Iunij 1648. coram R. P. D. mto Celfo in Maf-
cen. Iurisdictionis. 10. Maij 1649. 8. Jun. coram Me.*

Non obstat, quod non fuerit servati quatuor termini ad decendum de partitione de stylo Curiae servati antequam declaratoria fieretur, quia necessarii non sunt quando contumacia non consistit solum in omitendo, sed in committendo, & evidens est, & ve monuit *Veſtr. in prax. lib. 2. cap. 4. num. 8. vers. quod si ad executionem*, & dixit *Rota decif. 654. num. 2. par. 3. recent.*

Et ita decisum Stanislao informante præiis tamen pluribus citationibus contra Sigismundum executis.

MEDIOLANEN. BONORVM

Luна 16. Января 1651.

ARGVMENTVM.

Remissoria ad probandam quantitatem fructuum perceptorum, ex quibus in casu decisionis deneganda veniat?

S V M M A R I V M.

- 1 *Remissio non est concedenda super articulis irrelevantibus.*
- 2 *Praesumptio quando non est iuris & de iure contrarias probationes per seles admittit.*
- 3 *Remissio contra confessionem non datur.*
- 4 *Item nec etiam contra contenta in scripturis.*
- 5 *Remissio denegatur nequit ad declarandum id quod in scripturis continetur.*
- 6 *Remissio non denegatur, quando dubitatur de relevantia articuloꝝ.*

DECISIO CCCCLVII.

Omnibus septem articulis productis ab informantibus pro DD. de Vicecomitibus; quia generales funt, & quamvis tendant ad probandum caritatem, bella, & alia infortunia passim in statu Mediolani non concludunt, quod ab anno 1641. citra minor quantitas fructuum fuerit à bonis controuersis percepta, vel quod bona fuerint viliori pretio locata; imò contrarium delinquit ex quo in quinto articulo narratur etiam per decem annos ante 1651. viguisse bella in Statu Mediolani, & tamen ab anno 1659. vsque ad 1651. adeit publicum instrumentum locationis bonorum pro annis libris 1295. vnde super huiusmodi articulis, † tanquam irrelevantibus petita remissio concedi non debet. Caput. decij. 66. par. 3. Rot. decij. 12. de restitu. antiq. decij. 5. num. 1. coram. Melior. decij. 1268. num. 1. coram. Card. Cavalerio, & alias Capitulum.

Vis tota refidet in octavo, & ultimo articulo. concipi-

nente, quod ab anno 1631. citrà illi de Nebulonibus, qui prius bona conduxerant pro annua pensione in pecunia, noluerunt ob malam temporum qualitatem in ea locatione continuare; sed iterum conduxerunt pro annua responsione in speciebus. Cuius articuli relevantia evidens est, cum excludat presumptionem continuationis affectus in pecunia, iuxta quam in priori instantia fructus liquidati fuerunt, quæque cum non sit presumptio † Iuris, & de iure contrarias probationes per testes faciendas admittit, *Dec. in l. i. in 3. lect. num. 68. vers. & prædicta probatio ff. si cert. per. & conf. 400. nu. 8. Aym. conf. 158. nu. 13. Menoch. præsumpt. 31. n. 1. & segg. lib. 1.*

Nihilominus, An esset concedenda remissoria ambiguum apud DD. manebat, respondentibus aliquibus negativè, eo quod in articulo non specificatur quantitas, aut valor fructuum in specie perceptorum, qui propterea venissent liquidandi iuxta solum, & consuetum in ea scilicet quantitate pecuniarum, pro qua bona ab anno 1619. vsque ad tempus articulatim locata fuerunt, & iuxta quam illos Roia liquidavit in sententia lata à R. P. D. meo Corrado in locum bonem. Arguèlles suffecto. Maximè cum articulatim Colonia non fuerit partitaria, ut in articulo exponitur, sed pro certa fructuum quantitate ut constet ex remissionibus pensionum ex causa tempestatis conducto-ribus factis à locatore, quæ Colonis partitatis non congruat, & adnotatæ leguntur in liberculo manu propria locatoris conscripto, & à Procuratore huius liti Domino effecto vñ approbato ita ut nullo modo concedi possit remissoria aduersus † confessionem ex ea approbatione resultantem *Penia dec. 583. num. 3. & segg. Buratt. dec. 877. nu. 7. Reuerendij Argellen. decis. 214. nu. 3. vel aduersus contenta † in scripturis Seraph. decis. 1460. num. 3. Buratt. decis. 35. nu. 1. Rot. inter recent. decis. 589. num. 1. vers. & eo minus par. 2. dec. 135. num. 11. par. 5.*

Aliis contrarium sententibus, quia ex testium dispositionibus poterit apparere quantitas fructuum, pro qua fuit facta locatio, nec ex supra memorato liberculo resultat, quod locatio non fuerit pro speciebus cum ibi poneretur descripti valor fructuum ad effectum dumtaxat calculandi quantum annuatim bona redderent, & quatenus de hoc dubitari contingeret denegari non posset † remissoria ad declarandum id, quod in scripturis continetur *Cesar. de Grassi. decis. 1. de dilat. Rom. dec. 196. nu. 6. par. 6. recent. & in Casar. augustiana Distributionum 13. Martij 1643. coram R. P. D. meo Cervo, in Romana, seu Veliterna assiluis 4. Iulij 1647. coram Me, pro ut non denegari † quando dubitatur de relevantia articulorum dictum fuit in Toletana Decimar. 16. Martij 1648. coram R. P. D. meo Celfo.*

Verum quia actor declaravit circa contenta in octavo articulo hoc est circa quantitatem specierum, pro qua vsque ad annum 1631. affectum facta locatio velle stare duobus testibus vigore alterius remissoriæ super melioramentis concessæ examinatis, & sic vltiori probatione opus non est, ex hoc capite Domini remissoriam denegarunt utraque parte informante.

CRACOVIAN. IVRIS RESPONDENDI.

Luna 23. Ianuarij 1651.

ARGUMENTVM.

Episcopus nullam habet Iurisdictionem in rebz spectantibus ad Accademiam auctoritate Apostolica, seu regia erectam, præsertim quando ex aliquo pri-

uilegio constat de priuatiua Iurisdictione Recloria comprobata ex obseruantia longissimi temporis, quæ prescriptionem inducit, & in iurisdictionalibus solo quadragenario cursu completur. Disputationes publicæ, vel priuatæ de fide catholica fieri nequeunt à laicis fieri tamen valent à Clericis.

SUMMARIVM.

- 1 Sententia est nulla ex defectu citationis.
- 2 Episcopus in functionibus academicis, & in rebz spectantibus ad publicam Accademiam, sine Apostolica, siue Regia auctoritate erectam nullam habet Iurisdictionem.
- 3 Academia Craconiensis dicitur publica ibid.
- 4 Nisi ex privilegio, vel alio iure sibi competere probet.
- 5 Statuta siue ordinationes Academiae Craconiensis, quid Episcopo vti Academia Cancellaria tribuant?
- 6 Privilegium non se extendit ad casum in eo non comprehensum.
- 7 Statuta siue ordinationes Academiae Craconiensis omnimodam Iurisdictionem, siue regimen tribuunt Reclori cum tribus Decanis.
- 8 Verbum, omnimoda excludit alterius personæ cursum.
- 9 Iurisdictionis omnimoda Recloris Academiae Craconiensis probatur ex obseruantia longissimi temporis præmissis admissioibus ad respondendum cum consensu solius Recloris, ac Professorum sciente Episcopo.
- 10 Obseruantia longissimi temporis notam deseruit pro interpretatione statutorum, vel cuiusque dispositionis sed vim tituli habet, ac prescriptionem inducit.
- 11 Prescriptio in Iurisdictionalibus solo cursu quadragenario completur.
- 12 Text. in cap. 2. §. inhihemus de heretic. in 6. prohibens publicas, vel priuatas disputationes fieri de fide Catholica comprehendit tamen laicos.
- 13 Laici prohibentur publicas, vel priuatas disputationes de fide Catholica habere ibid.
- 14 Dispositio d. text. non tribuitur ad disputationes materiales, quæ non sunt ad fidei veritatem persuadendam, sed exercitij gratia, & ingenij acuminis ostentandi.
- 15 Inhibitiio presentata eadem die quo actus geritur præsumitur ad illum subsistendum posterior.
- 16 Inhibitiio decreta à non habente iurisdictionem est nulla, ac potest impune sperni.
- 17 Declaratoria non datur ob contrauentionem inhibitionis nulla ex defectu iurisdictionis.

DECISIO CCCCXLVIII.

D Vas protulit sententias Reuerendiss. Episcopos Cracoviæ per appellationem ad hoc Sacrum Tribunal deulotus, alteram contra Stanislavum Turkonuski, in qua eius promotio, seu admissio ad respondendum questionibus propositis pro obtinendo loco inter Sacre Theologiæ Doctores nulla declaratur, alteram excommunicationis contra Gabrielem Ochocki in Accademia Cracoviæ medicinæ professorem ob contrauentionem inhibitionis ab eodem Episcopo emanatæ, quarum hodie particulari cognitione assumta, utramque infirmandum esse ex capite nullitatis, & iniustitiæ responsum fuit.

Nullitatis ob defectum tum citationis, quæ † cõtra Stanislavum tunc Romæ commorantem, siue eius legitimum procuratorem executam non probatur, ut necesse est

2. num. 4. Neque competere potest Episcopo tanquam Academicis Cancellario vigore Statutorum, siue Reipublice ordinationis † confirmata ab Alberto Sedis Apostolice Delegato, ac ab Urbano V. quia ibi tribuitur solum potestas Episcopo, ad gratificandum in causis beneficialibus cum parte maiori, vel duabus Rectoris, ac trium Decanorum quando hi fuissent inter se discordes, ad examinandum scolares ad Doctoratum in Ciuitate Cracouie promouendos, & quatenus idonei reperi fuerint Doctoratus honorem illis concedendum, in quo casu nos non verfamur, quia Stanislau longe ante Doctoratus Lauram in Alina Vibe Romæ affecturus fuerat, sed agitur de illius admissione ad respondendum pro loco inter Doctores Academiae, & sic de re longe diuersa, ad quam † propterea priuilegium huiusmodi Episcopo concessum extendi non debet. *in singulari ff. de legib. Alex. in l. scriptoris nu. 2. in fin. Cod. milir. testam. Calder. in terminis priuilegij doctrandi conf. l. nu. 32. vers. preterea de priuileg. Dec. cons. 1. num. 23. lib. 3. Baratt. dec. 19. n. 5.*

[illegible]

Iniustitiae pariter vitio laborant sententiae, quia actus responsionis, siue publicae disputationis ab Episcopo prohiberi non potuit Stanislao nedum Cletico, sed Sacerdoti in Collegiata Ecclesia S. Floriani Canonico, & per aliquos annos ante in eadem Academia Theologiae Professori, non prohibito publicae

Pars Secunda,

13 *cept. Decalog. in lib. 1. c. 8. n. 1. c. 1. f. 99.*
 Non obstat inhibiti Episcopi, ne quilibet ad
 respondendum admitteretur, quia non probatur præsen-
 tia Stanilao ante actum responsionis, ad quem
 14 *f. 1* subitendum præsumitur posterior quamvis eadem
 die præsentata fuisset *Accolli. dec. 57. de appellat.*
Seraph. decif. 1115. num. 1. Rot. in revent. decif. 487. num. 2.
par. 2. decif. 467. num. 2. par. 3. Cumque inhibiti sit
 14 *decif. 100. num. 1. Rot. in revent. decif. 487. num. 2.*
 Episcopus nulla tæ ex defectu iurisdictionis, qui sicuti
 Episcopus tamen in admittendo doctores ad respon-
 dendum, caret consecutiue in inhibendo ne admit-
 tendum *Surd. confil. 424. num. 46. post Bero. confil. 81. num.*
20. vers. ergo lib. 3. quem sequitur Lancell. de assens.
par. 2. cap. 10. num. 29. potuit impune contineri *Surd.*
d. conf. 424. nu. 44. Gratian. discept. 17. sub num. 3. Rota in
Romana pecuniaria coram Platone impress. apud Mar-
ched. de commil. par. 2. fol. 43. n. 1. c. 2.

Et ita decisum Informante solùm Stanislaò parte
aduersa citata per contradiclas.

AVENIONEN. SALVIANI.

Veneris 10. Februarij 1651.

ARGUMENTVM.

SYMMARIVM.

SUMMARIVM.

- G 4

Et inuentarium exhibeat non potest eius creditori-
bus fideicommissum obicere, nisi vltro probet valo-
rem bonorum in eo descriptum, vt liquere possit, an
penes ipsum aliquid lucri remaneat.

- 6 Hereditas presumitur opulenta, donec contrarium ab
herede probetur.
- 7 Feudum quando est hereditarium, & transitorium ad
quoscunque etiam extraneos cadit sub hypotheca
creditorum.
- 8 Et tale esse probatur ex inuestitura concessa pro here-
dibus, & successoribus quibuscunque.
- 9 Inuestitura concessa titulo oneroso operatur, vt primus
acquirens possit praedicare vocatio.
- 10 Feuda ex generali consuetudine Statu Anemonensis,
& Comitatus Vensis hereditaria sunt.
- 11 Feudum esse hereditarium probatur ex obseruantia
subsecuta dum mediante alienatione transiit in
extraneum, qui illud vii tale semper possedit.
- 12 Haeres impugnare nequit factum, quod eius auctor
agnouit, & factio ipso approbavit.
- 13 Inuestitura quando est noua ex capite deuolutionis
antiquae tunc feudum transfertur liberum ab hypo-
theca praedecessorum.
- 14 Noua inuestitura feudi necessaria est in emptore pro
confirmatione venditionis ei factae.
- 15 Et cum sanaleatur venditioni, cui inhaeret, ideo conce-
di debet emptori.
- 16 Nec propterea dici potest noua, sed renouatio an-
tiquae.
- 17 Noua inuestitura concessa emptori pro heredibus, &
successoribus quibuscunque probat feudum esse her-
editarium, quodque tale fuerit etiam in persona ven-
ditoris.
- 18 Alias fieri nequit hereditarium in persona emptoris
absque beneficio Principis.
- 19 Hypotheca non extinguitur per dationem insolutum,
nisi fuerit deuotum ad realem traditionem, nec
sufficit sola eximatio.
- 20 Et actualis traditio probanda est ab allegante non ob-
stante clausula constituti, & facultate capiendi
possessionem propria auctoritate.
- 21 Licet secus sit, quando traditio semel facta probatur,
sed turbata postmodum, vel reuocata asseritur?
- 22 Praescriptio interruptitur ex mala fide inducitur ex
lite per plures annos profectum.
- 23 Et postquam non fuit ad fauorem rei conuerti ter-
minata non potest alia praescriptio decennialis in-
choari.
- 24 Statutum Vrb. lib. 1. cap. 158. non inducit pra-
scriptionem ex negligentia creditoris in petendo,
sed praescriptionem solutionis, qua reuincere po-
test ex die qua creditor iterum negligens est.

Decif. 152. vers. tertius casus penes Fenslon. ad Statu-
t. Vrb. in quibus terminis loquatur? ibid.

- 25 Iura transportanda non sunt, nisi probentur realiter
producta.
- 26 Iura realiter producta fuisse integre transportata,
constat ex attestacione Notarii, cui de hoc adbi-
benda est fides.
- 27 Sine attestacio fiat in dorso extractus, sine in scriptu-
ra separata, nam fides qua Notario adhibetur
fundatur in legalitate persona.

DECISIO CCCCXLIX

Inmissio quam Francisco de Tertullis Domino
della Roque concedendam esse Rota censuit sub
die 20. Martij 1650. vt in decisione tunc extensa co-
ram me, obflare vili non est exceptio fideicommissi

Cathelini nuper opposita ab informantibus pro He-
ctore Bello, aut alie feudi, solutionis, & praescriptio-
nis reiecte semper, ac iterum hodie recantatae.

- Ad probandum eaim fideicommissum asseritur so-
lum cauciatia emissam in transactione f inita inter
Alemannum, & Franciscam, nullatenus apta nocere
actori ab aliquo ex transigentibus causam non ha-
benti Rota dec. 63. num. 7. coram bo. mem. Coccone dec.
768. numer. 4. par. 2. recent. Gratiusque dicitur eadem
transactio producta f ab actore, quia ille solum par-
ticulam nullum verbum facientem de fideicommissum
produxit, & ad alium effectum nempe docendi, quod
Alemannus esset haeres Francisci debitoris, vnde ex-
cluditur confessio asseriti fideicommissi ex allegat. is
dec. 467. nu. 8. coram Jan. mem. Greg. XV. dec. 87. nu. 7. co-
ram Mart. Andr. dec. 233. num. 6. coram Reuerendiss. 17.
gellen. quae in omnem euentum non f praediciunt
cum reuera fideicommissum non adsit Soc. Iun. consil.
112. n. 3. lib. 1. Dec. resp. 10. nu. 85. & segg. lib. 3. Mench.
consil. 91. n. 39.

Ex ipso siquidem testamento Cathelini constat
Castrum, de quo agitur fuisse praelegatum Francisco
Testatoris filio, prout aliud Alemanno alteri filio, ac
postea eisdem filios institutos heredes cum clausula
in aliis autem bonis f quo casu praelegata non veniant
in restitutione fideicommissi vniuersalis hereditas
instituta iniuncti iuxta theoricam Barrol. in l. si qui
seruus 8. §. fin. in fuff. legat. 2. communiter receptam,
vt post alios tradunt Rumin. in consil. 147. nu. 50. & segg.
Peregr. consil. 47. nu. 35. lib. 1. Fufar. consil. 82. n. 13. & segg.
in trait. de sublt. q. 650. nu. 24. & segg. Facchin. de ma-
communi lib. 5. controu. c. 16. per tot. Grat. disp. 404. n.
16. Thes. Iur. qu. forens. lib. 1. q. 17. n. 14. Cocc. dec. 48. nu.
27. vbi testatur de communi Rota in Romana locorum
memoria 4. May 1602. coram Corduba, in Romana de
Sardis 18. February 1619. coram Vbaldo Sen. & in Ro-
mana legati 27. Iunij 1629. coram clar. me. Card. Fabritij
Verosio: praeter quod cum Alemannus rei conuendi
author fuerit haeres Francisci debitoris, f non potest
eius creditoribus fideicommissum patris obicere,
quamvis se beneficium praetendat, & inuentarium
exhibeat, nisi vltro probet valorem bonorum in eo
descriptorum, vt liquere possint penes ipsum ali-
quid lucri remanere Grat. disp. 766. n. 50. vbi allegat.
6 concord. praesumitur enim hereditas opulenta f do-
nec contrarium ab herede probetur, vt in terminis
ponderauit Rota in Romana Legati 2. May 1644. coram
R. P. D. meo Cerro, & in Camerini. Legati 20. Iunij
1650. coram Me.

- 7 Feudum non efficit f quin bona cadant sub hypo-
theca creditorum possessoris, quando est heredita-
rium, & ad quoscunque etiam extraneos transitorium
ex alleg. in vlt. decif. §. orsus, quale esse exaduerso alle-
gatum demonstrat inuestitura f concessa pro here-
dibus, & successoribus quibuscunque Bald. in l. cum
virum 16. sub n. 21. vers. aut est feudum C. fideicom. Ludou.
Bell. consil. 1. n. 91. & segg. Seraph. dec. 188. sub n. 3. Rot. decif.
780. n. 5. par. 3. recent. dec. 93. nu. 78. par. 5. cum aliis pluri-
bus consensu in Sarfinaen. feud. 22. Iunij, & 18. De-
cembri 1646. coram Reuerendiss. D. meo Decano, quae in-
uestitura cum facta fuerit f primo acquirenti ex cau-
sa onerosa attendenda est etiam in praedictum voca-
tionem, vt post Andr. de Ifern. & Alvarez. in cap. 3. de
alienat. feud. patenti, tradit Sura. consil. 351. nu. 24. Grat.
disp. 405. n. 1. & dixit Rot. dec. 450. n. 2. par. 3. recent. dec.
602. n. 16. par. 4. tom. 3. dec. 50. n. 2. par. 6. & in Arundin.
Castrorum 14. February 1642. §. minus obstat coram Re-
uerendissimo Domino meo Decano.

Et magis quia qualitas hereditaria interat etiam
 20 antiqua concessioni ex generali consuetudine Status
 Auenionensis, & Comitatus Venuisim ubi Castrum
 suum est, ve testatur *Beitrans Ludovic. Bell. & alij alleg. in*
ultima descriptio huius causae §. v. uti hypotheca, & am-
plius quia hoc idem declaratur observantia cum ip-
siomet Gabriele adversarij auctore quippe qui Ca-
strum contronectum tanquam mere hereditarium
 21 *femis ab Alemanno Francisci debitoris herede, il-*
ludque hoc titulo possedit licet esset extraneus, nec
alios emere potuisset Decian. conf. 78. nu. 2. lib. 3. Odd.
conf. 6. nu. 50. & ponderantur Rot. dec. 185. num. 4. & seq.
par. 4. recent. dec. 93. m. 5. & seq. 5. par. dec. 316. sub m. 5.
par. 4. coram Canal. & in Romana Salutiati 24. Januarij
 1670. §. quia non solum vers. ex eis coram R. P. D. neo
 Peuringere, unde ultro sequitur quod adversarius ne-
 gare hodie non possit qualitatem hanc hereditariam
 22 quia cum auctor agnovit, & facto ipso approbavit
Odd. conf. 6. nu. 30. Decian. conf. 78. nu. 4. lib. 3. Valasci. de
Emphyg. g. 9. m. 15. Rot. in Meleuziana Fendi 4. Decembris
 1670. coram bo. me. A. armanno.

Neque videtur, quod dictus Gabriel emptor aliam
 inuestituram pro se hereditibus, & successoribus qui-
 bulcumque obtinuerit, & ex ea possederit quia haec in-
 23 vestitura non est nova ex capite devolutionis, & anti-
 quae quo casu transiit in Castrum liberum ab hypo-
 thecis praedecessorum inacta dec. 86. par. 5. recent. sed
 24 emanavit in venditionis factae ab Alemanno execu-
 tionem, & confirmationem omnino necessariam Ro-
 senfeld. de feud. c. 6. conclus. 32. nu. 6. ubi gloss. Litt. F. allegat.
 concord. Ludovic. Bell. conf. 1. nu. 60. Anadem. à Poze
 inter tract. divers. de Landem. qu. 15. nu. 3. ut constat, tum
 quia paulo post venditionem emptor hoc nomine in-
 stituit admitti ad iuramentum fidelitatis, & non ob-
 stante contradictione Advocati fiscalis negantis po-
 tuisse vendi, eo quod inuestitura venditoris esset pa-
 25 titionata fuit ad iuramentum admissus, decretumque
 contextualiter, ut ei heret inuestitura pro se, suisque
 hereditibus, & successoribus, quibuscumque, imò in ipsa
 quoque supplicatione peracta ab emptore pro inue-
 stitura obtinenda ille petit sibi tanquam emptori in-
 vestituram concedi, & quantum partem Laudemij
 condonari. Tum etiam quia inuestituram concessere
 Indices Camerae Apostolicae quibus inerat quidem
 potestas confirmandi alienationes factas in vim an-
 26 tiquae inuestiturae hereditariae, non autem novas inue-
 sturas concedendi: adeo quod postrema haec inue-
 stitura cum famulatur venditioni, cui inhæret Sord.
 conf. 418. nu. 11. & dec. 71. nu. 9. Rot. dec. 10. 4. m. 5. par. 1.
 divers. dec. 114. nu. 4. par. 1. recent. & concedi emptori
 27 debetur Rot. dec. 38. m. 17. par. 5. recent. noua ut vide-
 bam non est Rot. dec. 176. nu. 26. par. 5. recent. Dec. consil.
 54. nu. 4. vers. quinto quod feudum Menoch. consil. 400.
 m. 1. Sord. d. conf. 177. nu. 21 nec praedictum intulit cre-
 ditoribus venditoris Rosenfeld. de feud. c. 6. conclus. 68. n.
 1. & 2. Rot. dec. 176. nu. 26. & 27 par. 5. recent. cumque
 28 concessa fuerit emptori pro hereditibus & successori-
 bus quibuscumque, comprobatur evidentius supra al-
 legaram observantiam feudi hereditarij, quodque tale
 prius fuisset etiam in persona venditoris, quia alias
 29 fieri hereditatem in persona emptoris non potuisset
 abique beneficio Sedis Apostolicae Cur. lun. de
 feud. par. 1. qu. 6. Clar. in §. Emphyteusit qu. 6. vers. scias
 tamen Alex. conf. 9. nu. 10. lib. 3. Rot. in Implem. Bonorum
 16. Novembris 1617. §. servio facti d. tunc coram Card. Sa-
 cra. & 15. Januarij 1612. §. Coram Reinoldo.

Altera exceptio extinctionis hypothecae mediante
 30 datione in solutum cuiusdam Coloniae subacta fuit
 in iudicibus praecedentibus decisionibus, quia nihilum

non probatur, quod Colonia fuerit veritas, & nec
 ad hunc effectum sufficit quod fuerit adhibita, sed re-
 31 quiritur actualis traditio *Affid. de execut. §. 4. q. 10. nu. 4.*
& §. 7. c. 163. in fin. Civiac. contron. 327. nu. 20. & seq. Cepi.
conf. 159. nu. 17. Corn. conf. 296. sub nu. 12. ibi, ex ipsa da-
tionis iustitiam verbum non actualiter facta lib. 1. Sord. dec.
51. nu. 20. & 21. eaque non obstat clausula consueti,
 32 *etate est probanda ab allegantibus licet sit in quo auctori-*
 33 *tate est probanda ab allegantibus licet sit in quo auctori-*
 34 *semel facta probatur, sed curata postmodum, vel re-*
 35 *novata asseritur, in quibus terminis loquitur Soc. conf.*
15. nu. 7. lib. 4. Alex. conf. 127. nu. 50. & 51. scilicet lib. 5. &
utrumque casum distinguendo bene declarat, Cardin.
Mant. de iur. lib. 5. tit. 1. nu. 17.

Prescriptio patitur cessat ex deductis in prioribus
 36 decisionibus stante interemptione, & mala fide i indu-
 cta ex lite mora ac per plures annos profecta post
 37 quam tunc cum nunquam fuerit ad favorem rei conventi
 terminata inchoari non potuit alia prescriptio decem-
 38 nalis, quicquid sit in terminis, stat. Urbu cap. 158.
 39 lib. 1. ut quod non inducit prescriptionem ex negligen-
 40 tia creditoris in petendo sed solutionis praesumptio-
 nem, quae reuocare potest ex die qua creditor ite-
 rum negligens sit & in his terminis, loquitur ex adverso
 allegat dec. 132. vers. scietis casu impress. post. E. in son. ad
 stat. Urb.

Quae tandem obiciebantur de non integra trans-
 portatione actorum facile tolluntur, quia scripturae,
 41 & quas deficiente adversarij praetendit non probantur
 productae realiter ut debet ex allegatis, ab Add. ad
 san. mem. Greg. XV. dec. 59. nu. 10. Rot. dec. 67. nu. 3. par.
 42 4. tom. 2. rec. dec. 375. nu. 25. coram D. Vgellen. quin con-
 trarium praesumitur, quia nulla sit earum mentio in
 sententia, ubi omnes aliae realiter productae evincunt
 43 tunc, nec non quia realiter productae fuisse integre
 transportatas testatur Notarius actarius, cui de hoc
 adhiberi fidem dixit Rot. dec. 67. nu. 7. par. 4. tom. 2.
 dec. 204. nu. 14. & 15. par. 7. recent. & in Romana pecunia-
 44 ria 23. Januarij 1652. coram Eminentijsimo D. Cardinali
 45 Hieronymo Versorio, siue de hoc attestatur in doto
 extractus siue per scripturam separatam quia fides
 quum in hoc Rota solet adhibere Notariis sic at-
 testantibus non fundatur in tempore, & loco attestatio-
 nis sed in legalitate personae.

Qua propter confirmando vltimam decisionem
 causa hodie super eisdem posita iterum Rota censuit
 Francisco de Tertullis Domino della Roque dandam
 esse immisionem ex vili Saluliano interdicto vnaque
 parte informante.

MONTIS CASSINENSIS. ATTENTATORVM.

Veneris 10. Februarij 1651.

ARGVMENTVM.

Inhibitio Rotalis quando est generalitatis ac ineffi-
 46 ciente concepta debet inhiberi ab omnibus actibus se
 abstinere, nec possit aliquos exercere sub praetextu
 continuationis, cum adhuc effectum sufficit dubi-
 tari posse an aliqui sub ea comprehendantur adhuc ut
 47 teneatur recurrere ad Rotam pro declaratione. Affi-
 sentia iuris pro Episcopo ex privilegijs Apostolicis
 redditur turbida & incerta.

SVMMARIVM.

1 Inhibitio Rotalis quod fuerit sequitur exequenda ex qua
 2 non probatur?

2. *Attentata post Inhibitionem Rotalet veniant reuocanda.*
3. *Attentata ne veniant reuocanda pretextu continuationis tenetur attentans precedentem possessionem probare.*
4. *Possessio probatur ex mandato de manutenendo, quod sine possessione non conceditur.*
5. *Inhibitio quando est generaliter concepta tunc nequis inhibitis aliquis speciales alius exercere sub pretextu, quod sub ea non comprehenduntur, cum adhuc effectum sufficit posse dubitari, ut recurre teneatur ad Rotam pro declaratione.*
6. *Attentata non obstante continuatione possessionis adhuc reuocantur, quando causa reperiit commissam super continuatione & super illo alia particulari, ne iudicium reddatur elusorium.*
7. *Assistentia Iuris pro Episcopo redditur turbida & irrelevans ex privilegiis Apostolicis, præsertim si alius in possessione exercens Iurisdictionem existit.*
8. *Inhibitio Rotalis siue iusta siue iniusta est timenda.*

DECISIO CCCCL.

Speciali commissione Signaturæ Iustitiæ subrogatus vi successor bon. mem. Canucci in causa & causis que inter Abbatem Monasterij Montis Cassinensis ex vna & Episcopum Martianum ex altera de & super iurisdictione monasterij Sanctorum Cosmi & Damiani Terræ Tagliacotij coram eodem Cantuatico pendebant, & in quibus de anno 1587. emanauerat, decisio coram bon. mem. Robustorio declarans dicto Abbati dandum esse mandatum de manutenendo quo ad præfatum monasterium Monialium eaque successus confirmata fuerat de anno 1589. coram bon. mem. Comitulo vt haberet inter eius decisiones impressi. *decis. 33. num. 1. & segg.* subrogatus inquam in statu & terminis quibus dictæ causæ reperiuntur cecidi iuxta formam commissionis huiusmodi solitam citationem cum inhibitione, quam sub die 18. Septembris proxime præteriti præsentatum fuisse 1. *Moderno Reuerendissimo Episcopo Martiano* deponit de visu, secundus testis formiter examinatus, cui accedentibus aliis de auditu nec non relatione illius qui citationem præsentauit ac fide extrajudiciali plurium personarum data in summario Abbatis 2. *n. 5. & segg.* plena fides adhibenda est, *Aym. consil. 178. num. 7. Caf. de Grass. dec. 1. num. 2. de Sponfil. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 374. n. 22. vbi allegatur concordantes.*

Sed nihilominus vt iidem testes & fides affirmant D. Episcopus ad plures actus Iurisdictionales in eadem Ecclesia Monialium processit quos attentatos esse 3. *ac propterea reuocandos particulari desuper dubio proposito hodie decidendum fuit, cum hic sit effectus Rotalis inhibitionis, cap. non solum de appellat. in 6. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2. n. 58. & limit. 5. num. 10. & cap. 12. limit. 40. n. 14. Rot. decis. 75. num. 8. & segg. par. 6. recent.*

Neque Episcopo suffragatur pretextus continuationis possessionis; 4. *¶ tunc quia non probat vt necesse est suam precedentem possessionem, sine qua terminus continuationis applicabilis non est, Alex. consil. 99. num. 5. lib. 5. Lancellori de attent. par. 2. cap. 4. limit. 1. num. 79. & n. 80. & segg. Canaler. dec. 615. n. 3. Rot. decis. 196. num. 4. apud Moder. Persusum de manuten. imò ex supra memoratis decisionibus, coram Robustorio & Comitulo apparet quod possessio Iurisdictionis est penes Abbatem, 5. ¶ alioquin eum illi dandum esse manutentionem decisum non fuisset, Canaler. decis. 217.*

num. 2. dec. 501. n. 1. atque relati à Moder. Persusum de manuten. obfer. 29. num. 10. & quamvis eadem decisiones excipiant casus in quibus Concilium Tridentinum Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis potestatem tribuit, non tamen in illis Episcopo potestatem declarat, eisdemque Modernus Episcopus accessit, cumque vigore commissionis subrogatoria mihi vt supra directæ esset specialiter inhibitis inhibitione indefinitè concepta, 6. ¶ debuit etiam omnibus actibus abstinere esto quod dubitari posset an aliqui sub ea comprehenderentur, & pro declaratione recurre ad Rotam, vt fuit dictum in dec. 74. n. 3. decis. 124. in fin. par. 1. recent. decis. 102. num. 2. par. 5. decis. 76. num. 3. & 4. par. 6. decis. 245. num. 2. apud Moder. de manuten. & in Bononien. Iurij. 23. Martij 1639. § ad secundum coram me.

Tum etiam quia stante commissione subrogatoria in statu, & terminis quibus causa reperiatur, reperiatur autem in specie vt ex dictis decisionibus Robustorij, & Comituli apparet super exercitio, 7. *ac possessione iurisdictionis* nec ipsa continuatio 8. *¶ possessionis licita fuisset absque Iudicis auctoritate ne alius iudicium reddatur elusorium, Rip. in cap. con. M. Ferrarientis n. 193. ante fin. vers. ad istud respondens de cons. Gabr. de acq. poss. consil. 6. num. 17. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 555. add. ad san. mem. Greg. XV. dec. 103. sub n. 7. Rot. in Casaravens. Distributionem seu attentatorum 17. Februarij & 26. Iulij 1645. coram R. P. D. meo Cerro, & in Sancti Severini Decimarum 1. Iulij 1650. coram R. P. D. meo Rosas.*

Minus suffragatur alitèptia iuris communis 9. *¶ si uore Episcopi infra limites sue Diocesis* quales est monasterium de quo agitur, quia ex possessione Abbatibus, & privilegiis Apostolicis concedendis hinc monasterio omnimodam exemptionem à iurisdictione Episcopi cum facultate suscipiendi Christum, Oleum Sanctum, consecrationes altarium, & Ordines Clericorum à quocumque Episcopo maluerint, ac prohibentibus nominati Episcopo Martiano nec in eadem Ecclesia vel eius Moniales, & Clericos aliquid iurisdictionis exerceat, redditur saltem turbida ideoque irrelevans, *cap. cum persone de privileg. in 6. Rot. inter recent. dec. 447. num. 5. in fin. dec. 491. num. 4. par. 1. dec. 546. n. 3. & segg. dec. 566. n. 2. & segg. par. 5. & coram san. mem. Gregor. XV. dec. 312. num. 1. & tempet* 10. *¶ vtget inhibitio Rotalis ¶ que siue iniusta fuisset timenda erat, 3. & attentatum reddidit quicquid postea Episcopus gessit, Caput. ag. decis. 13. par. 2. Caf. de Grass. dec. 3. in fin. de appellat. Burat. dec. 181. n. 3. ac decis. 500. num. 1.*

Et ita decisum informante solum Abbate quia D. Episcopus licet pluries citatus non comparuit.

CRACOVIE. PRÆPOSITURÆ
SANCTI FLORIANI.

Lune 15. Februarij 1651.

ARGVMENTVM.

Attentata commissa à Procureatore afficiunt principalem si suple scilicet illis non renuntiavit, quinimod vrendo gessit per Procureatorem censetur illa ratificasse. Executores literarum executorialium tenentur solum illas intimare partibus, non autem ob non paritionem ferre sententiam excommunicationis cum id spectet ad Rotam. Sententia continens plura capita separata excessum in vno non influit in reliquis. Declaratoria curiarum nequit sub pretextu quod

fucjcs

fructus non sunt liquidi, quando reus nihil offert praeter obligationem solvendi residuum facta liquidatione quinimo solutionem impugnat, & pertinax parere recusat.

SVM. M. A. R. I. V. M.

1. Inobedientia sine contumacia sequestro Rotali ex quibus probetur ad effectum decernendi declarationem?
2. Declaratoria ferri quoties constat de positiva inobedientia ibidem.
3. Inhibicio obtema ab A. C. est nulla, & attentata pendente lite in Rota.
4. Auditor signaturae primum quod alior decernit super sequestro quando sit recusus ad signaturam.
5. Attentata commissa a Procuratore necesse principali non quidem, in vim mandati procura sed ratificationis resultantis, ex quo illi status ac scilicet non renuntiavit quinimo v. sui fuit n. s.
6. Inhibicio obtema ab A. C. pendente lite in Rota a Procuratore causat attentata quo ad principalem, si illa v. sui fuit producendo coram Iudice de paribus ibid. n. s.
7. Terminum trium dierum ad parendum praefixum quo casu brevis reputari non debeat?
8. Verba sententiae iuxta dispositionem Iuris interpretationem recipiunt.
9. In iudicio executivus attendi non debet quid actor petat, sed quid Iudex decernit.
10. Executores litterarum executorialium solum tenentur illas partibus intimare, non tamen contra contumaces procedere possunt ad declarationem, cum id spectet ad Iudicem delegantem, qui illam ferat decernit.
11. Sententia iniusta in uno capite subsistit quo ad reliqua quando capita sunt separata.
12. Fructuum perceptio ex possessione praesumitur.
13. Inobedientia ex quibus in executionem fructuum, declaratoria ut emittitur ob illiquiditatem fructuum, debet aliquid solvi cum obligatione solvendi residuum facta liquidatione si vero nihil reus solvit, sed pertinax persistit tunc ferri declaratoria non obstante illiquiditate fructuum percepturum.

DECISIO CCCCLI

1. Sigismundi Geigerouiez positiva inobedientia sequestro Rotali et ob quam aduersus eum ferendum esse declarationem decisum fuit die 12. Decembris proxime praeteriti, questione hodie super eisdem renouata, visa est clara ex rationibus in decisione tunc extensa deductis, & signaretur ex inhibitione A. C. a Sigismundo met. praesentata sequestro Rotali sub die 29. Iulij ad retardandum executionem sequestri, nec non appellatione a decreto sequestro Rotali interposita.
2. Attentata namque dicta inhibicio et causa in Rota pendente extorta, & dolosa erat sub colorato pretextu recursum ad signaturam Sanctissimi, quam ex datis in hodierno summario Sigismundi numeri. 2. apparet quod & si commissio proponenda in signatura esset in manibus Praelati Referendarii, Auditor tamen signaturae, ad quem et super sequestro ex capite recusus ad signaturam concedere spectat, & coram quo procurator Sigismundi petierat super sequestro aduersus Rotale sequestrum eam non concessit, unde coniunctis apertissima calliditas non quidem procuratoris Curialis, qui mox exhibuit fidem ad probandum se fuisse inhibitionis ignatum, sed aliorum qui in ca-

dem fide fatentur se inhibitionem obtrivisse. Nec Sigismundus excusari potest eo quod ad illicita mandatum non dedit, & inhibitionem bona fide obtemperat crediderit, quam scilicet vel scire debuissent potuisse absque vicio attentati et adiri alium Iudicem dum causa pendebat in Rota, eique callide ab alijs gesta nocent, non quidem in vim mandati procure, sed ratificationis resultantis tum ex quo inhibitioni statim ac scilicet non renuntiavit ut aduertit, Rota decisi. 446. num. 8. coram bon. mem. B. in Hispan. Attentatorum 27. Februarij 1617. coram Sanctissimo D. Nostro Innocentio X. tunc nostri Ordinis Audiore relata ab add. ad san. mem. Gregor. XV. decisi. 336. num. 15. tum ex inhibitionis vlu. et productione coram sequestro Rotali, Felin. in cap. cum venerabilis, numer. 22. de except. Franc. Anton. Costa consil. 32. num. 34. Mohed. decisi. 1. de procurat. et in terminis declaratoria Rota in Valentina pensionis 31. Ianuarij 1600. coram bon. mem. Litta impress. apud Marches. de Commis. tom. 1. fol. 1150. nu. 2. et in Casaraugustana Beneficij de Linare 27. Aprilis 1644. coram me.

Appellatio quoque a decreto sequestro Rotali peti-nacem inobedientiam praefert non obstante alterto excessu sequestro Rotali vel in assignando tantum terminum trium dierum cum iuxta formam sequestri duodecim assignari debuissent, vel in condemnando ad fructus ante sequestrum perceptos, vel in ferendo sententiam excommunicationis: nam qui ad primum animaduertentur Domini quod terminus duodecim dierum non fuit in litteris sequestri assignatus Sigismundo reo conuocato, sed ipsi sequestratoribus, ibi, vosque praetera Iudices, & sequestratores praedictos requiritur, & monemus quatenus infra duodecim dierum spatium quarum quatuor pro prima, &c. praedictam Praeposituram omnesque redditus, &c. sequestratis, &c. quodque cum littera executoriales sequestri Sigismundo citato exhibita coram sequestro, & admittit fuisse usque sub die 29. Iulij antecedentis, de quo tempore Sigismundus parere recusatet sub clipso suprapromissio illicite inhibitionis, bene potuit sequestro post duos, & amplius menses nempe sub die 11. Octobris ad executionem procedere praefixo tantum dicto brevi termino trium dierum

6. et ne debitis effectus sequestri videretur protraheretur, facisque esse debet Sigismundo necum duodecim dierum sed septuaginta, & amplius terminum ad patendum habuisse ut ad propositum ponderavit, Felin. in cap. Ecclesia man. 19. vers. 2. limita de cons. Pur. dec. 4. de Iudic. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 176. nu. 6. ubi Add. litt. B. allegat concordantia.
7. Secundum obiectum conuenit ex facto, quia sequestrator condemnauit simpliciter ad fructus perceptos, quod intelligendum est de perceptis a die decreti sequestri interpretando verba et iuxta dispositionem iuris ut debet ut in terminis condemnationis ad fructus perceptos, Vincen. de Franco. decisi. 527. sub num. 12. Capic. Laro decisi. 35. sub num. 38. Rota decisi. 66. sub num. 3. vers. non obstant par. 2. recens. et in Romana fideicommissi de Campagnolis 8. Februarij 1649. 8. non obstant, coram R. P. D. meo Pucingeropartumque refert quod petita fuerit condemnatio ad fructus perceptos anno praeterito, quam petitio emanauit de mense Octobris quo respectu recollecta frumenti sequestrandi iam completi idem annus dici poterat praeteritus, & in omnem euentum verba sequestro Rotali et eius decretum substatuatur potius a dispositione iuris quam actoris petitione interpretationem recipiant neque
8. in iudiciis executivis et attendendum est quid actor petierit, sed quid Iudex decreuerit, Alexan. d. consil. 114.

num. 6. lib. 6. Paris. conf. 131. num. 14. lib. 1. Bellon. lun. conf. 23. num. 8. Surd. conf. 12. num. 74. & decif. 284. num. 14. Rota coram san. mem. Gregor. XV. decif. 176. numer. 2. & segg.

Tertium licet subsistat quia sequestratores aliqui
9 executores in partibus deputati + debent quidem partibus intimare litteras in Curia expeditas, & sibi directas, ad excommunicationem tamen contra contumaces procedere non possunt, cum id spectet ad Iudicem delegantem, qui servatis de iure servandis ad declaratorium procedet ut declarat, *Vestr. in praxi lib. 8. cap. ult. sub num. 16. vers. & quomodo Index Gutier. Canon. quæst. lib. 1. cap. 4. num. 28. & 29. Rota apud Cas. ad. decif. 6. num. 10. de caus. poss. & propr. decif. 283. num. 1. & 2. inter impress. poss. Farinac. & in Auentonen. decimarum 2. May 1644. coram R. P. D. meo Penningero*; non ideo tamen Sigismundus excusatur a partitione sequestrati in reliquis, præsertim quia expressus summario num. 1. apparet excommunicationis sententiam a sequestratore fuisse latam per capitulum separatim, ibi, *alioquin si secus fecerit, &c.* tunc enim
10 sustinetur + decretum in aliis capitulis, quomodo in illo insertum, & excessum esset, *l. quædam mulier ff. famul. Ercife. l. fin. ff. Iurepatr. Buld. in l. in hoc iudicio nu. 1. ff. famul. Ercife. & in l. 2. n. 6. C. re iudic. Rot. dec. 33. n. 9. par. 2. diuers. cum aliis allegatis ab Add. ad Buratt. dec. 29. n. 17. & dec. 308. nu. 1. & 15.*

Qua propter appellatio interposita à toto decreto, & contumacia in restituendo fructus qua Sigismundus post decretum sequestrati quia possidebat
11 + percepisse præsumitur Seraphin. decif. 1245. numer. 6. Gregor. XV. decif. 50. num. 2. ibique ad d. num. 3. in excusationem inobedientiam + demonstrat; maxime postquam à censuris sequestratoris absolutus fuerat à Recurrendis. Nuntio Apostolico in Regno Poloniæ Buratt. decif. 95 sub num. 7. itaut nec allegare valeat quod fructus non essent liquidati + quia id susceperat solvendi partem, & offerenti solutionem residui facti liquidatione, non autem ei qui negat solvere, & ne soluat omnem lapidem movit Rota in *Derisusen. Decimarum coram Cardinali Lodovicesi impress. apud Marches. de Commiss. tom. 1. fol. 675. num. 2. in Hispanen. Decimarum 19. Iuny 1648. coram R. P. D. meo Melio, & in Toletana Decimarum 3. Aprilis 1649. coram eodem*: provi movit Sigismundus obijciendo in primis inhibitionem, deinde appellando, ac nuperime petendo à Signatura Iustitiæ suspensionem appellationem à decreto Rotali sequestrati, quam Signatura denegavit iunctis aliis actibus in prima decisione re censitis.

Gratis verò dicitur sequestratum iam habuisse suum pacificum effectum, quia nullibi probatur quod Sigismundus fructus à se perceptos tradidit sequestratori, imò nec hodie tradit, licet eius procurator absque speciali mandato ad id requisitus partitionem sequestrati speciosis verbis offerat. Vnde cum non agatur de substituenda excommunicatione lata à sequestratore, à qua pars consensit quod Sigismundus absolatur, sed de concedenda nova declaratoria, illam prævia absolutione à dicta excommunicatione sequestratoris concedendam esse Domini censuerunt nisi infra mensem Sigismundus cum effectu paruerit assignando illi hunc terminum ut curare possit declaratoriam penam actuali sincera, & integra infra eum partitionem.

Et ita in decisis persistit utraque parte informans.

PORTVEN. AFFECTVS.

Luna 27. Februarij 1651.

ARGVMENTVM.

Successor non tenetur stare scripturæ moderato
rie contra pacta locationis factæ à Prælato predecessore quoties ab eo causam non habet sed successi
in Ecclesia per vacationem; Et quomodo hæc conclusio limitetur, quando resultat utilitas Ecclesiæ ex
argumento assensus, quodque expensæ culturæ iam
erant factæ ante contradictionem successoris; nihil
limitatio procedit quando utilitas ex argu
mento resultat respicit ipsam Ecclesiam, non autem
commodum Prælatis, & non agitur de locatione per
petua, sed tantum de temporali, & quoad expensæ
ut intret æquitas favore conditoris contra successe
forem oportet illas esse factas saltem pro maiori parte,
& adhuc effectum valde interest an expensæ factæ
ante vacationem Ecclesiæ, vel ea vacante an
verò post adeptam possessionem à successore, & contra
formam pacti adiecti in Instrumento predecessoris,
ut late declaratur in decisione Reliqua circa
consuetudinem faciendi huiusmodi conventiones
moderatorias nec non ratificationem successoris elicitam
ex perceptione assensus desume ex Summa
riis.

SUMMARIUM.

- 1 Prælati antecessor non potest obligare successorem ut
stare teneatur locationi à se facta cum ipse habet
ius temporale in fructibus, & successor ab eo cau
sano non habet.
- 2 Amplia quomodo locatio esset facta nomine Ecclesiæ
vel successoris.
- 3 Nulla habet distinctione an Ecclesiæ vincat per loca
toris obitum seu dissolutionem occasione optionis ad
aliam Ecclesiam, quia utroque casu militat eadem
ratio.
- 4 Successor tenetur stare locationi facta à predecessore
quando est utilis Ecclesiæ propter augmentum assen
sus Declarat. n. 6. & segg.
- 5 Item stare tenetur si tempore quo successor contra
dixit iam erant facta pro maiori parte impensæ
culturae, quo casu æquitas poscit ut maneat loca
tio donec fructus colligantur Declarat. numer. 14. &
segg.
- 6 Successor tenetur stare locationi facta à predecessore
quando contrarium est utilis Ecclesiæ resultant ex
augmento assensus, & agitur de locatione perpe
tua, & tale augmentum erogari debet pro util
necessitatibus seu meliorationibus bonorum.
- 7 Secus in locatione temporali, & in qua conventum
non fuit assensus esse erogandos in utilitatem Eccle
siæ, sed quod illi solvantur locatori, & ex quibus
utilitas potius locatori, quam Ecclesiæ resultat
num. 8. & n. 12.
- 9 Successor non tenetur stare locationi facta à prede
cessore si locator vertit assensus in utilitatem bur
salem.
- 10 Locatio non dicitur facta pro utilitate Ecclesiæ si
conventum fuit, ut ipse Prælatus personam persci
piat.
- 11 Conductor bonorum Ecclesiæ probare tenetur assensum
fuisse verum in utilitatem Ecclesiæ ad hoc, ut succe
sor stare teneatur locationi facta à Predecessore.

- 13 Terra exsultantur illas ferendo quolibet anno.
 14 Succesor de stare tenetur locatorem propter expensas factas à Colono ex quadam equitate oportet illas esse factas saltem pro maiori parte ac terras fuisse seminatias.
 15 Et adhuc effectum valde interst an expensa facta sine ante vacationem Ecclesie, vel ea vacante, & an post adeptam possessionem à successore, & contra formam patris adiecti à predecessore? de quibus num. 16. 17. & 18.

19 Succesor tenetur stare locatorem facta à Predecessore habente administrationem, & concurrat etiam consuetudo.

20 Consuetudo adhuc effectum est probanda in specie casus de quo agitur.

21 Consuetudo particularis excluditur ex alio contrario.

22 Consuetudo siue obseruantia particularis semper attendi debet.

23 Socius potest inuito consocio rem communem pro indistincto possessionem locare.

24 Intelligi dammodo locatio fiat iuxta solium, ac vtiliter, alius secus.

25 Succesor non tenetur conventionem moderatorem contra formam patris in instrumentis locationis facta à Predecessore ratificare ex quo affectus perceptus non consistat talis conventionis scientiam habuisse.

Ratificatio non inducitur nisi scientia alius ratificandi concurrat ibidem.

26 Consensus non trahitur ad ignorata.

27 Ignorantia facti non secum seque presumitur.

28 Ratificatio excluditur ex subsequente contraditione.

29 Succesor tenetur servare conventionem moderatorem concessam à Predecessore in executionem patris ante & post locatorem consenti, & sine qua conditor tantam pensionem non erat soluturus, & num. 30.

31 Contractus non potest pro parte approbati, & pro parte reprobari.

32 Pactum simulatum in Instrumento adiectum attendi non debet, & habetur pro non apposto ex regula plus valere quod agitur, quam quod simulatur concipitur.

33 Correptilitas considerata in contractu ligat tantum contrahentes, & habentes causam ab eo non autem tertium, & num. 34.

34 Succesor in beneficio ad effectum se ligari possit contractus Predecessoris reputatur vii tertium, quia in eius persona non continuat precedens contractus qui ipso iure per extinctionem iuris Predecessoris expirant.

35 Ratificatio contractus locationis facta à Predecessore quoad successorem resultans ex perceptione affectus non trahitur ad ignorata, sed ad limites Instrumenti locatorem restringi debet.

36 Locatio facta à Predecessore an valeat pro parte acceptari, & pro parte reprobari à successore?

37 Amplius quamvis conditor alius non fuisset conditurus, & adeo pinguius pensionem promissurus.

38 Conditor mortuo locatore precauere sibi debet stipulando cum successore obseruantiam locatorem.

39 Conditor quemadmodum cogi nequit à successore ad continuandum in locatorem facta ab antecessore ita licetum est successoris in locatorem non continuare, & late nu. 42.

40 Contrahens cum procuratore iuxta formam publici Instrumenti mandati obligat Dominum, quamvis per aliam scripturam priuam mandatum renouat.

Part. Secunda.

caum fuerit, & deuocatione ab initio conueniunt per scripturam priuam, nisi talis renouatio denuncietur.

41 Regula plus valere quod agitur quam quod simulatur concipitur militat inter contrahentes, & admittitur etiam contra successorem quando ex contractu antecessoris obligatus remanet.

42 Secus si obligatio oritur ex proprio consensu patris super contentis in Instrumento, quia ad ea tantum restringitur, non autem ad ea que cum antecessore fuerunt acta, & à successore ignorata.

43 Simulatio allegari nequit quando adest iuramentum super veritate contentorum in Instrumento.

DECISIO CCCCLII.

Neque ex vi contractus, neque ex vi ratificationis apocae moderatorem prohibitionis ferendi bona locata vltimo anno affectus in instrumentum precedenti contentis affecti Eminentiſſimum Dominum Cardinalem Romanum in Episcopatu Portuensi successorem Eminentiſſimi Domini Cardinali Lantes locatorem iterum hodie decium fuit causa super eisdem posita.

Defuit namque predecessori potestas obligandi Colono successorem quippe ille temporale duxerat in fructibus donec viueret, nec successori habet ab eo causam aut transmissionem, sed successi per viam priuationis, quia corruptio antecessoris fuit generatio successoris ex natura ordinis, & nouae creationis non ex potestate transfusionis vt per hanc verba tradit in his terminis, Bal'd. in l. emptorem nu. 3. Cod. locat. & condit. Morla in Empor. edit. tit. nu. 21. Petr. Barboſa in l. filio familias 26 §. fin. num. 18. & 19. ubi in vers. quoniam hoc ampliat quumvis præcellor locasset nomine Ecclesie vel successoris, ff. sol. matr. Rot. decis. 60. num. 3. par. 4. tom. 2. recent. cum aliis allegatis in prima decisione §. nec obstat; nulla adhibita distinctione præ an beneficium vacet per locatorem obitum seu dimissionem occasione optionis vt in casu nostro vacauit Ecclesie Portuensis, quia vtroque casu militat eadem ratio vt in terminis optionis aduerſe, Guttier. Canon. qu. lib. 1. c. 36. n. 24.

Gratificque dicitur successorem teneri stare præfata, vel quia sit vtilis Ecclesie ob augmentum affectus ab ea moderatione resultans ad tradita per Anhar. conf. 122. in princ. Gratian. dec. Mar. hes. 99. nu. 17. Rot. panes Seraph. decis. 1125. sub n. 3. vers. tertio quia, & inter recent. decis. 50. sub nu. 2. vers. & tantum magis par. 3. vel quia cum tempore quo contradixit successor, facta iam essent à Colono expensae cultura, poscit æquitas vt maneat locatio donec fructus colligantur Canalean. dec. 44. num. 32. par. 1. cum aliis alleg. in prima decis. §. limitationes.

Negatur enim augmentum affectus, cum imò in antecedentibus locatibus maior pensio fuerit ab affectuans soluta, & quantum admitteretur reddere quidem contractum vtilem Ecclesie si ageretur de locatone perpetua seu Emphyteusi aut illud pro necessitatibus Ecclesie seu eius bonorum meliorationibus expendi debuisset vel adessent alia pacta, & conditiones ad fauorem Ecclesie in quibus terminis loquuntur allegati in obiecto, secus in locatone temporalis, & in qua conuenit non fuit quod in vilitatem Ecclesie affectus erogentur, sed quod soluantur simpliciter ipsi locatori vt in puncto ponderat, Gemin. consil. 17. sub numer. 10. vers. sed quantum, ubi ait quod si conditor promissus (vt in casu nostro) soluere affectus Romæ, inde apparet non

H

fuisse conuentum vt in vtilitatem Ecclesie expendatur, *Bald. conf. 457. sub num. 2. vbi*, loquitur in terminis locationis factæ ab Episcopo præfessore, & in vers. aut in vtilitatem ait quod si locator ꝑ yterit affectus in vtilitatem burlesam suam, non tenetur successor stare locationi, *lib. 1. Alex. conf. 160. sub num. 4. vbi*, quod non dicitur locatio ꝑ facta pro vtilitate Ecclesie si conuentum fuit vt ipse Prelatus pensiones percipiat *lib. 6. Redoan. de reb. Eccl. non alien. quæst. 57. n. 26. & 88. probum ad Monach. in c. 1. n. 26. & 27. vbi*, quod condonator probare debet ꝑ pecuniam fuisse veram in vtilitatem Ecclesie de reb. Eccl. non alien. in 6. Cardinal. Mant. decif. 186. nu. 1. ibi, ita ut fructus ad ipsam pertineant non ad Ecclesiam.

Eoque minus augmentum affectus ꝑ tendit in vtilitatem Ecclesie si vt exaduerso assensit promissum fuit contemplatione apocæ moderatioris prohibitionis ferendi in vltimo anno, quia per eam moderationem Ecclesie dampnum inferret eo quod sic terræ ꝑ extructantur in sequentibus annis vt probat text. in l. 1. & hac distinctio. cum fundum ibi Bart. n. 3. ꝑ locat. Ioseph. Ludovic. dec. Persusio 62. num. 1. & 2. Mart. voto 149. n. 2. & 3. Vinc. de Franc. dec. 96. n. 1. vers. & similiter.

Negatur pariter fuisse ante contradictionem successoris factas à Colonis nisi modicas expensas, vt patet quia postea petierunt, & obtinuerunt ab A. C. coram quo causa hæc tunc pendebat provisionalem licentiam arandi, & ferendi ad effectum verò vt propter expensas factas ꝑ intrare aliquis fauore Coloni contra successorem in beneficio oportet illas esse factas saltem pro maiori parte ac terras fuisse seminat. Bald. in l. emptorem sub nu. 11. ibi, fecit multas expensas, & ibi, ex quo seminavit meret C. locat. Gratian. discept. 606. nu. 9. & 17. Ofas. decif. 82. sub num. 10. vers. aut agi, vbi supponit fructus iam esse pendentes, & breui colligendos, *Caualecan. decif. 44. sub nu. 32. vers. nam si, & n. 33. par. 1. Surd. decif. 32. n. 11. in fin. & num. 12. Neguz. quæst. 87. nu. 10. ibi*, ad annum inchoatum pro quo iam est facta impensa necessaria in arando, & ferendo, *Ror. decif. 120. nu. 7. ibi*, nisi terræ fuissent late, & fructus pendentes de proximo colligendi apud Pacif. de Salu. & in Tiberina affectus 19. Iunij 1648. §. tunc quia, vbi, fuit hoc fundamentum reiectum, & responsum contra Colonum quia non agebatur de agris cultis ac satis illius opera, & impensa, coram R. P. D. meo Corrado.

Et præterea valde interest ꝑ an expensæ factæ fuerint ante vacationem Ecclesie vel ea vacante an verò post adeptam possessionem à successore, & contra formam pacti adiecti in instrumento præcessoris quia secundo casu retorquetur æquitas ꝑ aduersus contrauenientem pacto, l. 1. iuris gentium §. sed si fraudandi vers. iniquum ff. de pact. l. 1. ff. Conf. pec. August. Barbof. in collect. ad l. si de fundo 15. num. 2. C. locat. & conducl. Bero. conf. 155. nu. 32. lib. 1. ac expendentem ꝑ scienter in solo alieno inuito domino, §. si Titius circa fin. inuito §. certe ibique Gloss. verb. edificauerit vers. si verò Iust. de rer. diuis. l. addo §. ex diuerso ff. acq. rer. domini. l. Iulianus §. si res vindic. l. domum C. eod. tit. Ioannes Harprelius in §. ex diuerso num. 31. & segg. Inst. de rer. diuis. Surd. conf. 115. num. 16. Ror. in Rom. fidei commissi de Spiritibus 12. Decembris 1644. §. & quatenus, & §. seg. coram me, vnde inherendum est consensui successoris refulsanti ꝑ ex tacita permissione, & acquiescentia quod Colonus expendere, Bero. conf. 152. nu. 12. & 13. lib. 1. quæ acquiescentia hic non adest quia Dominus Cardinalis statim ac sciuit Colonos velle sêtere contradixit, & apocæ moderatioris noticiam non habuit.

Minus vigeat asserta consuetudo ꝑ similes apocæ moderatioris consensu ex qua teneri successorem stare locationi factæ à Prelato præfessore habente administrationem voluit post Imoc. & Abb. in cap. sine Prelat. vices suas Purpur. conf. 424. nu. 8. in fin. lib. 2. Bonaccia. de contratt. quæst. 7. punct. vlt. sub nu. 10. vers. hoc tamen, quia talis consuetudo ꝑ non probatur in Casali Portuensi vt debet, Nair. conf. 575. num. 15. Surd. conf. 354. num. 26. Ror. decif. 357. nu. 15. par. 4. tom. 3. recent. & coram san. mem. Greg. XV. decif. 45. nu. 6. ibique add. num. 8. quin è conuercio constat illud fuisse prius maiori etiam pensione absque facultate in vltimo anno ferendi locatum quod excludit ꝑ speciale consuetudinem in hoc Casali quamvis semel tantum contigisset, *Cagnol. in l. semper in stipulationibus 34. num. 12. ff. reg. iur. l. 1. ro. conf. 5. num. 23. lib. 1. Ror. coram san. mem. Gregor. XV. decif. 162. num. 9. ibique add. num. 15. efficite* que ꝑ vt attendi debeat particularis hæc obferuantia iuxta, *Gloss. in cap. super eo verb. vicini vers. contraria vero de Censib. Bart. in l. 2. sub num. 41. Cod. quæ sit long. consuet. cum aliis allegatis in Bononiens. legati de Mercatoris 14. Iunij 1627. coram bon. mem. Merlino, & in Hispanen. decimarum 26. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Corrado, non attento quod nouissime Dominus Cardinalis locauerit cum simili facultate, quia non locauit totum Casale, facultatem concessit in ipso instrumento locationis, & solum promodica quantitate decem rubrorum nullumque præcedebat pactum prohibitorium, quin inde magis dignoscitur dampnum quod Ecclesie resultant ex apocæ cuius vigore Aduersarij in vltimo anno terras tenerent, quia id aliis præbuit aniam eundem facultatem petendi, & aded terras extruxerunt vt sine illa vix reperiri potuerit condudor partis Casalis.*

Atque hinc nec apocæ robur accipit ex personis Dominorum Canonicoz Sancti Petri, cui cum sint Domini Episcopi Portuensis in isto Casali confortes, potuerunt facultatem ferendi concedere, & rem communem profundius possidere ꝑ locare etiam inuito Domino Episcopo confocio, *Bart. in l. 1. & hac distinctio 38. §. vlt. num. 2. ff. locat. Rota. consil. 143. nu. 9. & 20. lib. 5. dicens hoc etiam admitti contra Ecclesiam Aym. conf. 692. num. 10. late Surd. conf. 43. num. 8. & 24. seg. Quia obiectum procedit dummodo ꝑ locatio fiat iuxta solitum ac vultit, sicut alias Bald. in l. 1. sub numer. 8. in fin. & seg. vbi etiam Dec. num. 2. Cod. qui restant. facer. post. Alex. in l. serui electione §. labeo num. 3. ff. legat. 1. Felice de Societ. cap. 28. sub num. 16. vers. non alterando Gratian. discept. 752. num. 14. & 15. & numer. 20. Ror. decif. 692. num. 6. par. 1. recent. At in casu nostro facultas hæc ferendi non probatur hæctenus solita concedi in Casali Portuensi nec vtilis est Ecclesie, imò damnosa vt demonstratum fuit supra in §. eoque minus.*

Ex vi quoque ratificationis eadæ ex quo quod Dominus Cardinalis successor pensiones exegit, illum apocæ non afficit, quia exegit vigore instrumenti publici sibi noti, neque exaduerso docetur, quod apocæ specificam, & certam scientiam habuerit, vt ad effectum ratificationis inducende requiritur dixit in terminis locationis, *Neguz. quæst. 103. numer. 25. Gratian. discept. 752. nu. 16. & segg. Augustinus Barbof. in Collect. ad l. legem 16. num. 11. vbi*, loquitur in puncto successoris, *Cod. locat. & cond. ultra Seraphin. & Par. loc. allegatis in prima decisione §. pariter. Consensus enim* ꝑ non trahitur ad ignorata, & ignorantia ꝑ prælo- mitur facti non secum gesti maxime quia Dominus Cardinalis vbi sciuit ꝑ illico contradixit vt bene poterat *Ofas. decif. 105. sub numer. 22. vers. in casu nostro* Ror.

Pat. Bononiens. apud Cameracul. decis. 49. num. 14. & quia eius egregia virtus ac dignitas Eminentissima confidat ignorantie suspitionem omnem eliminat.

Non obstat quod facultas ferendi contenta in apocâ vi concessa in executionem pacti tunc antequam in ipso actu celebrationis instrumenti inter partes conuenienti, & sine quo affectu sibi se nolle contrahere declarauerant tantumque pensionem non soluisent, sit pars ipsius instrumenti, & eique inesse dicatur *Gabr. conf. 8. num. 14. lib. 1. ac alij relati ab add. ad Surd. decis. 308. num. 3. & propterea successor teneatur saltem cautissime cum facultate seruare quatenus scilicet vi velis instrumentum ac locationis contractum, quem in parte approbare tunc pro altera parte probare non potest vt tradit *Bald. ac alij allegati in prima dec. 5. non obstat*, vel in omnem euentum quia pactum prohibitorium ferendi fuit in instrumento appositum simulare animo illud relaxandi habetur pro non appposito, tunc & potius attendi debeat hic animus quam quod in Instrumento scriptum fuit ita ut Dominus Cardinalis successor pacto prohibitorio huiusmodi vi nullatenus valeat ac si appositum non fuisset iuxta regulam plus valere quod agitur quam quod simulatur concepitur de qua *tot. tit. C. plus valer. quod agitur l. 1. cum ea n. 8. C. errat. l. 1. Becc. de off. 52. n. 35. & segg. Rot. dec. 9. n. 1. par. 3. recent.**

Præter quod enim suppositum præcedentis pacti consensendi apocam moderatiorum ac simulationis educitur solum ex articulis habitis pro consensitis sine veri præiudicio, qui proinde non probant fauore articulantium. Respondetur ad primum obiectum quod admissa etiam correptione tunc apocæ, & instrumenti, ad obliuionem apocæ ac si pars instrumenti esset actione veteri ipsius contractus vel nonæ productæ ex apocâ ob coherentiam contractus velti-
 32 ra vt per Doctores in *l. petens C. pact. & in l. licta ff. si ceri. per. ac Doffred. inter quest. diuers. quest. 14. num. 2. late Oliban. de alt. tom. 1. lib. 2. ad. 5. actionum autem. cu. 35. & segg. compelli quidem possent ipsi contrahentes, tunc & habentes causam ab eis, non autem tertius qualis dicitur tunc successor in beneficio ex alleg. per *Capic. Gallean. controu. l. 1. lib. 1. controu. 37. num. 41. qui ex nouo potius iure ac titulo succedit, nam in illius persona non coninuat præcedens contractus, quippe per extinctionem iuris antecessoris ipso iure extrahatur, sed nouus ipsius successoris consensu interveniente
 33 creatur mediante tacita ratificatione tunc perceptioni affectus implicita quæ extendi non potest ultra limites eiusdem consensu ad apocam ignoratam, sed eam-
 34 tem consentientem obligat quatenus verba instrumenti cui adheret vel factum ipsum perceptionis affectus necessario importat, & non ultra; præsertim quia apocâ non est facta nomine successoris vt in puncto ad obiectum quod locatio antecessoris tunc
 35 possit a successore acceptari pro parte, & pro parte reprobati respondit *Surd. decis. 33. sub n. 9. vers. & prædictorum. & sub n. 12. vers. & non obstat. & segg. per tot. & conf. 183. num. 32. quem sequitur Grat. discept. 37. num. 19. Scappaccini de singul. success. anaplat. 15. nu. 4. & segg. qui num. 7. & segg. post Guttier. practic. quest. lib. 1. cap. 46. num. 5. subdit id procedere quamuis tunc conductor alias non fuisset conductus & adeo pinguem pensionem promissurus quia vt ait *Guttier. dicto num. 15. infra ad med. vers. ea prorsimum, sibi imputare debet conductor tunc si a principio statim mortuo locatore sibi non præca-
 36 uit stipulando cum successore obleruanciam apocæ, sic etiam *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 21. num. 9. & 10. facit Cephal. conf. 181. num. 22. in fin. neque conductor
 37 dolere potest tunc id licere successoris, cum & ipse po-*****

Parti Secunda.

ruisset in successoris præiudicium recedere a contentis in apocâ, *Conarr. var. resol. lib. 2. cap. 15. sub num. 6. Gratian. discept. 606. num. 13. & segg. Surd. decis. 31. num. 9. & 10. cum alijs relatis à Moder. Carpen. controuers. l. 1. lib. 1. cap. 93. numer. 23. & ab add. ad Baratt. decis. 482. num. 19.*

Et sanè diuinare successor non potuit, quod Adversarij haberent apocam prædictam reuocatoriam prohibitionis in Instrumento appositæ, & contentient-
 41 locationi apparenti ex publico Instrumento ad ibidem contenta obligari conductores quamvis reuocata fuisset per scripturam priuatam, quæ ignorabatur, vt in simili dicimus, quod contrahens cum Procureatore tunc iuxta formam publici Instrumenti mandati obligat Dominum & si ab eo per alium scripturam priuatam mandatum reuocatum fuerit esto quod de reuocatione huiusmodi facienda fuisset inter mandantem, & mandatarij ab initio conuen-
 42 tum, nisi illa de nunciatur *cap. mandaro, & ibi gloss. verb. à Domino reuocato de procu. Bald. in l. unica num. 6. C. satisd. Casanari. conf. 9. num. 31. Parlat. rer. quæst. lib. 2. cap. fin. par. 5. 6. 17. 3. Gurr. decis. 79. sub num. 20. aliqui relati ab add. ad Baratt. decis. 723. num. 12. & segg. idque successor in beneficio, seu contrahens cum Procure-
 43 tore reuocato decipitur, & ad impariam iudicetur tunc contingere possit, quia successor cum apocâ priuatæ esset ignarus, eaque maneret in manibus coloni, qui poterat ad libitum illam occultare cogere non vale-
 44 ret colonum ad apocæ obleruanciam ad quam e conuerso esset semper in potestate coloni cogere succes-
 45 sorem, quod ferendum non est vt in terminis locatio-
 46 nis *Aym. consil. 70. num. 1. Baratt. decis. 195. numer. 12. sicut igitur licitum esset colono approbare instru-
 47 mentum, & non apocam quamvis Instrumento correptionem quatenus faueret successoris ita e conuerso.**

Simili responsione tollitur aliud obiectum ex re-
 48 gula plus valere quod agitur quam quod simulatur concepitur, quia illa militat inter contrahentes, & admitteretur quoque contra successorem, si ex contractu prædecessoris obligaretur vt ex contractus, quia verò non obligatur nisi ex vi proprii consensu
 49 qui tunc præstitus fuit super scriptis, & apparentibus in Instrumento, ea quo ad successorem attendi debent, non autem quod cum præcessore verè actum fuit, & successoris notum non est vt in proximis terminis ben-
 50 nissime dictam regulam declarando ratiocinatur & comprobatur *Joan. Franc. à Ponte 45. numer. 18. & segg. lib. 2. vbi idem firmat quod si contrahentes super seu-
 51 dum vnum simulatè ponant in Instrumento, & aliud tunc verè inter se agant consensus Domini directi Instru-
 52 mento accedens referri solum ad id, quod in instru-
 53 mento simulatè scriptum est non ad id, quod inter partes verè actum fuit, cuique secuti est *Rota in Rosanen. Decimarum 18. Iunij 1641. §. nec opus in fin. coram Me, semperque obstat Adversariis iuramentum
 54 tunc super veritate contentorum in Instrumento accep-
 55 tibilium ne simulationem allegare possint ex alleg. in prima decis. 5. Tandem quibus additur *Roginell. pract. q. 6. num. 9.***

Ex quibus, & alijs in prima decisione deductis illam Domini confirmando iterum consensuerunt vtræque parte informante non licuisse affectuarius in vltimo anno ferere obitante pacto prohibitorio instru-
 56 menti reuerato, quod particulariter videatur de ded-
 57 ictiõibus præteritis ab Affectuariis, vt feratur fuit in Romana de Nariis 23. Iunij 1000. coram Penia inter eius impress. dec. 677.

CALAGVRITANA BENEFICII
DE ENTRENA.

Veneris 3. Martij 1651.

A R G V M E N T V M.

Appellatio datur à decreto Ordinarij approbante relationem examinatorum, in qua omnes oppositores æqualiter renunciantur habiles ad beneficia simplicia, siue Curata ea ratione quia cum vnus tantum ex motu proprio Clementis VIII. si habilis renunciatur debet à Beneficiis præfentari, & ab ordinario institui dum omnes habiles renunciantur, cessat necessitas illum solum præfentandi vnde oritur grauamen resultans ex æquali approbatione omnium. Et tale decretum non potest dici diffinitiuum, sed interlocutorium vim habens diffinitiuæ, & quando causet attentata declaratur in decisione.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio datur à decreto Ordinarij approbante relationem examinatorum quando fuit iudicialiter processum.
- 2 Non attentata, an appellatio fuerit interposita ab ipsa relatione, vel à decreto eam approbante quando eorumque eadem die emanant, nec prius relationis notitiam appellans habuit.
- 3 Appellatio an datur à decreto approbante relationem examinatorum attendi debet, an fuerit necne iudicialiter, vel extraiudicialiter processum, & illatum grauamen, quod consideratur quando vnus tantum debebat habili renunciar, & omnes æqualiter renunciantur n. 4. & seq.
- 5 Motus proprius Clementis VIII. super provisione Beneficiorum Diocesis Calaguritana mandat, quod si vnus tantum ab Examinatoribus sit approbatus illum Beneficiari Episcopo præfentent.
- 6 Habens ius ad rem necessario præfentari debet.
- 7 Appellatio datur à mala relatione Examinatorum etiam quando omnes oppositores æqualiter habiles renunciantur, siue ad simplicia, siue ad curata, & num. 9.
- 8 Decis. 1591. par. l. recent. declaratur, & n. 13.
- 10 Decretum approbans relationem examinatorum non potest dici diffinitiuum, quia aliud decretum super collatione post se expectat, sed interlocutorium habens vim diffinitiuæ.
- 11 Decretum interlocutorium habens vim diffinitiuæ appellabile est æque, ac diffinitiuum.
- 12 Differt tamen in hoc ad effectum ut gesta infra decemdiu, & ante appellationem interpositam sint attentata gesta enim post diffinitiuum sunt attentata secus post interlocutorium habens vim diffinitiuæ nam paria non sunt esse appellatum, & esse infra terminum ad appellandum, & redditur ratio num. 13.
- 14 Appellatio licet de Iure Canonico detur à decreto interlocutorio illa non suspendit iurisdictionem Iudicis à quo.
- 15 Appellatio à decreto interlocutorio non solet admitti à Signatura Iustitiæ, nisi præuia discussione grauaminis, & meritorum.
- 16 Signatura simpliciter appellationem admittens à decreto interlocutorio declarat implicitè decretum fuisse ab initio appellabile etiam ad effectum suspensionis.

- 17 Signatura simpliciter appellationem admittens reddit vi retroactionis ad diem decreti, siue sententia omnia gesta attentata, ac si ab initio fuisset appellatum.
- 19 Decisio in Calaguritana de Zurbano coram Penia declaratur.
- 20 Sequens apponi debet quare possessio est attentata, vel si est vacans ne fructus dilapidentur.

D E C I S I O CCCCLIII.

Series facti hinc inde narrati demonstrat quod præmissis additis, oppositionibus, probationibus, ac sententia super legitimitate oppositorum iuxta formam motus proprii Clementini, emanauit sub die 11. Februarij 1649. relatio examinatorum Synodaliu declarans idoneos ad beneficia curata Didacum Binegra, & Didacum de Auellano quos propterea sub eadem die 11. Ordinarius habiles, & sufficientes ad curam animarum pronuntiavit præcipiendo simul Beneficiariis ad quos præfentatio spectat, vt quem maluerint præfentent. prout successiue sub die 13. eiusdem Mensis præfentantur dictum Didacum de Auellano cui triduo post, nempe sub die 16. Ordinarius collationem fecit. Post hæc autem die 18. præfatus Binegra assensit ad sui notitiam peruenisse mori enunciatum Ordinarij decretum declarans in vim relationis examinatorum vtrumque oppositorem habilem ad curam animarum, cum tamen ipse solus habilis esset, ab hoc decreto appellauit, appellatio nemque Ordinarius admisit absque præiudicio illius, quod fuit executum, pariterque ab eodem decreto sub simili assertione appellauit Auellanus sub die 20. ac tandem ad instantiam Auellani Signatura iustitiæ causam appellationis simpliciter mihi commisit.

Dubitatum ideo fuit, an attentata sint præfentatio Beneficiorum collatio Ordinarij, & quicquid aliud gestum infra decemdiu à die 11. Februarij, qua relatio examinatorum eique conforme Ordinarij decretum per appellationem, vt supra suspensum emanauit, & an beneficij possessio sit sequestranda. Cuius dubij resolutio pendet ex duobus nempe an eo decreto quia interlocutorium est daretur appellatio, & an gesta ante appellationem interpositam infra terminum decemdiu sint attentata.

- De primo non videtur amplius dubitandum cum sapientissimè. † ac quotidie affirmatiuam sententiam Rota eo quod iudicialiter fuit processum amplexa fuerit in pluribus decisionibus relatis in Calaguritana Beneficij de Enciso 2. Decembris 1650. coram R. P. D. meo Albergato, & in Calaguritana Beneficij del Ziego 16. Ianuarij proxime præteritis coram R. P. D. meo Veroffis.
- Nec refert an appellatum fuerit ab ipsa relatione, † vel à decreto eam approbante, quando vt in casu nostro vtrumque eadem die editum fuit, nec prius relationis notitiam appellans habuit, vt fuit nuperiùs de decemdiu in Calaguritana Beneficij de Bilbao 27. Febr. mox elapsi coram D. meo Orthobono.

- Sed solum ad hunc effectum attendi debet † fuerit nec ne processum iudicialiter, & vel extraiudicialiter, & illatum grauamen quod inferri potuit † siue aliquem reiiciendo siue omnes æqualiter renunciando habiles ad beneficia simplicia, vel curata; quando re vera non omnes habiles erant, vt iustificati potest per secundum examen faciendum in Curia respectu appellantis, & commitendum respectu aliorum in partibus quatenus commissio sit locus; & namque æqualitas cum viam aperiat beneficiis

presentandi ex approbatis quem maluerint excludi
in iudicium appellantis necessitatem, quia ex mo-
to proprio Clementino, ibi, *si vero unus tantum ap-
probatus fuerit illum ipsam Episcopo presentem, iudei-
beneficiarii praeremuntur solum*, appellantes pre-
sentandi, si solum ad Curata habiliis renunciatus fuit
fuit, & per consequens tollit appellantis ius ad rem
¶ quod tanquam necessario praesentandus habetur
Pat. dec. 152. sub nom. 2. & num. 3. lib. 3. in corr. Rot. dec. 97.
num. 3. recte. & in Terracoven. Beneficij 10. Ianua-
rij 1619. coram Reuerendiss. Salamantino, in Gerunden.
Beneficij 27. Iulij 1644. coram me, & plenè Lotther. de
re benef. lib. 2. qu. 38. num. 26. & seqq. Quapropter etiam
in casu equalitatis dari appellacionem, fuit in termi-
nis equalitatis ad simplicia decusum in Calaguritana
Beneficij 23. Maij 1641. §. *non obstat*, & 6. Februarij 1643.
§. *non obstat coram R. P. D. meo Penitengero ubi ad deci-*
§. *sum 591. par. 1. recent.* exaduerso allegatam ¶ respon-
denti, quod ibi appellans approbauerat prius relacionem
examinatorum, & ob id appellatio reiecta fuit.
Et in terminis equalitatis ad curata ¶ ad sunt plures
decisiones relate in supradictis Calaguritana Beneficij
de Enciso coram R. P. D. meo Albergo, Calaguritana
Beneficij del Ziego coram R. P. D. meo Versolio, Calaga-
ritana Beneficij de Bilbao coram R. P. D. meo Orribona.

Maiores difficultates versantur circa secundam inspec-
tionem, nam decretum illud ¶ approbans relacionem
examinatorum dici non potest distinctum cum cadat
super preparatoris non patet praesentandus iere-
parabile, & aliud decretum videlicet super negotio
principalis collationis potest se expectet iuxta thes. Fe-
liti in rubr. de re ind. num. 9. ex gloss. in Clem. ad compe-
sendam verb. *diffinitiva de sequer. poss. & fruct. An. de*
Burr. consil. 6. per tot. sed interloquutorium habens ad
sumum vim distinctum, quod etiam appellabile sit
¶ sequitur, ac distinctum gloss. in cap. *in verb. inanes* de
elect. in 6. Alex. consil. 182. num. 1. lib. 6. in eo tamen dis-
¶ fert ¶ ad effectum ¶ gesta infra decemdiem ante ap-
pellacionem interpositum sunt attentata, quod talia
quidem sunt gesta post decretum distinctum, secus
verò post interloquutorium habens vim distinctum,
quia hoc secundo casu patia non sunt esse appella-
tum, & esse infra tempus ad appellandum, ut littera-
liter vtrumque casum distinguit text. in cap. *non solum*
7. de appellat. in 6. ac tradit Franc. in cap. *super eo* il. 1.
num. 7. de appellat. Laurell. de assent. par. 2. cap. 11. nu. 31.
& cap. 11. lim. 2. nu. 29. & 30. Secus de appellat. quest. 17.
litt. 17. membr. 1. num. 29. Rot. d. dec. 591. num. 3. vers.
quam etiam par. 1. recent. & in Calaguritana Beneficij
de Zarbano 19. Ianuarij 1611. coram bon. me. Penia, qua
decis. loquuntur in terminis similibus decretorum, &
assensum rationem diversitatis, ¶ quia alioquin nul-
quam esset litium finis, si in qualibet interloquuto-
ria vim distinctum habente Iudex expectare deberet
per decem dies, & in dec. 420. sub num. 1. vers. ratio est
par. 2. recent. redditur alia ratio, quia nimirum licet
ab interloquutoria ¶ de Iure Canonico deat appella-
tio illa non suspendit Iurisdictionem Iudicis a quo
d. e. non solum de appellat. 6. Caput. dec. 34. nu. 1. par. 1.

Et sane inevitabile videretur obiectum nisi Signa-
turæ Iustitiae causam appellacionis commisisset sum-
plicitur; huiusmodi enim admissio ¶ fieri solita per
Signaturam praevia discussione gravaminis, & meri-
torum appellacionis in interloquutorio necessaria
gloss. in c. non solum verb. ante diffinitivum vers. est igitur
de appellat. in 6. Secus de appellat. quest. 17. membr. 1. sub
nu. 28. vers. nisi primo Rota dec. 44. num. 1. de appellat. in
16. non habet implicitam declarationem, ¶ quod decre-
tum vique ab initio appellabile esset etiam ad effe-
ctum.

¶ Pars Secunda.

etiam suspensum, & stante appellacione infra de-
17. cendium interposita ¶ retrotrahitur ad ipsam diem
decreti, ita omnia in eo decemdiem gesta sunt atten-
rata non secus, ac si statim appellatum fuisset, vt in
puncto respondit Rota in supradictis causis Calaga-
ritanis in quibus, & in aliis ibi allegatis appellatio
fuerat commissio simpliciter. Atque ita conciliantur
decisiones allegatae in obiecto, quia in dec. 591. par. 1.
18. recent. non negatur retrotractio appellacionis ad re-
lationem examinerum, nisi quia relatio fuerat ap-
probata ab appellante, vt legitur oculariter num. 4. &
19. in alia Calaguritana Beneficij de Zarbano ¶ coram Pe-
nia, non constat quod esset appellatum in tempore,
& appellatio simpliciter admissa.

His consequens est, quod possessio sit sequester-
10. da, ¶ quia si capta fuit est attentata, si vacat provi-
dendum de sequestro ne interim beneficij fructus di-
lapidentur, vt aliis allegatis fuit in his terminis deci-
sum in Calaguritana Beneficij 17. Februarij 1648. §.
¶ *in coram me. & passim in aliis causis Calaguritanis.*
Et ita decusum utraque parte informante.

MELEVITANA FIDEICOMMISSI.

Luna 13. Martij 1651.

ARGUMENTVM.

Fideicommissario non potest denegari immisso
probatas solitis extremis, non obstante quod bona fi-
deicommissi fuerint alienata pro excludendo ere alic-
no Testatoris, vel ex causa legitime debite heredi
grauato, si alienationes non substantentur, & ex qui-
bus nullitas alienationis resulteret.

SYM MARIVM.

- 1 Sub fideicommissio paterno non cadunt bona a patre
acquisita post contractionem matrimonium, & ad si-
lior vigore Capitulorum matrimonialium specien-
tia.
- 2 Bona fideicommissi si fuerint a gravato alienata pro
excludendo ere alieno fideicommissitenti, tunc Em-
por ex legitimum contradiitor ad impediendam
immissione fideicommissaria.
- 3 Fideicommissario quando obstat text. in l. cum a mat-
tre ff. de rei vendic.
- 4 Fideicommissario non est deneganda immisso proba-
tis extremis interdicti adipsam.
- 5 Terra aliqua quod sint membra alicuius tenute sup-
posita fideicommissio ex quibus probetur?
- 6 Fideicommissum impugnare nequit, qui illum prius
canonice ari fecit in alia causa, & cum diversis
personis.
- 7 Testes deponentes vidisse Testatorem bona possiden-
tem a tanto tempore non concludunt illa antea non
posse didisse, nisi eadenti negatiuum precedentis pos-
sessionis.
- 8 Possidentem aliquam tenutam cum iuribus suis dicitur
etiam possidere membra, & pertinecias eiusdem
tenute, quae tenentur appellacione iuriam.
- 9 Alienatio bonorum fideicommissi pro excludendo ere
alieno heredi gravati non substantentur, & ex qui-
bus resulteret diversitas ari alieni heredis gravati
ab illo fideicommissitenti nio.
- 11 Creditor Census agere nequit pro restitutione sortis
resistente Bulla Piana.
- 12 Promittens censum extinguere infra certum termi-
num, si nomina debitorum exegerit elapsi termino

cogi potest ad extinguendum suæ exegerit, siue non nisi doceat fecisse diligenter quas assumpserat.

Mandatum si quis suscepit ad aliquid faciendum intra certum tempus eo elapso cogi potest ad exequendum promissa, ibid.

13 Alienatio bonorum fideicommissi pro parua summa eris alieni fieri nequit, si ad sua bona distincta ex quibus excoli potest, nisi conferat omnia bona consistuere unum corpus indistinctum inter se.

14 Alienatio bonorum fideicommissi eatenus subsistitur quatenus ipsa præfata necessitas exposcit, & non ultra.

15 Bona fideicommissi particularis alienari nequeunt pro extinguendo ære alieno fideicommissitenti existentibus bonis fideicommissi vniuersalis, vel aliis bonis liberis n. 16.

17 Legitima filiorum potius detrahenda est ex bonis liberis, vel fideicommissio vniuersali subiectis, quam ex fideicommissio particulari.

18 Dos si appareat tantum præfata non autem soluta non potest à muliere repeti, nisi per virum steteris quominus illam exegerit.

19 Alienatio bonorum fideicommissi subsistitur etiam pro ære alieno hæredis grauati quando est creditor fideicommissitenti.

20 Decisio in Melcutiana fideicommissi 20. Iunii 1650. coram R.P.D. Orthobono declaratur.

21 Alienatio bonorum fideicommissi non seruata forma licentie alienandi tradita à Iudice nulla est.

22 Fideicommissario non retardatur immisio, quoties titulus venditionis bonorum fideicommissi appareat vndequeque notorie nullus.

23 Venditio facta pro absente non tenet absque illius ratificatione.

DECISIO CCCCLIV.

Quod fideicommissum Io. Pauli Manducæ super Tenuta nuncupata Taucenia purificatum fuerit ad fauorem Angeli Hieronymi eius ex Angelo filio nepotis admittunt informantes per Cumulo charitatis Melitæ, contra quem ut possessorum trium clausurarum nuncupatarum, Tamin, Tarimedi, & Tacatlan, ad illarum possessionem ex dicto fideicommissio idem Angelus Hieronymus petiit immitti. Negarunt autem has clausuras cadere sub fideicommissio cum non sint membra Tenute Ta Venetia, ac tantquam acquisita à Io. Paulo post matrimonium contractum cum Catharina uxore, & proinde vigore pacti in Capitulis matrimonialibus appositæ ad filios spectantia, non potuisse postea paterno fideicommissio supponi. *Corn. conf. 228. nu. 9. lib. 4. Mant. de consuet. ultim. vol. lib. 7. tit. 8. nu. 29. Peregr. de fideicommiss. art. 6. n. 1. & seqq. & n. 46.*

Vel in omnem euentum ad impediendam petitam immisionem obicerunt titulum venditionis Gregorio Cumuli authoris factæ de anno 1620. ab Angelo fideicommissitenti filio, & hærede pro soluendo ære alieno fideicommissitenti qui titulus efficit, ut Cumulus sit legitimus contradicitor ex alleg. in *Rom. Domus 4. May 1648. §. 1. coram me, & in Melcut. fideicommiss. 20. Iunii 1650. §. fin. coram R. P. D. meo Orthob.* maxime quia Angelus vendidit etiam nomine ipsius Angeli Hieronymi, cui propterea obstat regula desumpta ex text. in l. vendicantem ff. eiusd. & in l. cum à matre ff. rei vindicæ.

His non obstantibus decisum hodie fuit dandum esse immisionem Angelo Hieronymo si cum documento de fideicommissio per publicum testamentum non

abolitum, aut cancellatum, de purificatione fideicommissi per obitum Testatoris, ac hæredis grati, ac de identitate bonorum quæ sunt extrema interdicta adificenda ex *remed. l. fin. hæredi scripto competente, et notant ibi communiter Doctores, ac tradit Menoch. de adips. c. remed. 4. n. 199. Rota dec. 35. n. 20. & seq. par. 1. recent. dec. 106. n. 1. coram sav. mem. Greg. XV.*

Esse enim has clausuras membra, & pertinetias Tenute Taucenia fideicommissio subiectæ constat si nedum ex testamento fideicommissitenti, in quo enunciatum aliquas clausuras esse dicte Tenute coniunctas, sed etiam ex inventario hæreditatis fideicommissitenti hæredum nomine confecto, ibi, *quali clausure sono membra, e si seglino assit are insieme con la metà del sudetto fondo, Summ. Angel. Hieronymi n. 1. necnon ex Instrumento assignationis eiusdem Tenute d. Summ. num. 6. & retrocessionis Summ. num. 7. cumque Cumulus ad ipsum canonizati obineant* 6 *in iurisdictione Melcutiana fideicommissi coram R. P. D. meo Orthobono, negare hodie non potest Cepho. conf. 386. n. 29. & seqq. Felin. in cap. capitulum nu. 9. & seqq. de rescript. Bimin. l. un. conf. 562. n. 34. & in puncto Rot. dec. 384. nu. 2. & 3. ubi hoc ampliat quomodo canonizatio emanaret cum aliis petitionibus par. 2. recent.*

Atque hinc gratis allegatur, quod acquisita fuerint post matrimonium, ideoque sub fideicommissio non cadant dum contrarium instante Cumulo suis aliis ut supra decisum præter quod acquisitionem huiusmodi non probant testes in id adducti, quia solùm deponunt, quod videntur fideicommissitentem per annos octo ante mortem hæc bona possidere; 7 *unde non excludunt quin, & antea possederet considerando præcedentes possessionis negotiationes, ut oportet Paris. conf. 162. num. 12. lib. 4. Rot. dec. 399. numer. 6. dec. 419. n. 8. par. 1. recent. Minusque virget Instrumentum matrimoniale continens bona, quæ tunc temporis habebat Io. Paulus fideicommissitens, quia ibi enunciatum Tenuta Ta Venetia cum iuribus suis* 8 *per quorum appellatione comprehendebantur etiam hæ clausuræ eiusdem Tenute membra, & pertinetiæ ad text. in l. rustica Poi. §. 69. & l. in lege 77. contrah. emp. l. 2. §. ff. hæred. vel all. recent. Beraz. de claus. 16. glof. 3. nu. 1. & seqq. & glof. §. n. 1. & 3.*

Quo verò ad æs alienum, pro quo extinguendo assertur facta alienatio animaduertent Domini, quod exceptis duobus censibus infra nominandis reliquum æs alienum ab emptore solutum non spectabat ad fideicommissitentem, sed ad Angelum hæredem grauatum, 9 *& Catharinam eius matrem, ideoque alienatio non sustinetur Odd. de fideicommiss. qu. 33. num. 76. siquidem Censum scut. 1000. extinctum cum Petro Bononia, apparet fuisse impostum à dicta Catharina, & Angelo de anno 1613. esseque proinde diuersum ab eo quem tunc in Instrumento retrocessionis factæ de anno 1610. hæredes fideicommissitenti accollauerant in computum scut. 8000. quæ fideicommissitens debebat Angelo ex causa donationis, licet sit eiusdem quantitatis scutorum 10000. & cum eodem Petro Bononia; nam impossibile est, quod tunc fecerint de hoc Censu qui triennio post hoc est de anno 1613. fuit impostus ad text. in l. bonum 45. §. si sub condicione ff. adliti. ad ill. l. decem 116. ff. verb. oblig. l. et dare diem 213. ff. verb. signific.*

Alij pariter Censui relati in Sum. Cumuli num. 10. apparent imposti post mortem fideicommissitenti ab eius hæredibus, & Catharina matre exceptis primum Censu scutorum 250. in sorte per fideicommissitentem vendito Iuliano Borgh, & cum eo extincto ab emptore horum bonorum mediante solutione computatis

computatis finibus in summa fcutorum 395. d. Sum. num. 9. sed hoc non fuit uile fideicommissio, quia Iulianus creditor non urgebat, nec inde pro forte viginti poterat resistere Bulla Piaua Gabr. conf. 141. num. 8. lib. 2. & in his terminis Rota in Romana fideicommissi de Zacharia 4. Febr. 1650. §. neque praedictis coram Reuerendiss. D. meo Decano, & postea, debuit heres grauatus ad extinguendum c. gere. Calceatunum Figneram qui de anno 1614 in solitudine computorum locitatis tunc finit inierit ipam, & hanc eam gratia fuit Cathedram eius administratorem promissum facere diligentias infra annum pro exigendis nominibus debitorum locitatis, & ex pecuniis exinde recitandis dictum Centum extinguere Summario Angel. Hieronymi num. 12. que promissio tunc extinguendi purificata fuit post dictum terminum anni, hinc nomina Socialia Figbura exigisse, fuit non dum non deo cuit fecit diligentias quas assumptas, si procuratorem §. l. idemque 10. §. si procurator l. si mandauero 22. §. si cuius. ma. d. l. ad comparandas 16. Cod. eod. tit. Cuius. contr. 165. num. 1. Surd. decif. 304. mro. 4. & 5. Rota in Romana sen. Iohannes. Pecunia. l. d. l. 1644. §. nec reletur, & §. aut peti coram meo.

Secundo, aliis duobus censibus fcutorum 100. pro singulis venditis de anno 1606. ab Angelo Florentiae Algece, & de anno 1607. Petro de Bononiis, qui fuerunt uisio accollari de anno 1610. in iuramentotato instrumento retrocessionis ad computum summa per fideicommittentem eidem donatae dicto Summario num. 7. Verum pro tam parua summa uile non fuit alienare tres clausuras de quibus agitur ualoris fcutorum 2750. eo minus t quia iuxta corpora distincta, & licet confectionis simi locari sintque membra reuine principalis, non tamen constat quod constituent unum corpus indiuiduum ut requiritur ad effectum subliendi alienationem totius, Bald. in l. inq. puto §. non passum num. 3. §. reb. ex. Rot. in d. Romana pdercommissi de Zacharia 4. Febr. 1650. §. altera in fin. & §. quod autem, & §. seg. coram Reuerendissimo D. meo Decano ubi sic declaratur exadacio altera decisio in soluta fideicommissi 15. Iunij 1655. coram bon. mem. Merlino; nam regulariter exterior t sublietur alienatio bonorum fideicommissi, quatenus ipsa precia necessitas expolit, & alius uariatur Cinc. in addit. ad rat. de cens. par. 1. cap. 2. quæst. 1. art. 6. num. 15. & secundum ultimam impress. quæst. 19. sub iux. vers. ad hoc Gabr. conf. 118. cum 6. lib. 1. Gionaz. recept. 22. m. 6. & 16. lib. 1. Grat. discept. 570. num. 11. Rota in Romana Censur. 26. Iunij 1647. §. penult. coram meo.

Reaterea ex inuentario hereditario dato in Summario Angel. Hieronymi num. 3. apparet aduiffe multa bona vel subiecta tantum fideicommissio vniuersali si t que creditoribus non uigentibus prius alienari debebant ab hærede, quem subiecta huic strictissimo fideicommissio particulari Peregr. de fideic. art. 40. nu. 28. Bald. in l. fin. §. si prefatam sub nu. 4. vers. sed quam. de Cod. l. uel. deb. vel t fideicommittere acquisita post matrimonium contractum, & sic libera t ad quorum alienationem prius deueniendum erat Barsa. conf. 5. num. 30. Gabr. conf. 118. num. 6. lib. 1. Odd. de fideic. quæst. 33. num. 50. Peregr. eod. l. uel. art. 40. nu. 12.

Qua propter nec etiam praxat legitime debite filius fideicommittentis sublieri potest alienatio; nam Angelus alter ex illis iam legitimam consecutus fuerat in donatione fcutorum 10. m. sibi facta t potte, proxt etiam filia famula in dote ultra summam fcutorum 10. m. & ex persona Marrii, & Petri pauli aliorum filiorum, legitima detrahenda erat t in bonis libetis vel fideicommissio vniuersali fideicetis potius

Parti Secunda.

quam ex hoc fideicommissio particulari Rip. in l. filius familiaris §. Diti. num. 29 ff. leg. 1. C. de cons. 147. nu. 4. lib. 1. Ayn. conf. 9. nu. 14. Peregr. de fideic. art. 4. nu. 32. vers. contrarium Grat. discept. 334. nu. 6. & 7. Rot. in d. l. Romana fideic. de Zacharia coram Reuerendissimo D. meo Decano §. uenia demique, & seg. & §. optum ubi stat. Et quatenus replicetur non probari quod talia bona adessent de tempore alienationis, applicatur responsio Rota in d. l. Romana fideicom. de Zacharia §. nec refert, quod aut bona tunc extrabant, & hanc clausura alienari non poterant, aut prius fuerant distracta, & ea celerunt in satisfactionem legitimæ vel alterius crediti alienantium, ita ut ex hoc capite alienari, harum clausurarum fieri non poterit Dec. Surd. Peregr. & alij ibi allegati.

Eadem responsione euacuatur detractio dotis materiam quam ulterius excludit defectus probationis quod illa fuerit fideicommittentis soluta cum in instrumento dotali appareat tantum promissa, & ardua lis pendat in partibus super illius solutione, qua non probata t vel nisi per uirum steterit quod minus dotem exigeret, illam mulier repetere non potest l. si extraneum ubique Doff. ff. l. uel. art. Bari. in l. si fecer. §. Lucium in. 3. vers. fponso ff. sol. matrim. Rot. dec. 124. nu. 4. par. 4. recent.

Tandem non obstat quod alienatio subligetur etiam ex ære alieno ipsius Angeli hæredis grauari, t quippe qui e conuerso erat creditor fideicommittentis pro rata summae sibi donatae ut per Odd. de fideic. quæst. 13. num. 46. quia informantes pro cumulo admittunt ipsi per totum annum 1618. & sic ante alienationem soluta residualia fcuta 425. ut etiam constat ex datis in Summario Angel. Hieronymi num. 16. Ad d. d. in supra citata Molens fideic. coram F. P. D. meo Otisobono t in qua dictum fuit sublieri alienationem ex ære alieno fideicommittentis facis est respondere quod ibi non agebatur de fideicommissio hoc particulare, sed de uniuersali, neque cum Angelo Hieronymo, sed cum feminis ad particulare non uocatis, quæque tunc non iustificarunt adducta hodie ab Angelo Hieronymo.

Et ex his resultat etiam alia nullitas alienationis 11 ob non seruata formam licentiæ t uendendi tradite a Iudice, ibi, pro extinctione debitorum in quibus bona prædicta obnoxia reperirentur prohibentes ouano alienationem dictorum bonorum etiam in casu ubi a iure permitteretur extra casum superius permissum; nam bona hoc ut supra dictum fuit non erant obnoxia debitis pro quibus fuerant alienata, & debuit omnino forma licentiæ seruari ut in proximis terminis ponderauit Rot. dec. 131. num. 6. par. 7. recent. & in Romana Domus 4. May 1648. §. deiegitur in fin. coram meo.

Cum itaque titulus uenditionis appareat unde qua 12 que notorie nullus t non suffragatur ad retardandam immiffionem hæredis fideicommissarii Roland. conf. 48. num. 22. lib. 1. Affili. decif. 374. num. 7. Seraph. decif. 256. mem. 1. Reuerendissimus Argell. dec. 430. num. 11. cum alijs allegatis in dicta Romana Domus §. quia obliuim. Nec refert quod uenditio sit facta etiam nomine Angeli Hieronymi cum promissione de rato pro illo tunc abente quia non constat quod ille aliquando ratam habuerit uenditionem nec est hæres uenditoris.

Et ita decifum utraque parte infortum.

VALENTINA RECTORIE.

Veneris 17. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Regula de subrogandis continens conditionem dummodo intrusus non sit non comprehendit omnem intrusionis speciem, sed intelligenda est de propria, & vera intrusione, scilicet cum quis propria autoritate, vel sine titulo eius qui potest conferre possessionem inuasisit. Item regula loquitur dumtaxat de intrusione existente tempore subrogationis, non autem in verbis excludit futuram intrusionem, & ad effectum dignoscendi, quando pro iustificatione clausula dummodo intrusus non sit subrogatio petita, & concessa dicitur attenditur tempus gratiæ principalis, quia sub eadem data expediuntur litteræ subrogationis.

SVMMARIVM.

- 1 Gratia subrogationis concessa sub conditione dummodo intrusus non sit consilio de intrusione non suffragatur.
- 2 Condicio negativa implicat contrariam voluntatem concedentis in casu contrario.
- 3 Intrusus nunquam censetur à Papa remissa, nisi fuerit expresse narrata.
- 4 Intrusio exceptio desumpta ex ventre litterarum subrogationis admittenda est ad earum executionem retardandam.
- 5 Intrusio ad effectum regule deducitur si subrogatus ante obtentam subrogationem possessionem caperat vigore litterarum gratiæ principalis expeditarum sub supplicatione subreptitia.
- 6 Possessio beneficii capi nequit vigore supplicationis ante expeditas litteras sive extraneas. Iulij Tertij, quicquid fuerit antiquitus.
- 7 Possessio capta pendente lite reputatur intrusiva contrarium n. 13.
- 8 Regula de subrogandis comprehendit omnem intrusionis speciem.
- 9 Contrarium quod regula sit intelligenda de vera, & propria intrusione, cum scilicet quis propria autoritate, & sine legitimo titulo possessionem inuasisit.
- 10 Intrusus non dicitur qui possessionem capit de manu executoris.
- 11 Clausula dummodo in beneficiis huiusmodi se in intruderint apposta in regula de trienniali intelligenda est non de omni specie intrusionis, sed de vera, & propria intrusione cum sit constitutio pœnalis, & n. 12. ubi redditur ratio.
- 13 Possessio lite pendente capta à subrogato in ius, & possessionem desuncti non dicitur intrusiva.
- 14 Possessor semper est ciuitas ad effectum evitandi pœnam contra intrusum.
- 15 Declara non procedere quando subrogatus non capit possessionem propria auctoritate sed de manu executoris, & possessor attentate possidebat, quo casu non est necessaria ciuitas nam possessio attentata habetur pro non possessione, & n. 16.
- 17 Possessio infecta à decreto irritanti habetur pro non possessione ibid.
- 18 Possessio capta per subrogatum de manu executoris non seruato iuris ordine non dicitur violenta nec ipse reputatur intrusus ea specie intrusionis, quam regula de subrogandis requirit.
- 18 Sarnen. super regul. de subrogand. declaratur à

Mandof. super d. regul. qu. 4. n. 7.

- 19 Intrusus reputandus non est, qui absque intentione executorialium possessionem capit.
- 20 Possessio licet si attentata tamen ad effectum subrogationis gratiosa possessor non habetur pro intruso.
- 21 Ad intrusionem evitandam requiritur titulus validus, contrarium n. 29.
- 22 Subreptio qualibet in beneficiis totam gratiam vitiat.
- 23 Gratia plures inter se compatibles signari possunt sub eadem data, quarum una tendit ad corroborationem alterius.
- 24 Supplicatio prima quando est defectiva, & subreptitia potest pro illius sanatione signari alia sub eadem data.
- 25 Littera Apostolica quando expedite non dicantur in vim supplicationis subreptitiæ.
- 26 Intrusio ut exiit ex nullitate tituli sufficit potest dubitari litteras non fuisse expeditas vigore supplicationis subreptitiæ.
- 27 Titulus habitus ab habente potestatem conferendi suffragatur quauis sit solum coloratus.
- 28 Titulus auctoritate Apostolica sine mandato obtentus negari non potest quod sit saltem coloratus.
- 29 Titulus etiam nullus ad evitandam intrusionem suffragatur.
- 30 Titulus habitus à non habente potestatem conferendi non potest nec etiam dici coloratus.
- 31 Regula de subrogandis damnat dumtaxat intrusionem existentem de tempore petiti subrogationis, quia qualitas adiecta verbo intelligenda est secundum tempus verbi.
- 32 Dispositio dicte regule non militat in eo, qui tempore subrogationis non est intrusus, quia cessante ratione cessare debet regule dispositio.
- 33 Absolutio à censuris ob recursum ad Indices laicos non predesti si post eam obtentam iterum ad laicos fiat recursus.
- 34 Dispenratio super incestu si ante eius consummationem nomen incestus committatur non suffragatur.
- 35 Sacri Canones damnant recursus ad laicos, aut incestos quous tempore committuntur.
- 36 Excommunicatio toties incurritur, & impedimentum matrimonij toties contrahitur, quoties ad Indices laicos recurritur vel incestus committitur.
- 37 Venia dignus non est, qui post crimen in idem crimen elabatur.
- 38 Regula de subrogandis non excludit in verbis futuram intrusionem.
- 39 Clausula Dummodo intrusus non sit satis est, quod iustificetur tempore signate supplicationis.
- 40 Gratia iustificanda est de tempore data non attento quid acciderit medio tempore inter supplicationem signatam, & litterarum expeditionem.
- 41 Subrogationis effectus incipit à die data, & semper viget in persona subrogati.
- 42 Clausula gratiæ principalis continet facultatem expediendi subrogationem gratiosam, itant ante expeditionem, subrogatio adest solum in potentia, quæ est diuersum ab ipsa dispositione.
- 43 Subrogatio censetur petita, & concessa quando expeditur.
- 44 Subrogatio nihil tribuit litteris non expeditis.
- 45 Subrogatio ad effectum iustificationis clausula Dummodo intrusus non sit ut petita, & concessa dicitur attendendum est tempus gratiæ principalis nam sub eadem data littera subrogationis expeditur, & quod habetur sub eadem data, censetur sub eodem tempore concessum.

- 46 Amplia quavis littera ex intervallo expediantur.
- 47 In gratia si neutriqua defunitor ex clausulis generalibus in gratia principali appofitis attenditur data, non autem expeditionis tempus.
- 48 Clausula subrogationis cum semper soleant apponi in supplicatione gratia principalis ipsa petitio gratia principalis includit petitionem subrogationis tanquam de stylo ad illam consuevit etque solita antequam.
- 49 Facultas expediendi subrogationem in clausulis supplicationis gratia principalis contenta suppone per necessesse praesistentiam gratia subrogationis cum expediri non posset nisi ab initio concessa fuisset.
- 50 Subrogatus vigore solius supplicationis potest capere possessionem absque vicio intrusionis, nisi constituitur Iulij Terry obliuere.
- 51 Litteris non expediendis de Iure communi potest capi possessio in vim solius supplicationis.
- 52 Facultas seu potentia agendi diuersa est ab ipsa actu.
- 53 In clausulis generalibus supplicationis non conceditur facultas petendi, & obtinendi gratiam subrogationis sed illam expediendi.
- 54 Facultas expediendi licet sit diuersa ab ipsa expeditione, non tamen est diuersa à gratia subrogationis, quae ab ipsa die signata supplicationis est perfecta, etiam antequam expediretur.
- 55 Littera subrogationis gratiosa possunt etiam ab initio expediri cum hoc non repugnet, unde ipsa permissio, & facultas vim habet actualis dispositionis, & gratia.
- 56 Subrogatio quo tempore dicatur petita, & concessa.
- 57 Subreptionis exceptio non valet retardare executionem subrogationis.
- 58 Subrogato concedenda est immixtio confilio de Clericali subrogati, de reservatione, ac lite, & de possessione defuncti absque alia iustificacione, quicquid sit si praedecessor non possederit, & in eius possessionem fuit subrogatio concessa.
- 59 Legimus contradicitor dicitur qui titulum parem habet, hoc est à Papa mediante collatione.
- 60 Declara ad effectum subrogationis non dicitur habere parem titulum qui iuxta subrogationem non habet, nam sola possessio adhibet effectum non releuat nisi capta sit de manu executoris.
- 61 Legimus contradicitor non est, qui inuatur titulo nullo, & inualido.

DECISIO CCCCLV.

HAbent litterae Apostolicae subrogationis gratiose concessae Laudatio Pedro excellam conditionem ex ipsa regula Cancellariae de subrogandis desumptam, dummodo intrusus non sit, quod operatur ut gratia non frustraretur confilio de intrusione Rebuff. in praxi benef. tit. de subrogat. gl. 4. m. a. Rot. dec. 306. sub n. 3. dec. 343. n. 9. vers. quia remouet par. i. recent. tum ex natura conditionis negatiuae quod implicantis contrariam voluntatem negandis in casu contrario l. aliquid quo 106. ff. cond. & demonstr. Seraph. decif. 83. n. 8. M. an. dec. 27. n. 3. Tum in odium intrusionis, & quam Papa non censetur remissile, nisi fuerit expresse narrata Franc. in c. cum qui n. 8. de prae. in 6. Felini. inc. postulat ante si. vers. secundum casus de rescript. Paris. in term. subrogationis cons. 47. n. 47. lib. 4. Gigas. intrus. de intrus. in pres. post. eius cons. num. 49. Garz. de benef. par. 1. cap. 61. n. 23. cumque exceptio haec oritur ex ventre ipsorum litterarum subrogationis quod admittenda est ad eam executionem retardandam iuxta theor. Felini in cap. ex parte il. secundo num. 12. vers. decimo

fallit. de offic. deleg. quam secuta est Rot. coram Seraph. decif. 980. num. 13. coram Buratt. decif. 122. num. 2. ubi alleg. concord.

Intrusio autem Lauditij deducitur ex duplici capite. Primo quia ante expeditionem subrogationis gratiosae possessionem Receptoris capiti vigore litterarum Apostolicarum gratia principalis expeditur super supplicatione subrepticia ob non expressionem veri valoris ac nominis praedecessoris; & quamuis sub eadem data signata fuisset altera supplicatio cum veri valoris, & dicti nominis expressione; ex ea tamen & litteris desuper non expeditis capi non potuit possessio stante extraneae Iulij Terry quicquid fuerit antiquitas ut declarat Lother. de benef. lib. 3. quest. 13. nu. 30. & quest. 19. num. 36. post Lancell. de attent. lit. pend. par. 2. in prae. par. 378. Azor. inst. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 35. quest. 10. vers. septimo intrusus Secundo quia tempore capitis possessionis pendebat lis & capta cum Cabreias Lauditij praedecessores quod enim possessio sic capta sit intrusiva probatur ex allegatis à Crescen. decif. 19. num. 4. & decif. 120. vers. 2. quia de sent. & re iudic. Flor. de Mena var. quest. lib. 1. quest. 4. sub num. 46. vers. & intrusus est Lancell. decif. 9. de caus. post. & propr. quodque praefata conditio regulae de subrogandis & comprehendat omnem intrusionis speciem tradit Mandos. in reg. de subrog. quest. 4. sub n. 2. vers. ego tamen Rebuff. in prax. benef. tit. de subrogat. gloss. 4. m. 4. & seg. Filiucc. oper. Moral. tom. 3. tract. 31. num. 79. & in terminis intrusi lite pendente Garz. de Benef. par. 1. cap. 10. n. 266.

Ceterum contrariam sententiam videlicet quod regula de subrogandis & non comprehendat omnem intrusionis speciem, sed intelligenda sit de vera, & propria intrusione, cum scilicet quis vel propria auctoritate vel sine titulo eius qui potest conferre possessionem inuasi tradit Lother. de benef. lib. 2. g. 20. m. 82. Rot. decif. 11. sub num. 2. in fin. vers. quia respondetur & nu. 3. par. 2. diuersis ita ut qui possessionem caput de manu executoris vigore litterarum Apostolicarum & non dicitur adhuc effectum intrusus Sarven. in reg. de subrog. quest. 4. sub num. 2. vers. quia ille Gigas. de intrusio num. 78. & seg. Rot. decif. 343. num. 9. par. 1. recent. decif. 344. num. 16. par. 5. decif. 137. nu. 16. coram bon. mem. Virgellen. & in Iansen. Parricidiali 12. Decembris 1632. coram Eminentiissimo D. Cardinali Hieronymo Versaffio in Pistorien. seu nullius Beneficij 19. Iunii 1634. coram Reuerendissimo D. meo Decano in pres. apud moder. Pers. de maraten. decif. 633. num. 11. & in proximis terminis de clausula dummodo & in beneficiis huiusmodi se non intruserint appofita in regula Cancellariae de Triennali tradit Sarven. super ead. reg. qu. 47. nu. 3. ubi in fine dicitur rationem, & quia ubi constituitur etiam penaliter non includit omnes species intrusionis, sed solum verè & proprie intrusus, & alias nusquam daretur casus quod vitium possessionis amica capta purgaretur per subsequentem subrogationem gratiosam, & sic destrueretur receptissima conclusio pluribus comprobata, & firmata apud Card. Mant. dec. 71. nu. 10. & in decif. huius causae coram me edita super attentatis 3. Decembris 1646. §. non obstat, & generaliter quod possessio lite pendente & capta & à subrogato in vim, & possessionem defuncti non dicitur intrusiva Lancell. de attent. par. 2. cap. 3. nu. 87. & cap. 4. in prae. num. 349. & seg.

Capere autem Lauditij possessionem de manu executoris vigore litterarum Apostolicarum, quas vt infra demonstrabo gratis dicitur fuisse expeditas super supplicatione subrepticia, & quamuis tunc lis penderet, & citatus non fuerit Alstria aduersarius, qui in capienda possessione praeuenerat vt citari debuisset & ad effectum euitandi penes contra intrusum in cap

anaritia de elect. in 6. decreta videtur sensisse Rot. in
supra citum decis. 21. num. 6. & 7. ubi, distinguunt an pos-
sessio esset plena vel vacua par. 2. diuers. præter quod
hæc decisio loquitur in eo qui propria auctoritate
possessionem capit, cessat omnis difficultas in casu
nostro quia præcedens possessio Altitæ, cum fuisse
15 attentata, & imbrobra ut firmatum fuit in dicta prima
decisione huius causæ iuxta stylum supponenda, nul-
lius momenti est, ut in terminis ad fauorem subro-
gati gratiosè respondit Rot. decis. 3. num. 5. apud moder.
Perrin. de manut. quin vti infecta à decreto irritanti
16 regulæ reservatorie mensum, & Cap. primi ut lit.
penden. in 6. habetur pro non possessione etiam ad ef-
fectum quod abique citatione Altitæ, Laudicius ca-
pere poruerit possessionem ut firmatum fuit in secunda
decisione huius causæ 24. Martij 1647. §. sed pro responsione,
& §. igitur coram me pariter iuxta stylum supponenda,
fatigue in omnem euentum esset quod possessio Lau-
17 diij, etiam quod iuris ordine seruato † ab executore
tradita non fuisset, non sit violenta ne ex quo habet
titulum Apostolicum dicatur intrusus ad speciem in-
tusionis quam regula de subrogandis repellit ut declarat
18 Mandos. in eadem reg. quest. 4. sub num. 7. † ubi, ait
ita intelligendam esse doctrinam Sarren. in eadem reg.
19 qu. 4. in fin. dicentis non haberi pro intruso † eum qui
abique intimatione executorialium possessionem ap-
prehendit Cusad. decis. 6. n. 6. & 7. de caus. poss. & propr.
Gigaf. de Intr. num. 79. qui loquitur in specie de apprehen-
dente possessionem sine citatione partis Card.
Mand. decis. 71. sub num. 5. vers. non similiter, ubi quod
20 licet possessio sit attentata † tamen ad effectum sub-
rogationis gratiosè possessor non habetur pro in-
truso.

Non obstat quod titulus Apostolicus Laudici non
21 sit validus † ut ad euitandam intrusionem requiritur
Rot. d. decis. 21. num. 6. par. 2. diuers. siquidem laborat vitio
subreptionis ob non expressionem veri valoris, & di-
uersitatem nominis vltimi possessoris, & in bene-
22 ficialibus † quælibet minima lubreptio totam gratiam
vitiat Put. dec. 126. per tot. lib. 1. in corp. nam responde-
tur sub eadem data quæ fuerunt expressæ litteræ Apo-
stolicæ per executorem executæ duas fuisse signatas
supplicationes, in quarum altera expressus fuit verus
valor, & nomen prædecessoris, nec dubitari potest
quin sub eadem data signari potuerint plures gratiæ
23 † inter se comparabiles, & quarum vna tendit ad ma-
iorem corroboracionem alterius ut dixit Rot. decis. 82.
num. 2. apud Farinac. post conf. & in Colonien. Canonica-
tus seu seculi 16. Decembris 1647. coram R. P. D. meo
Melrio, & in Verellen. Canoniciatus 19. Iunij 1648. coram
24 me, & magis in specie quod ubi prima supplicatio
erat defectiua vel obreptoria poterit pro illius san-
tione, & consummatione signari alia sub eadem data
tradit Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 23. num. 18. & segg.
Rota decis. 514. num. 2. & segg. par. 3. diuers. & in dicta Ver-
ellen. Canoniciatus coram me vnde affirmati non potest
25 quod litteræ Apostolicæ fuerint expeditæ † in vim
supplicationis lubreptiæ, quin potius militat præ-
sumptio contraria pro validitate actus Cof. de Grass.
decis. 19. num. 5. de probat. Rot. decis. 28. num. 3. par. 1. ver.
26 & fufficit de hoc posse dubitari † ad euitandum obic-
tum intrusionis ex nullitate tituli resultans Paris.
conf. 125. num. 25. vers. non enim lib. 4. Guttier. conf. 10. nu. 11.
Flor. de Menz. var. quest. lib. 1. quest. 4. num. 47. Gigaf. de
27 Intr. num. 81. nam dummodo titulus † sit ab habente
potestatem conferendi suffragatur quamvis sit solum
coloratus Paris. dicto conf. 125. nu. 28. ubi, quod negari
28 † non potest coloratum esse titulum obtentum au-
thoritate Apostolica siue mendacio lib. 4. Rot. dec. 741.

sub num. 8. par. 2. recent. decis. 137. nu. 16. coram bon. mem.
29 Vergellen. imò suffragari etiam † titulum nullum fuisse
decisum apud Sargrah. dec. 1238. nu. 10. & inter rec. dec.
344. nu. 16. pars 2. & ex sententia Gloss. in cap. fin. verbo va-
nes de elect. num. 6. quam sequitur Aym. conf. 18. num. 9.
licet secus sit quando talis titulus emanauit a non ha-
30 bente potestatem conferendi, quia tunc † non habet
Canonicum colorem, ut bene declarat Paris. conf. 47.
nu. 40. lib. 4. dec. autem 21. par. 2. diuersorum exaduersus
allegati loquitur in secundo casu ut apparet sub n. 3. in fin.
ibi absque auctoritate superioris.

Manet itaque ex prædictis probatum quod posses-
sio Laudici non laborat intrusionem de qua regula lo-
quitur. Sed vltierius aduertendum Domini quod eadem
regula † damnat dumtaxat intrusionem existentem de
31 tempore petite subrogationis, quia qualitas adiecta
verbo intelligenda est secundum tempus verbi l. ex
facto ff. vulgar. & pupill. cumque ratio mortua regule
32 † ne scilicet quis in intrusionem perpetuo se consoneat
ne ve intrusus qui penam meretur consequatur gra-
tiam non militet in eo qui tempore subrogationis
non est intrusus, cessare quoque debet dispositio regu-
læ, ut bene ratiocinatur Sarren. in hac reg. quest.
18. num. 3. Chokier. ibid. num. 51. Lotther. de re benef. lib. 1.
quest. 20. num. 86. Sargrah. decis. 1165. num. 6. in fin. Rot.
inter recent. dec. 53. num. 2. par. 2. Neque viget simile ab-
33 solucionis à censuris ob recatum ad Iudices laicos †
quæ non prodest si post eam obtentam iterum ad lai-
cos fiat recursus Rot. decis. 173. num. 16. & segg. par. 6.
34 recent. vel dispensationis super incestu † quam si ante
eius consummationem nouus incestus committatur
non suffragari tradit Sanchez. de matrim. lib. 8. disp.
25. sub n. 8. ubi, dicit rationem quia adiunctus est casus
qui erat necessario explicandus Pontifici Guttier. Ca-
non. quest. lib. 2. cap. 35. num. 133. nam his casibus militat
35 diuersa ratio cum sacri Canones † damnent recursus
aut incestus quo vis tempore committantur Bonacien.
oper. moral. tom. 3. tit. de censur. in Bulla Cene disp. 4.
quest. 17. punct. 1. nu. 23. ac toties incuratur excommuni-
36 catio, vel impedimentum † matrimonij contrahatur,
quoties ad Iudices alios recurritur Bonacien. ibid.
num. 29. vel incestus committitur, minusque sit venia
37 dignum † qui post crimen in idem crimen relabatur
l. nemo Ced. Episc. audienti Rot. d. decis. 173. num. 18. Regu-
la verò nostra non excludit in verbis futuram in-
38 trusionem, † neque in casu nostro agitur de dispen-
satione ab intrusionem semel incursa, sed de iustifica-
39 tione clausulæ dummodo intrusus non sit † in regula de
subrogan. & in literis subrogationis adiectæ, quam
clausulam satis est iustificasse de tempore signatæ sup-
40 plicationis quia gratia † iustificanda est de tempore
datæ cap. eam re ubi Felin. num. 18. de rescriptis. Franc. in
cap. cum in illis sub num. 8. de prob. in 6. Alex. conf. 42.
num. 8. lib. 4. Rot. dec. 443. num. 2. par. 2. recent. decis. 867.
num. 5. coram bo. mem. Buratt. non attento quid acciderit
medio tempore inter supplicationem signatam, & littra-
tum desuper expeditiorem Rot. in Nisiciana Canonica-
tus 11. Martij 1647. §. quia breuit & §. seg. coram bon.
mem. Arguelles, & in puncto subrogationis decis. 472.
num. 4. par. 3. diuers. ubi dicitur ratio quia effectus sub-
41 rogationis † incipit à die datæ, & temper viget in
petitione subrogati.

Videndum ergo est an Laudicius possessionem ap-
prehendisset tempore petite subrogationis, & qui-
dem non ambigitur in facto quod apprehendit post
duos menses à die datæ supplicationis gratiæ princi-
palis, ex cuius clausulis fuit delumpta subrogatio; sed
quia reuera subrogatio non fuit expedita nisi de mense
Octobris, & sic per duos fere menses post captam posses-

possessionem, tempus hoc expeditionis attendendum
 42 esse asserere informantes pro Altiria eo quod clau-
 sula gratie principalis et continent dumtaxat facultate
 rem expediendi subrogationem gratiolum, ibidem quod
littera desuper in forma simplici prouisionis gratiosa
subrogationis, et expediri possunt, et propterea ante hu-
iusmodi expeditionem subrogatio aderat solum in po-
ssessione quae est quid diuersum ab ipsa dispositione l.
centia quae est quid ff. Indic. Gloss. in c. nisse verb. necesse distinet.
 76. *Ros. decis. 335. sub nu. 3. par. 3. recent. ac petita, et con-*
 43 *re bene ff. lib. 3. qu. 13. nu. 28. et 29. Seraph. decis. 236. n. 2. ubi*
 44 *quod litteris non expeditur et subrogatio nihil tribuit,*
 45 *quod alius alleg. in Zamore. Archidiaconatus 1. Decemb.*
 1647. 8. *casum coram R. P. D. meo Orribono.*

Vilum fuit nihilominus, quicquid sit ad alios effe-
 ctus de quibus loquuntur mox allegati, ad effectum
 dignoscendi quando pro iustificatione clausulae, dum-
 45 *modo intrusus non sit* et subrogatio petita, et concessa
 dicatur attendendum esse tempus gratiae principalis,
 quia sub eadem data expediuntur litterae subrogatio-
 nis, et quod habetur sub eadem data censetur sub eo-
 dem tempore petiti, et concessum *Ros. decis. 314. n. 8.*
 46 *par. 3. diuers. dec. 68. n. 6. et 7. dec. 231. nu. 10. par. 5. recent.*
 47 *Gabr. conf. 192. mon. 5. lib. 2. licet litterae et ex intervallo*
 48 *expediuntur Ros. in terminis subrogationis decis. 472. nu.*
 49 *4. par. 3. diuers. et in puncto gratiae si neutri, quae pari-*
 49 *ter declinatur et ex clausulis generalibus datam non an-*
 49 *tem expeditionis tempus fuit decemum apud Seraph.*
 49 *decis. 318. n. 1.*

Ponderando praefertim. Primo, quod cum in prou-
 49 sionibus beneficiorum clausula subrogationis et so-
 leant semper apponi in supplicatione gratiae princi-
 palis ipsa petitio gratiae principalis includit ex tunc
 petitionem subrogationis tanquam de iure ad illam
 consecutivae, et quae solite annecti iuxta *theoricum*
 50 *quam in cap. licet Heli 31. de Simon. tradit Io. de Anan.*
 50 *sub nu. 3. vers. et eodem modo, et vers. si illud venie Fel.*
 50 *nu. 23. et 25. Christ. de Paz. in Schol. ad leg. Regia styli*
 50 *l. 1. nu. 28. fol. 48. Ofas. decis. 1. nu. 24. Secundo, quod*
 50 *quod quod facultatis expediendi subrogationem et in*
 50 *dd. clausulis continetur supponit per necesse praexi-*
 50 *stentiam gratiae subrogationis cum expediendi non po-*
 50 *teat nisi ab initio concessa fuisset, et alia specialis sup-*
 50 *plicatio pro subrogatione non signetur, ut in puncto*
 50 *recedendo et priori decisione contraria fuisse decemum*
 50 *constat in margine decis. 423. Patei lib. 1. in eor. nec vi-*
 50 *quam fuit impotestum ab hac opinione recessum, licet*
 50 *recessum fuerit ab illatione ibidem in fin. posita,*
 50 *quod scilicet vigore solius supplicationis et possit*
 50 *subrogatus capere possessionem abique vicio intrusio-*
 50 *nis, idque ob Constitut. Iulij III. quia de iure com-*
 50 *muni licitum et erat etiam litteras non expeditis pos-*
 50 *sessionem capere in vim solius supplicationis Gabr.*
 50 *conf. 190. n. 1. lib. 1. Caldas. quest. forens. lib. 1. qu. 22. sub n.*
 50 *33. vers. sed contrarium ubi allegat. concord.*

Non obstat, quod facultas, seu potentia agendi et sic
 51 diuersa ab ipso actu, tum quia in clausulis generalibus
 51 supplicationis et non conceditur facultas petendi, et
 51 obtinendi gratiam subrogationis, sed illam expedien-
 51 di, et sic solum inferri possit, quod ea facultas et sic di-
 51 versae ab ipsa expeditione, non autem quod sit diuersa
 51 a gratia subrogationis, quae ab ipsa die supplicationis
 51 signatur fuit perfecta etiam antequam expediretur
 51 *Gabr. conf. 192. nu. 6. lib. 1. conf. 193. nu. 7. lib. 2.*
 51 *Caldas. decis. 1. nu. 2. de caus. poss. et prop. Ros. decis.*
 51 *48. n. 2. et 3. par. 1. diuers. dec. 336. n. 1. par. 1. recent. et in*
 51 *proximis terminis dec. 18. nu. 7. par. 1. recent. Tum etiam*

quia cum nihil repugnaret quin ab initio expediren-
 51 tur et etiam litterae subrogationis gratiae ipsa per-
 missio, et facultas vim habet actualis dispositionis, et
 gratiae, ut per *Sarnen. super reg. de aonal. quest. 47. nu. 6.*
 51 *Gabr. conf. 154. nu. 33. lib. 1. Card. Maur. de iur. et*
 51 *ambig. lib. 4. tit. 3. nu. 14. adeo quod expeditio littera-*
 51 *rum et cum solum respiciat perfectionem executionum,*
 51 *seu in actu secundo gratiae subrogationis ab instant*
 51 *supplicationis signatur sicut habentis in actu primo*
 51 *perfectionem non operatur, ut tunc dicatur petita, et*
 51 *concessa subrogatio, sed peticio tribui debeat soli*
 51 *supplicationi, eaque tanquam principium actus consi-*
 51 *derati ad notat. per Dec. in cap. licet causam sub nu. 138.*
 51 *vers. non ubi de probat. Inf. in l. si quis in fructu voca-*
 51 *bulo nu. 5. et segg. ff. leg. 1. et in proximis terminis Ros.*
 51 *dec. 100. nu. 27. par. 5. recentior.*

Non obstat, quod litterae subrogationis sint expedi-
 51 ta super supplicatione subreptitia quia ut supra di-
 ctum fuit duae fuerunt signatae supplicationes super
 51 gratia principali, et exceptio subreptionis et retardare
 non valet executionem subrogationis, et in pun-
 cto respondit *Rota coram Card. Mant. decis. 71. nu. 9.*
 51 *ubi alleg. concord. Mphed. decis. 11. ante nu. 1. et lit.*
 51 *pend.*

Quapropter cum de cetero ex deductis in vltima
 51 decisione sub die 22. Iunii 1650. coram me, constet de
 51 clericali subrogati, de reservatione, et ac lite, ac de
 51 possessione defuncti ad quam fuit Laudis subroga-
 tus, ei abique alia iustificatione denegati non potest
 immisio: quicquid dicendum esset nisi praedecessor
 51 possidisset, et in eius possessionem Laudis fuisset
 subrogatus, ut distinguendo lae declarat *Maresc. var.*
 51 *resol. lib. 2. cap. 1. nu. 51. et segg. Neque Altiria Aduer-*
 51 *sarias allegare potest se esse legitimum contradicto-*
 51 *rem vii et habentem parem titulum, hoc est a Papa*
 51 *mediante collatione sibi facta a Commendatore Hye-*
 51 *rosolymitano in vim indulti Pontificij Religionis*
 51 *concessi, quia non dicitur habere parem titulum et qui*
 51 *non habet similem gratiam subrogationis, et sola pos-*
 51 *sessio ad hunc effectum non releuat, nisi capta fuerit*
 51 *de manu executoris, ut aliis allegatis vtrumque firma-*
 51 *mentum fuit in Compellente Parechialis 1. Iulij 1648. et 25.*
 51 *Iunii 1649. coram R. P. D. meo Orribono, ubi subditur*
 51 *alia limitatio casui nostro applicabilis, quando scilicet*
 51 *titulus contradictorius et est notorie nullus, qualem*
 51 *esse titulum Altirie ostendit vltima supracitata decisio*
 51 *anno 1650.*

Et ita decemum vtrique parte informante.

MEDIOLANEN. BONORVM

Veneris 17. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione, an liquidatio fructuum in
 specie perceptorum facta in sententia sit excessiva. Val-
 52 lor frumenti mille Siliginis, et similium ex quibus
 probetur iudex in liquidatione fructuum potest se ex-
 tra iudicialiter informare quando non dubitatur de
 perceptione, sed tantum de quantitate.

SVMMARIVM.

1. Fructus melioramentorum spectant ad melioramentum.
 Declara. nu. 9.
2. Fructus in eadem quantitate fuisse perceptos in annis
 antecedentibus declaratur ex locationibus subso-
 quentibus, non probata intermedia aliqua causa
 diminutionis.

- 3 Locatio plurium annorum unica reputatur, licet præstatio pensionis sit diuisa per annos, vel tempora.
- 4 Fructus spatio triennij consumpti presumuntur.
- 5 Valor frumenti milei, & similium probatur ex libro publico ad hunc effectum destinato.
- 6 Præstium, siue estimatio fructuum attendi non debet tempore mensis, sed medio, nec attenditur supremum, aut infimum num. 7.
- 8 In materia liquidationis fructuum quando non dubitatur de perceptione, sed de illorum quantitate, & liquidatione potest iudex etiam extrajudicialiter se informare.
- Valor vini ex quibus probetur, ibid.
- 9 Fructus melioramentorum, ut spectent ad meliorantem debent melioramenta plene iustificari.
- 10 Creditum actoris quando est clarum, & liquidum non admittit præfessionem iliquidam à reo oppositam.

Compensatio de liquido ad iliquidum non admittitur, ibid.

DECISIO CCCCLVI.

Dicitur excessiua liquidatio fructuum facta in sententia Rotali coram R. P. D. meo Corrado. Primo quia pro annis 1618. vsque ad 1621. & 1631. vsque ad 1640. rationem habet annuæ quantitatibus librarum 1275. conueniente in locatione anni 1621. ad nouennium, quæ attendi non debuit in mox memoratis annis, in quibus bona non fuerunt locata pro annua pensione in quantitate, sed in speciebus fructuum, unde ab actore probati debuissent quot fructus fuerint percepti eorumque valor. Secundo quia è summa fructuum perceptorum non detrahit ratam à meliorantibus factis per Dominos de Vicecomitibus reos conuentos auctam ꝑ quæ dubio procul spectant ad meliorantem gloss. in l. fin. verb. si per mulierem versic. quod falsum esse ff. fund. dotali Garz. de expen. cap. 24. sub num. 54. Gutierrez. prat. quæst. lib. 5. cap. 68. sub num. 17. Gamma decis. 230. sub num. 3. cum aliis plena manu congegit in Romana Domus 24. Januarij 1550. s. nec non coram Me.

Cæterum primus excessus corruit, nam pro duobus annis nempe à 1618. vsque ad 21. quo cepit supra dicta locatio ad nouennium intrat præsumptio quod bona fuerint eiusdem redditus, cum subsecutæ locationes ꝑ bene declarent ad quam summam ascenderint fructus in annis proximè præcedentibus, non probata intermedia aliqua causa diminutionis ex alleg. in decis. 718. num. 3. par. 4. tom. 3. recent. & in Casertana Pensionis 31. Marty 1645. coram me, & in decisione huius causæ edita in priori instantia coram bo. me. Arguelles s. non etiam. Animaduertendo præsertim, quod anno 1619. tres probantur factæ locationes distinctæ ad nouennium singule de tribus petitis terrarum, comprehensarum deinde in successiua locatione omnium bonorum secuta vt supra de anno 1621. quæ cum in ventre habeat expressam declarationem, quod antecedentes locationes firmæ remanent facta videtur ad valutandum fructus in antecedentibus promissos; itaut idem censeatur omnium annorum valor, pro vt eadem censeatur locatio ꝑ licet præstatio pensionis sit diuisa per annos, vel tempora Bart. in l. si seruum communis Meny 18. s. cum seruum sub num. 7. vers. Et si fiat locatio ff. stipulat. seru. Bald. conf. 316. num. 1. lib. 3. Soc. conf. 125. in princip. lib. 1. Rot. decis. 279. num. 5. in fin. par. 1. recent.

Pro annis verò decursis ab anno 1631. vsque ad 1640. admittitur excessus liquidationis pro eadem annua quantitate librarum 1275. quia ex octauo articulo

postea producto à Dominis de Vicecomitibus actio sibus desuper examinatis, quibus stare velle declarauit Domini de Builiis actores, etroncum apparet suppositum quod tunc temporis continuauerit præcedens locatio in quantitate, cum imò noua facta fuerit pro annua pensione in specie fructuum videlicet pro annuis modis 24. fegalis, Modis 24. milei, modis 12. cum dimidio frumenti, salmis duabus vena, medietate vini, & altera medietate vt aiunt della brocca: quarum propterea specierum valor calculandus est, & in eo condemnandi rei conuenti, cum ipse species fructuum è corpore locato præstante

4 præstantur ꝑ triennio consumptæ iuxta distinctionem quam tradit Bart. in l. ex diuerso §. 1. in fin. ff. rei vindic. & in l. vinum cel. pen. vers. condemnatio autem ff. si cert. pet. Aret. in §. si quis à non Domino mon. 4. i. de ver. diuis. Nat. conf. 399. sub num. 4. & segg. Menoch. consil. 741. sub num. 4. Negus quest. 139. num. 1. Cardinale Mant. dec. 281. num. 1.

5 Qui autem fuerit frumenti, ꝑ milei, & fegalis valor in singulis annis probatur ex libro Ciuitatis Mediolani nuncupato il Bruetto, cui tanquam publico, & ad probandum huiusmodi valorem destinato plena fides adhibetur Seraph. dec. 1245. nu. 8. Rot. in Persona liquidationis fructuum prima Marty 1610. coram bon. mem. Penia, & in Anconitana Prædij 10. Februarij 1640. §. quarum, & 22. Aprilis 1641. s. quo ad frumentum coram bon. mem. Pirouano. Iuxta quem librum sequendo

6 præstium currens ꝑ non tempore mensis, sed medio vt faciendum monent Doct. in l. prætia rerum ff. ad leg. falsid. Boer. dec. 68. num. 6. Affili. dec. 316. num. 5. & segg. Escobar. de ratiocin. cap. 17. num. 21. & 22. Rot. in Casertana Pensionis 31. Marty 1645. §. 1. coram me, nec supremum ꝑ aut infimum, sed medium vt debet Rot. decis. 479. nu. 4. par. 2. recent. decis. 100. nu. 2. par. 4. & in dicta Anconitana Prædij 22. Aprilis 1641. s. nec responso coram bon. mem. Pirouano.

Anno 1651. valor frumenti est librarum 52. 2. 6. fegalis 13. 5. milei 10. 7. 6. Anno 1652. frumenti lib. 22. fegalis lib. 10. 10. milei lib. 9. 10. Anno 1653. frumenti lib. 1. 8. fegalis lib. 9. 12. 6. milei lib. 9. 12. 6. Anno 1654. frumenti lib. 19. 2. 6. fegalis lib. 12. 1. 7. 6. milei lib. 12. Anno 1655. frumenti lib. 35. fegalis lib. 23. 7. 6. milei lib. 17. 10. Anno 1656. frumenti lib. 23. fegalis lib. 23. milei lib. 7. 6. Anno 1657. frumenti lib. 23. fegalis lib. 13. 18. & 9. milei lib. 11. 11. Anno 1658. frumenti lib. 1. 17. 6. fegalis lib. 9. 5. milei lib. 8. 5. Anno 1659. frumenti lib. 17. 5. fegalis lib. 8. 5. milei lib. 5. 8. 9. Anno 1640. frumenti lib. 13. 7. 6. fegalis lib. 7. 6. 3. milei lib. 7. 1. 3. Quæ constituunt simul iunctæ libras 8304. 18. 9.

Medietas vini singulis annis recollecti ascendit ad mensuras quas, vocant brentas 27. 2. 3. earumque valor ad lib. 10. pro qualibet vt constat ex fide ipsiusmet conductoris de facto proprio testantis, quæ iunctis præsertim adminiculis resistentibus à præcedentibus locationibus, & à liberulo aduersarij factis esse videtur cum non dubitetur de perceptione vini ꝑ sed de eius quantitate, & liquidatione, de qua potest iudex etiam extrajudicialiter se informare Bartol. in l. si quod ex Panophilia n. 3. ff. legat. 2. Cagnol. in l. quatuor n. 24. & segg. ff. reg. iur. Rot. decis. 718. n. 7. par. 4. tom. 3. recent.

Igitur omnino præcio auente, ac quantitate fructuum nuncupati della Brocca super quibus nulla assertus probatio, & admissis expensis ac detractionibus approbatis in decisione coram bon. mem. Arguelles s. et quia summa, & segg. reformanda est sententia Rotalis, & constituendus totius dicti temporis nempe ab anno 1631. vsque, & per totum annum 1640. redditus in libris 10904. 18. 9.

E quibus

E quibus detracti non sunt fructus pro rata assertorum melioramentorum, quia nec ipsa melioramenta fuerunt plenè probata, & solum pro faciliiori causæ expeditione, Rota illorum rationem habuit in quantitate librarum 5000. ut legitur in decisione bon. mem. Arguelles §. *melioramenta*. Præterea consistunt in plurimè in edificiis, & solum pro libris 450. in plantationibus arborum, quæ nihil aut parum fructus auerunt, ponderatè præsertim quod ante quam dictæ plantationes fructus producerent multum temporis spatium intercedere debuit. Quare cum præterito hæc vndeque sit illiquida, & obesse non potest actorum credito claro, & liquido ad *lex. in l. fin. Cod. compensat. Beron. conf. 155. num. 28. lib. 1. Rolan. conf. 17. num. 4. lib. 4. Sard. decis. 184. n. 6. Grat. decis. March. 179. num. 4.*

Et ita decisum utraque parte informante.

VICEN. PAROCHIALIS.

Luna 20. Martij 1651.

ARGUMENTVM.

Vnio beneficij factæ Ecclesiæ Regulari remanet extincta per secularizationem eiusdem Ecclesiæ cum amplissima suppressione. Concursum non est necessarius in beneficiis curatis per Bullam secularizationis referuatis, requiritur tamen in illis Curatis vacantibus in mensibus referuatis.

SVMMARIVM.

- 1 Gratia sub conditione concepta per verba præsentis temporis, verificanda est de tempore impetrationis, nec sufficit quod conditio verificetur de præterito.
- 2 Vnio facta Ecclesiæ Regulari per secularizationem eiusdem Ecclesiæ cum amplissima suppressione remanet extincta, & n. 3.
- 4 Matrimonium carnale soluitur extincto vno ex coniugibus, & superstes liber euadit.
- 5 Ecclesiæ patronalis extincto Patrono libera euadit.
- 6 Bulla secularizationis præsertim Iuspatronatus regium competens in Ecclesiis Regularibus.
- 7 Nec extenditur ad beneficia in sui erectione libera, quamvis postea fuissent alicui Ecclesiæ Regulari vnita.
- 8 Per suppressionem, & nouam erectionem noua forma beneficio imprimitur.
- 9 Status vltimus pro libertate beneficij, qui contrarius est vnioni attendi debet ad inducendam reservationem per obitum predecessoris in mense Apostolico, quam ad excludendam iustificationem gratia Aduersarij vnionis narrate.
- 10 Præsertim quando non agitur principaliter inter Collatores, sed incidenter inter prouisos.
- 11 Concursum non est necessarius in beneficiis per Bullam secularizationis referuatis.
- 12 Requiritur tamen in beneficiis curatis referuatis ratione mensium.

DECISIO CCCCLVII.

Multa hodie Laurentius Totrent prouisus de hac Parochiali tanquam vnita Archiepiscopateratu Ecclesiæ S. Ioannis de Abbatibus congregit, ut documentis quibus Rota sub die 10. Iunij proximè præteriti non probari eandem Parochialem fuisse

Parte Secunda.

vnitam dictæ Ecclesiæ olim regulari respondit, adderet fidem; Vnde Domini non amplius antiquam vnionem negarunt, sed illam extiterit nec ne, non suffragari Laurentio censuerunt ad purificandam conditionem dummodò Parochialis verè Archiepiscopateratu S. Ioannis vnita existat in literis siue prouisionis appositam, quia cum sit concepta per verba *præsentis temporis*, non satis est probale vnionem de præterito, nisi etiam probetur de tempore impetrationis *Gonz. super reg. 8. gloss. 11. nu. 54. Rota decis. 379. nu. 8. par. 1. recent.*

De quo tempore nec recens vnio probatur, nec antiqua aderat, nam per secularizationem, & præfatæ Ecclesiæ S. Ioannis cum amplissima suppressione mensæ Abbatialis Dignitarum, Officiorum, &c. factam de anno 1592. à *fac. rec. Clemente VIII.* fuerat extincta *inxt. gloss. fin. in cap. Abbate de verb. signif. & c. alios alleg. in prima decisione §. tum quia, quibus additur nuperrima decisio in Vicen. Iurisdictionis 9. Decemb. proximè præteriti §. tum etiam coram R. P. D. meo Cerro.*

Nec obstat, quod Ecclesiæ S. Quirici de qua agitur, quia semper fuit secularis compræhendi non valeat in Bulla secularizationis loquente solum de Ecclesiis, & beneficiis Regularibus. Non enim dicimus Ecclesiæ S. Quirici per Bullam secularizationis fuisse suppressam, vel affectam vltioriorem secularitatem, sed mediante suppressione, & omnium Iurium Ecclesiæ S. Ioannis, cui vnita erat competentium ipsam vnionem expirasse, ut propterea solum exinde vinculo vnionis, Ecclesiæ S. Quirici vindicauerit pristinum libertatem non secus, ac extincto vno ex Coniugibus soluitur, & matrimonium carnale, ac superstes liber euadit, non quia positum aliquid in eius persona acciderit, sed per priuationem termini relationis ex matrimonio rulantis *Ledefina de matrim. quest. 44. art. 3. fol. 157.* & in simili Ecclesiæ subiecta Patrono, & eo extincto libertatem recuperat *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. g. 1. art. 40. fol. 304. Abb. in c. 1. nu. 10. de elect. Menet. de commut. vlt. vol. cap. 11. n. 148. & seq. Rot. in Regien. Iurispatronatus 27. Aprilis 1640. coram Reuerendiss. Terracinen. & in Gerunden. Beneficij 30. Aprilis eiusdem anni coram R. P. D. meo Roja.*

Minus releuat, quod Bulla secularizationis præsertim Iuspatronatus Regium, cui subesse Ecclesiæ S. Ioannis probatur supponitur ex datis in Summ. Laurentij num. 34. quia hæc præseruatiua non respicit vnionem, aut iura Ecclesiæ S. Ioannis, sed dumtaxat Iuspatronatus in eadem Ecclesiæ competens Sereniss. Regi Catholico, de quo hodie non agitur, quodque non extenditur, & ad beneficia in sui erectione libera, quamvis postea fuissent præfatæ Ecclesiæ vnita *Specular. de Iurepatr. num. 17. Roach. de Curt. eod. tituli. verb. honorificum sub n. 12. vers. pone quod vnio Lambert. lib. 1. par. 1. g. 6. art. 5. mon. 1. & 2. Rot. in Compostellana Parochialis 10. Februarij 1645. coram R. P. D. meo Verosio.*

Tandem nil faciunt declarationes Summorum Pontificum post secularizationem editæ de non præiudicando antiquæ Iurisdictioni, & priuilegiis Ecclesiæ suppressarum; Quia restringi debent ad illas Ecclesias, quarum fauore emanarunt, neque extenduntur ad hanc S. Ioannis, in qua per suppressionem, & nouam erectionem, noua forma fuit impressa, ut in puncto bis respondit *Rota in Vicen. Iurisdictionis 2. Martij 1650. §. penult. & 9. Decembris eiusdem anni §. tum etiam coram R. P. D. meo Cerro facit Arret. in cap. 1. sub num. 25. & 26. de rescript. Hipal. ximinal. inst. de rescript. in princ. sub num. 309.*

Animaduertendo præterea, easdem declarationes

non suffragari quoad ius nominandi, vel conferendi nisi in beneficiis ibi nominatis, inter quæ beneficium S. Quirici ibi non legitur decifum, & comprobatur fuit in *Gerunden. Prioratus* 19. Januarij 1646. §. *preferimus*, & §. *sequenti coram Me*; prout etiam declarauit obferuantia, quia nufquam poft Bullam fecularizationis, ac dictas declarationes inueniuntur Beneficium prouifum fuit tanquam uolunt ad Archiepifcopi S. Ioannis, vel alterius cuiusque nominationem, seu præfentationem; quinimod vltimus Status eft pro libertate beneficij, & prouifionis tanquam de libero præuio concurfu, qui ftatus cum ex prædictis contrarius vnionis de tempore prouifionis Apoftolicæ exaduerfo obtenta, negari non poffit quin faltem reddatur turbidus, attendi debet tam ad inducendam refervationem per obitum prædecefforis in mense Apoftolico, quam ad excludendam iuftificationem gratiæ Aduerfarij, vnionis videlicet narratæ; maxime quia non agitur principaliter ꝑ de qualitate beneficij inter Collatores, fed incidenter inter prouifos, vt pluribus comprobatur *Rot. in Valentina reftoria* 24. May 1647. §. *præter quod*, & 22. Iunij 1650. §. *firmato ex his coram Me.*

Atque hinc gratis redarguitur gratia Rocchafighe de obreptione, eo quod narrauerit beneficium effe liberæ collationis, & prouideri per concurfum, qui tamen non requiritur ꝑ in beneficiis per Bullam fecularizationis refervatis, vt dixit *Rota in alia Viten. Parochialis coram bon. mem. Patriarcha Manzando impref. inter uenens. decif. 323. num. 7. in fin. par. 2.* Quia obreptio euitatur ex vltimo ftatu, & refervatio huius beneficij educitur præcipue ex obitu prædecefforis in mense refervato ꝑ quo cafu necelfarius eft concurfus, vt difponitur in Sacro Concilio Tridentino felf. 24. de reform. cap. 18. ibi, *etiam fi ipfa Parochialis Ecclefia refervata, vel affecla fuerit, & declarauit Sacra Congreg. Concilio, vt refert Paris. de refignat. lib. 2. qu. 9. num. 103. Gonz. fuper. reg. 8. gloff. 6. num. 11. & feg.*

Atque ita prima decifio confirmata fuit vtraque parte informante.

BONONIEN. HÆREDITATIS.

Veneris 24. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

Testamentum ad alterius interrogationem valet quando Teftator eft mentis compos, ac diftincte, & articulare loquitur, quod amplia procedere etiam quando agitur de præcedentis teftamenti reuocatione, eoque magis Testamentum ad alterius interrogationem valet quando confitit de præcedenti deliberata voluntate teftandi, & ex quibus huiusmodi deliberata voluntas probetur; Statuta Bononiæ lib. 4. tit. de teftamentis. §. fi verò in guardia, & §. Et fi aliqua, & lib. 2. de probat. §. præterea iuncto §. faluo declarantur. Primum teftamentum habens claufulam derogatoriam ad fequens teftamentum reuocatur per fecundum etiam abfq; aliqua derogatione dictæ claufule quando inter vnum, & alterum teftamentum tantum tempus interceffit, vt præfumat obliuio dictæ claufule.

S P M M A R I V M.

- 1 Testamentum primum reuocatur per pofterius.
- 2 Requiritur tamen quod pofterius fit validum.
- 3 Testamentum conditum ad interrogationem alterius

valet quando Teftator eft mentis compos, & articulare, ac diftincte loquitur.

- 4 Et hac opinio eft communiter approbata in iudiciis, ac in fcholis.
- 5 Amplia etiam quando agitur de præcedentis Teftamenti reuocatione, ac etiam fi præcedens effe factum ad fauorem pie caufæ.
- 6 Testamentum primum bona valendine conditum non præfuntur Teftatorem laborantem in extremis reuocare voluiffe; ifta tamen præfumptio cadit veritati per fecundum teftamentum rite compofitum patet falte.
- 7 Mens Teftatoris etiam in extremis laborantis fi aliquid fancti iudicij feruanda eft, feruari debet.
- 8 Testamentum ad interrogationem alterius valet fi Teftator interroganti non refpondit fimpliciter ſe, fed ipfum hæredem nomen prouitit per verba diftincta.
- 9 Preferim fi confiat de præcedenti deliberata voluntate teftandi, ex quo qualibet fraudis fufpicio excluditur num. 10. vbi quod nulla eft conftitutenda differentia, quod agatur de reuocatione teftamenti iam conditi, vel non, & num. 11. quod præambula voluntas teftandi magis, quam mortis proximæ attendenda eft.
- 12 Et huiusmodi voluntas deliberata teftandi probatur ex teftibus.
- 13 Item fi Teftes deponant Teftatorem ante interrogationem declaraffe velle teftari faciendo ad hoc effectum perquiri Notarium.
- 14 Item fi Teftator mandauit alicui, vt teftamentum ſcriberet, & ipfe ſcripfit quo caufa de mandato Teftatoris ſcriptum præfuntur.
- 15 Teftator præfuntur ſana mentis niſi contrarium probetur.
- 16 Teftator quod fuerit ſane mentis probatur ex ipſa præordinata difpoſitione ad fauorem ſucceſſoris ab interſtato.
- 17 Teſtes deponentes Teſtatorum non fuiſſe ſane mentis non probant ſimillam reddens rationem dictis explicando alius non ſane mentis.
- 18 Teſtes de non ſane mente Teſtatoris deponentes tilduntur ab aliis de ſana mente teſtantiſque concurrenre maxime præſumptione educta ex ordinata difpoſitione, num. 19.
- 20 Teſtes fuiſſe à Teſtatore rogatos probatur duobus teſtibus.
- 21 Et ſaris eſt Teſtes fuiſſe à quocumque rogato; præſente, & patiente Teſtatore.
- 22 Statutum Bononiæ lib. 4. tit. de teſtam. §. fi verò in guardia, & §. Et fi aliqua diſponit, quod tam teſtes, quam qui teſtamentum ſcribit cognofcat Teſtatorum, alius vltima voluntas pro non legitima habeatur.
- 23 Hac tamen forma ſtatutaria quannis ſit ſubſtantialis reſpectu certum effectum, ſcilicet obtinendi fraudibus, & poteſt adimpleri per acquiſitionem ſi certum eſt aliunde perſonam teſtatoris eſſe non aut teſtibus & ſcribenti teſtamentum, num. 24.
- 24 Forma ſubſtantialis in aliquo aliu requiſita, an per acquiſitionem adimpleri valeat? ibid. num. 24.
- 25 Statutum Bononiæ lib. 2. de probat. ſolus §. præterea iuncto §. faluo, reuocet probationem teſtamenti per Teſtes, niſi de eo facta fuerit publica ſcriptura, ad cuius corroboracionem teſtes producantur.
- 26 Declara ſtatutum præſatum non comprehendere caſum mixtum ſcilicet quando teſtamentum partiſpat de ſcriptura priuata, & publico inſtrumento.

- Casus mixtus non comprehenditur sub simplici dispositione Statuti ibidem.
- 27 Statutum excludens certis probationibus generalibus nisi ille testis adminiculator alio probationum genere.
- 28 Statutum Bononiæ d. lib. 2. de probat. locum non habet quæ sit scriptura prima testamenti est redacta in publicam formam, & adminiculator ex testibus eorum testamentum referentibus.
- 29 Statutum prædictum rejicit solam scripturam primam nullam fidem facientem de per se, sed in casu contrario.
- 30 Solemnitas à statuto requisita tempore necessitatis relaxatur.
- 31 Statutum Bononiæ d. lib. 2. de probat. rejiciens probationem testamenti per testes nisi facta fuerit publica scriptura non procedit contra excipientem.
- 32 Testamentum primum ad pias causas habens implicitam clausulam derogatoriam ad sequens testamentum non censetur per secundum renovatum sine speciali derogatione.
- 33 Limita non procedere quando concurrat lapsus decemij inter unum, & alterum testamentum, quia tanto tempore præsumitur obliuio, quo casu primum testamentum renovatur per secundum absque aliqua speciali derogatione.
- 34 Et obliuio præsumpta ex lapsu decemij præsumptionem inducit clausule derogatorie mentionem fuisse omnij potius ex infirmitate memoria, quam deficiente intentionis.

DECISIO CCCCLVIII.

Monasteriis Sanctorum Dominici, & Martini de Bononia perentibus immisionem ex primo testamento condito de anno 1637 à Paulo Burgognono annuendum non esse Rota censuit, quia illud per aliud testamentum posterius factum ad fauorem matris, & uxoris Testatoris conditum de anno 1647. renovatum fuit & posterius inq. quib. mod. testam. informen. Bar. in l. si iure nu. 3. ff. leg. 3. Maref. var. resol. lib. 1. c. 48. in princ.

Neque virgent obiecta aduersus posterius testamentum validitatem factam ad hunc effectum necessariam d. l. si iure ff. leg. 3. Ar. in d. s. posterio nu. 2. Mant. d. censet. lib. 12. tit. 1. num. 39. Quod enim heredes in eo instituti fuerint præuia interrogatione Fratris Francisci Mariæ Iacomelli viti Religiosi Testatorem tunc mortui proximum ad æternam salutem coadiuvantis, qui fertur interrogasse Testatorem an vellet mediam hereditatem matri, & mediam uxori relinquere, non est momenti quando testator mentis compos erat

3 facta articulatæ, & distincte loquebatur, quia tunc eius voluntas est clara, & à Testibus audita nec præsumitur ab interrogante seducta, vel extorta cum Testator sciret, & posset negatiue respondere, & de cætero permillum fuit etiam in extremis laboranti condite testamentum ad vltimum maxime non suspecti interrogationem, vt post Alex. Socc. Crauet. Corn. Siluan. & plures alios tradit Surd. consil. 414. numer. 58. vbi ait his duobus concurrentibus neminem inueniri, qui contrarium sentiat Salom. de Pace conf. 7. sub num. 15. Vbi quod in his terminis opinio gloss. singularis in l. iustitiam vetb. quædammodum Dec. testam. Testamentum vltimum esse altissimum communitate approbata factum est in iudiciis, & in scholis Farinacc. conf. 97. num. 16. lib. 1. Menoch. conf. 45. num. 35. & præsumpt. 8. n. 4. lib. 4. Ar. Perez. conf. 9. num. 5. Matthien. recoll. lib. 3. tit. 4. l. 1. gloss. 6. sub num. 12. vers. sed quæ sit Grat. discept. 659. nu. 11. Far. de subrog. 288. nu. 1. & Clar. in §. Testamentum Pars Secunda.

quest. 37. nu. 3. Ciriac. controu. 407. nu. 99. Gamm. dec. 46. num. 5. & 244. Peregr. dec. Parau. 80. num. 5. Argent. in consuetud. Britan. cap. 581. num. 2. Rot. decif. 658. num. 1. & 8. par. 1. diuers. & dec. 581. nu. 31. & 32. vbi aduertit, quod fere omnes Doctores loquuntur etiam quando agitur de præcedenti testamenti reuocatione, & etiam si præcedens esset factum ad fauorem pæ cause alioque in casu reuocationis prioris testamenti allegat Modern. Carpen. controu. foren. c. 3. nu. 32. & segg. Nam præsumptio quod laborans in extremis noluerit reuocare ¶ primum testamentum bona valetudine conditum Canc. tom. 5. c. 4. num. 158. Sess. decif. Arag. 56. sub num. 30. vers. etia limitatio Menoch. pref. 8. num. 40. vers. 4. lib. 4. cedit veritati per secundum testamentum sit compositum pæfectæ Cast. in leg. facimus num. 5. c. testam. Semperque mens Testatoris etiam ab emitente spiritum si alioquin facti iudicij edita seruanda est Castill. de censet. vlt. vol. c. 27. num. 5. Ciriac. controu. 407. n. 115. Rot. in conf. Farin. conf. 97. n. 30.

Facilius vbi Testator interroganti non respondit simpliciter per verbum sic, quod plerumque in mortis agone positi adhibere solent ne geminatis altantium interrogationibus turbentur, sed ipsa nomina heredium protulit, & per verba dispositiua eos se heredes facere declarauit Surd. d. conf. 414. sub num. 58. vers. vbi dicit, & n. 62. post Aleiac. conf. 534. alia conf. 78. tom. 3. lib. 9. num. 12. vers. qua limitatio Soc. iun. conf. 144. num. 54. lib. 2. Et quæ magis si constet de precedenti deliberata voluntate testandi, ¶ nam vtrumque sciam liberamque fuisse Testatoris dispositionem demonstrat, ac excludit omnem fraudis suspicionem, ob quam in aliis casibus de quibus Doctores pro contraria parte allegati loquuntur testamentum ab oppresso graui morbo conditum ad interrogationem alterius executionem non meretur, Surd. d. conf. 414. num. 53. in fin. Menoch. d. conf. 45. num. 36. vbi quod in his terminis nulla est constituenda differentia quod agatur de reuocatione ¶ testamenti iam conditi, vel non, Lud. Bell. consil. 54. numer. 3. vers. si non constet Gabr. de testam. concl. 2. num. 17. & 19. Theow. quest. 99. num. 6. vers. tertio quod procedat, & vers. nisi clare constaret, & vers. quauis, & n. 7. circa fin. vbi quod mortis proximitas non est ita attendenda, ¶ vbi quia magis confideretur mentis sanitas, & præambula voluntas testandi, & n. 15. & 16. vers. quando constaret lib. 2. Mant. de censet. lib. 2. tit. 6. sub num. 9. & ex Sesse dec. Arag. 56. sub n. 30.

In casu verò nostro deliberata voluntas testandi

12 facta probatur ex tribus testibus, nempe primo, quinto, & octauo, qui sufficiunt ad probandam præambulam voluntatem Testatoris, quam solemnem dispositionem subleuata fuit iuxta notata per Doll. in l. bares palam §. si quis postea ff. testam. Bar. in l. 2. num. 39. ff. vulg. & pupill. Surd. conf. 129. num. 29. & conf. 414. num. 67. Ioan. Franc. à Ponte conf. 65. nu. 9. lib. 1. Cancer. var. resol. tom. 3. c. 20. num. 410. Baratt. dec. 616. n. 16. Rot. inter recen. dec. 765. num. 6. & segg. par. 2. & in punct. plures concordantes

13 refert Altopr. conf. 73. num. 1. deponentibus, ¶ quod ante interrogationem Fratris Francisci Mariæ, Testator declarauerat se velle testari faciendo ad hunc effectum perquiri Notarium, quod in puncto ponderat Surd. dist. conf. 414. sub num. 54. infra med. ibi, et quia Notarium & Negoz. quest. 18. sub num. 4. vers. nec apparet in dicta pref. 8. numer. 34. lib. 4. Pappan. conf. 36. num. 50. Ar. conf. 117. num. 1. Theow. dicta quest. 99. num. 6. in fin. vbi, quod sufficit aliquo modo constare de præordinata voluntate lib. 2. & mandando eidem Francisco Mariæ, vt testamentum scriberet, ¶ propt. scriptis, & de mandato Testatoris scriptis præsumitur Decian. conf. 7. num. 4. lib. 4. Gabr. de testam. concl. 2. num. 15. Cyriac. controu. 407.

mem. 98. & in puncto testamenti conditi ad interrogatorem *Rimui. iun. conf. 26. num. 7.*

Insuper omnes testes deponunt Testatorem articulare respondisse, & *he lasciana mēsa la sua robba à sua matre, e mēsa à sua moglie, & secundus, tertius, quartus, sextus, & nonus asserunt, quod erat sanæ mentis, licet paulo post decesserit, provi etiam lex præsumit, nisi ꝑ contrarium probetur c. fin. de success. ab intest. cum aliis allegatis in decis. 34. num. 7. par. 5. dec. 298. num. 17. par. 8. recent. decis. 178. num. 9. in punct. Ant. Perez. conf. 9. num. 6. Gomez. in l. 3. Thaur. num. 133. Et ipsa dispositio facta ad favorem maritis ꝑ alias ab intestato succellente demonstrat *Hundred. conf. 78. num. 61. lib. 2. Mant. de consell. lib. 2. tit. 5. num. 7. Ciriac. contr. 407. n. 115. Rot. dec. 570. num. 20. & dec. 581. num. 45. par. 4. tom. 3. recent. Unde curandum non est de tribus Testibus contrarium asserentibus, nullam enim reddunt sui dicti rationem ꝑ explicando actus non sanæ mentis ut debuissent Baratt. dec. 256. num. 9. Duran. dec. 178. num. 17. Rot. in recent. decis. 233. num. 26. & 28. par. 7. Et præter quod iidem Testes aliter prius iudicialiter, ac extra iudicialiter liter deposuerant eliduntur ꝑ a pluribus de sana mente testantibus *Ciriac. d. contron. 407. n. 161. Rot. d. decis. 570. num. 17. par. 4. tom. 3. recent. concurrente maxime præsumptione educta ꝑ ab institutione maritis, vt in his terminis respondit Menoch. conf. 45. num. 41. & præsumpt. 8. sub num. 34. vers. tertium est signum lib. 4. Rot. d. dec. 570. in fin.***

Defectum rogius Testium exaduerso allegatum tollunt quartus, sextus, & nonus testis, qui alserunt Testes in Testamento adhibitos fuisse à Testatore rogatos, id quod etiam duobus Testibus ꝑ probari possit tradit *Mant. de consell. lib. 12. tit. 16. num. Surd. d. consil. 414. n. 24. aliique relati in Romana Testamenti, seu hereditatis 17. Iunij 1611. coram Cardinali Sacroto impress. apud Grat. discept. 350. num. 46. & satis effect ꝑ quocunque Testes rogati fuerint præsentem Testatorem, & patientem voluit Alex. consil. 47. num. 4. lib. 2. Mant. de consell. lib. 2. tit. 11. n. 4. Grat. d. discept. 350. m. 7. discept. 843. n. 23. Mayon. dec. Lucens. 32. n. 6.*

Nihilque refert quod neque duo ex Testibus rogatis, neque vnus ex illis, & sacerdos, qui testamentum scripsit se cognoscere Testatorem dixerint, vt requiritur *Statutum Bononiæ lib. 4. tit. de testam. §. si vero in guardia, & §. si aliqua, vbi disponitur quod alias vltima voluntas pro non legitima habeatur; cum cuius forma hæc statutoria esto substantialis esset ꝑ respiciat æquum effectum obviandi, scilicet fraudibus, vt in puncto aduertit Bero. conf. 1. num. 43. lib. 2. qui effectus æque bene sequitur si aliunde certum sit Testibus, vel Sacerdoti fuisse cognitum Testatorem, ꝑ pro vt in casu nostro quo Sacerdos erat Confessarius Testatoris, & Testes erant de eodem loco, & Parochia, satis dicitur eadem forma adimpleta per æquipollens, quod admitti dixit in his ferè terminis *Ror. decis. 149. n. 15. & segg. par. 6. recent. vbi allegat concord. & bene ad propositum Anchar. Regia q. 11. sub m. 26. vers. & etiam lib. 2.**

Aliud pariter Statutum Bononiæ lib. 2. de probat. sol. §. praterea in ius, §. salvo reyciens probationem testamenti per Testes, ꝑ nisi de eo facta fuerit publica scriptura ad cuius corroboracionem Testes producantur, non applicatur casui nostro, tum quia (schedula testamenti scripta à Fratre Francisco Maria in continenti, & statim ac Notarius haberi potuit redacta fuit à Notario Teitze Plebis Centi in formam publici Instrumenti, vt proinde vel publicum Instrumentum censeri debeat vel casus iste, ꝑ vi mixtus hoc est participans de scriptura privata, &

publico Instrumento sub statuto non comprehendatur, *Inf. in l. certi conditio §. 1. numer. 9. ff. de cert. petat. Menoch. consil. 11. numer. 5. Surd. decis. 174. sub numer. 34. Duran. decis. 36. num. 36. & in proximi terminis Ciriac. contron. 246. num. 3. & Surd. decis. 43. num. 7. decis. 277. num. 21. Tum quia statutum excludens probationes per Testes, vel etiam per priuatum scripturam, & vno verbo certas probationes ꝑ intelligitur, nisi ille ad iudicialiter sint alio probationum genere Bald. in l. certi conditio §. 9. quoniam num. 2. vbi etiam Fulgos. Castr. & Alexand. numer. 3. ff. de cert. pet. item Bald. conf. 279. sub numer. 1. lib. 4. Ciriac. contron. 252. numer. 13. Rot. Bouon. diuers. decis. 15. numer. 8. Qui est casus nofter, nam scriptura priuata Religiosi ad iudicialiter ꝑ supradicto publico Instrumento Notarij, ac Testibus quorum dicta cum tenore testamenti referant, & fuerint in scriptis iudicialiter redacta eo magis cessat dispositio statuti, quia habere videntur vim publici Instrumenti *Bellon. consil. 22. numer. 8. Pars. consil. 77. num. 20. lib. 3. Soc. consil. 169. colum. fin. numer. 13. vers. quibus etiam lib. 2. Monter. decis. Arag. 30. numer. 7. & segg. Maxime quia ipsa scriptura priuata Religiosi adeo per se aliquam fidem facit futurum vero ꝑ censetur relicere solum scripturam nullam facientem de se probationem vt notat Moeter. ad dictum statutum §. exaduerso verb. possint. Saltem quando vt hic facta fuerint diligentie per habendo Notario, sed necessitas imminentes mortis illum expectare, non permittit, nam necessitatis tempore ꝑ solemnitas requisita à statuto relaxatur, vt in terminis similis statuti *Rolan. consil. 30. num. 13. lib. 3. facit Surd. decis. 277. sub num. 18. vers. afferat & ferè in punctis Segi. decis. Aragon. 410. num. 12. & 13. Quæ omnia simul iuncta fortius iustificatur hæreditibus expientibus ꝑ de secundo testamento aduersus agentes ex primo per ea quæ tradit Menoch. de adipsæ remedia. 4. m. 781. in fin. Ciriac. contr. 246. n. 4. Surd. dec. 277. n. 12. & 13.***

Tandem non obstat, quod primum testamentum vt conditum ad ipsas causas, ꝑ ac propterea habent implicitam clausulam derogatoriam ad sequens testamentum, non censetur reuocatum per posterius sine speciali derogatione *Dec. in l. fin. numer. 54. Cod. editi. Diu. Adrian. tollend. Soc. Iun. consil. 183. numer. 3. lib. 2. Mant. de consell. lib. 6. tit. 3. sub num. 52. vers. si cundo considero Caus. variat. resolut. par. 1. cap. 4. sub num. 9. Nam stante lapsu decennij ꝑ inter vnum, & alterum testamentum, quia tanto tempore præsumitur obliuio clausulæ derogatorie primo adiectæ illud per secundum reuocatur etiam absque aliqua speciali derogatione, vt originaliter voluit Bald. in l. sancimus sub num. 10. vers. idem forte Cod. testam. quem sequitur ibid. Fulgos. sub numer. 2. vers. quarta exceptio Castr. sub num. 5. vers. item si post primum Corn. num. 3. in fin. Sec. Sen. in l. si mihi & tibi §. in legatis numer. 5. vers. sex qua conclusi ff. leg. 1. Alexand. consil. 105. num. 7. lib. 4. Capra consil. 31. num. 18. in fin. & reiecta contraria opinione Aretini tanquam communem sequitur *Pars. consil. 10. num. 17. lib. 3. Ludovic. Bell. consil. 109. num. 36. Clar. in §. testamentum quest. 99. col. 7. vers. scias etiam Cardin. Mant. de consell. lib. 6. tit. 3. num. 52. & lib. 11. tit. 8. num. 16. Rot. in Persusina Bonorum de Herculanis 11. Maij 1582. §. circa secundam partem coram Bruns. vbi quod obliuio per lapsum decennij præsumpta ꝑ facit præsumere clausulæ derogatorie mentionem fuisse omissam potius ex infirmitate memorie, quam defectus intentionis. Quod libentius recipiendum est, vbi fuerint in secundo testamento instituti venientes ab intestato.**

Et ita decouim vtrique parte informante.

MONTIS

MONTIS CAESINEN.
IURISDICTIONIS.

Luna 27. Marij 1651.

ARGUMENTVM.

Confessarij Monialium non egent approbatione Episcopi, quando ex privilegijs Apostolicis sunt ab Episcopali iurisdictione exemptæ, subijciunt Prælati regularibus habentibus iura Episcopalia, & ex quibus huiusmodi exemptio resultat? *Constitutio san. mem. Gregorij XV. quæ incipit Inscrutabili*, subijciens Moniales visitationi, & correctioni Episcopi Diocesani, & prohibens ne Confessarij tam Ordinarij, quam extraordinarij ad confessiones Monialium etiam Regularibus subiectarum audiendas deputentur, nisi præiuncta approbatione Episcopi Diocesani locum non habet in locis extra Diocesim omnimodæ iurisdictioni alterius subiectæ, ac territorij separatim constituentibus.

SVM MARIVM.

1. Rotasemper solet declarationes Sacra Congregationis reuenter amplecti.
 2. Confessarij Monialium Prælati Regularibus subiectarum approbatione Episcopi non egent.
 3. Monasterium Monialium esse exemptum, ac subiectum iurisdictioni Abbatis regularis probatur ex privilegijs Apostolicis suscipientibus sub protectione B. Petri, & Sedis Apostolicæ nedum Monasterium, sed personæ, & bona.
 4. Exemptio à iurisdictione Episcopi resultat si privilegia exemptiua expressè prohibent, ut Episcopus in loco exempto ullam exercet iurisdictionem.
 5. Appellatione iurisdictionis comprehenditur tam civilis, quam criminalis.
 6. Distinctio aliquid est vniuersalis, & in materia iurisdictionis omnem actum etiam minimum iurisdictionis comprehendit.
 7. Exemptio à iurisdictione Episcopi resultat si in privilegijs Apostolicis expressè prohibetur ne Episcopus in personis sententiam excommunicationis, vel interdictionis promulget, quod alias ad ipsum spectat seclusa exemptione.
 8. Exemptio Monasterij Monialium à iurisdictione Episcopi probatur si in privilegijs Monialibus indulgetur, quod christina, oleum sancti non consecrationes altarium, & similia permittit à quocunque antistite, quia omnia de iure ad Episcopum spectant, nisi forte omnia tam iurisdictionis, quam Diocesis esset ab eo abdicatione. & n. 10.
- Ad dignitatem Episcopalem, & legem Diocesanam pertinent administratio christiani, olei sancti consecrationem altarium, nec non collationes ordinum &c. ibidem nu. 9.
11. Pontificalia in aliena Diocesi Episcopo exercere non licet.
 12. Locum exemptum, quando constituit territorium separatim verè, & propriè non autem improprie, & per modum acquisitionis, & quoad certos effectus quauis sit intra limites Diocesis Episcopi & n. 12. & supra nu. anteced.
 14. Exemptio simplex differt ab exemptione plena.
 15. Locum exemptum constituitur dicitur territorium separatim si enunciatum in literis Apostolicis nullius Diocesis, & talis censetur agnitus ab Episcopo si

Pars Secunda.

distas literas executioni demandant.

16. Enunciatio antiqua ultra centum annos, & administrata, valde conducitur ad probandum qualiter enunciatam.
 17. Monasterium esse subiectum iurisdictioni Abbatis præiuncta translatione potestatis quasi Episcopalis primariæ ad Episcopum, ex quibus possessione probetur, & remissus n. 13. & segg.
 19. Vnio beneficij facta ab Abbate Monasterij exempto denotat subiectum Monasterij, ac potestatem Episcopalem vniuersalem.
 20. Confirmatio electionis Abbatissæ est actus iurisdictionis.
 21. Indulgentias concedere Episcopalem potestatem denotat, ac etiam, quod illi quibus sunt concessæ subijciuntur potestati concedentis nam. 22.
 23. Visitatio pendet ab ordinaria iurisdictione.
 24. Clausula Monialium soli Episcopo demandatur etiam in Monasterijs regularium.
 25. Abbas si sacramentum confirmationis administravit denotat eius Monasterium esse separatim à Diocesi Episcopi, & sub subiectum.
- Confirmationis sacramentum non potest ab alio quam ab Episcopo ministrari ibid.
26. Monasterium esse subiectum iurisdictioni Abbatis probatur si ultra actus iurisdictionis supra recensitos censuras promulganis, & excommunicatos absoluit.
 27. Item si visitauit Sanctissimum Eucharistia Sacramentum, olea sancta, fontem baptismalem, & omnem sacram suppellectilem, quod sancti solius Episcopi munus est.
 28. Monasterium dicitur propria Diocesis Abbatis, in quem plena iurisdictione Episcopalis fuit translata.
 29. Constitutio san. mem. Gregorij XV. quæ incipit Inscrutabili subijciens Moniales, correctioni Episcopi Diocesani, ac prohibens ne Confessarij tam ordinarij quam extraordinarij deputentur nisi præiuncta approbatione Episcopi Diocesani locum non habet in locis exemptis constitutis iurisdictionis separatim de per se.

DECISIO CCCCLIX.

Confessionarius Monialium Monasterij Sancto-
rum Colini, & Damiani Terræ Tagliacotij de-
putatus per Abbatem Montis Colini, an indigeat ap-
probatione Ordinarij Matricani disputatum hodie
fuit, & negativè responsum, quia ita alias declarauit
Sacra Congregatio Eminentissimorum Sacri Con-
cilij Tridentini interpretum, cuius declarationes & Ro-
tasemper solet reuenter amplecti, vt testatur, Barati.
in decis. 479. num. 2. & fuit dictum in Maioricensi. Par-
rochialis 13. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Celfo, & in
Alexandrina Canonica 13. Februarij proxime præter-
riti coram Reuerendiss. D. meo Decano.

1. Iustaque ex abundanti eadem declaratio apparer, nam Confessarij Monialium & Prælati regularibus subiectarum quales vt infra dicam sunt itæ approbatione Episcopi non egent disponitur in Sacro Concilio Tridentino sess. 25. de regul. cap. 11. circa fin. vers. atque alijs Monasterijs, & tradit Azzor. in his. moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quæst. 2. vers. quæritur Arundar. in ad. ad recapitulat. Nauarr. lib. 2. tit. 18. lib. 7. de relig. num. 58. Barbof. de potest. Episc. alleg. 25. num. 37. & in collect. ad Conc. Trid. d. sess. 25. de regular. c. 10. num. 4. alique relati à Modern. Monacho Valsi vmbrosa de Iur. Abbatiss. dispur. 16. quæst. 2. n. 2.

Hæc autem has Moniales, ac Monasterium exem-

3 prum † proutus a potestate Episcopii Marficani, & subiectum Iurisdictioni Abbatis Montis Cassini probatur quo ad primam partem ex privilegiis Apostolicis Alexandri Terrij, Clementis Terrij, Celestini Terrij, Honorij Terrij, & Alexandri Quartij relatis in Summ. Abbatis num. 4. & seqq. quorum aliqua necdum Monasterium, & Moniales earumque bona suscipiunt sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione, sed vtrò statuunt primo quod nullus Marforum Episcopos in hac Ecclesiâ, vel eius Moniales, & Clericos illi inferuentes † aliquid Iurisdictionis exerceat; vnde excluditur proutus Episcopii Marficani Iurisdictioni tum i iuris, tum Criminalis † quam appellatione Iurisdictionis comprehendit notant Doctores in l. 2. ff. iurisdict. iur. iudic. & in puncto similis privilegij aduertit Maceratus. var. resol. lib. 3. resol. 4. n. 2. ponderata præsertim dictione aliquid, † que vniuersalis est secundum subiectam materiam, & omnem etiam minimum Iurisdictionis actum comprehendit, Cened. post lib. pratie. & Canon quest. si. qul. 5. m. 5. Barbos. dist. 21. n. 2. Grat. de excep. 509. n. 35. Sured. dec. 283. n. 8. Monach. decis. Florent. 50. m. 18. necnon proxima subsequenti prohibitione, quod nulli Episcopo fas sit Moniales, vel Clericos præfatos excommunicationis, vel Interdicti vinculo innodare, quod licuisset Marficano si aliquis Iurisdictioni penes ipsum remansisset. cum Capella 16. cap. quanto 26. de privileg. 10. Andr. in trati. de interd. num. 23. Corder. de iurisdict. in excep. par. 2. q. 45. m. 122. Gigas. de pension. qu. 60. m. 1. Belencin. de charit. subdist. 9. 24. n. 2. & in puncto ponderant Rom. in Rossanen. Exemptionis 20. Aprilis 1640. §. quod confirmari in fine coram Reuer. Salamantino.

Secundo quod Christum, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicorum, Ordinationes † Clericorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promovendi absque omni contradictione, & appellatione Moniales insciunt a quocunque maluerint Episcopo ad earum Ecclesiâ ab ipsis vocarò, que omnia cum peti ab Episcopo Marficano debuissent, nisi lex omnis tam Iurisdictionis, quam Diocesis ab eo abdica esset, quia concenunt ordinem, & Dignitatem Episcopalem, ac pertinent ad legem Diocesanam

9 † Io. Andr. in cap. 1. numer. 7. de privileg. in 6. Brauell. de legat. conclusio 10. col. 3. Gratian. de excep. 112. sub num. 49. Lotther. de re benef. lib. 1. quest. 25. sub numer. 6. Jan. mem. Greg. XV. decis. 434. num. 13. text. in cap. veniens §. Christum de preceptis. cum aliis allegatis à Moder. Carpen. controu. foren. cap. 220. num. 119. in fin. & num. 120. exinde

10 clarè dignoscitur † ab utraque lege Episcopi Marficani Monasterium, & Moniales tulle solutas Chockier. de iurisdict. in excep. par. 2. q. 45. numer. 16. & par. 4. qu. 1. num. 2. & 3. Barbos. de potest. Episc. alleg. 103. m. 65. Lotther. de re benef. lib. 1. q. 24. sub n. 135. vers. ar. non sufficit Rom. in dicta Rossanen. Exemptionis §. præterea coram Reuerendiss. Salamantino.

Quo magis quia non solum fuit Monialibus concessum prædicta petere a quocunque Episcopo maluerint in propria, siue alicuius Ecclesiæ celebrante, sed etiam ad ipsarum Monialium Ecclesiâ vocato, & sic permittitur alieno Episcopo abque Marficani consensu ad libitum Monialium Pontificalia exercere in hac Ecclesiâ, quod non liceret si illa † essent in Diocesi, vel de Diocesi Episcopi Marficani Alduin. in compen. Can. resol. lib. 1. tit. 4. num. 3. Speculator par. 3. tit. de Cler. Peregr. sub n. 5. vers. licet enim Chockier. de iurisdict. in excep. quest. 11. sub num. 3. vers. sed non tamen Barbos. in collect. ad Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. 2. n. 3. & de potest. Episc. alleg. 30. n. 15.

Ex quibus corollare sequitur, quod eadem Eccle-

sia, & Monasterium constituit Territorium separatum non in proprio, & per modum † acquisitionis, & ad certos tantum effectus, vt de simplicitate exempto declarat Rota decis. 207. m. 3. vers. non erant, & num. 4. par. 2. diuers. decis. 324. numer. 7. par. 1. recent. Lotther. de re benef. lib. 1. q. 24. m. 124. & seqq. Chockier. de iurisdict. in excep. par. 2. quest. 45. m. 121. sed vtrò, & proprie † quomvis sit intra limites Diocesis Marficane Geminian. in cap. cum Episcopus n. 2. de officio ordin. in 6. & in cap. 2. n. 19. de cons. ord. tit. Ros. d. decis. 207. m. 5. in fin. vers. seu taliter par. 2. diuers. dec. 105. m. 2. in fin. impress. post Conf. Farin. lib. 2. dec. 42. n. 2. & 6. dec. 65. n. 2. apud Moder. de iur. Abbas. tom. 5. decis. 63. n. 2. vers. de par. 3. recent. dec. 54. num. 2. vers. adeo quod, & num. 4. coram Mart. Andr. cum aliis alleg. per adden. ad Bar. rati. dec. 578. m. 21. & distinguendo inter exemptionem simplicem, † & plenam tradit Lotther. d. lib. 1. quest. 24. num. 127. Gratian. de excep. 112. num. 33. Maxime quia nusquam in supradictis privilegiis Monasterium enunciatur, vt solet sub alicuius Episcopi Diocesi quin imò tam in Epistola Cardinalis Medices anno 1499. Summ. num. 14. quam in litteris delegatorij Innocentij VIII. directis eodem anno ipsi Episcopo Marficorum Summ. num. 18. Monasterium dicitur nullius Diocesis. † quas litteras cum idem Episcopus executioni mandauit agnouisse videtur vtrutem huius enunciationis ad text. in cap. ex ore vers. per hoc de his que sunt a maior. part. cap. Dec. decis. 106. lib. num. 7. cumque enunciationis sint duæ, & antiquissime vtrâ centum annos, ac adminiculatur † vt infra longuâ possessione Abbatis Montis Cassini valde conducunt ad probandam qualitatē enunciationis Put dec. 149. n. 2. lib. 3. Rot. inter recent. dec. 91. n. 2. in fin. dec. 312. n. 6. par. 1. dec. 54. n. 10. coram Mart. Andr. & in puncto dec. 66. num. 6. apud Moder. de iur. Abbas. tom. 5. referendo enunciationes contrarias, quæ forte adessent ad tempus ante privilegia Apostolica, vt in proximis terminis respondit Rota d. decis. 54. num. 6. in fin. coram Mart. Andrea.

Quo vtrò ad secundam partem videlicet subiectionem omnem Monasterij, ad Monialium Abbati Montis Cassini, & in eum translationis potestatis

17 quasi Episcopalis priuatiue † ad Episcopum Marforum probatio resultat ex epistola Sacre Congregationis super negotiis Regularium scripta de anno 1585. ad Abbatem Montis Cassini, & data in Summ. num. 2. ibi, Sapendo la P. V. che da centinaia d'anni in qua quel Monasterio (scilicet Monialium Taliacotij) superius nominatorum) è stato sottoposto à Monte Cassino, & che l'Abbate pro tempore come Ordinarij l'hanno visitato, gouernato, & corretto le Monache, & i Preti, per lo la presente ordiniamo à V. P. che debba mandari subito vno Monaco della Congregatione vostra, si come si è fatto sempre per il passato & ad arbitrio dell'Abbate il qual Monaco habbi da consigliare & c. & hauer cura così del temporale, come del spirituale & c. & se Monsig. di Marfica, & suo Vicario dese in ciò impedimento alcuno che non vogliamo erederle & c. si procurargemo il rimedio conueniente. Tum ex ipsis supra memoratis privilegiis Apostolicis, in quibus conceditur exemptio Monialibus salus Montis Cassinensis debita iustitia, & reuerentia, † hæc enim reuerentia denotat in Abbate Cassinensi potestatem quasi Episcopalem cum Episcopo reuerentia huiusmodi debeat Felin. in cap. cum inter m. 3. & 4. de re iudic. Scraph. decis. 103. m. 8. Rot. in Carbacen. præsentis obsequentia 23. Maij 1690. §. 1. vers. etiam, admissio iure reuerentia coram m. & in puncto huius Monasterij, & Abbatis decis. §. 5. numer. 4. apud Comitulum. Tum ex eorumdem privileg.

§ *L* hac ædicali C.de secund.nupt. in dubio per Statutum derogatum non censetur, & ubi expressa derogatio non adest ad abrogationem dictæ legi, verba Statuti trahenda non sunt, n.6.

7 Statutum Bononiæ de dotib. restituend. in casu testati dum præservat Marito lucrum dotale supponit alium quam maritum fuisse heredem institutum.

8 Derogatio ad l.hac ædicali educi nequit ex Statuto Bononia loquente de præservatione legitima.

9 Dos filia existens in patria potestate ex consuetudine Martini spectat ad filios, non ut heredes matris, quæ nec etiam valet in eorum præiudicium de ea disponere.

10 Mulier de iure communis potest extraneum sibi heredem instituere salua tamen legitima filiorum.

11 Mulier binuba ex dispositione legis hac ædicali valet secundum virum cum filius secundi matrimonij heredem instituere, & ponderantur verba Textus.

12 Verba, hæreditatis iure, significant titulum institutionis.

13 Filia existens in potestate patris per matrimonium ab ea non soluitur.

14 Filia familias de iure communis testari prohibetur.

15 Statutum Bononiæ de dot. restituend. tribuit facultatem testandi generaliter omnibus binubis etiam in potestate patris existentibus.

16 Dicitio, etiam, est ampliatiua.

17 Legitima ascendentium cur in Statuto Bononia fuit præservata?

18 Legitima ascendentium tanquam minus debita tolli potest à Statuto.

19 Statutum dum præservat filiis legitimam supponit eos non esse heredes institutos.

20 Evidens est, si marito lucrum præservat.

21 Statuti Bononiæ de dotib. restituend. germanum sensus circa præservationem legitimæ filiorum ac lucris dotalis secundi viri.

22 Verba, Statuti Bononiæ de dotib. restituend. non obstantia filiorum perpenduntur super derogatione consuetudinis Martini, & num. seqq.

23 Consuetudo Martini locum non habet in muliere sui iuris, & in filiis ex quocunque matrimonio.

24 Item nec locum habet quoties Mulier habens filios ex primo matrimonio decessat in secundo liberis ex eo non extantibus.

25 Item nec locum habet nisi in dote data à patre.

26 Dispositio Statuti ne sit superflua, nec minus in correctorii admitti debet.

27 Statutum Bononia tribuens facultatem mulieri binube testandi favore secundi viri non obstante, quod existant filij ex quocunque precedenti matrimonio non servata forma legis hac ædicali censetur ei derogare.

28 Statutum prædictum emanavit favore secundi viri & indefinitè concedens facultatem testandi indefinitè intelligi. est.

29 Lucrum dotale, quod maritus percipit vigore Statuti æque debetur tam ex causa testati, quam intestati.

30 Mulier binuba quoties secundum virum immediate tantum instituit vigore Statuti, tunc abest præsumptio seductio voluntatis mulieris, & vir potius à Statuto, quam à muliere censetur vocatus.

31 Mulier præter dotem nihil in bonis, & hereditate habere præsumitur.

32 Dispositio Statuti intelligi, & adaptari debet casui frequentiori.

33 Statutum Bononia disponens hereditatem mulieris

binuba diuidi inter filios primi matrimonij, & in stirpes contra dispositionem leg. hac ædicali mandantis diuisionem fieri per capita ex hac incompatibilitate resultat derogatio d. legis.

34 Statutum prædictum quomvis sit correctorium iuris communis, quia conditum est ad bonum Reipublicæ, & facilius mulieres secundo nubere possint & legitimam filiorum non minuit adhuc favorabile dici potest.

35 Statutum non recipit interpretationem à iure communi, quando contra, vel præter illud disponit.

36 Decis. 15. nu. 9. & 66. u. 16. & 17. par. 4. tom. 2. recent. declaratur in quibus casibus loquuntur.

37 Mulier binuba relinquendo secundo viro medietatem relicta filijs primi matrimonij alia medietate non dicitur contravenire legi, nec statuto.

38 Quoties instituit viri in medietate inest facultas testandi à Statuto concessa etiam favore viri.

39 Testamentum formaliter predicatur de institutione heredis.

40 Casus ne dicatur à Statuto omisissus sufficit ex verbis, aut versumili mente statuentium elici posse.

41 Text. in l. hac ædicali C. de secund. nupt. non annullat in totum institutionem excessiuam secundi viri, sed tantum in eo quod excedit.

42 Statutum Bononiæ de dot. restit. permittit augeri dotem in secundo, vel vltiori matrimonio, ac etiam augmentum lucrum desert.

43 Extrà tamen terminos statuti augeri dotem non potest cum pacto lucrando, firmant DD. allegati per Molin lib. 3. quaest. 9. num. 6. & seqq. contrarium tamen firmat Surd. conf. 155. n. 13.

44 Et utramque opinionem fudere distinctionis conciliat Modern. Neapolitan. in d. l. hac ædicali qu. 5. nu. 32.

45 Mulier binuba cessante dispositione Statuti nequit ob præsumptas maritis illecebras, & conceptum amorem pacisci in præiudicium filiorum primi matrimonij, possunt tamen illis statuere præiudicare salua legitima.

46 Et præiudicare voluisse censetur eo ipso quod extantibus filijs ex quocunque matrimonio certam lucris quotam marito deserunt.

47 Lucrum secundi viri, quantum aliunde non apparet de voluntate statuentium derogandi l. hac ædicali, reducitur ad ratam cuius secundus vir est capax secundum d. legis dispositionem.

48 Lucrum dotis debitum secundo viro in vim statuti leg. hac ædicali derogantis, an detrahatur post legitimam filiorum?

DECISIO CCCCLX.

C Alus præsens verè idem non est cum decisio eorundem bon. me. Cardinali Blanchetto in decis. 432. par. 1. diuers. aut cum alio super quo emanant decisiones posteriores eorundem bon. me. Archiepiscopo Seleuciensi impress. par. 4. tom. 2. recent. dec. 15. & decis. 66. Nam in primo secundus vir fuerat ab vxore scriptus hæres relicta modica quantitate filijs prioris matrimonij, in altero vxor heredes fecerat filios, & secundo viro legauerat, quod ei vigore Statuti debebatur: at Camilla Bonfiola instituit heredem Aurelium tertium virum, cum onere tamen tradendi Neponibus ex precedenti matrimonio, non quid modicum vt in decisione Blanchetti, sed medietatem hereditatis ita vt tantum illi habeant, quantum Aurelius comprehensio etiam lucro dotali ex forma statuti ei d. lato.

Millicent

quod mulier habens filios ex primo matrimonio de-
cedat in secundo liberis ex eo non extantibus, quo
pariter casu consuetudo Martini locum non habet,
vt post Iacob. Burzgar. in reuellet. antiq. in l. fin. Cod.
commun. vtriusq. Indic. voluit Bart. in d. l. post dotem
num. 30. quem ibidem sequitur Roman. numer. 32. & 33.
in Tob. Non. conf. 48. num. 10. Soc. l. non. conf. 1. 4. numer. 22.
lib. 3. Alex. conf. 119. n. lib. 1. Tum tertio quia Statutu
loquitur de dote data à quocunque; consuetudo ve-
ro non procedit nisi in dote data à patre Galuan.
conf. 1. n. 167. Thef. d. dec. 127. n. 13. Rot. dec. 710. sub num. 1.
& 6. par. 1. recent.

Quapropter ne dispositio Statuti superflua sit, et
quod nec in correctoriis esse admittendum ex alleg.
per Alder. Mascard. de Generali Statu. interper. consil.
2. num. 247. & 252. & in terminis huius statuti Roman.
conf. 14. n. 6. Dec. conf. 1283. n. 2. Menoch. conf. 4. n. 16. ve-
rificatur necesse est in testamento condito ad fau-
orem viri et non seruata forma l. hac adituli, vt com-
probat allegari in prima decisione, quibus in puncto
Statuti dantis binubus facultatem testandi, vel secun-
do viro lucrum deferre non obstante, quod exis-
tente filio ex quocunque precedenti matrimonio, ad-
ditur Socin. conf. 52. n. 3. vers. vnde. considera lib. 3. Soc.
lun. conf. 93. sub n. 7. lib. 1. Dec. conf. 19. num. 2. vers. secundus
casus. Cep. conf. 299. n. 8. Burzgar. conf. 1. n. 39. Surd. latif.
sine conf. 421. sub n. 18. vers. in prepositi. & n. 19. & segg.
vbi respondet omnibus contrariis Phamee. de lucr.
dot. vbi sine liberis sub n. 39. col. 4. vers. nam vt diximus
inter tract. diuers. tom. 9. fol. 42. ad allegari à Mo-
der. Vrbinate. de duob. fratr. par. 3. c. 13. n. 104.

Eo magis, quia Statutum emanauit fauore secundi
viri, et ac tanquam indefinitè concessis facultatem
testandi indefinitè intelligendum esse, vt in specie hu-
ius Statuti tradit Laurent. de Pin. conf. 47. sub n. 7. vers.
si verò Malua. conf. 39. n. 14. in fin. Menoch. conf. 4. n. 8.
Rom. decif. 15. n. 25. decif. 66. num. 2. par. 4. tom. 2. recent. in
qua posteriori decisione num. 12. respondetur ad consil. 101.
Alex. lib. 3. ex aduerso allegatum; nec non quia subiecta
ipsa materia lucris dotalis et ex mente itauentium
æque se habet ad causam testati, & intestati iuxta al-
legatos in prima decisione §. in vi, nec maior ratio
militat in institutione viri quam extranei, quando
viri instituitur solum in dimidia et ei à statuto decla-
tunc enim abest præsumpta seductio mulieris volun-
tatis, & vt potius à Statuto quam à muliere ceq-
setur vocatus, vt bene ponderat Thef. decif. 184. num. 10.
Gratian. discept. 300. num. 37. & num. 40. & 47. in fin. Rot. d.
decif. 5. num. 12. par. 4. tom. 2. recent. Cumque muliere
nihil habente in bonis, ac hereditate præter dotem,
cui casui vti frequentiori et statuto adaptari præci-
pue debet l. nam ad ea, & l. segg. de legib. Negus. quæst.
240. n. 10. Ciriac. contr. 112. num. 17. Si mulier habet plu-
res filios ex primo matrimonio impossibile fit
seruare legalem successionem in capita, et dum statu-
tum eam partitur in stirpes, quis neget legali dispo-
sitioni derogatum iri per inuitabilem repugnantiam
Statuti, quod licet sit correctorium iuris, quia
conditum est ad bonum Republicæ, vt facilius videlicet
Mulieres secundo nubere possint, & legitimam filio-
rum non minuit, adhuc fauorabile esse voluit Dec.
conf. 19. n. 22. vers. et in Menoch. conf. 4. sub n. 13. & n. 29.
& 36. Rolan. de lucr. dot. qu. 24. n. 8. & conf. 72. num. 8. &
conf. 72. num. 18. lib. 1. cum aliis apud Modern. Vrbinate.
de duob. fratr. par. 3. cap. 13. num. 114. in fin. neque reci-
pere valet interpretationem à iure communi et cum
contra, aut saltem præter illud disponat Bald. in l.
maximo vitium num. 14. C. lib. præter Castil. dec. 90.
num. 14. & segg. in punct. Soc. conf. 32. num. 3. vers. sed quia

lib. 3. Rolan. de lucr. dot. qu. 30. num. 13. Grat. d. discept. 300.
num. 15. & 16.

Non obstat, quod in præfata decif. 15. num. 9. & decif.
66. num. 16. & 17. admittitur omissionem esse à Statuto
calum institutionis viri, quia loquitur de institutione
viri in omnibus bonis iuxta terminos decif. 61. Rot.
Bononiensis. diuers. form. vel vbi quid modicum filius fuit
testamentum iuxta decif. 432. par. 1. diuers. qui casus à no-
stro, in quo institutus fuit vir immediate Statutu
ria, et non solum legitima, sed integra alia medi-
tas relicta filiis longe distat Surd. consil. 422. numer. 15.
Burzgar. conf. 211. num. 4. & 5. & conf. 212. num. 22. in fin. &
n. 23. in fin. Grat. discept. 300. n. 39. nam institutio viri in
portionem ei competentem, nec à iure communi, vt su-
pra dicebatur, nec à statuto est omiffa; imò inest fa-
cultas testandi etiam fauore viri à statuto concessa
in consuetudine prædicta et formaliter de hæresis
institutione l. 1. vbi notat. omnes ff. hæres. inst. l. fin. §.
Iur. Codicill. §. ante hæresis inst. de legat. Vaj. de fin.
cess. creat. par. 1. lib. 3. c. 15. num. 54. & iustici ex verbis,
et aut verisimili mente itauentium elici posse necesse
est casus omiffus, vt in puncto huius statuti Me-
noch. conf. 4. n. 34. vbi allegat concord.

Non obstat, quod Camilla exhereditæ fines Statuti
cum virum instituit nedum immediate dotis,
quam illi Statutum deferret, sed etiam bonorum extra-
dotalium, de quibus Statutum non dispone. Quia
hunc excessum iam Rota deleuit mediante totali as-
signatione bonorum extradotalium facta filiis in
decif. emissi 15. Martij 1647. firmo manente in reliquis
testamento Camille cum Imperator in l. hac adituli
et excessum institutionem secundi viri non annullat
in totum, sed solum in eo quod excedit Ang. in Auth.
de non eligen. secum. num. in princip. num. 13. Bertrand. in
d. l. hac adituli. §. si verò plus num. 2. vbi dicitur commone
Surd. conf. 250. n. 7. Fontanell. de pact. nupt. claus. §. glof. 8.
par. 4. num. 17. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 88. num. 1.
Cauer. var. resol. lib. 3. c. 1. sub n. 181. Rota dec. 712. num. 2.
& segg. par. 1. diuers.

Alter excessus Camilla in constituenda Aurelio
tertio viro dote longè pinguiori, quam viris prædi-
catis non meretur attendi concurrente, quod in
exigebat senescens ætas mulieris, & qualitates Aure-
lij, quod augmentum dotis provenit, non ex sub-
stantia paterna aduersariorum, sed ex bonis posita
mulieri quæstis; quodque Statutum in verbis præ-
mittit dotem augeri et in secundo, vel vltiori mati-
monio, ac etiam augmentum lucrum deferret, ibi, lucru-
tur dillam dotem, & eius augmentum, & infra, ibi,
totius dotis, & eius augmentum, quod in puncto pondera-
uit Laurent. de Pin. consil. 47. sub num. 7. vers. bene ce-
rum est Rota decif. 66. num. 33. par. 4. tom. 2. recent. & ge-
neraliter Rolan. de lucr. dot. quæst. 100. n. 1. & segg. Frac.
Molin. de ritu nupt. lib. 3. qu. 34. n. 24. quæ quid sit extra
terminos Statuti augeri dotem permittentis, ac præ-
cisè loquentis de certo lucro augmenti extra quos
dotem et augeri posse cum pacto luctandi ad fauorem
viri, ac de augmento lucrum deferret negare allegat
per Molin. d. lib. 3. qu. 9. n. 6. & segg. alium verò Surd.
conf. 255. num. 13. ac vitramque opinionem et federe di-
stinctionis conatur conciliare Modern. Neapoli. in
d. l. hac adituli quæst. 5. numer. 32. & segg. dispar enim
militat ratio cessante Statuto cum binubus ob præ-
sumptas Mariti illecebras, et conceptum amorem
non liceat pacifici in præiudicium filiorum pios
matrimonij, possint tamen illis præiudicare statu-
tes salua legitima, vt in specie Gratian. discept. at. 300.
num. 20. & segg. Thef. decif. 184. num. 6. vers. cum di-
stinctione Surd. consil. 91. num. 17. consil. 401. num. 18. & 16.

46 & voluisse censentur ꝛ eo quod etiam extantibus filiis ex quocunque matrimonio certam lucri quontam marito deferunt. *Baro. quest. 119. sub num. 7. Phamuc. de lucr. dot. gloss. 5. num. 39. col. 4. vers. nam ut diximus.* licet secus esset nisi filiorum primi matrimonij mentio facta fuisset, & vno verbo alibi non appareat ꝛ statuentium voluntas derogandi lege hac aditrali, quo casu lucrum reduci ad ratam cuius maritus est capax fecundum dictæ legis dispositionem dixit aliis allegatis. *Rot. in Romana successoris 14. Iunii 1647. §. deinde coram R. P. D. mee Corrado.*

Hec autem omnia facilius admittenda, quia re vera Domini de Albergatis non habent de quo rationaliter doleant; Et toto enim asse hereditario Camillæ Aulæ ascendente comprehensis bonis extradotalibus libris 13986. præterdere non valent nisi libris 6712. & ad summum libris 78535. hoc hoc est è libris 121. m. datis in dotem Vitrico, tertiam partem pro legitima à statuto præterita, & sic libras 40406. nec non alias libras 2306. pro duobus tertiis partibus librarum 37960. extradotalium facta diuisione cum Vitrico in capita iuxta præscriptum lege hac aditrali, vel etiam integras dictas libras 37960. nam alia medietas dotis Vitrico à statuto delata pro lucro dotali non subiacet simili diuisioni, sed in vim statuti ꝛ dictæ legi derogantis detrahenda est post legitimam filiorum tamquam æs alienum. *Anchar. conf. 101. sub num. 5. Gabr. conf. 101. num. 10. lib. 1. Camill. Medic. conf. 144. num. 20. & segg. Surd. conf. 422. num. 22. Buratt. conf. 112. num. 5. Phamuc. de lucr. dot. gloss. 4. num. 9. Rot. in Vrbetana restitutionis dotis 14. Decembris 1640. §. & Doctores coram bon. mem. Merlino, & in puncto statuti Bononia Malus. conf. 39. num. 11. & 12. Rot. Bononien. diuers. decis. 53. num. 2. ar. verò diuidendo hereditatem in stirpes iuxta testamentum Camillæ consequuntur libras 79593. atque ita plus quam Auiā illis relinquere teneretur.*

Et ita decisum utraque parte informante.

FIRMANA CAPELLANIE.

Veneris 28. Aprilis 1651.

ARGVMENTVM.

Præsentatus non est legitimus contradicitor aduersus prouisum Apostolicum si non possidet, nec titulum habet eiusdem speciei, quo calu manutentio danda est prouiso possidenti reiecta ad petitorium exceptione respiciente inualiditatem tituli prouisionis Apostolicæ; Præsentatio ad beneficium Iussu patronatus Confraternitatis ex quibus redatur nulla.

SVMMARIVM.

- 1 Possessio probatur ex publico Instrumento alio in possessione non existente.
- 2 Possessio vacua præsumitur, & afferenti esse plenam incambit onus probandi.
- 3 Possessio eo magis manutentibilis est, quando est ritualata, quia titulus eam potiorum, ac iustiorum reddit.
- 4 Executor litterarum Apostolicarum nulliter procedit non citato presentato ad patronum.
- 5 Executor stamibus clausulis dummodo & amoto mixtus efficitur.
- 6 Clausula dummodo & amoto non facit executorem mixtum, quando non adeo legitimus contradicitor.

7 Contradictor legitimus aduersus prouisum Apostolicum non est presentatus si non possidet, nec titulum habet eiusdem speciei.

8 Rot. decis. 52. num. 3. par. 2. recent. in quibus terminis loquitur.

9 Ad manutentionem obtinendam sufficit nudum factum apprehensionis possessionis, quando possessio, tunc temporis erat vacua.

10 Possessio quando est vacua postea ab habente Canonicum titulum capere etiam propria autoritate.

11 Denolutio excluditur si constet de presentatione patronorum intra quadrimestre.

12 Denolutio est plene, & concludenter probanda.

13 Amplia quamuis in litteris adsit clausula seu alio quouis modo vacet.

14 Manutentio non retardatur per exceptionem respicientem inualiditatem tituli.

15 Ad manutentionem obtinendam de iussu seu exhibitio tituli, nec in beneficiis libris necessaria est.

16 Ratio est, quia in hoc summarissimo possessorio attenditur nudum factum possessionis.

17 Prouisus Apostolicus si tempore impetrationis nullus adeo possessor, etiam si deinde contradicitor superueniat habet intentionem fundatam in negatiua propter concusum presumptionis, quod verisimile non sit, quod si beneficium vere collatum fuisset non etiam fuisset apprehensus possessio, & ostensus titulus.

18 Presentatio facta ab uno ex Confratribus nulla est quando Iussu patronatus spectat ad confraternitatem, sed fieri debet à maiori parte.

19 Manualis non præsumitur in beneficiis secularibus.

20 Vacatio per obitum contingit in beneficiis perpetuis.

21 Presentatio nulla non impedit denolutionem collationis.

22 Manutentio danda est possessori beneficii, donec de illius manualitate cognoscatur.

23 Presentatio exhibitæ coram ordinario ab asserto Procuratore non dicto de mandato procura intra quadrimestre non tenet.

24 Obreptio exceptio quando est turbida reuocatur ad petitorium, & interim manutentendus est possessor beneficii.

25 Possessio attentata manutentibilis non est.

26 Inhibitio ut causæ attentata debet personaliter presentari principali, vel alteri vii Procuratori si constet de mandato procura, quodque procurator nomine inhibeat.

27 Inhibitio emanata vigore Commissionis ad illius limites restringitur, & num. 29.

28 In Commissione iustationis iustationis semper apponi solet clausula præseruatiua executionis litterarum Apostolicarum.

DECISIO CCCCLXI.

Robata, & manutentibilis visa est possessio. To. Laurenti à Sede Apostolica prouisi de Cappellania contronera, quia apparet ex publico Instrumento ꝛ plenam fidem faciente, quando de alterius tunc temporis possessione non docetur, ꝛ prædici, ubi notant omnes, ꝛ acqu. poss. ꝛ Put. decis. 650. num. 4. Nib. Cas. de Grass. decis. 5. num. 2. de caus. poss. & propr. Itaut afferenti possessionem fuisse plenam ꝛ incumbat onus probandi, quia vacua præsumitur. *Seraph. decis. 312. num. 5. decis. 1065. num. 2. add. ad Greg. XV. decis. 168. sub num. 10. Rot. decis. 109. num. 4. inter impress. apud Moder. Pisanum de Iurepat. & alias sapissime.*

3 Eoque magis manutenibilis est ꝑ propter concomitantiam tituli prouisionis Apostolicæ, quæ possessionem potiorem, ac iustiorē reddere solet, ut fuit ponderatum in *Regien. Parrochialis* 5. *Marty* 1649. *coram R.P.D. meo Orsibono*. Nec virget, quod executor eiusdem prouisionis nulliter processerit ꝑ non citato Franciscō, qui fuerat in Confraternitate Sancti Rocchi huius Cappellanæ præsentia patrona præsentatus, & citari debuisset cum idem executor ꝑ instantibus clausulis dummodo ꝑ a moto mixtus esset, nam præter quod hæ clausulæ executorem mixtum non faciunt,

6 ꝑ quando non adest legitimus contradictor, ut declarauit *Rota in Lucana Canonicius* 1. *Iulij* 1647. *coram R.P.D. meo Royas in Vices. Parrochialis* 28. *Iunij* 1649. & 15. *Iunij* 1650. *coram meo*. Qualis non dicitur aduersarius, qui non possidet, ꝑ & titulum eiusdem speciei non habet *Burrat.* *decis.* 842. *mon. 2. cum aliis allegatis in Compstellana Parrochialis* 1. *Iulij* 1648. *coram R.P.D. meo Orsibono*, quicquid dicendum esset ꝑ si suam præsentationem tunc exhibuisset in quibus terminis loquitur *Ros. decis.* 52. *nu. 3. par. 2. recent.*

Sufficit respondere quod Ioannes non innititur possessioni capæ de manu executoris, & ad obtinendam manutentionem ꝑ in possessione capta dum vacua erat suffragatur nudum factum apprehensionis possessionis *Mohed. decisio* 20. *circa med. de restit. spol. Rot. diuers.* *dec.* 641. *nu. 8. par. 1. apud Modern. Persusum de manutent.* quæ nemine possidente ꝑ potuit ab habente canonicum titulum capi etiam propria autoritate ut aliis allegatis dixit *Ros. decis.* 651. *nu. 11. apud Modern. Persusum. tract. allegato.*

Allegata verò obreptione contra prouisionem Apostolicam ex quo Papæ narratum fuerit collationem ad illum esse deuolutam ob negligentiam patronorum in præsentando cum tamen ex datis in Summario Confraternitatis, & Francisci *num. 1. & 2.* constet de mensē Iulij anni 1649. & sic per mentem post lecturam vacationem fuisse à Confraternitate Sancti Rocchi, ad quam Iulpatronatus spectat præsentatum Franciscum, & præsentationem exhibitam coram Ordinario,

11 quod ꝑ negligentiam ac deuolutionem excludit exaduersione plene, ꝑ & concludenter probandum *Manr. decis.* 160. *num. 1. Burrat.* *decis.* 938. *num. 1. Rota inter recent.* *decis.* 186. *num. 1. part. 2.* quamvis in litteris Apostolicis addit clausula ꝑ seu alio quouis modo vacet ut fuit decisum in *Aretina Parrochialis* 27. *Iunij* 1629. *coram bon. mem. Mormanno, & in Melenniana seu Siracusana Beneficij* 5. *Decembris* 1631. *coram Reuerendissimo D. meo Dunoet. Decano.*

14 Vti respiciens inualiditatem tituli ꝑ apta non est retardare manutentionem, ad quam obtinendam

15 ꝑ discussio seu exhibitio tituli nec in beneficialibus necessaria est *Abb. in cap. in liserio num. 27. de rest. spoliat. Rot. decis.* 112. *nu. 8. coram fan. mem. Gregor. XV. decis.* 13. *num. 3. & seg. coram bon. mem. Vrgellensi dec.* 698. *nu. 3. parte 2. recent. & in supra citata Parrochialis* 5. *fin. coram R. P. D. meo Orsibono Beneuentana Parrochialis* 29. *Novembris* 1649. *S. penult. coram R. P. D. meo Cerro*, ubi dicitur ratio quia in hoc Summarissimo

16 possessore ꝑ attendi debet nudum factum possessionis aliis omnibus ad iudicium petitorium, & ordinarium relictis.

17 Maxime quia cum nullus adest possessor ꝑ de tempore impetrationis prouisus Apostolicus etiam si ex post contradictor superuenit habet intentionem fundatam in negatiua propter concursum præsumptionis quod verisimile non sit, quod si beneficium collatum fuisset non etiam fuisset eius possessio apprehensa vel saltem titulus ostensus ut in puncto *Lothier.*

de re benef. lib. 2. *quest.* 24. *nu. 30.* & quia præsentationi exaduersione adductæ multa obici possunt suo loco discutienda, nempe primò quod fuerit facta ab vno tantum ex Confratribus, ꝑ ibi, *so. & alleg. per Cappellanum Don Francesco Laureati per vn. anno Summario Confraternitatis num. 1.* & tamen certum est præsentationem fieri debuisset à maiori parte Confraternitatis, & alias haberi pro non facta *Lapus alleg.* 78. *sub num. 2. Garz. de benef. par. 10. c. 3. sub num. 13. Rot. in Aquilana Iurisdictionis* 24. *Iamarij* 1646. *S. quare, & seg. & 4. Iunij eiusdem anni* 5. 2. *solutur coram R. P. D. meo Corrado.*

Secundò, quod tanquam facta ad annum sic nulla

19 non docto de manualitate beneficij quæ ꝑ non præsumitur in beneficiis secularibus *Gonzal. super reg. 8. gloss. 8. num. 25. Lothier. de re benef. lib. 1. quasi 33. num. 10. & 11. eo minus quia in ipsa præsentatione asseritur bonificium vacante per obitum prædecessoris ꝑ quod in beneficiis perpetuis contingit* *Gloss. in Clena. vnicia* 5. *quidam etiam verb. ad mensam de excess. Pralat. Genin. conf.* 86. *num. 4. & 5. Rot. dec.* 646. *nu. 2. par. 1. recent. & in Elnen. Prætoria* 14. *Iunij* 1610. *coram bon. mem. Peria.*

21 Et præsentatio nulla ꝑ non impedit deuolutionem collationis ad Papam *cap. cum in curijs* 5. *ult. de elect. Bellamer. dec.* 172. *Gonz. super reg. 8. gloss. 8. num. 400. & 41. Lothier. de re benef. lib. 2. quasi 24. num. 32. vel saltem*

22 donec de Manualitate beneficij cognoscitur ꝑ danda est manutentio possessori *Lothier. de re benef. lib. 1. quæ 33. m. 22. & seg.*

Tertiò, quod præsentatio exhibita fuit coram Or-

23 dinario ꝑ ab asserito deputato, & Procuratore Confraternitatis non producto mandato procure intra quadrimestre ut debuit *Lapus alleg.* 12. *nu. 1. Rot. dec.* 443. *3. par. 2. recent. & coram bon. mem. Vrgellensi dec.* 87. *nu. 24. dec. 199. nu. 9. dec. 230. nu. 1.*

Quæ omnia negari non potest quin turbidam sal-

24 tem reddant exceptionem obreptionis ꝑ ut propterea reicienda sit ad Iudicium Ordinarium, & interim manutendendus Ioannes possessor *Menoch. decis.* 11. *ante num. prim. ut sit. pend. Manr. dec.* 71. *mon. 9. Burrat. decis.* 540. *num. 17. & fuit dictum in Papien. Prepsuare* 30. *Martij* 1611. *coram bon. mem. Atrebraten. impress. apud Marches. de commiss. tom. 2. fol. 529. num. 3. in Legionen. Beneficij* 24. *Iulij* 1640. *coram Reuerendissimo Terracinen. & in Romana Pensionis* 3. *Iulij* 1645. *coram me.*

Non obstat quod possessio Ioannis reddatur argen-

25 tata ꝑ ex antecedenti inhibitione Eminentiissimi D. Cardinalis Archiepiscopiteri Sacro Sanctæ Basilicæ Lateranensis præsentata personaliter sub die 8. Ianuarij 1650. Summario Confraternitatis *num. 5.* & proinde non manutenibilis ex alleg. à *Moden. de Manr. obfer.* 48. *num. 1.* Nusquam enim dicta inhibito legitur præsentata Ioanni, ꝑ sed Camillo Laureato, quem non constat tunc fuisse Ioannis Procuratorem, & satis est quod procuratorio nomine inhibitus non fuerit, ut per *Lancell. de attent. par. 3. cap. 27. numer. 28. & seg. aliosque relatos in Romana reintegrationis de Sancto Petro* 14. *Iamarij* 1650. *coram R. P. D. meo Orsibono, & in Tiburtina Castri Sancti Angeli* 11. *Martij* 1650. *S. nec pro saluanda in fin. coram R. P. D. meo Melito.* Cum præ-

27 terea ea inhibito emanauerit ꝑ vigore commissionis iactionis, & iactionum in qua semper apponi so-

28 lent ꝑ clausulæ præseruatur executionis litterarum

29 Apostolicarum, & ad cuius limites ꝑ ipsa inhibito restringitur *Lothier. de re benef. lib. 3. cap. 11. nu. 35. & 34. Seraph. dec.* 147. *num. 1.*

Et ita decisum vtrique parte informante.

CALA.

CALARITANA ATTENTATORVM.

Veneris 28. Aprilis 1651.

ARGVMENTVM.

Attentata sunt omnia in partibus coram Iudice primae instantiae gesta pendente lite in Rota, cum appellatio deuoluitur ad Iudicem appellationis omnia in prima instantia deducta stantibus clausulis commissiois appellationis, cum incidens deponentibus, &c. quae operantur ut lis pendere dicatur super omnibus connexis, quae à principali negotio dependent, quamvis ad speciem deducta non fuerint.

S Y M M A R I V M.

- 1 Appellatio deuoluit ad Iudicem appellationis omnia in prima instantia deducta.
- 2 Maxime quando commissio appellationis continet clausulas amplissimas, cum incidens dependens emergens. &c. quae efficiunt, ut lis pendere dicatur super omnibus à principali dependentibus, quamvis ad speciem deducta non fuerint, &c.
- 3 Sententia super negotio principali parit exceptionem rei iudicate in causa connexa, & ex quibus coniectio vtriusque iudicii demonstratur.
- 4 Attentata sunt omnia coram Iudice de partibus gesta pendente lite in Rota.
- 5 Et prout attentata veniunt.
- 6 Sententia etiam in iudicatum transacta quoties non est executioni demandata adhuc, remanent litis reliquiis.
- 7 Lis an per rem iudicatam extinguatur; distinguendum est an sententia sit lata ad fauorem Actoris, vel rei.

DECISIO CCCCLXII.

Iudicium coram Prouisore generali mensae Archiepiscopalis Calaritanæ pro restitutione pretij Cappellæ sibi à dicto Archiepiscopo venditæ ac refectione melioramentorum desuper factorum motum à Francisco Sacta attentatum esse cum omnibus huc securis hodie Rota censuit.

Longè enim prius coram Ordinario fuerat ad instantiam Saluatoris fois mota lis contra eundem Sactam super pertinentia dictæ Cappellæ ac præfatæ sententia nullitate, & ab Ordinario idem Sacta inhibitus ne interim melioramenta faceret, quæ lis cum postmodum in gradu appellationis deuoluta fuerat ad Rotam, deuoluta simul fuit cognitio nedum super nullitate venditionis, sed etiam super melioramentis de quibus coram Iudice primæ instantiæ actum fuit cum appellatio ÷ deuoluit ad Iudicem appellationis omnia in prima instantia deducta, l. eo la prima in princ. Cod. appellat. Rota in Ianuen. attentatorum 23. Martij 1604. coram Sacroto impref. apud Marchos. de commiss. tom. 2. fol. 64 sub num. 3. vers. & ad hoc maxime pro per amplissima clausulas, ÷ cum incidentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negotio principali, in commissione appellationis insertas, quæ efficiunt ut lis pendere dicatur super omnibus, quæ à principali iure dependent, quamvis ad speciem deducta non fuerint, Egid. dec. 618. dec. 9. n. 13. de caus. poss. & propr. Rot. in recent. dec. 342. m. 2. par. 1. & in Barcinonen. Iurisdictionis 18. Iunij 1640. §. nec relinere coram Eminentiſſimo D. Cardinali Panzirolo.

Partes Secunda.

Vnde etiam cognitio super restitutione pretij, quamvis coram primo Iudice ad speciem deducta non fuerit spectabat ÷ ad Iudicem appellationis: quippe quæ connexa est cognitioni nullitatis venditionis, & pertinentiæ Cappellæ, Menoch. de arbit. Cas. 95. numer. 7. in fin. lib. 2. saltem quia saluator in causa principalis nec vendiderat, nec præcium receperat à Sacta emptore, nec à venditore suo recipiente causam habebat, & per consequens conueniri ad præcium non poterat nisi consecutivè ad reintegrationem possessionis Cappellæ eiusque pertinentiam, super quibus sententias per appellationem ad Rotam delatas reportauerat, & sic sententia ferenda ÷ super negotio principali parere poterat exceptionem rei iudicate in iudicio restitutionis pretij, quod connexionem vtriusque iudicii demonstrat, Lancellot. de attent. lit. puden. l. inuit. 2. numer. 88. Cocc. decif. 304. num. 2. Rot. in Romana Attentatorum 4. Iulij 1640. §. non obstat, & seg. coram me vbi alleg. concord.

Qua propter non potuit absque viſio attentatorum ÷ siue pro melioramentis siue pro dicto pretio agi coram Iudice de partibus lite, vt supra pendente in Rota, Bur. in cap. cum M. num. 61. de cons. Milis in reperi. verb. Iudex Ordinarius fol. 186. Mandos. de iuris. quæst. 121. num. 2. Lancellot. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2. numer. 52. & seg. Rot. dec. 148. moner. 7. par. 5. recent. cum aliis relatis in Leodien. Beneficij 4. Iulij 1642. & in Leodien. Attentatorum 24. Februarij 1644. coram me, & omnia coram Prouisore gesta sunt per viam attentati ÷ reuocanda, cap. non solum vbi notant omnes de appellat. in 6. non obſtante quo ÷ ante iudicium motum coram Prouisore sententia Rotalis lata super negotio principali in iudicatum transiſſet, ÷ quia cum nondum eadem sententia fuisset executioni demandata, adhuc remanebant reliquæ litis, & lis per rem iudicatam ÷ & extincta non erat vt distinguendum inter sententiam latam ad fauorem Actoris vel rei tradit, Lancellot. de attent. par. 2. cap. 4. in prefat. numer. 251. & segg. Rot. decif. 690. num. 3. par. 1. recent. & in Tuden. Parochialis 20. Nouembris 1606. coram recol. mem. Coccino tunc Sacra Rota Decano.

Et ita decifum informante solum saluatore præuiis tamen pluribus citationibus contra partem aduersam.

CRACOVIE. DECIMARVM.

Luna 15. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Concessio facta de decimis quoad certas species, non extenditur ad alias diuersæ speciei, præsertim quando tendit in præiudicium congruè assignatæ Rectori.

S Y M M A R I V M.

- 1 Parochus habet intentionem fundatam super decimis intra fines suæ parochiæ existentibus.
- 2 Itaque contrarium alleganti incumbit onus probandi.
- 3 Decima manipularis diuersa est à decima consiliente in pecunia, & ideo concessio decime manipularis non comprehendit decimam pecunie in præiudicium Parochi.
- 4 Decimarum certa species si sit alicui assignata, reliqua censetur Parochoreſervata.
- 5 Decimarum species, quæ inferunt reſtori pro congrua nunquam censetur mediante concessione in alium translata.

K

- 6 Concessio indefinita decimarum restringenda est ne contineat decimam pro congrua Rectoris assignatam.
- 7 Et equipollere potest universali quoad omnes alias decimas præter assignatam pro congrua Rectoris, & in qua militat diuersa ratio.

DECISIO CCCCLXIII.

Firma remanente decisione ædita die 16. Nouembris proxime preteriti coram me in qua habetur quod decimæ Ville de Vviiglenies pertinent ad Monasterium Androuientem, incidit quæstio super decima valoris marcarum decem, an scilicet illa spectet ad Monasterium, vel potius ad Rectorem Sanctæ Catherinæ, & spectare ad Rectorem hodie decimæ fuit.

- 1 Habet siquidem ille intentionem fundatam ¶ in assensu iuris, quæ Parocho fuit super decimis intra fines sue Parrociz; cap. cum contingat cap. cum in tua de decim. Rebuff. eod. tract. quæst. 14. nu. 2. Marefc. var. resol. lib. 1. cap. 11. num. 14. Put. decis. 361. num. 2. lib. 1. in corr. Seraph. decis. 899. num. 1. itur contrarium alleganti ¶ incumbar onus probandi Anchar. in cap. dudum num. 1. in fin. vers. 2. nota de decim. Rebuff. d. tract. quæst. 7. num. 4. Marefc. d. l. cap. 11. num. 14. Rot. in Taurinen. Decimarum 22. Aprilis 1605. coram bon. mem. Manzanedo Patriarcha Hierosolimitano impressi. inter recent. part. 2. decis. 135. vers. ex quo sequitur.

Nec verò contrarium probauit Monasterium cum omnia per ipsum adducta loquantur solum de decima manipulari, quæ scilicet in manipulis soluitur; hic verò agitur de decima quæ soluitur in pecunia ¶ nempe in marchis decem, quæque propterea sub decima manipulari ad Monasterium spectante non comprehenditur in præiudicium Parochi vt per Io. Andr. in addit. ad specul. tit. de decim. §. scire debemus verb. unica circa si. vers. alias nisi expresso assignatio Calder. conf. 2. in princ. vers. alias non assignasset eod. tit. de decim. Rot. decis. 442. num. 3. par. 1. recent. & in Toletana decimarum de la Solana 22. Aprilis 1641. §. quo verò in fin. coram me. Quin ex quo concessiones factæ Monasterio nominant solum decimam manipulare, & canapalem, ¶ alia in marchis consistens Parocho reterata censetur ad res. in l. quæsitum §. denique ff. fund. instr. l. nam quod liquide §. vlt. ff. pen. legat. Dec. conf. 605. n. 6. Buratt. decis. 391. num. 3. & 4. decis. 841. nu. 3. Rot. inter recent. decis. 69. nu. 4. par. 1. & in prox. term. Grat. discip. 595 sub num. 15. præteritum quia decima hæc pro congrua Rectoris assignata legitur tum in libro visitationum exhibitio in Sum. Monasterij sub die 16. Nouembris 1650. num. 5. ibi, decimam in Vviiglenies valoris decem marcharum, tum in alio libro visitationum referente singula corpora Rectoris dotem constituentia, ibi, item habet ex liberalitate piorum hominum, &c. a quibus soluitur annuatim census decem marcarum dicto Summ. num. 24. nusquam enim censetur in alium translata portio, seu species decimæ ¶ congrua Rectoris inferiendus cap. 2. §. ubi autem de decim. in 6. Rebuff. de congr. qu. 12. n. 103. Couarr. var. resol. lib. 1. cap. 17. nu. 6. in fin. Rot. decis. 420. n. 7. par. 1. recent.

- Arque hinc non obstat quod concessiones Monasterij loquantur indefinitæ ¶ quia semper restringendæ sunt ne contineant decimam pro congrua Rectoris assignatam, cumque non loquantur indefinitæ de decima sed de decima manipulari, de frumento, ibi, decimam suam manipulare de omni grano, & infra ibi, decimam suam manipulare de quolibet grano, vt in hodierno Sum. Monasterij nu. 1. indefinita hæc locutio æquipollere ¶ quidem potest universali quoad ad-

decimam de grano in manipulis soluendam, sed non quoad aliam decimæ speciem in quantitate contententem, & in qua militat diuersa ratio scilicet congrua Rectoris Signorol. conf. 69. nu. 8. vers. nihilominus tamen Corn. conf. 83. num. 2. lib. 4. Couarr. var. resol. lib. 1. cap. 13. nu. 9. vers. decimoquinto aperitur Peregr. de p. art. 7. num. 56. Menoch. præsumpt. 21. num. 5. præsumpt. 21. num. 7. & segg. lib. 4.

Et ita Monasterio tantum informante contra ipsius decimam fuit.

MASSALVBREN. AQVAVRM.

Luna 22. Maij 1651.

ARGVMENTVM.

Primus emptor an debeat secundo emptori in re emptæ præferri debet plene, & concludenter probari quod illa in prima venditione fuerit comprehensa, alias secundus emptor præferatur, & ex quibus signis, & argumentis resulet non comprehensio: fundus dotalis dicitur res in dotem data extimata quantum promissio in quantitate præcellerit si inter contrahentes fuit consensus, quod pecunie dotales inuestrantur secus si tale pactum non adest, vel fuit appositum ex intervallo.

SVMMARIVM.

- 1 Primus emptor præferatur secundo emptori in re emptæ.
- 2 Totæ res quod fuerit vendita resulet ex verbis, uersalibus venditionis totalitatem circa eandem rem denotantibus, Item ex aliis de quibus num. 3. & segg.
- 4 Maritus efficitur Dominus rei in dotem data extimata precedente promissione dotis in quantitate declarata num. 9. & segg.
- 5 Quantumvis contentum fuerit quod stare pro fundo dotali.
- 6 Venditor si aliquod circa rem venditam sibi reseruauit censetur reliquam in emptorem transulisse declarata num. 21. Reseruatio declarat quid in dispositione sit comprehensum ibi.
- 7 Identitas rei excluditur ex diuersitate locorum, & consensu, licet in eodem territorio existat.
- 8 Venditor licet in venditione viatur verbo universali tamen nihilominus ex qualitatibus expressis censetur restringere venditionem ad partem dominio ipsius venditoris subiectam, & num. 20.
- 9 Res in dotem data non obstante promissione dotis in quantitate ac rei estimatione dicitur vere, & proprie fundus dotalis, quando in limine contractus fuit contentum quod pecunia dotales inuestrantur.
- 10 Secus est quando non adest pactum de inuestrendo pecunie promissæ, ac dicta verba non sunt appposita in ipso Instrumento dotali, sed ex intervallo, & num. 11. ubi conciliantur opiniones, & decimas contrariæ.
- 12 Fundus dotalis non transit in dominium viri.
- 13 In venditione quod aliqua rei non sit comprehensa resulet ex inflatu facta ab emptore post separatam venditionem, ut a venditore eadem rei sit venditor.
- 14 Concessio Prelati, seu administratoris continens aliam a se gestam præiudicat Capitulo, siue Collegio.

15 Præ.

- 15 *Præsertim quæties excluditur qualibet suspicio erroris in consensu.*
- 16 *Ius derivandi aquam competens per modum facultatis est in præscriptibile, & potest quandocumque exerceri.*
- 17 *In venditione quid fuerit comprehensum attendenda est successus possessio venditoris.*
- 18 *Observantia longena declarat quod contrahentes senserint quatenus verba essent dubia.*
- 19 *Observantia attendi debet pro declaratione contrahentis quatenus intellectus desumptus ex observantia proprietati verborum non sit conformis.*
- 22 *Vir, & Vxor si vendunt, pecunia ad utrumque solius viri pervenisse præsumitur, licet ab utroque recepta afferatur.*
- 23 *Vir, & vxor si ambo vendunt, tunc nomen Vxoris censetur ad cautelam emptoris interuenisse, ne scilicet molestari queat ex hypothecis dotalibus mulieri competentibus super bonis viri.*
- 24 *Ex scientia procuratoris non inferitur ad scientiam principalis.*
- 25 *Primus emptor tenetur ad secundum emptorem plenè, & concludenter probare quid fuerit in prima venditione comprehensum.*

DECISIO CCCCXLIV.

T Vista l'acqua che al presente si ritrova dentro del giardino seu terra di esso Giacomo Antonio detto il Giardiniello dello Scoppa, Iacobus Antonius Scoppa nomine proprio, & Gratia eius vxoris pro qua de rato vendidit de anno 1605. Venerabili Collegio Patrum Societatis Iesu existenti in Civitate Massalubrensi stipulante pro illo Patre Vincencio de Mayo eiusdem Collegij fundatore ac Rectore. Quoniam autem de anno 1640. idem Iacobus Antonius vendidit Anicello de Mayo, vna cum aqua sorgente, quale forge sopra una paravella dentro il territorio dote di Gratia di Maggior sua moglie sito in detta Città doue si dice il Pozzillo, & inter utrumque emptorem orta fuit controuersia super pertinentia huius aquæ in dotali Gratia fundo sorgentis quam scilicet Rector Collegij in prima venditione sibi ve supra facta comprehensam esse asserbat vt propterea ipse ꝑ secundo emptori sit præferendus l. quæties Cod. rei vind. Aym. conf. 77. num. 18. vers. similiter Bar. f. conf. 144. num. 23. Hond. conf. 92. num. 40. lib. 1.

Et satis hinc inde pluribus contrariis sententiis, mihiq; tandem vti Prælatro causa commissa, proposui hodie partibus consentientibus cognoscendum in Rota ad quem spectet aqua nascens in Territorio dotali Gratia de Mayo, cuius dubij resolutio pendet ab eiusdem aquæ comprehensione nec ne in primo instrumento venditionis factæ collegio. Cui præcipue suffragari videbantur, primo verba vniuersalia venditionis, ꝑ ibi, tutta l'acqua denotantia totalitatem circa eandem rem Bart. in l. si vnus 28. §. paltus ne peteret num. 5. ff. pa. l. Gozad. conf. 47. num. 6. Corn. conf. 49. num. 3. lib. 2. attento præsertim quod etiam aqua controuersa est in vicidario nuncupato de Scoppa quod totalitatis aquæ venditæ continens ꝑ in instrumento enunciat, ad tradita per Alex. conf. 169. num. 9. vers. vel quod sub vno nomine lib. 5. Menoch. conf. 140. num. 23. Grat. discept. 126. num. 19. nec non quod venditio facta fuit etiam nomine Gratia quod referri non potest nisi ad aquam in eius fundo dotali nascentem cum alia spectaret iure proprio ad solum Iacobum Antonium virum, qui vltro aquæ dotalis etiam cum eam æstimatam, præcedente promissione dotis in

Parte Secunda.

quantitate accepisset, Dominus erat l. quæties l. inter dum Cod. Iur. dot. quamvis conuentua fuerit, ꝑ quod aqua stare pro fundo dotali Corn. conf. 137. num. 4. & 5. lib. 1. Cepb. conf. 351. num. 57. & seg. Hond. conf. 41. num. 18. & 22. lib. 1. Facchin. controuer. Iur. lib. 12. cap. 74. per tot. Giurb. ad Confut. M. ff. cap. 15. gloss. 3. sub num. 11. add. ad san. mem. Greg. XV. decif. 378. num. 16. Cocc. decif. 357. sub num. 6.

Secundo pactum ibidem appositum reservationis partis aquæ pro lauacro ipsius venditoris; sicuenim contrahentes hanc reservationem, reservationem pariter aquam dotalem, nisi eam voluissent in venditione comprehendere Aym. conf. 214. num. 14. Sura. decif. 163. sub num. 18. Rot. coram san. mem. Greg. XV. decif. 83. num. 16. Tertio ratificatio subiecta ipsius Gratia aucto prætio in aliis ducatis 24. Postremo confessio prædictæ Gratia præcedenter emissâ in memoriali pro obituenda à Domino Prorege Neapolis facultate venditionem à viro factam ratificandam porrexit, in quo videlicet oratrix narrauit virum vendidisse Collegio omnem aquam existentem in vicidario nuncupato de Scoppa quale essendo dote di essa suplicante in vna parte di esso, & sic agnouit etiam partem dotalem in venditione eius quoque nomine facta, & ratificati promissa contineri.

Præualere nihilominus apud Dominos argumenta contraria, quorum primum præbet vtriusque aquæ realis ac localis diuersitas probata tum ex combinatione instrumentorum primæ, & secundæ venditionis diuersa confinia ac denominationes exprimentium, tum ex testibus datis in Summ. Anielli num. 5. deponentibus quod partem dotalem Gratia diuidit à parte Iacobi Antonij venditoris intermedia portio terrarum spectans ad Catherinam Scoppam. Huiusmodi enim diuersitas ꝑ excludit æquarum identitatem, & vnius sub altera comprehensionem, quamuis ambe in eodem territorio existent Sura. conf. 366. sub num. 25. vers. eodem modo, & num. 26. vers. præcipue, & conf. 337. num. 23. Rot. decif. 144. sub num. 1. vers. ꝑ vno verbo part. 2. recet. & in Bononien. fideicommissi 25. Iunij 1629. coram bon. mem. Merlino in Bononien. fideicommissi de Panceladis 27. Ianuarij 1648. §. denique vers. iura quia non probantur vnica coram P. R. D. meo Penzingerio.

Alterum argumentum educitur à verbis ipsius primæ venditionis: quippe Iacobus Antonius non vendidit simpliciter omnem aquam existentem in Territorio, sed in Territorio di esso Giacomo Antonio, quæ qualitas ꝑ vniuersalitate verbi restricta restringit ad partem Dominio venditoris subiectam iuxta theoricam Gloss. in l. si quis in fundi vocabulo verbo nominauit ff. leg. 1. quam sequitur Ruin. conf. 115. num. 14. lib. 5. Sura. in puncto venditionis conf. 366. num. 27. Talis autem non est pars dotalis Gratia, cum licet data fuerit in dote æstimata, & instrumentum dotalæ incipiat à promissione in quantitate ꝑ coniuges in limine contractus, & in eodem instrumento dotali conuenerint quod pecunie dotalis inuestirentur ac inuestimenta, pars vicidarij quæ in solum dabatur essent fundi dotalis ibi, siano è debbiano stare pro fondo dotalæ Summ. Collegij num. 4. ex inde namque non obstante promissione dotis in quantitate ac rei æstimatione, res tradita in dote dicitur verè, & proprie fundus dotalis, licet secus sit ꝑ quando non adest pactum de inuestiendo pecunias promissas, ac dicta verba non sunt apposita in ipso instrumento dotali, sed ex intervallo vt conciliando opiniones ꝑ ac decisiones quæ videbantur discordes benè distinxit ac declarauit Rota in Romana Dotis, & Antefari

K 2

10. Ianuarij 1639. §. denique coram bon. mem. Merlino
sequendo aliam decisionem in Romana Domus 28. Nouem-
bris 1638. §. nec releuat coram Reuendissimo D. meo De-
cano confirmatam 12. Nouembris 1640. §. quoniam, & §.
seg. coram eodem. eamdemque distinctionem amplexa
fuit Rota in Vrbentiana Legati 4. May 1648. §. sunt au-
tem circa fin. coram me, & per consequens non transi-
uit in dominium viri l. Julianus ff. fund. dot. l. 1. Cod.
eod. l. vltima §. & cum lex Cod. vix. v. ult. Menoch. conf.
1209. num. 24. sub num. 3. lib. 3.

Tertium, ex subsecutis post venditionem; nam tes-
tes dati in Summario Anicelli num. 3. & 4. discretissime
deponunt. Primum quod idem Pater Vincentius de
Mayo Collegij fundator, & Rector, qui aquam a Iacobo
Antonio emerat, infestis pluries successibus tem-
poribus ac petiit a Iacobo Antonio, vt sibi etiam
hanc aquam dotalem venderet, & quod praesertim
claram, & sepe reiteratam confessionem non compre-
hensionis huius aquae in prima venditione, nam alio-
quin non infestisset vt sibi iterum venderetur l. quod
nost. ff. reg. iur. l. 1. Cod. de Testat. lib. 10. & bene ad
propositum Bellon. l. un. conf. 3. sub num. 88. & §. Cumque
ista confessio respiciat primam venditionem factam
ipsimet consentienti probat quoque in prauidicium

14 Collegij vt de confessione administratoris seu Prae-
lati tradit gloss. in cap. vlt. in fin. & ibi Abb. num. 44. de
prescrip. Tiraquell. de retrac. l. i. §. 1. gloss. 14. num.
48. Add. ad san. mem. Greg. XV. dec. 357. sub num. 11.
vers. 2. praedictat atque relati ad Add. ad Buarat.
dec. 435. num. 12. & seg. maxime quia ex qualitate con-
fidentis & experti, & in istis materiis veratissimi, & re-
iteratione instantiarum excluditur omnis suspicio

15 erroris Dec. conf. 185. num. 13. Abb. conf. 382. num. 49.
Buarat. dec. 419. num. 10. Secundum, quod post primam
venditionem vsque ad secundam factam Anicello, &
sic per annos 35. continuo haec aqua possessa fuit a
vindicatore, & Gratia, nec eam aliquando per territo-
rium dispersam Patres Collegij ad se deriuare cura-
runt aliam aquam sibi venditam, ibi, molte i Padri
Giesuisti di detto Collegio hanno accommodato la loro ac-
qua, che pretendevano essere dispersa, & hanno veduto
con detta occasione la sudetta acqua della Paratella, che
si speraua dentro il Territorio di Caterina ne mai quella
hanno preteso ne toccato per che era differente da quella
del Giardino detto di Scoppa conosciendo non essere stata
la loro, ne compresa in quella vendutale da detto Ciacomo
Antonio. Vnde nil facit quod ius deriuandi aquam

16 competens per modum facultatis & si: imprescriptibi-
le, & proinde hodie quoque possit exerceri Bari. in l.
quoniam secunda num. 27. & ibi Rip. num. 98. ff. flumin.
Cirtac. contr. 310. nu. 39. & 40. Quia non allegatur praes-
criptio, sed negatur dominium fuisse Collegio quasi-
tum ex prima venditione, in qua haec aqua non com-
prehendebatur, vt probant dicti Testes ac successiva
longissima possessio venditoris & quam attendendam
esse ad dignoscendum quid fuerit in venditione com-
prehensum tradit Sierd. conf. 366. sub num. 23. vers. sed
attendenda, & num. 25. post Rota. conf. 83. sub num. 6. vers.
prateria lib. 1.

17 Atque hinc retorquetur ex diuerso ponderata rati-
ficatio Gratiae, quia literaliter legitur restricta ad in-
strumentum venditionis, & ad aquam, quam Colle-
gium tempore ratificationis post 30. annos fecerat pos-
sederat, ibi, questa Gratia si contenta, che l'acqua prede-
cta colui venduta per detto suo marito al detto Collegio iuxta
la forma dell. Instrumento della quale acqua, detto Colle-
gio hoggi di se sta in possesso pacificamente, &c. Summario
18 Collegij nu. 9. Et longissima obseruantia & 35. annos
de hac aqua nec ratificationem nec venditionem

loqui ponit in claris quatenus etiam verba instrumente-
torum, essent dubia Bald. conf. 245. num. 2. lib. 4. Ceph.
conf. 162. num. 20. Surd. conf. 31. num. 10. & dec. 134. nu.
9. Cirtac. contr. 162. num. 15. qualia saltem esse in casu
nostro negari non potest, tuncque obseruantia & valde
vt recipi debeat intellectus, quem ipsi dedit, quatenus
alioquin malus, & verborum proprietati non omnino
conformis Gratian. disp. 825. num. 14. & seg. Peregr.
dec. Pat. au. 53. n. 6. & seg. Hieron. Leo dec. Peregr.
& seg. lib. 1. Rot. dec. 608. n. 6. par. 2. recent.

Non obstant pro Collegio ponderata; nam ven-
ditio utilitas verbi causa & capit quidem omnem aquam
sed ipsius venditoris, nec extenditur ad hanc ab illa
separatam ac diuersi iuris Innoc. in cap. ex litteris se-
men. 1. versum hoc nomen omnia de Iurepatr. text. & in
l. praedictis 89. ibique gloss. verb. praedictis ff. leg. 3. alique il-
legati in terminis venditionis a Moder. Neap. in sua
Cassoren. cap. 18. num. 46. & seg. Pactum resecutorum
lauacri & operatur pariter inclusionem omnium alio-
rum iurium, circa tamen ipsam aquam venditam
dumtaxat, vt per Roman. conf. 107. num. 1. Alex. conf. 19.
num. 9. vers. prateria respondet lib. 1. Ratificatio retor-
quetur vt supra, nec facit quod in acta ratificationis
vltra praetium perfolui fuerint alij ducati 24.

21 Quia praesumitur peruenisse ad manus solius viri & licet in
instrumento ab vtroque coniuge recepti asseratur
Natt. conf. 352. nu. 3. & 5. Tiraquell. de retrac. l. i. §. 2.
gloss. 1. num. 4. & 5. Afflic. dec. 209. num. 2. Ofsic. dec. 44.
num. 5.

Nomen Gratiae vxoris eiusque ratificatio eman-
23 uit ad abundantiorum cautelam emptoris, & ne scilicet
ille molestari aliquando posset hypothecis dotalis
competentibus mulieri super aqua viri, vt in pascuis re-
spondit Natt. conf. 552. nu. 6. Aym. conf. 91. sub num. 2. Cirtac.
contr. 251. num. 30. Rot. in Bononiens. Pecun. 26. May 1641.
& non etiam coram me in Tiburtina Saluiani 8. Iunij 1646.
& fuit enim responsum, & 7. Iunij 1649. §. in fin. coram I.
P. D. meo Cerro.

Memoriale porrectum Protegi nomine Gratiae,
non probatur ab ea porrectum vel subscriptum sed
solam a Notario seu Procuratore, quos ad id manda-
tum habuisse non constat, & ex quorum scientia in-
ferti non potest quod etiam Gratia contentorum in
memoriali scin iam habuerit ad textum in litem ve-
niunt §. periam ff. petis. hered. Succ. sen. conf. 37. num. 8. in
fin. lib. 3. Surd. conf. 183. num. 33. Rot. dec. 99. num. 2. parte
prima dec. 190. num. 20. par. 6. recent.

Nullatenus itaque Collegium probauit aquam
25 hanc dotalem in prima venditione & includi vt debuisset
plene, & concludenter Surd. & conf. 376. num. 20.
Seraph. dec. 1137. num. 1. & 2. & per consequens illa
spectat ad Anicellum secundum emptorem, cui vendi
potuit a solo Iacobo Antonio viro, quammis dotalis
esset stante decreto nouissime emanato Consilij
Regij Neapolitani relato in Calce responsionis facti
pro Anicello.

An proinde aquam spectare ad Anicellum fuit deci-
sum vtraque parte informante.

MELEVITANA FRVCTVM.

Veneris 26. May 1651.

ARGVMENTVM.

Fructus in iudicio manutentionis debentur a de-
morte litis in possessore non autem in petitorio.
Perceptio fructuum ex possessione perfumitur, praes-
ertim quando agitur de fructibus rei de sui natura
fructi-

ferre, & opinio Baldi circa hanc materiam quo casu procedat? Quantitas fructuum perceptorum probati potest ex solito, & consueto.

S Y M M A R I V M.

- 1 Fructus tantum percepti veniunt restituendi in summarijssimo possessorio, non autem qui percipi poterunt.
- 2 Amplia quamvis in expeditione mandati de manutendo de illis mentio facta non fuerit cum sint pars possessionis rei petite.
- 3 Et veniunt restituendi non à die litis mota in petitorio sed in ipso summarijssimo manutentionis.
- 4 Fructus lapsi triennio persuntur conscripti.
- 5 Condemnatio ad fructus perceptos ex certo prædio lapsi triennio fieri nequit in specie sed in valore.
- 6 Commissio secunda obtenta cum facultatibus contentis in prima commissione operatur ac si in secunda omnes facultates contentas in prima essent repetita.
- 7 Commissio mediante citatione ad dicendum contra dicitur effectus communis.
- 8 Fructus in iudicio manutentionis restituendi veniunt à die commissionis obtenta, & communis effectus mediante citatione ad dicendum contra ex qualis inducitur.
- 9 Fructus fuisse perceptos probatur ex testibus deponentibus se fuisse presentes perceptioni fructuum.
- 10 Declara hanc probationem esse necessariam quando principaliter dubitatur de perceptione in quibus terminis procedit opinio, Bald. in l. prima, num. 21. C. de fruct. & lit. expensis.
- 11 Secus vero ubi agitur de fructibus rei de sui natura fructiferis, & constat de possessione aduersarij, tunc enim ex ipsa possessione resultat præsumptio, quod fructus fuerint ab illo percepti.
- 12 Quantitas fructuum perceptorum cum sit difficilis probationis admittit leuiiores probationes etiam à solito, & consueto.
- 13 Et solitum, & consuetum ex quibus probatur?
- 14 Testes deponentes circa solitum, & consuetum percipiendi fructus plene probant srationem reddunt se terras laborasse, & in illis esse expertos ac versatos.
- 15 Liquidatio fructuum admittit etiam præsumptiones, & coniecturas.

DECISIO CCCCLXV.

Angelus Hieronymus qui in possessione tenebat nuncupate, Ta Venetia mandatum de manutendo ad sui fauorem relaxari, & executioni mandati obtinuit contra Mariam, & Barbaricam de Habela petitis eisdem condemnari ad restitutionem fructuum non qui percipi poterunt tunc cum tantum percepti in summarijssimo possessorio veniant, Rot. dec. 317. numer. 1. parte prima recent. decis. 317. numer. 9. apud Moder. Perus. de manutent. sed perceptorum ad quos reus conuenitus teneatur quamvis de illis tunc in expeditione mandati de manutendo mentio facta non fuerit cum sit pars possessionis rei petite, vt declarauit, Rot. dec. 17. numer. 3. apud dictum Moder. & in Bononiens. Bonorum 26. Febr. 1649. §. nec obstat coram R. P. D. meo Orithobono.

Idco dubitanti hodie ad quam summam fructus petiti sunt taxandi, quod pendet ex duobus. Primo à quo tempore debeantur cum quod dicitur deberi à die motæ litis intelligendum hic tunc non de principio litis

Pars Secunda.

in petitorio vel possessorio Ordinario, sed in ipso summarijssimo, vt declarauit, Rot. in d. decis. 317. numer. 1. parte prima recent. & sic initium sumi non possit ab anno 1640. quo causa commissi fuit Rotæ in petitorio. Secundo in qua summa probentur percepti cuiusque valoris sint, nam ex quo petuntur fructus ex certo prædio percepti lapso triennio tunc quo præsumuntur consumpti condemnatio fieri non potest tunc ad fructus in specie sed in valore, iuxta distinctionem quam tradit, Barr. in l. ex diuerso, §. 1. in fin. ff. rei vindic. Nat. conf. 599. sub numer. 4. & 2. seqq. Negus. quæst. 129. num. primo Mant. dec. 281. nu. 1.

Quo ad primum licet informantes pro Angelo Hieronymo petissent fructus trium annorum, nempe 1642. 1643. & 1644. se tamen postea restinxerunt ad duos annos postremos, pro quibus deberi fructus decilum fuit, quia petitio manutentionis capite de mense Octobris anni 1642. Angelus Hieronymus citatus fuit ad dicendum contra commissionem super hoc prædio exaduerso obtenta cum eisdem facultatibus tunc in alia super quodam Viridario ad instantiam Angeli Patris ipsius Angeli Hieronymi longe ante signatam appositis Summario Angeli Hieronymi num. 16. inter quas facultates cum occultariter legatur facultas manutendi quem de iure vt in originali mihi tradito, eadem facultas per relationem ad dictam commissionem repetita censetur in secunda, ac si ibi quoque causa super hoc prædio Ta Venetia commissi fuisset cum facultate manutendi quem de iure l. asse rato ff. de hered. Inst. Ceph. conf. 253. num. 26 & 27. cum alijs allegatis in Bononiens. Beneficiorum 24. May 1647. coram me; dubitari enim non potest quin commissio huiusmodi includat specificam petitionem manutentionis quamvis emanauerit instante Aduersario, quia per citationem ad dicendum contra tunc fuit effectus

8 communis etiam ad effectum tunc vt ex die talis citationis restituendi sint victori fructus à reo conuenito, vt in puncto respondit Rot. in supradicta Bononiens. Bonorum 26. Febr. 1649. §. fieri autem coram R. P. D. meo Orithobono ubi allegantur concord.

Quo ad secundum quia constat prædium esse de sui natura fructiferum, & de dictis annis fuisse à reus conuentis possessum, censuerunt Domini necessariam non esse probationem tunc per testes qui fuerint præsentibus fructuum perceptioni, cum opinio Baldi hoc requirentis tunc in leg. 1. num. 21. C. de fruct. & lit. expen. procedat quando dubitatur principaliter de perceptione, secus ubi agitur de fructibus tunc rei de sui natura fructiferis, & clara est Aduersarij possessio; tunc enim ex ipsa possessione resultat præsumptio, quod fructus ab illo fuerint percepti Seraph. decis. 745. nu. 6 & dec. 1364. in princ. Add. ad Greg. XV. decis. 30. lit. B. Baratt. decis. 173. num. 3. cum alijs ubi allegatis ab adden. num. 9.

12 ac proinde difficultas reduciatur ad quantitatem tunc quæ cum sit difficilis probationis admittit leuiiores probationes etiam à solito, & consueto, vt declarando doct. Bald. loc. supradictato dixit Rot. inter decisiones clar. mem. Coccini decis. 439. num. 2. decis. 386. nu. 1. & 2. coram bon. mem. Cardinali Canaler. dicta decis. 173. nu. 3. coram bo. me. Baratt. ubi add. lit. B. allegat concord. te. 2. & in puncto in dec. Bononiens. Bonorum §. 1. co. f. P. D. m. Orithobono. Eo magis in casu nostro, quo ex fructibus Colonorum datis in Summario Angeli Hieronymi num. 15. apparet prædium de dictis annis ab illo fuisse tatum de ordine aduersarij domini.

Consuetum autem de dictis annis ac etiam pluribus antecedentibus probant tunc plures testes deponentes ac de quantitate fructuum ac eorum valore compu-

tato sterili cum ferili, ac deductis expensis, videlicet quod salmæ vndecim cum dimidia terrarum quæ coluntur ad vsum frumenti, & ordei, fructum reddant ad rationem septem salmarum pro qualibet & sic in totum fructus annuus est in salmis 78. & tumulis duodecim, quatum medietas ad vsum frumenti calculando singulos frumenti tumulos in tarenis quinque vt de dictis annis 43. & 44. venditum fuisse testes deposunt Summ. num. 10. constituit summam scu. 262. Altera medietas ad vsum ordei valurata iuxta depositions testium importat scu. 144. 4. & 10. Addunt testes quod ex aliis vndecim menturis terrarum cum dimidia percipiuntur singulis annis Cantaria 25. Cothornij valoris scu. 150. ad rationem scu. 6. pro quolibet Cantar. Sum. nu. 6. & 11. Item Cantaria decem crimini ad eandem rationem Summario ibid. valoris scu. 60. Item annua scu. 30. ex herbis Summ. nu. 8. annua scu. 100. ex palea Summ. num. 9. quæ simul iuncta ascendunt annuatim ad scu. 746. circiter.

Nec obstat quod testes deponant se ignorare ac de proprio iudicio, quia ignorantia refertur ad id quod specificè de annis controuersis fuit satum, & recollectum non autem ad coniectum, de quo præciè testantur per optimas rationes, & quia scilicet terras laborant, & in illis experti sunt, quod efficit vt mereantur fidem, quamvis de proprio iudicio aliquando deponant, cum agatur de liquidatione fructuum admittente etiam coniecturas, & præsumptiones Dec. consil. 62. sub num. 49. lib. 3. Burfat. conf. 24. numer. 3. & segg. Mascard. de probat. concl. 1363. num. 15. & segg. Farinac. de testib. qu. 8. nu. 38. & 98.

Igitur pro annis 1643. & 44. calculato quolibet in scu. 746. fructus ascendunt ad scu. 1492. ac totidem soluenda esse actori Domini censuerunt vtrique parte informante.

EVGVBINA HÆREDITATIS.

Veneris 2. Iunii 1651.

ARGVMENTVM.

Iura verbaliter producta non sunt transportanda, & quando productio dicatur verbalis, & quando realis? statum Eugubinum de prohib. alienat. in forenses ex defectu potestatis laicorum Clericos non afficit. Mulier Tutrix filiorum, licet eorum bona administret non tamen præsumitur de eius dote satisfacta, nisi constet ad eius manus tot bona peruenisse, ex quibus commodè potuerit de eius dote satisfieri.

SVMMARIVM.

- 1 Rescriptum signature consistit de tribus, vel quod executioni locus sit intelligendum est de sententia validis, & iustis.
- 2 Et saltem in substantia non diffinibit.
- 3 Sententia est nulla ex defectu iurisdictionis si est lata postquam prima sententia à qua fuit appellatum spatio plurium annorum transitum fecerat in iudicatum.
- 4 Limita non procedere quando coram Iudice appellationis non fuit oppositum de re iudicata tunc enim victor petendo cognosci de meritis causa censetur reiudicata renouasse.
- 5 Acta verbaliter producta transportanda non sunt.
- 6 Productio dicitur verbalis si deest verbum tenoris, vel facti, non attento an sit concepta per verbum exhibuit vel produxit.

- 7 Acta transportata esse integra probatur ex attestante alitarij, cui de hoc fides adhibetur.
- 8 Declara conclusionem non procedere quando vtre appareat acta transportata non esse integra tunc fides alitarij non est attendenda num. 13.
- 9 Productio nonnullorum iurium contextualiter facta, si quo ad aliqua apparet realis, talis censeri debet quo ad reliqua.
- 10 Reproductio iurium coram Iudice appellationis per necesse supponit, alias fuisse in actis prima instantia exhibitis, & in omnem euentum quatenus opus sit vim habet vera productionis.
- 11 Productio facta absque citariue ad dicendum contra valet quando pars productio non presens fuit.
- 12 Productio ex quibus arguatur realis?
- 14 Statum Eugubinum de prohib. alienat. in forenses prohibet translationem bonorum immobilium in forenses absque licentia Principis quocumque titulo inter viros, vel in vltima voluntate.
- Non tamen statum comprehendit Clericos num. 20. & segg.
- 15 Immissio non datur heredi scripto vigore leg. finali, quando ei obstat statum loci ad succedendum.
- 16 Statum Eugubinum prohibens alienationem bonorum immobilium in forenses non comprehendit alienationem, quæ sit titulo vniuersali in testamento, hæc tamen opinio est dubitabilis.
- 17 Statum præfatum quia est conceptum in rem officii clerici forenses, quauis Clerici sint contra nu. 20. & segg.
- 18 Præfatum quia non prohibet absolute alienationem, sed sine licentia Principis.
- 19 Statuta laicorum non afficiunt Clericos ex defectu potestatis.
- 20 Statum laicorum generaliter prohibens alienationem in forenses non comprehendit Clericos, non alias ledere iur. Ecclesie licet nec cuique licium esset in personas Ecclesiasticas per viam vltima voluntatis alienare, & n. 21.
- 21 Non attento an statum loquatur in personam, vel in rem, vel simpliciter prohibeat, vel cum certa solemnitate, nam semper manuitur Ecclesie libertas, & immunitas Clericis concessa tam circa acquisita quam acquirenda.
- 23 Et hæc distinctionem ad effectum ne statum comprehendat Clericos semper reietit Rota Romana.
- 24 Confessio viri dotis recepta probat veram illius numerationem quando processu publico Instrumentum promissionis.
- 25 Vidua possidens bona hereditaria viri impedit ne illius hereditibus immisso concedatur nisi ei restituta dot.
- 26 Retentio bonorum hereditarium viri non competit Vidue pro eius credito dotali si tanquam tutrix filiorum bona viri administruuit, & donec de iur. rationem reddat, vel præsumitur satisfacta vel eius creditum remanet illiquidum.
- Creditum illiquidum est inefficax ad obtinendam retentionem ibidem.
- 27 Declara exceptionem administrationis ex particulari privilegio dotis non excludere retentionem nisi simul constet ad manus Vidue tot bona peruenisse, ex quibus commodè de integra dote potuerit satisfieri.
- Soccin. sen. conf. 126. num. 1. & segg. lib. 1. reprobat ibid.
- 28 Vidua creditrix sua dotis si exegit vna cum illa pecuniis spectantes ad hereditatem viri pro medietate præsumitur ad eam peruenisse.

- 19 Vidua turris sistorum ante dissolutionem rationes in-
cela dici equit debitoris ex quo pecunias mutuales
exegit, vel illas cum suo credito dotale compensare
debeat.
- 20 Retentio omnium bonorum viri compressi Vidua pro
restitutione sua dotis quamvis creditum dotale sit
parva summa.
- 21 Sententia in iura non computatur in numerum nec
executionem meretur.
- 22 Verba Curialia, & Civilia obligationem aliquam
non inducunt.
- 23 Promissio de non molestando intelligitur de molestia
extrajudiciali, & de facto non autem iudiciali.

DECISIO CCCCXLVI.

Constat necne de tribus conformibus, vel alias ea-
rum executioni locus sit quod hodie dubitatum,
& informantes pro hereditibus quod Victorie Cer-
cauille negative in omnibus respondendum asserere
banc ob tertia sententiarum iniunctum, ac diffor-
mitatem cum respectum Signaturæ mihi directum
exequendo, confitio de tribus conformibus, & vel quod
alias executioni locus sit, intelligendum sit de senten-
tiis validis & iustis, Rot. decis. 121. numer. 1. & 2. part. 6.
24 decis. 38. numer. 1. & segg. part. 7. recent. & saltem in
substantia non difformibus, Societ. conf. 74. numer. 1.
in fin. lib. 2. Peregr. conf. 73. numer. 9. lib. 1. Rot. inter re-
cent. decis. 98. numer. 3. part. 1. decis. 292. numer. 2. part. 6.

Nullitas educatur ex duplici capite, nempe non
integre transportationis actum deficientibus in-
strumentis do alibus Victorie in prioribus instantiis
3 productis, ac defectus jurisdictionis & qua videli-
cet, quia secunda sententia per lapsum 15. anno-
rum transierat in iudicatum canuit tertius Iudex, Fran-
in capis. dilectis. numer. 10. de appellat. Secc. eodem tract.
quæst. 5. numer. 202. & seg. Put. decis. 15. numer. 1. lib. 1. in
corr. Verum hæc posterior nullitas cessat, quia coram
4 tertio Iudice non fuit oppositum de re iudicata & vt
debat: nam aliqui victor patiendo cognosci de
meritis cause confessorij iudicatur renunciant, Felin.
in cap. inter monasteria, numer. 30. de re iudica. l. ason.
in l. parte juris, numer. 22. ff. qui sunt sui vel alien. l. tur.
Put. decis. 21. lib. 2. in corr. decis. 11. tit. de re iudic.

Prior verget si instrumenta dotalia fuissent reali-
5 ter producta; non enim transportanda sunt & acta ver-
bantium producta add. ad Greg. XV. decis. 59. numer. 10.
cum aliis allegatis in Romana societatis lignorum 22.
Iunij 1650. coram me, & productio dictorum instru-
mentorum dotalium, quia deest verbum tenoris vel
6 fictio & videbatur verbalis, non attento an concepta
fuerit per verbum exhibui vel prodaxi Grat. discep.
121. numer. 33. add. ad Greg. d. decis. 59. numer. 11. & segg. Rot. in
Verellen. Decimarum 15. Nouembrii 1645. coram R. P.
D. meo Cerro, & in Romana locorum montium 3. Iunij
1650. coram R. P. D. meo Melio: quo magis quia acta
7 transportata integra esse & testata fuit actarius cui de
hoc adhibetur fides Rot. dec. 604. numer. 1. part. 2. recent. &
in Teletana Canonici Penitentiarii 10. Martij 1645.
coram R. P. D. meo Ortoholano in Romana substitutionis
7. Iunij proxime preteriti coram me.

Plures tamen conjecture suadere poterant produ-
ctionem fuisse realem; signaturæ quia ex datis in
Summario heredum, numer. 6. apparet contextualiter
in termino assignato ad iustificandum, impugnandum
fuisse productum coram Iudice appellationis proces-
sum primæ instantiæ, testamentum Capitanei Vignole,
& instrumenta dotalia Victorie; sicut enim negari

Pars Secunda.

non potest quia dictus processus, & testamentum
fuerint realiter producta sicut asserere de instrumen-
tis dotalibus contextualiter productis necesse est, vt
ex doctrina, Bald. in l. si quis s. finitum, ff. de end. re-
ticiatur, in proximi terminis Menoch. de arb. lib. 2.
Conf. 64. numer. 2. Durant. decis. 9. numer. 17. Rot. dec. 140. numer. 14.
& 15. part. 4. tom. 2. recent. & in puncto fuit decisum in
Romana Societatis lignorum 22. Iunij 1650. si id ipsum in
fin. coram me. Tertius quia fides actus ferè post men-
sem eadem Victoria coram ipso Iudice appellationis
comparuit in termino citationis ad omnes actus,
& ad sententiam, & reproduxit dictum proces-
sum vna cum aliis productis, & sic vna cum dd.
9 instrumentis, ea enim reproductio & facta coram Iu-
dice supponit instrumenta alias producta dimissa
fuisse in actis, & quatenus opus sit vim habere veræ
productionis Felin. in cap. venerabilis numer. 12. de iudic.
Secc. eod. tract. lib. 2. cap. 11. numer. 398. Rot. decis. 123. numer.
10 4. part. 1. recent. licet Iudex delinqueret non interloquatur
Bald. in l. omnium numer. 9. Cod. testam. maxime qui aduer-
sarij erant presentes nec veritatem aut existentiam in-
strumentorum in actis negarunt, sed solum eorum vi-
gore le coram alio Iudice contentos esse allegarunt
11 dicto Summ. numer. 7. quod efficit ne productio & im-
pugnari valeat ex defectu citationis ad dicendum contra
Castro. conf. 382. sub n. 3. circa fin. lib. 2. rel. ab adden.
ad Bratti. decis. 134. numer. 15. in fin.

Hic accedit quod in ipsa sententia præfati Iudicis
oculariter legitur illum hæc instrumenta vidisse, sed
reicisse tamquam producta in calculo ferende sen-
tentia, quod pariter, quia ex supradictis verisimile
12 redditur & arguit productionem fuisse realem Buratt.
decis. 217. numer. 7. & 8. add. ad Greg. XV. decis. 59. numer. 14.
Cumque ex omnibus simul iunctis appareat actus
13 transportata non esse integra, & nullius momenti est
contraria fides actuarij, vt fuit dictum in Meletitana
Territorio 3. Decembrii 1653. coram Eminentijsimo D.
Cardinali Panziolo.

Maior idcirco vis fiebat in sententiarum iniuncta re-
sultante contra omnes sententias, & quia immisionem
concedunt boni mem. Cardinali Vbaldo tunc Sacre
Rote Auditori, & Ren. Io. Francisc. Peone vi hære-
dibus scriptis in testamento Federici Iulij Eugubini,
qui cum essent forenses capaces non erant successio-
nis & obstant Statuto Eugubij de prohib. alien. in
forens. prohibente transferri bona immobilia absque
licentia Principis in forenses quocumque titulo in-
ter vivos, vel in ultima voluntate, quod statutum re-
14 sistit & ne ex l. fin. hæredibus huiusmodi detur immisio
Bald. conf. 186. numer. 8. lib. 1. Argel. de acq. posses. quæst. 3.
numer. 760. & segg. & licet illud ad translationem rei ali-
cuius particula sit fuisse in testamento, siue inter vivos
15 fiat, vt proinde non prohibetur alienatio & quæ sit
titulo vniuersali in testamento restringat Gabr. conf.
179. numer. 58. lib. 1. c. ius tamen opinio dubitabilis saltem
redundat per ea quæ dixit Rot. in Lucana Maioratus 4.
Iulij 1640. §. 2. non obstat circa med. vers. quo verò coram
recol. mem. Cœcilio Sacre Rote Decano Bald. conf. 476.
sub numer. 1. lib. 4. Idemque statutum, præteritum quod
16 conceptum in rem asserere forenses etiam & si Clerici
sint tradit Bald. conf. 174. numer. 1. lib. 3. Cephal. conf. 53. numer. 39.
& 42. & conf. 54. mon. 9. & seg. Sured. conf. 321. numer. 2. ad
fin. & seg. Ciriac. contr. 330. numer. 64. & segg. in puncto
Gabr. conf. 169. numer. 57. aliisque relati à Moder. Eugubino
17 contr. foren. 41. noua. 4. & segg. facilius quia non prohi-
bet absolute & alienationem sed sine Principis licentia
Mar. Gabr. conf. 13. numer. 232. & 233. Valsell. de libert. Eccles.
par. 2. numer. 8. & 14. Carel. de Grassi de off. clerici. off. 1. 2.
numer. 245. & segg.

K 4

Contraria nihilominus opinio viâ est verior quia
 19 ex defectu potestatis ¶ statuta laicorum clericis non
 afficiunt cap. Ecclesia Sancta Maria vbi notat omnes
 de consil. cap. fin. de immuni. Eccles. in 6. neque statuentes
 20 loquendo generaliter de forenribus censuerunt ¶ sen-
 sisse de clericis quos etiam si voluissent non possunt
 nominatim excludere, & læderetur Ecclesie libertas
 21 ¶ nisi cuique licitum esset Ecclesiasticas personas hæ-
 redes instituire, vt in terminis Nauarr. consil. 5. in fin.
 tit. de consil. Alb. cons. 8. nu. 7. in fin. & segg. Clar. in practi-
 5. in fin. quest. 82. Stat. 5. mun. 2. vbi de commun. Bald. cons.
 474. num. 1. in fin. lib. 4. Menoch. cons. 877. numer. 10. &
 cons. 1129. nu. 1. Marcburum. cons. 91. nu. 15. Hened. cons. 3.
 num. 22. & segg. lib. 1. Surd. cons. 2. num. 34. vbi quod hæc
 ¶ magis cum opinio Eugen. cons. 99. num. 21. lib. 2. Neguz.
 quæst. 278. nu. 5. Ciriac. contr. 205. num. 156. & segg. quem
 alii relatis refert, & sequitur Moder. Carpens. controu.
 foren. cap. 23. nu. 39. & 40. Modern. Panorm. resol. moral.
 par. 6. tract. 3. Moder. Neap. de immuni. & iurisf.
 Eccles. tom. 1. cap. 8. dub. 11. sect. 1. num. 10. & segg. vbi
 signatur n. 15. refert. pro hac opinione 50. fere Doct. fol. 335.
 & sect. 6. per tot. fol. 338. & vterque respondit omnibus
 contrariis, non attento an statum loquatur in per-
 22 sonam vel in rem, vel an simpliciter prohibeat an cum
 certa solemnitate, nam semper minuitur libertas Ec-
 clesie, & immunitas Clericis concessa tam circa ac-
 quisita, quam circa acquirenda, & perindirectum Cleri-
 cis præiudicatur eum actus alienationis non possit
 separari a personis et in terminis aduertit Ciriac. dict.
 contr. 205. numer. 158. & 160. & determinatum in Sacra
 Congregatione Immunitatis refert Modern. Neapolit. de
 Immuni. Eccles. tom. 1. cap. 8. dubit. 11. n. 19. fol. 336. sem-
 perque ad effectum ne statutum comprehendat per-
 23 sonas ¶ statuentibus non subditas distinctionem lo-
 cutionis in rem vel in personam refert Rota ex allega-
 tis decisi. 177. num. 13. & segg. par. recent. & in Romana
 supplementi legitime 18. May 1640. coram R.P.D. meo
 Cerro.

Aduersus verò primam, & secundam sententiam
 obiciebatur signanter quod non rectè denegauissent
 Victorie retentionem bonorum Siluij viri prædefun-
 cti pro credito dotali scilicet bis mille probato ex con-
 fessione eiusdem viri, que licet sit de dote recepta
 24 ¶ quia præcessit publicum instrumentum promissio-
 nis dotis probat veram illius numerationem Conarr.
 var. resol. lib. 1. cap. 7. num. 6. Maref. var. resol. lib. 1. cap.
 8. num. 13. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 9. num. 10. Fonta-
 nell. de pact. nupt. tom. 2. claus. fin. gloss. unica n. 35. & segg.
 Seraph. decisi. 795. num. 1. & per consequens non pote-
 25 rat hæredibus aduersariis concedi immissio in præi-
 uicium Viduæ ¶ bona hæreditaria possidentis nisi ei
 restituta dote l. 2. l. assiduis §. & in Cod. qui pot. in pign.
 habeant. Missing. obseru. Centur. 6. obseruat. 70. num. 5. Rot.
 penes Pacif. de Saluina. decisi. 75. n. 1.

Neque retentioni obstat quod Vidua tanquam in-
 26 ter filiorum administratricem bona viri, ¶ atque idem
 donec de bonis administratis integram rationem red-
 dat vel præsumatur satisfacta de dote vel eius credi-
 tum remaneat illiquidum, & sic ineptum ad retentionem
 vt probat Socz. Sen. cons. 126. mem. 1. & segg. lib. 1.
 27 quia particulari priuilegio dotis ¶ exceptio admini-
 strationis huiusmodi non excludit retentionem nisi
 simul concludenter doceatur ad manus Viduæ perue-
 nisse tot bona ac effectus hæreditarios ex quibus
 commode de integra dote potuerit satisfieri, vt re-
 probata contraria opinione Soccini sequendo doct.
 Neguz. de pignor. 5. mem. 5. par. numer. 36. perpetuo dixit
 Rot. decisi. 1455. numer. 1. & segg. apud Seraph. decisi.
 275. num. 4. par. 4. recent. decisi. 14. num. 8. & 9. par. 5. & in

Fanen. dotis 14. Martij 1642. coram R.P.D. meo Cerro
 in Romana Censur. 10. Martij 1649. coram Reatensibus
 mo D. meo Decano, & aliis sap.

Quod in casu nostro probatum non remaneat ex tri-
 bus quietantiis constitutibus in totum scilicet 2409.
 exacta à Vidua diuersis temporibus in computum præi-
 tij bonorum à viro dum viueret venditorum proci-
 28 6709. Sum. Monaldi num. 8. Nam vltima paritica scilicet
 1000. cum fuerit recepta à Vidua, & simul à Bernardi-
 no filio maiore, ¶ adscribenda est debito Viduæ pro
 medietate tantum vt in his terminis fuit dictum in
 Anconitana dotis 22. Aprilis 1644. §. detraita coram
 me. Reliqua autem scilicet 1909. ad eiusdem Bernardini
 manus deuenisse negare non possunt aduersarij, qui
 in alio iudicio contra Bernardinum moto fassi fue-
 runt in positionibus eum ex dicto præcio habuisse
 scilicet 5480. & ad reddendam de illis rationem con-
 demnari obtinuerunt Summ. responsionis hæc eundem
 num. 2. & 3. cumque Viduam tam ratione victus, & vo-
 stus filiorum quam aliorum onerum, quæ occasione
 tutele substatuit plures impensas fecisse conslet Sum.
 hæredum num. 1. quousque rationes fuit dispungun-
 29 tur ¶ dici non valet quod pecuniarum, vt supra ex-
 actum debitorum remaneat, & eaque cum suo credito
 compensare debeat Anchar. cons. 135. mem. 1. vers. præ-
 terea Alex. cons. 192. nu. 2. & 3. lib. 7. Escobar. de ratioc.
 cap. 21. num. 12. & segg. usque ad 22. Fontanell. decisi. 344.
 14. Burat. decisi. 443. num. 2. Vel in omnem euentum
 etiam compensatis dictis scilicet 1909. superet creditum
 30 totum dotali, pro quo licet parue summe ¶ competet
 ipsi retentioni omnium bonorum viri, vt notant DD. in
 l. quam diu Cod. de iur. et. Pignor. l. creditores ff. eod. tit. l.
 Mosch. & ibi gloss. verb. possessionem ff. iur. sif. Rot. decisi.
 18. num. 7. apud Modern. Foralisen. delegit.

Huic iniustitie capiti Domini inherentes censue-
 31 runt primam ac tertiam sententiam viri iniustas ¶ ne-
 que computandas in numerum trium, neque execu-
 tionem meriti iuncta maxime primæ ac tertie dispo-
 nitate à secunda tum in dicto articulo retentionis,
 tum in quota legitime decreta matri defuncti quæ
 scilicet prima sententia per tertiam confirmata decla-
 rauit esse nonam tertie partis omnium bonorum Sil-
 uij patris, secunda vero tertiam partem ex quatuor
 totum bonorum ad Federicum deuoluris, nec fuit
 mentionem, prout prima de legitima matri debita
 in bonis Evangelistæ alterius filij patri loco de-
 functi.

Qua propter licet hæredi bon. mem. Cardinalis
 Vbaldi non obster, quod idem Cardinalis viuens in
 epistola missa ad Victoriam dixerit se nunquam cum
 molestis fecisse occasione testamenti Federici
 eius filij, & asscurasse etiam de non molestando in
 32 futurum quia sunt verba curialia ac ciuilia ¶ que
 obligationem aliquam non inducunt Felix. in cap.
 cum iuramento num. 2. vers. sed hoc de bonis. Seraph. deci.
 136. num. 3. Mart. And. decisi. 92. num. 8. & intelligi pos-
 33 sunt de molestis extrajudicialibus, ¶ & de facto, non
 autem judicialibus ac iustis Peregr. de fidei. art. 35. nu.
 7. Card. Mann. decisi. 18. num. 2. maxime cum Cardina-
 lis iam antea constituisset procuratorem ipsum Pen-
 nam coheredem ad agendum Summ. add. Monaldi
 num. 3.

Non constare de tribus conformibus, nec effe-
 ctum executioni vtrique parte informante decisum
 hodie fuit.

LVCANA CAPPELLANIÆ.

Mercurij 7. Iunii 1651.

ARGVMENTVM.

Collatio simultanea in beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis competere potest Capitulo vna cum Episcopo, quando scilicet Beneficiati inferiores ex aliquo Iure speciali sunt in gremio Capituli, vel si huiusmodi Beneficia sunt fundata ex bonis communibus. Regula referuatoria mensium comprehendit etiam beneficia ad simultaneam Capituli, & Episcopi collationem spectantia. Cappellania requirens residentiam, & cui est etiam infunctum onus celebrationis missarum, obtineri potest ab habente etatem 14. annorum, & omni adimpleri potest per alium, dum in erectione non legitur persone ipsius Cappellani infunctum Regula 17. Cancellaria de concurrentibus in data declarat.

SVMMARIVM.

- 1 Collatio simultanea in beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis non competit Capitulo vna cum Episcopo iuxta opinionem Abbatis in cap. cum Ecclesiæ Viterbana sub num. 8. de elect.
- 2 Declara opinionem Abbatis recipiendam esse quando Beneficiati inferiores sunt prorsus extranei à Capitulo Ecclesiæ Cathedralis scilicet si ex aliquo iure speciali sunt in gremio Capituli, quamvis non in omnibus actibus Capitularibus admittantur.
- 3 Collatio simultanea in beneficiis inferioribus Ecclesiæ Cathedralis competens Capitulo & Episcopo non prouenit ex officio generalis Episcopi, sed ex communiore bonorum, de quibus sunt instituta, & numer. 4.
- 4 Et si ante longam possessionem Capituli conferendi in simul cum Episcopo intrat prescriptio, quod huiusmodi beneficia sint fundata ex bonis communibus donec ex aduerso contrarium probetur.
- 5 Beneficium à Clerico Beneficiato ereclum ex quibus bonis scilicet patrimonialibus vel Ecclesiasticis dotatum fuerit, arguitur à successiuâ possessione presertim, ut si Ecclesiæ presertim fundatum presumatur ex bonis Ecclesiasticis, si vero laici ex bonis laicalibus.
- 6 Enunciatio unica, contra quam concurrens contraria prescriptio, & principaliter dubitatur de enunciato non attenditur.
- 7 Capitulum existens in antiquissima possessione simultanee conferendi tale Ius prescriptisse dicitur.
- 8 Consecutio attenditur in materia collationis beneficiorum.
- 9 Collatio simultanea in mensibus tantum ordinariis locum habet.
- 10 Episcopus conferens vigore alternatiua perneceffe supponit beneficia non esse simultaneæ Collationis.
- 11 Regula 8. referuatoria mensium comprehendit etiam beneficia ad simultaneam Episcopi & Capituli, & cuiusvis alterius persone Iure Ecclesiæ collationem spectantia.
- 12 Capitulum si non contradixit collationi Episcopi salte vigore alternatiua, non ex hoc dicitur sibi preiudicasse in mensibus ordinariis, cum talis collatio potius tendat in preiudicium Papæ, quam ipsius Capituli.
- 13 Status antiquus simultaneæ collationis in mensibus or-

dinariis non censetur mutatus nec constitutus nouus ex collationibus ab Episcopo factis in mensibus reseruatis vigore alternatiua.

- 15 Status ultimis probandus est in casu indiduo de quo agitur.
- 16 Quasi possessio non extenditur ad alios actus eiusdem speciei, in quibus alter habet fundatam intentionem.
- 17 Status ultimis non attenditur quando anterior contrarius probatur publicis Instrumentis.
- 18 Cappellania requirens residentiam, & cui omnis celebrationis missarum est annexum, potest retineri ab habente etatem 14. annorum, quia talis etas idonea est residentie in choro, & omni celebrationis adimpleri potest per alium, dum in erectione persona ipsius Cappellani non legitur infunctum, & declaratur Decretum Gonzal. n. 21. & 22.
- 19 Amplius procedere quamvis Cappellani prædecessores per seipsos celebraverint, quia probandum est id fuisse factum coacte, non autem voluntarie.
- 20 Regula 17. Cancellaria de concurrentibus in data præfert non beneficium Beneficiario.
- 21 Et regula loquitur de Beneficiario, cuius appellatione ex proprietate verbi venit etiam non sufficienter Beneficiatus.
- 22 Verba, ubi dispositioni conueniunt, ei locus esse debet.
- 23 Paruum & magnum regulariter in Iure differentiam non inducunt.
- 24 De obtentis ubi fit scienda mentio, intus est quod fiat de quocunque modico beneficio.
- 25 Regula 17. Cancellaria de concurrentibus in data ideo præfert non beneficium Beneficiario, ne scilicet vnus repleatur beneficiis, alter vero sterilis remaneat.
- 26 Adjudicatio Beneficii etiam non Sacerdotalis debita est ex dispositione motus proprii Clementis VIII. in Diocesi Calaguritana seniori ac Sacerdoti non autem Iuniori, & non Sacerdoti, quia tamen non procedit ubi certa forma, in affectu beneficii non est prescripta nu. 30.
- Decis. in Calaguritana Beneficii de la Casa de la Reina 27. Martij 1648. coram Reuerendissimo Terracineni declaratur ibid. & nu. 32.
- 27 Clericus pauperior alius idoneus præferri debet in affectu beneficii alteri etiam magis idoneo.
- 28 Regula 17. de concurrentibus in data non attendit in preferendo etatem minorem vel maiorem.
- 29 Senior in affectu beneficii an præferendus sit iuniori ibid.
- 30 Habens gratificationem Apostolicam quamvis sit simplex Clericus præfertur Sacerdoti eam non habenti.
- 31 Regula 17. de concurrentibus in data præfert eum qui præuenit in præsentando litteras coram executori.
- 32 Prelatio, quam ratione possessionis tribuit text. in c. si à sede de præbend. in 6. an procedat inter promissos à diuersis personis tantum, an veniat etiam inter duos promissos à Papa?
- 33 Regula 17. de concurrentibus in data præfert possessorem non possessori.
- 34 Et procedit saltem ad effectum ut possideri detur absolutio.
- 35 Et dicta Regula non admittit possessionem improbam, sed eam dumtaxat que colorato titulo fulcitur, & titulus coloratus ex quibus resultet

- 40 Collatio simultanea si sit à solo Capitulo antequam Episcopus contradicere remaneat in statu validitatis.
- 41 Possessor praesumitur statim ex novo titulo mutasse causam possidendi etiam absque alia declaratione.

DECISIO CCCCLXVII.

Sicut alias sub die prima Iulij anni proxime praeteriti, ita hodie causa super eisdem posita decisum fuit Cappellaniam sub invocatione Sancti Benedicti existentem in Ecclesia Cathedrali adiudicari non debere Jacobo Sertio vigore collationis reportatae vel ab Ordinario vel à Sede Apostolica.

- Illam enim Ordinarij nullius est momenti stante discordia Capituli cui licet simultaneam vna cum Episcopo ꝑ competere in beneficiis inferioribus Ecclesiae Cathedralis negare videatur *Abb. in cap. cum Ecclesia Vulturana sub nu. 8. vers. in tertio membro de elect. cuius opinionem concordando cum allegationibus contrariis recipiendam esse ꝑ quando beneficiari inferioribus sunt prorsus extranei à Capitulo Ecclesiae Cathedralis, secus vero si ex aliquo iure speciali sunt de gremio Capituli, & si non in omnibus actibus capitularibus admittantur ait Gonz. super reg. 8. gloss. 45. num. 43. & indistincte sequitur Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 21. num. 20. & seq.* Contrarium tamen eo quod facultas conferendi beneficia huiusmodi ꝑ non proveniat ex officio generali ipsius Episcopi vt Abbas putat, sed ex communione bonorum de quibus fundi instituta, & cuius communionis praesumptio militat etiam in hisce beneficiis complexa fuit Rota in pluribus causis relatis in dec. 683. num. 3. & 4. vers. contrarium par. 3. recens. confirmata in dec. 100. num. 3. vers. quia fuit par. 4. tom. 2. recens. & in Parmen. Beneficij 10. Martij 1619. coram Sanctissimo D. N. Innocentio X. tunc nostri ordinis Auditor.

- Quibus decisionibus inhæret ipse Lotther. in exadverso allegata qu. 21. nu. 21. in fin. ꝑ quando minora hæc beneficia sunt fundata ex bonis communibus Episcopi & Capituli, quod donec aliud exadverso probetur praesumi facit in eadem nostro centenarij, & amplius possessio Capituli ꝑ simul cum Episcopo conferendi probata Episcoporum confessionibus ac publicis instrumentis ab anno 1338. vsque ad 1445. sicut in simili dicimus quod beneficium à Clerico beneficiato erectum ꝑ ex quibus bonis patrimonialibus nempe vel Ecclesiasticis dotatum fuerit arguitur à successiva possessione praesentandi; ita vt si praesentauerit Ecclesia, Ecclesiasticis laici, laicalia bona in dotem data praesumantur *Mohed. dec. 9. n. 1. de Iurepar. Archil. dec. 1. eod. tit. Put. dec. 90. lib. 3. in corr. Rot. apud Seraph. dec. 1334. n. 7. inter recent. dec. 273. num. 3. par. 3. & in Gerunden. Beneficij 23. Martij 1645. §. si. coram R. P. D. inco Versipio.* Et gratis dicitur aliud probari ex collatione anni 1371. in qua Cappella hæc enunciatu dotata à populo Luciano Summ. Sertij nu. 1. quia simplex ista enunciativa emissà à Vicario illius temporis nullius momenti est; praeteritum dum vnica est, ꝑ concurrere vt supra contraria praesumptio, & principaliter de enunciato dubitatur *Castr. in l. cum aliquis nam. 6. in fin. Cod. Iur. deliber. Extr. in eisdem num. 3. vers. nota quarto de presump. Rot. dec. 380. n. 35. par. 5. recent. & in Gerunden. Prioratus 14. Iunij 1645. §. alia in fin. coram me.*

- Imò eadem centenaria possessio ꝑ Capituli peperit legitimam simul conferendi praescriptionem, & consuetudinem quam attendendam ꝑ esse, ait *Cassad. dec. 22. num. 1. ibi, salua consuetudine deuben. Rot. dec. 100. num. 7. par. 4. tom. 2. recens. dec. 238. num. 2. coram bon.*

- mem. Cardinali Causario. Neque illam destruant collationes factæ à solo Episcopo ab anno 1589. *Summ. Sertij n. 2. & seq.* Quia vt respondeo prima decisio in §. doctum, non emanant in mensibus ordinatis, in quibus tantum simultanea verificatur, sed in relictis nihilque refert, quod Episcopo collationes fecerit vigore alternatiuæ, ꝑ quæ supponit beneficia non esse simultaneæ collationis eisdemque capitulum acquirerit: Quia verò in illis mensibus non erant simultaneæ collationis stante regula relictuæ tota mensium ꝑ comprehendente etiam beneficia ad simultaneam Capituli, & Episcopi, & cuiusvis alterius personæ iure Ecclesiæ dispositionem spectantia *Cassad. dec. 4. sub n. 1. de Iurepar. Seraph. dec. 1420. n. 2. Rot. coram san. men. Greg. XV. dec. 48. n. 4. dec. 83. n. 4. inter impress. apud Modern. Pisanum de Iurepar. & in Compostellana Parrochialis 17. Iunij 1644. coram Eminentijs. D. Cardinali Cechino.* An verò Episcopus possit conferre vigore alternatiuæ oblicere non poterat Capitulum ꝑ cum hoc non tenderet in ipsius praedictum, sed Papæ, cui ob regulam relictuæ provisionis competebar; unde non mirum si Capitulum acquireret sciens exinde nullum sibi generari praedictum in mensibus Ordinatis, vt in puncto respondit, *Rot. in Nouarien. Canonizatus 1. Decemb. 1608. coram bon. me. Iusto impress. apud Modern. Persini de manu. dec. 563. num. 3. & seq.* & latè prosequitur prima decisio in supradicto §. doctum, & seq.

- Quapropter nedum ex collationibus Episcopi sublatus non fuit antiquior status ꝑ simultaneæ collationis in mensibus Ordinatis, sed neque constitutus nouus in eisdem mensibus ad fauorem Episcopi, vt proinde allegari non valeat vltimus status, ꝑ qui solet maxime inter duos prouisos attendi, nam in mensibus Ordinatis, de quibus hodie est questio nullus adeest vltimus status, & probandum esset ꝑ in casu indiudivo de quo agitur, cum quasi possessio non extendatur ad alios actus ꝑ etiam eisdem speciei in quibus alter habet fundatam intentionem add. *ad san. men. Greg. XV. dec. 557. n. 12. in fin. Causaler. dec. 487. n. 4. Rot. inter impress. apud Modern. de Iurepar. dec. 88. n. 8. & alijs relatis à Modern. Persini de manu. obseru. 75. n. 177. ultra responsionem datam in prima decisione, §. non obstat, & §. seq.* quod scilicet vltimus status non attulit, ꝑ quod anterior contrarius probatur publicis Instrumentis, & patris confessione.

- Prouisio quoque Apostolica non prodest Sertio aduersus sarram simili prouisione sub eadem data minutum, quem inhabilem non reddit ætas 14. annorum cum Cappellania hæc sit beneficium simplex ꝑ eaque ætas idonea sit residenda in Choro, oneri verò Millium satisfieri possit per alium Sacerdotem, dum in erectione non legitur persone ipsius Cappellani iniunctum, vt præter allegatos in prima decisione §. penult. tradunt Sanchez *respons. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 48. sub n. 15. vers. & ampli.* ubi in specie firmat posse Cappellaniam conferri puto quatuordecim annorum, & dixit Rota respondendo omnibus contrariis in *Maerato. Beneficij 6. Ianuarij 1640. coram bon. men. Merlino, ubi 20. signatur in §. fin. firmat id procedere, ꝑ quia prædecessores per se ipsos celebrauerunt, quia probandum esset quod id fecerint coactè, & non voluntariè, alioquin enim est materia facultaria, sic etiam Garz. de benef. par. 7. c. 1. sub n. 88. vers. tamen, nec obstat Gonz. super reg. 8. Cancell. glof. 5. num. 38. ꝑ dicens Cappellania existentes in Ecclesiis Cathedralibus quarum redditus principaliter in distributionibus quotidianis consistunt, & non nisi solis incrementibus distribuuntur præciam residentiam personalem requirere, & non posse per substitutos deferri, etsi habeant onera*

onera Missarum dici Sacerdotes, vt declarauit *Sacra Congregatio Concilio Tridentini*, nam respectu residentie personalis sufficit etas quatuordecim annorum apud Clericos, respectu autem qualitatibus Sacerdotis totalis intelligendus est Gonzalez in casu quod onus Missarum sit personaliter iniunctum iuxta declarationes Sacre Congregationis, relatis in *dilecta Maestrate. Beneficij*.

Posita vero habilitate sbræ: intrat eius fauore regula 17. Cancellaria de concurrentibus in data, quæ præfert non beneficium beneficiato, & habet locum, quamvis tria alia beneficia, quæ Tertius obtinebat, ac obtineret non excederent, vt affecit anuum redditum scilicet 55. tum quia regula loquitur de beneficiato cuius appellatione ex proprietate verbi, venit etiam non sufficienter beneficiatus, & ubi verba conueniunt dispositioni locus esse debet *cap. indemnitate. §. penult. de elec. in 6. tum quia parum, & maxime regulariter in iure differentiam non inducunt, si proprietarius in fin. princip. ff. dam. infell. l. quamvis minima ff. de in posses. legat. & ad propositum Old. conf. 140. num. 3. Vnde in mentione faciendi de obtentis* 27. tutius est facere mentionem etiam de quocumque modico beneficio *cap. cum adeo, cap. postulasti, cap. si propositum de rescript. Tum tertio quia ratio regulæ* 28. scilicet vnus repletur beneficiis, alter vero sterilis remaneat, militat etiam in hoc casu, attento præsertim quod redditus 55. scutorum additis elemosynis pro celebratione Missarum satis forsan erat in loco beneficii ad necessarium sustentationem Sertij, quæ protius ex redditibus Ecclesiæ deest sbræ, vt in puncto per has rationes adnotatur super *dilecta reg. 17. olim 16. Mandos. qu. 37. sub n. 4. vers. contrariam, & segg. ubi soluit contraria, lo. à Chokier. n. 40.*

Non obstat quod *Rota in Calaguriana Beneficij della Casa della Reina 27. Martij 1648. coram Reuerendissimo Terracineni* dixerit in Capellaniis etiam non Sacerdotalibus Iuniori, nec Sacerdoti præferendum esse Seniores, ac Sacerdotem qualis est Sertius, quamvis aliud beneficium obtineat, quia loquitur in terminis motus proprii *felice. recordat. Clementia VIII. præsentibus certam formam in allocatione beneficiorum Diocesis Calaguritanæ aliud vero statuerendum est ubi certa forma huiusmodi non est præscripta, vt bene declarauit Rota. dec. 337. num. 3. & 4. par. 4. tom. 2. recent. Ita vt regulariter pauperior & alias idoneus præferri debeat alteri etiam magis idoneo, Cef. de Grass. dec. 1. num. 9. & 10. de Iure par. quin. refert Modero. Auenionen. rescript. legat. lib. 1. c. 128. n. 4. Præter quod in casu dictæ decisionis Reuerendissimi Terracinenis* 32. habens beneficium aliis prærogatiuis in Sertio non concurrentibus elucebat, quæ nisi concurrant, quis præferri non debet ex quo aliud beneficium non habeat *Rota. dec. 61. num. 4. par. 3. recent. & ibi agebatur de prælatione alterius ex duobus præsentatis a patronis, hic vero de duobus concurrentibus in data, in quibus terminis præcautum non reperitur, quod sola etas minor, vel maior, quem excludat, vel præferat, vt distinguendo hunc casum ab aliis aduenit in puncto Mandos super dilecta regula 16. Cancell. quæ. 18. sub n. 4. signanter in versat. quod inter concurrentes, & Glossator antiquissimus super ead. reg. relata. à Chokier. ibid. sub num. 21. ait quod ista regula tollit omnes alias prærogatiuas, ibidem non enumeratas adimplendum decisio, Rota in Horiana Iurisprudentiam 15. Iunij 1649. coram R.P.D. meo Verugio, in qua habens gratificationem Apostolicam & vt habet sbræ, etiam Iunior, ac simplex Clericus prælati fuit constituto in Sacris.*

Facet item sbræ, quod præuenit in præsentatione

ne suarum litterarum coram executore sic disponente 35. præcipitata regula in fine, necnon quod est in possessione Capellanæ, quicquid enim sit an prælatio, quam ratione possessionis tribuit *text. in cap. si à Sede 36. de prebend. in 6. procedat ad effectum Canonizationis tituli inter prouisos à diuersis personis tantum an vero etiam inter duos prouisos à Papa, quod affirmatiue* 37. in terminis huius regulæ resoluti *Glossator antiquissimus num. 11. & segg. quem sequitur Mandos. qu. 18. sub num. 5. & 6. Indubitatum est, quod in terminis eiusdem regulæ procedit saltem ad effectum, vt possessori detur absolutio, Puz. dec. 291. infra not. vers. & in promissa lib. 2. in corr. & dec. 299. lib. 2. in antiq. quam refert, & sequitur Gm. super regul. 8. §. 3. proenual. num. 68. quod sufficit sbræ possessori cum non petat canonizationis titulum, sed absoluti ab exaduerso impetitis.*

Et licet regula non admittat possessionem improbam, vt desuper notat *Mandos. qu. 25. sub num. 15. sed eam dumtaxat, quæ colorato titulo fulcitur, vt oculariter legitur, ibi, necnon colorato titulo possessoris non possessoribus, coloratum titulum huiusmodi præbet sbræ de tempore capte possessionis ipsa collatio reportata* 40. à Capitulo prætequam Episcopus, cui simultanea competit contradiceret per ea, quæ tradit *Gaz. de benef. par. 3. cap. 4. num. 44. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 21. num. 26. immo subsequenti prouisione Apostolica, cuius vigore consalidata fuit præcedens possessio,* 41. quia possessor presumitur, statim ex nouo titulo cæpisse possidere, & mutasse possidendi causam, etiam absque alia declaratione, *Acehil. dec. 4. in fin. de caus. posses. & propr. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 546. num. 1. ubi add. mon. 15. allegat. concord.*

Er ita decisum vtrique parte informante.

ROMANA SVBHASTATIONIS.

Mercurij 7. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Acta omnia in causis prophanis non sunt transportanda, sed tantum reuocantia, secus vero in causis Ecclesiasticis de quibus Concilium Tridentinum loquitur. Sententia contra sententiam, ea non reuocata quo casu sublineatur? Contra vnum ex pluribus hæredibus, an & quando possit intoludum agi? Retentio quando detur aduersus spoliū iudiciale?

SVMMARIVM.

1. Fructus etiam in iudicio spoliij debentur à die mota litis, quando spoliū non est violentum, siue attentatum.
2. Acta in causa diuersa non sunt transportanda, quamvis multum conferant ad causam, de qua agitur.
3. Acta in causis prophanis ad firmandam Iudicis iurisdictionem non est necesse, quod integrè transportentur, sed tantum reuocantia, secus vero in causis Ecclesiasticis, de quibus Concilium Tridentinum loquitur.
4. Ratio est quia non presumitur, quod lex exposcit altorem transportationem intellexerit de superfluis, & irrelevantibus.
5. Extraneus altorum presumitur integer, quando emanauit vigore præcepti de extrahendo omnia acta.
6. Sententia contra sententiam ea non reuocata valet quoties fuit pronuntiata in prima vigore clausula, quam, & quas, in commissione adiecta.

- 7 *Testis ante sententiam non fuit appositum, ut requiritur.*
- 8 *Disputatio particularis dubij super damnis, & interesse non est necessaria, quia inesse videtur disputationi negotij principalis, à qua dependet.*
- 9 *Constitutiones Apostolicæ non arcent ad disputandum in Rota dubia superflua.*
- 10 *Sententia expeditio potest in relationibus causarum demandari etiam super damnis, & fructibus, quando præcessit disputatione negotij principalis, ut supra num. 8.*
- 11 *Condemnatio ad fructus intelligenda est de perceptis à die litis mota iuxta iuris dispositionem.*
- 12 *Iudicium motum contra minorem absentem non deputatur Curatore ad lites nec eo citato processum est nullum.*
- 13 *Contra unum ex pluribus heredibus insolitum agi nequit, & quando agi valeat, vide infra num. 19. & seqq.*
- 14 *Nullus quoad unum ex litis consortibus reddit processum nullum quoad alios habentes eandem causam defensionis.*
- 15 *Iudicium contra minorem adultum absentem à loco Iudicii, ac penitus ignarum iudicij contra se intentati nullum est, nec ei imputari potest si procuratorem non constituit, & cum legitimo Curatore non comparuit.*
- 16 *Iudicium contra minorem sine Curatore prosecutum, ut sit nullum sufficit ei potuisse competere defensiones.*
- 17 *Creditor pro satisfactione eum crediti agere nequit si fuit conventum quod ex bonis debitoris prius satisfactionem reportet alter creditor, non iustificata d. satisfactione.*
- 18 *Solutio, seu satisfactio probanda est ab allegante.*
- 19 *Contra unum ex pluribus heredibus promissoris agi potest insolitum, quando agitur ad factum promissum de sui natura indivisum, Declara num. 20. & seqq.*
- 20 *Vel res qua petitur ab herede convento tantum possideatur n. 28.*
- 21 *Debitor ad factum promissum conveniri potest etiam deveniendo ad captionem pignorum donec radio effectum illud præstet.*
- 22 *Interesse an fuerit in iudicio petirum per viam executionis, ac accessorie, ac consecutivæ ad ipsum factum promissum, an verò æque principaliter multum interesse.*
- 23 *Primo casu alio solidatis directæ ad factum indivisum eadem est etiam in executione contra unum ex heredibus faciendæ, secus in secundo casu.*
- 24 *Ratio diversitatis est, quia plures petitiones æque principales deducuntur per viam actionis, nec invicem confunduntur, sed vnaquæque retinet naturam suam.*
- 25 *Interesse in quantitate est de sui natura indivisum, prout est ipsa quantitas.*
- 26 *Alternativa, Vel, utrumque alternatio æque principaliter determinat tanquam diversa.*
- 27 *Item in alternativa habet electionem præstandi, alterum ex alternatis quando utrumque principaliter est in actione, & obligatione.*
- 28 *Alternativa posita in Monitorio, seu libello, quid operetur?*
- 29 *Hæres ad exhibendum libros, seu scripturas defuncti cogi nequit, non probata existentia apud ipsum.*
- 30 *Hæredes quando sunt plures non possunt insolitum condemnari quantumvis defunctus insolitum fuerit obligatus.*

- 31 *Retentio non datur pro credito illigido.*
- 32 *Contumacia considerari nequit in minore absente, nisi per editum citato.*
- 33 *Retentio etiam pro vero credito adversus spoliū iudiciale non competit sine contumacia.*

DECISIO CCCCLXVIII.

DEuoluta ad Rotam coram R. P. D. meo Verospicio appellatione à sententia A. C. absolutoria Ludouici Braccij à reintegratione petita per Eleonoriam de Pisentibus, & litis consortes in loca tredecim Montium, siue eorum prærium, quæ idem Braccius subhastari, ac deliberari fecerat de anno 1645. emanauit præuia disputatione dubij super dictæ subhastationis, validitate, & iustitia sententia Rotalis, quæ mandatum executioni cuius vigore fuit facta subhastatio, eademque subhastata nulla declaratur cum omnibus inde secutis, & condemnatur Braccius ad restituendum aëtricius dicta loca Montium, seu illorum iustum prærium vna cum fructibus ab eo perceptis, & damnis, & interesse per aëtrices passis.

Hæc sententia Rotalis confirmanda, nec ne sit hodie dubitatum coram Me, cui per appellationem à Braccio interpositam causa fuerat commissa, & pro confirmatione responsum, non obstantibus multis exaduerso obiectis, quorum aliqua in ipsam sententiam præcisè à precedenti lata ab A. C. diriguntur alia circa sententiæ A. C. iustitiam versantur, vt ex inde contrariæ Rotalis iniustitia detegatur. Primi generis est obiectum non integrè transportationis actorum, non reuocationis primæ sententiæ absolutoriæ ab A. C. latæ, non disputationis particularis dubij super fructibus, damnis, & interesse ad quæ Braccius condemnatur, ac tandem condemnationis ad fructus à die spolijs perceptos, qui tamen citrà spoliū violentum, vel attentatum non debentur nisi à die motæ litis, iuxta sententiam, quam perpetuò amplexa est Rota in pluribus decisionibus relatis in *Romano Demoræ* 25. Iulij 1646. coram me, & in *Romana Demoræ* in Burgo 12. Nouembris 1649. coram R. P. D. Domino meo Orisobono.

Acta enim primæ instantiæ, quæ exaduerso non transportata dicuntur, quæ emanarunt non in hac met causa, sed in alia diuersa terminata vtique de anno 1618. transportari non debuerunt, quamvis ad hanc causam multum conferrent *Grat. discept. 122. num. 16. & 17. cum aliis alleg. in decis. 55. num. 1. coram san. m. Gregor. XV. & in Iuuenacen. & Melphiten. Bonorum 8. Iulij 1646. coram R. P. D. meo Corrado. Eoque minus eorum defectus urget, tum ex eo quod non releuant cum factis non sint ad euitandam sententiæ A. C. nullitatem, & iniustitiam quibus innititur contraria Rotalis; in causis namque profanis quæ qualis est ista in quibus iurisdicção, vt firmetur integra transportatione actorum opus non est, licet secus sit in Ecclesiasticis, de quibus loquitur *Concilium Trident.* sufficit transportalle duxar, quæ releuant *Grat. discept. 968. num. 10. & seqq. Rot. decis. 361. num. 12. par. 1. recent. decis. 364. sub num. 5. vers. quod, & videret, ubi dicitur ratio, quæ quia non præsumitur quod lex exposcit actorum transportationem intellexerit de inspectis, & irrelevantibus par. 2. in *Leadien. Dominij de Secordia 3. Iulij 1623. S. his positis, & seqq. coram eler. 2000. Coccino impress. post Modern. Bersigellien. ad Stat. Vrb. decis. 165. in Verulana fideicom. 27. Aprilis 1635. S. coram Eminentijs. D. Cardinali Panzirolo, in Ariminensi fideicom. 28. Iulij 1641. coram R. P. D. meo Cerris in Assisien. Bonorum 9. Decembris 1644. coram R. P. D. meo***

Hic verò fuisse æque principaliter petitam summam scilicet 1000. apparet ex verbis monitorij, ibi, *ad exhibendum libros rationis, &c. vel præstandum instanti & interesse, &c.* ponderando alternatium, vel, quæ
 26 ¶ utrumque alternatum æque principaliter determinat tanquam diuersa l. si Stichum, aut Pamphilum in princ. ff. verb. oblig. l. stichum, aut Pamphilum. ff. solut. Seace. de iudic. lib. 1. cap. 45. sub num. 2. Mant. de tacit. lib. 12. tit. 8. sub num. 9. vers. sed aduerbo Baratt. deci. 334.
 27 num. 16 & præbet reo conuento electionem ¶ præstandi alterum ex alternatis solitam competere, quando utrumque principaliter est in actione, & obligatione l. peramque §. si iussur. dor. Surd. conf. 225. sub n. 6. Becc. conf. 42. n. 9. Nat. conf. 650. n. 4. Fontarell. de pat. nup. claus. 5. gloss. 8. par. 13. num. 69. & seqq. & in puncto
 28 alternatiua ¶ posita in monitorio, ac libello Grammat. deci. 68. sub num. 1.

Non secunda limitatio, quia nullibi probatur
 29 ¶ libros quorum exhibitio petita fuit extitisse penes Antonium vnum ex heredibus Io. Pauli; imò Braccius in protestatione emissâ in iudicio anni 1618. falsus fuit libros adesse penes Reuerendissimum Commisarium Cameræ Apostolicæ, seque parum obtulit ad eos recuperandos. Et in omnem euentum sufficit respondere quod substantiâ facta fuit contra Eleonoram, & Honestam apud quas probandum erat eodem libros deuenisse l. alio iure C. in lit. iuran. Baratt. deci. 278. sub num. 9. & 10. & alioquin cum adessent etiam alij coheredes ab Antonio relictî non poterant ¶ in solidum condemnari quamvis Antonius in solidum condemnari quamvis Antonius in solidum obligatus fuisset, vt patet allegatos in prima decisione fuit in terminis redditionis rationis decum in Tudertina redditionis rationis 28. Iunij 1645. coram R. P. D. nro Ozubovio.

31 Postremum retentionis refugium, ¶ cessat quia hodie creditum Braccij est liquidum cum nusquam constet de præcedenti satisfactioe Io. Pauli ex effectibus socialibus, & residualium viliu diuisione, ac liquidatione, nec non quia stante nullitate citationis
 32 ¶ contra mulieres minores absentes, nullo eis dato Curatores per eandem execute aliqua illis imputari
 33 non potest contumacia, aut culpa, sine qua ¶ aduersus spoliu iudiciale retentio etiam pro vero credito non competit, vt declaratur deci. Surd. 46. ex aduerso alleg. tradit Grat. discept. 734. num. 47. & 48. & dixit Rot. deci. 339. nu. 10. coram Card. Cuaal. deci. 317. nu. 8. & seq. par. 4. tom. 2. recent. deci. 34. sub num. 5. & 6. apud Moder. Perus. de subhast.

Et ita decilum vtraque parte informante.

MACERATEN. CENSVS.

Luna 32. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Inuentarium non suffragatur heredi, si Creditores certi non fuerint citati, nec sufficit generalis citatio per proclama. Scientia creditorum in hærede probatur, si ipse procuratorio nomine contraxit; Scientia vnus fratris censetur aliis fratribus communicata. Hæres soluens creditoribus posterioribus male soluit, quando scit adisse anteriores, vel suspicari potuit.

SYM MARIVM.

1 Censum, si sitis à pluribus impositus omnes in solidum remanent obligati, dum non constet pecunias censu-

les ad vnum tantum deuenisse.

- 2 Inuentarium non afficit creditorem non legitime citatum, nec sufficit generalis citatio per proclama. quando Creditor est certus, & hæres creditus scientiam habuit, & num. 4. & 5.
- Scientia creditorum in hærede, ex quibus desumatur ibid.
- 3 Scientia creditorum in vno ex fratribus censetur aliis fratribus simul cohabitantibus communicata.
- 4 Creditor quando est certus debet nominatim citari in confessione Inuentarij, alioquin contra ipsum allegari nequit Inuentarium.
- 5 Amplia quamvis creditor non debeat in loco confessionis inuentarij, quia absentia à Citate propinqua eidem Principi subiecta non remittit necessitatem nominatim citandi, dum est certus.
- 6 Hæres tenetur de bonis inuentariatis rationem reddere, alias inuentarium, ei non suffragatur.
- 7 Hæres tenetur de bonis hereditaria æquâ ex fructibus bonorum hereditarium persolvere.
- 8 Et dum de fructibus rationem non reddit censetur cum eis debita persoluisse.
- 9 Hæres tenetur rationem reddere de fructibus perceptis ex bonis hereditariis, quando scit adisse Creditores certos.
- 10 Hæres soluens Creditoribus posterioribus sciens adesse anteriores non reperta cantione de restituendo prioribus, & posterioribus ob malam fidem, & dolu in soluendo tenetur de proprio anterioribus persolvere.
- 11 Et sufficit ad hunc effectum etiam per coniecturam probare, quod hæres habuerit scientiam creditorum anteriores, ac suspicari poterit, & num. 12.
- 12 Hæres soluens legatariis male soluit quando scientiam habet creditorum hereditarium.

DECISIO CCCCLXIX.

Beneficium legis, & Inuentarij non suffragatur Heronymo, & fratribus de Anticis filiis, & hæredibus Pompei, quo minus contra eorum bona propria, & personas exequendum sit mandatum executionis ab A. C. relaxatum pro debito hereditario fructuum Censui impositi vique de anno 1635. ac venditi Mario Compagno no auctoritate Iosephi hodie auctoris; à præfato Hieronymo procuratorio nomine Pompei Partis, & Fabricij Lepretti, Rota censuente Ponente dubium, An dictum mandatum sit exequendum.

Nam impositio Censui apparet ex publico Instrumento, in quo præfati Pompeus, & Lepretus tanquam principales impositores obligati, & æqualiter, & in solidum leguntur, ¶ unde gratis dicitur, quod Censui teneretur præfati Lepretus, Pompei verò obligatio resolveretur in fidei iussu; Cum imò vtriusque etiam inter se ipsos sit æquè principalis obligatio dum nullibi probatur, quod pecunie censuales ad Lepretum solum deuenirent l. sed Iulianus §. item in ff. ad Macedon. Bart. in l. reos in princ. ff. duob. reis Cor. conf. 63. n. 5. & 10. lib. 2. Surd. conf. 150. n. 57. Rot. deci. 340. num. 1. par. 5. rec.

- 2 Inuentarium vero non afficit ¶ Compagno non legitime citatum Dec. conf. 251. nu. 4. Rot. deci. 214. num. 17. par. 7. recent. non obstanti generali citatione creditorum per proclama emissâ ad instantiam Hieronymi, & fratrum coheredum, quia cum ipse Hieronymus quippè qui vt dicebam procuratorio nomine patris Censum vendidit Compagno no, illum esse Creditorem certo sciet, & ¶ hæc scientia fratribus

sumal cohabitantes communicata censetur *Alex. conf. 5. sub num. 2. lib. 2. Grat. de sepi. 207. num. 40. debuit idem Compagnonus nominati citari, et alioquin contra ipsum allegari non potest inuenturum hars. i. l. fin. §. cum igitur num. 3. C. lar. delictor. Salic. in l. fin. §. fin. autem num. 8. Aym. conf. 89. num. 6. Decian. resp. 59. num. 28. lib. 2. Phaurice. de inuent. par. 3. num. 12. et 13. Rot. dec. 1176. num. 2. par. 4. tom. 2. recent. et in Cefenaten. Pecuniaria i. 12. February 1628. coram bo. mero Card. Vbaldo. Quomodo idem Compagnonus non degeret Recincti et vbi factum fuit inuenturum, sed Maceratae. Quia ablatia in Cinitate propinqua, et eidem Principi subiecta non remittit necessitatem cum citandi nominatum dum certus est Grat. dec. 798. num. 8. Phaurice. de inuent. d. par. 3. nu. 17. ex tex. in l. fin. C. long. temp. prefat.*

6 *præf.*
 Præterea hæredes bonorum hereditationum t legi-
 gium rationem non reddunt, ut debent *Rota decif.*
 339. num. 1. *par. 5. decif. 1. num. 5. decif. 39. num. 7. & 8. par.*
 6. *recut.* quin ex ipfo calculo per eos exhibitio, in quo
 conflantur, fe remanere creditores hæreditatis in iuris-
 tis 2020. colligitur eos effe debitores in lumina longe
 excedente creditum Compagnoni demerendo è dicto
 calculo partitas pofitas in creditum hæredum ad-
 cendentes ad fcut. 3100. & amplius pro totidem per eos,
 ut affertur foluti diuerfis Creditioribus ex caufa
 Canonum, vel fructuum cenfuum decurforum de anno
 1618. citra, qua ex fructibus bonorum hereditatis t
 7 quibus annua debita huiusmodi folui debent 1. *deduc-
 illa 8. qui poff. ff. ad trebell. Rub. Alexan. conf. 157. nu. 4. &
 conf. 158. fab. num. 5. Rucin. conf. 135. num. 10. lib. 3. Peregr.
 decif. p. atatin 6. fab. num. 6. col. 3. in princ. vtr. limitando*
 8 *tamen, foluti pæsumuntur t dum de fructibus huius-
 modi ratio ab hæredibus non redditur Bart. in l.*
Imperator 8. cum autem num. 3. ff. legat. 2. Giouanni. conf.
21. num. 13. lib. 2. Surd. decif. 15. num. 14. & decif. 55. num. 6.
Mago. decif. Florent. 16. num. 6. col. 3. verſ. & quod ex heredi-
taria Rot. in Bononien. Bonorum 17. Iunij 1641. & Ioannes
ceram R. P. D. meo Cerro, de quibus omnino reddenda
est ratio t quando vt in caſu noſtro, ſciuntur hære-
des adſeſſe creditores certos, vt pluribus comprobatur
huius in Rem. Quartii Dotius 19. Iunij 1649. coram
R. P. D. meo Cerro, in Romana reſidui Dotis 15. Iunij 1648.
coram eodem, & additur decif. 1. num. 8. & ſeq. decif. 131.
nu. 14. par. 6. recut.

Hinc viro sequitur easdem partitas ab heredibus adduciri non posse ad probandum, quod soluerint scuta 1870. quor. pios epulos remansisse relictis de a. anno peritis à me tunc A. C. Locum tenente electis & partium consensu calculandis rationibus hereditariis per heredes exhibitis, quia dictæ partitæ compen-
diantur cum fructibus ex bonis hereditariis perceptis ab heredibus ante, & post dictum calculum periti, cui calculo in debitum hereditum addenda sunt alia scuta 3500. in eorum credendum adscripta pro totidem solatis Lucretiæ Sorori, ex causâ dotis illi à Pompeo communi Patre legatæ, quia legato est Pompeio Compagnonus ex contractu eisdem Pompei Creditor, quem cum heredibus adesse, vt supra scirent, & nihilominus gratificati voluerint Sorori crediti-
10 tæ posteriori nulla saltem reportata cautione de restitu-
tione prioribus tenentur, ac si non fuissent, totidem de proprio solvere anteriori ob præsumptam malam fidem, & partem in soluendo posteriori, iuxta theori-
cam, dolum, in d. l. §. est prælatum a. vbi quoque Cas-
trorum. 4. vers. glossa tamē, ceterique DD. Cod. iur. delib. quos refert, & sequitur Cancr. var. respl. part. 3. cap. 2.
num. 146. Grat. discip. 532. num. 6. & 7. c. 8. vbi addit ad
nunc hunc effectum sufficere probare 7 etiam per conse-

Pars Secunda.

12 *Etur, quod hæredes habuerint scientiam creditoris*
anterioris Potiusse confusi. 20. m. 8. in fin. vbi quod iusticie
 13 hæredes potiusse confusi adde creditoris antio-
 14 *rioris Ciriae. contron.* 362. m. 7. vbi loquitur in specie de
 15 hærede f. qui soluit legatibus *Crassi.* in s. inuentarium q.
 20. m. 4. in fin. S. vltima alius quæ refert, & sequitur Rot.
 in sapientia Romana Quartæ Dualis, & Romana re-
 sidui Datis coram K. P. de Mero.

Non obstat, quod hæredes cogitare potuerint credidum Compagnoni amplius non vivere, sed fuisse extindum à Lepreto, qui erat principalis debitor, & pro quo Pompeus fideiusserat, nam vt supra demonstrabam iam Pompeus, cum Lepreus fuisset principalis debitor, ac impositores Census, & bene hoc sciuit Hieronymus qui eorum nomine Census imposuit promittendo solutionem etiam de proprio; Cum tamen satis esset, quod hæredes potuerint suspicari de existentia creditoris antea iuxta mox allegatos.

Et ita decisum vna tantum parte informante.

P O R T V E N A F F I C T V S.

Luna 19. Июнь 1651.

ARGVMENTVM.

Inter Locatorem, & Conductorem pænzæ conuen-
tionales seruandæ sunt, nec attenditur æquitas Iuris
Communis, vel Statuti, quando vtrique fuit medi-
iuramento specialiter renunciatum, quod omnino ser-
uandum est Statutum Agricultrice c. 77. dispone
quod cultura, & expensæ sicut à Conductore finita
locatione cedant commodò Locatoris, & tale Statu-
tum potius est attendendum, quam Statutum Vrbs de
pænzæ conuenionali.

S V M M A R I V M.

- 1 *Stipulatio penalis adiecta facto tenet, licet secus sit
vbi adiectur dationis quantitatē, ne via exsursum
aperiatur.*
 - 2 *Amplia procedere etiam de Iure Canonico, & maxime
flante iuramento.*
 - 3 *Pacta non custodiuntur, nil magis naturali aequitate
conuenit.*
 - 4 *Stipulationis penalis executio restringitur ad id, quod
stipulatoris interest: tam ex aequitate Iuris communis
ne cum aliena iactura locupletetur, quam Statuti
Frisib. lib. 1. cap. 163. & num. 5.*
 - 5 *Dispositio statuti quoad est conformis aequitati Iuris
Canonici seruanda est etiam in contractibus iura-
tis, ibid.*
 - 6 *Locator potest Conduclori preficere certum terrarum
vsum ultra quem, si Conduclor in eis ferit omne sa-
lum acquiri: locatori non in partem contrauen-
tionis sed ratione domini soli, cui cadit quod feri-
tur, vel plantatur.*
 - 7 *Conduclor fœminas contra expressam conventionem
factam cum locatore, iuxta legem conuentionis ac-
quiri Locatori futuram fœmē, quam amittendo
propterea patrimonium non minuit sed solam iactu-
ram facit futuri laci.*
 - 8 *Lucrum futurum quando est incertum, & ad mihi-
lum redigibile tunc illius iactura non meretur no-
men pœna.*
- Lucrum non facere valde differt à pœna, ibid.*
- Conduclor expensu repetere non potest, si sciens, &
contra formam prohibitionis illas in re conduclæ
erogauit sed illas Locatori donasse censetur.*

- 10 Conductor si ultimo anno locationis contra expressam prohibitionem Locatoris suum seminauit non potest expensas repetere, sed illa censetur remissa in recompensam damni, quod Locator petitur ex cultura terrarum in ultimo anno, & n. 24.
- 11 Ita ut contrahentes damnum usque ad initio liquidare voluerint in ipsa quantitate expensarum.
- 12 Interesse conventum, quantum exigi possit?
- 13 Conductor aut emendam poenam conventionalem allegare nequit aequitatem juris communis, ac Statuti Vrbis lib. 1. cap. 165. si utrique cum iuramento renuntiavit.
- 14 Iuramentum, quando dispendium salutis aeternae non parvi seruandum omnino est, efficitur, ut poena conventionalis efficiatur legalis, ac exigi in totum possit.
- 15 Statutum Agriculturae cap. 77. quid in specie disponat super cultura facta à Conductore post finitam locationem?
- 16 Statutum praedictum specialiter disponens potius attendi debet, quam Generale Vrbis de poenis conventionalibus.
- 17 Statutum loquens de poena conventionali casum mixtum non comprehendit.
- 18 Dolus requiritur, ut ex conventionem poena contrahatur.
- 19 Decisiones Seraphin. 819. num. 7. & Pen. 677. nu. 2. declarantur.
- 20 Dolus licet requiratur in poena legali, ex l. & quis maior Cod. de transact. secus est in conventionali.
- 21 Ratio est nam strictius interpretatur poena legalis, quam conventionalis.
- 22 Contrahentes voluntas ubi certa, & determinata est, nisi licitum modum excedat à conventionis observantia, qualibet causa non excusat.
- 23 De lucro capiendo quando agitur, tunc non admittitur qualibet excusatio.
- 24 Pactum de non reficiendis expensis fieri potest prout de non reficiendis melioramentis.

DECISIO CCCCLXX.

A Ssumpta hodie fuit disceptatio super referuatis in vltima decisione, nempe super deductionibus praetensis ab Affiduariis, quae in totum reiciendae vix sunt stante pacto in Instrumento locationis per haec verba concepto: Item conueniunt, &c. che per tutto l'ultimo anno della presente locatione, & affitto, detta Tenuta consue rationi, &c. debba restar sòda, è che non sia arata, coltiuata, seminata, ne piantata in luogo alcuno, ma li detti Conductores per tutto l'ultimo anno debbano seruirsì di essa ad herbe silanente, & non ad altro uso, &c. in detto ultimo anno fuisse in qualche cosa in detta Tenuta d'arato, seminato, opiantato, tutto quello vi sarà, vada in vtilità, & guadagno di detti Signori Locatori, &c. senza desalto d'aratura di terra, & di seminato, & de qualsiueglia altra spesa, che detti Affiduarij haueranno fatta, renunciando etiam medio Iuramento talis, &c. à qualsiueglia legge, & Statuto de poenis conventionalibus non exigendis, &c.

Praeterea fuit hoc pactum expressam contrahentium voluntatem Conductoris omne deductionem genus prohibentem, quae licet potuit in conventionem deduci esto (quod tamen negatur) poenam redoleret, & quia stipulator pœnalis aucta facta tenere licet secus sit, ubi additur dationi quantitas, ut viuis via aperiantur stipulatio ipsa §. alteri l. stipulationum alia §. fin. l. in executione §. item si ita ff. verb. oblig.

l. traiectione ff. all. & oblig. l. magnam C. contrab. & emitt. stipulat. Molin. de contrah. diff. 317. num. 2. Sorb. qui bene distinguit virumque calum decisione 219. sub num. 9. & 10. cum aliis plena manu concessis in decis. Bononia 22. num. 6. & segg. ubi hoc amplius tractatur etiam de iure Canonico, & maxime stante iuramento inter compilatas à moderno Salodienste, & in terminis locationis est text. in l. quæro §. inter locatorem ff. locat. ac tradit Mogus §. 143. nu. 1. & 6. Nihil namque magis conuenit naturali aequitati, & quam vt pacta custodiantur, & lex semel dicta contractui feruetur, vt ad rem ponderat Sorb. in l. un. conf. 16. num. 6. & 7. lib. 1. conf. 23. nu. 3. lib. 2. Cor. conf. 343. in princ. lib. 1. Rebuff. de arbit. gloss. 5. sub num. 18.

Restringitur sanè apud suprema Tribunalia stipulationis pœnalis executio ad id, quod stipulatoris interest, tam ex aequitate Iuris communis, ne ille locupletetur cum aliena iactura, vt docet Garz. de expens. cap. 9. n. 65. Cancer. var. resol. tom. 3. cap. 11. nu. 161. Affid. decis. 135. num. 3. & segg. & ibi latè Vrsill. signatur num. 8. Rot. apud Pen. decis. 677. num. 3. quam ex dispositione Statuti Vrbis lib. 1. cap. 165. quæ & cum sic conformis aequitati Iuris Canonici, seruanda est etiam in contractibus iuratis, vt in specie dixit Rot. coram Seraphin. decis. 794. num. 24. & segg. & decis. 819. num. 8. & 9.

Sed casus noster extra restrictionem est; Primum quia non verisimur in stipulatione pœnali; Prior siquidem supradictæ conventionis pars locationem vltimi anni ad vsum herbarum dumtaxat reducens, & quicquid in terris locatis satum fuerit adiudicari locari, poenam non continet, cum potuerit Locator & citra aliquam rationem poenæ præfinire conductori certum terrarum vsum ultra quem locationis titulum non suffragante Conductore, satum in terris locatis acquiritur locari, non in poenam contrahentis, sed ratione dominij soli, cui cedit, quod in eo feritur, vel plantatur §. cum in suo solo §. si Titus §. qua ratione Insti. de rer. diuis. l. adeo §. fin. cum l. 1. ff. acqu. rer. domin. Conman. comment. Iur lib. 3. cap. 6. numer. vltim. Hotoman. lib. 1. obseruat. cap. 10. Vnde Conductore, & qui abique legitimo titulo feminat in alieno solo, ac fururam messem locari acquiri conueniat, vim alieni dominij agnouisse videtur, conformando se dispositioni dictarum legum; Cumque amittendo futuram messem iure aliquo quiesco non priuatur, nec proprium patrimonium minuit, in quibus propriæ poenæ consistit ex alleg. per Mant. decisione 78. numer. 10. & in Imolen. bonorum 4. Decembris 1615. coram clar. memb. Cocchino, sed solum iacturam facti futuri lucri, quod & incertum erat, & ad nihilum & redigibile ob tempestates inundationes, vel anni sterilitatem, eo minus talis iactura meretur nomen poenæ, à qua valde differet lucrum non facere Peregr. consil. 98. num. 10. vers. nam tunc propriè lib. 1. Card. Mantie. de coniect. vltim. volunt. lib. 10. tit. 14. sub num. 16. vers. nullum damnum Rot. decis. 22. num. 3. par. 1. diuers. Neque contrarium firmatum fuit in decisione 677. Pœnia, sed solum ibi refertur opinio aliquorum ex Dominis.

Alterâ quoque pars conventionis adimens Conductori facultatem rependi expensas pœnalis & non est, vel quia Conductore eas donare censetur, ex quo sciens, & contra formam prohibitionis in alieno solo expendi §. erit in fin. Insti. de rer. diuis. §. l. 1. §. qua ratione verb. bona fide Insti. cod. vel quia expensas in refectione censetur remissa & in recompensam maioris damni, quod Locator patitur ex cultura terrarum in ultimo anno, per quâ terræ fatigantur, & consequentiâ annorū fructus minuantur, vt præter allegatos

in vltima decisione §. eoque minus notat in terminis
locationis *Caſtr. in leg. hac diſtincto §. cum fundum
mouer. 4.* vbi loquitur in puncto de conductore, qui
in vltimo amou locationis fundum ſeminauiſſi locati,
ſequitur *Surd. de ſciſ. ſub nu. 6. verſ. & idem,*
itaque damnum huiusmodi ꝑ ad occurrendum diſticulta-
tibus illius liquidationis, contrahentes liquidare ab
iudicio voluerint in ipſa quantitate expenſum iuxta
concilium, quod in ſimilibus caſibus præbet *Valpatrius*
in *l. ſi ſi prætor ſtipulatur.* atque hinc etiam quod exigi
tantum poſſet id, quod locatoris intereſt, dici non
poſſet, quod intereſt ſic minus impenſarum valore,
verbo aduertit *Surd. de ſciſ. 260. ſub man. 24. infra nu. 6. verſ. vltima* quod *Roman. conf. 310. ſub num. 6. verſ. aduer-*
tendum, & *num. 9. in ſin. Corn. conf. 2. ſub nu. 14. verſ. &*
maxime lib. 3. Rotæ Bononiæ. d. deſ. 222. ſub num. 16. &
ſeqq.

Secundo quomvis conuenticio penam contineret, exequibilis in totum absque aliqua restrictione esset, non obstante, exaductor adducta aequitate per Iuris conuentionem, vel Statuto Vbis cap. 161. Nam verique fuit nominatim renunciationum medio iuramento, vt potiuscum principaliter concernant priuatum Condictoris fauorem l. pacificiul. pacium ff. pacul. Salueter. in l. penult. nu. 4. C. pacul. Beriaz. claus. glof. 6. nu. 1. & seg. Drc. conf. 451. nu. 19. alique plures, quos referre, & sequitur Moder. Nouar. de renunciat. lib. 3. cap. 1. nu. 10. & seg. & nu. 69. & seg. vbi loquitur in terminis renunciationis iuratae.

Et proterea equitas iuris communis cessare propter iuramentum, quod ferendum omnino esse, quando ad pendium salutis aeternae non patitur elictique, ut pena conventionalis efficiatur legalis, ac exigi in totum possit iuxta magis communi opinionem, de quaestione *Guttier de iuram. par. 1. cap. 36. num. 11. vbi allegat Concord. Farnacae qu. 30. num. 75. & seq. Meuch. de arbit. cap. 160. num. 29. & seq. Seraph. de privileg. iuram. priv. 54. num. 1. & 3. Rot. dec. 179. num. 5. par. 2. dicitur. fidei. 1106. num. 12. par. 4. tom. 2. recent. cum aliis allegatis in dicta de iur. Bononia 22. num. 20. & n. 41.*

Statuti vero Vrbis generaliter loquentis dispositio tollitur ex alio speciali statuto Agriculturae cap. 77. mandante, quod cultura facta à Conductore cedat Domino tenimenti, et abque villa expensarum etiam gratia acquiescendum, & colligendum fructuum factarum refectione, quod licet loquatur de cultura, & expensis factis post finitam locationem bene applicatur casui nostro, quia respectu culturae frumentariae locatio expirauit in penultimo anno, & solum durabat quoad vsum herbarum. Porius itaque attendi debet particulare hoc statutum quod specialiter disponens, quam generale Vrbis de penis conuentionalibus *Suarez. de legib. 6. cap. 27. numer. 15. Sanchez de matrim. lib. 2. diffini. 2. num. 6. Menoch. consil. 187. numer. 38. Gabr. consil. 19. sub num. 46. & 47. lib. 2.* quod ex alio quoque conuentionem nostram non comprehendit, quia nempe cum illa sit conformis statuto Agriculturae, continetur casum mixtum, quod qui non comprehenditur in Statuto loquente solum de pena conuentionali, vt in puncto alio allegatis tradit *Gratian. discipul. 770.*

Neque Conductor excusari potest ob apocam
priamam moderatorem prohibitionis ferendi in In-
strumento locationis appositæ, quæ saltem excludit
28 dolum necessarium, vt ex contrauentione † pœna
contrahatur Seraph. decisioe 819. num. 7. Imò quaml-
bet causam à pœna conuentionali excusare dixi-
t Rota apud Peniam decis. 677. num. 2. Nam vltra quod

in prioribus decisionibus huius causæ iuxta stylum supponendis, firmatum fuit, quod dicta apocæ non fuisse agitur contra Eminentiſſimum Dominum Cardinalem Roman in Ecclesia Portuensi locatorem fucceſſorem, nec fine aliqui dolo conductores reſtituere D. Cardinali apocæ priuatum, huiusmodi apud eos retentam, & poſtquam Cardinalis, habita illius notitia, iudicialiter inhiibuit, ad vltiorem culturam proſeſcunt.

Animaduvertunt Domini, quod in casu decimo-
19 *num. 8. Seraph. & Pen. ¶ non fuerat cum iuramento*
nunciatum legibus, & Statutis loquentibus de penis
conventionalibus, neque allegatum Statutum cap.
77. Agriculture, aut expresse contentum, quod
contraveniens etiam omnes expensas amitteret,
o *licet locum requiratur ¶ in pena legali inducitur ex l. si*
quis minor C. transact. de qua loquitur Seraph. dec. 819.
num. 5. tunc est in conventionali, vt sentire videtur
idem Seraph. ibidem num. 2. vers. quantum verò initio
21 *num. 8. & ratio est, ¶ quia stultici interpretantur pœna*
legis, quam conventionalis, vt notat Pater Layman,
oper. moral. lib. 3. sect. 5. tit. 4. cap. 6. sub num. 1. vers.
inter, quo Molin. de contract. disp. 317. m. 3. & vbi cetera,
22 *ac determinata est voluntas contrahentium, ¶ nisi li-*
citum modum excedat à conventionis obseruantia,
quolibet causa non excusat, vt in terminis pœnæ
conventionalis Alex. conf. 119. num. 13. lib. 2. Cessit in suis
sigillis, verò pater Menoch. de arbit. lib. 1. quest. 70. nu.
23 *20. Dec. conf. 515. in fin. & in l. qui cum alio nu. 1. vers.*
¶ iuratur ff. regul. iur. Maxime quia respectu mellis
conductore ageret de lacto capiendo, ¶ quo casu non
admittitur quolibet excusatio Farinac. quest. 90. nu. 76.
Gabr. comm. opin. lib. 7. concl. 8. n. 82. Fonzanel. dec. 464.
mun. 15. & respectu expensarum militum ratifica-
tionis damna per vltimam cautionem illati locatori,
24 *nece est nouum, ¶ quod seruatur pactum de non reu-*
elendis expensis Gabr. conf. 163. nu. 90. & seg. lib. 1. vel
de non reuelendis melioramentis Grat. discept. 810. nu. 8.
Seraph. dec. 1496. num. 1. Rot. in recent. dec. 124. nu. 7.
par. 3. dec. 810. nu. 8. par. 5.

Nihilominus sequendo oblationem sponte factam
ad D. Cardinalem, mandatum Domini perit Conducto-
ribus feniens, sue eius precium, expensis ab illis factis
pro melle, ac etiam pro transportatione frumenti ad
Vrbem. Conuento namque non loquiritur de expen-
sis asportationis. Insuper omnem æquicatis men-
suram implentes dixerunt, solum Conducto-
ribus pretium herbarum, quod, nisi ad vltim frumenti terras
coluissent perciperissent, pro quantitate tamen terra-
rum ararum.

Et ita decisum vtrique parte informante.

FOROSEMPRONIEN. BONORVM

Veneris 23. Iunii 1651.

ARGVMENTVM

Testamentum in quo posthumus est prateritus quocasu substatetur ex clausula codicillari? in quo articulo contrariae opiniones referuntur, prout colligere poteris ex summariis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Nepos debet ab aua de Iure nonissimo nominatin
institui, vel exheredari, si Patre pramortuo pri
mum gradum successionis ingressus est alias Testa
mentum rumpitur, & nulla redditur.*

2 Et hæreditas deferatur ab intestato.

3 Clausula codicillaris in testamento adiecta, & concepta per verba futuri temporis operatur, ut posthumus præteritus veniens ab intestato retenta sui vna tantum quarta, vel duabus reliquam per fideicommissum heredibus scriptis teneatur restituere, num. 4. & 5.

6 Declara hoc procedere ubi præteritus posthumus est facta scienter, secus si ignoranter, quia tunc deest voluntas testantis, cui ea clausula familiariter debet.

7 Posthumus ignoranter præteritus in vna clausula codicillaris an censetur fideicommissum grauatius ad fauorem heredibus scriptis, non secus ac si scienter esset præteritus quando Testator, post natiuitatem posthumus diu super dixit, nec testamentum mutauit.

8 Negatiuam sententiam multi DD. amplectuntur, quoniam rationes expenduntur, numer. 9. 10. 11. & 13.

12 Obiitio lapsa temporis in facto proprio non præsumitur.

14 Affirmatiuam sententiam sequuntur alij, & rationes adducte pro affirmatiua referuntur, numer. 15. & 16. & sub num. 17. quod hanc opinionem consensum senserit etiam, Rota ubi quod pro affirmatiua allegari nequit decisio Put. 7. de testam. & sub num. 18. declaratur altera decisio 218. Put. amplectens affirmatiuam sententiam, & sub num. 19. quod neutra opinio habet approbationem Rote in terminis testamenti contingentis institutionem alterius filij.

Donatio inter viues quæ superuenientia liberorum reuocatur si filij nascantur, nec pater eam reuocet indicatur valida quasi ab initio de filiis cognouerit, ibid. num. 16.

20 Testamentum in quo posthumus fuit præteritus, an ex clausula codicillari substatueatur remittitur arbitrio Iudicis, ut scilicet ex qualitate temporis, & circumstantiis facti cognoscat, an Testator voluerit cum illo testamento decedere.

21 Clausula codicillari inuari nequit, qui tamquam heres directus possessionem bonorum hereditariarum capit, quinimo dicta clausula renouasse censetur.

22 Et quatenus clausula codicillaris suffragetur capere debet possessionem de manu succedentis ab intestato cum ouere restituendi in vna clausula codicillaris.

23 Declara principalem conclusionem non procedere quando non constat heredem se restrinxisse ad successionem directam, & in dubio censetur, ut voluisse ritulo magis præfuso.

24 Hares pro parte an valeat possessionem captam in totum continuare absque ministerio cohæredis?

DECISIO CCCCLXXI.

Comitissa Camilla Paciotta informante dicisum fuit sub die 14. Martij 1650. contra bona hæreditaria Dianæ ex eius testamento ad Alcanium filium secundi matrimonij delata, & deinde à dicta Comitissa, ut Alcanij hærede possessa dandam esse pro medietate immisionem Augulino dicte Dianæ ex Ludouico primi matrimonij filio prædefuncto nepoti; quippe cum testamentum Dianæ præteritione non quidem ipsius Ludouici filij, ut per eorum alias dicebatur, sed ipsius Augulini nepotis longè post testamentum nati, qui præmortuo Patre primum gradum descendentiæ et tempore mortis Testatricis

ingressus fuerat, ac propterea de Iure nouissimo nominatim institui, vel exheredari ab auiâ debuerat, & utrum, & irritum fuerit patiendi est hæreditas et causa intestati inter hæredem Alcanij filij ex primo matrimonio, & Augulinum descendente à Ludouico filio ex secundo, ut probant iura, ac DD. allegata prima decisione.

Nihil suffragante clausula codicillari in testamento adiecta, et concepta per verba futuri temporis, quæ operi solet, ut hæredibus in testamento scriptis posthumus præteritus veniens ab intestato retenta sui vel vna tantum quarta et vel vultu *Mane. de codicill. lib. 12. tit. 1. sub num. 22. vers. legitima tantum excepta, Ciriac. controu. 443. n. 9. Burfar. conf. 88. n. 23. vel duobus quantis et nempe legitima, & Trebellianica, ut alius relatis tradit Lancel. Gall. conf. 10. num. 20. & seg. hæreditatem per fideicommissum restituere teneatur; id enim admittitur ubi præteritus posthumus est facta scienter, secus ut in casu nostro, ubi ignoranter, quia tunc deest voluntas Testatoris, cui ea clausula familiariter debet, ut comprobatur prima decisio, §. nec releas aliique in terminis testamenti matris relati à Modera Lucano conf. 78. n. 35. & seg. & conf. 80. n. 14. & seg.*

Hæc hodie vtraque pars communiori Doctorum calculo, ac rationis clypeo muniri agnouit. Sed quoniam Diana licet testamentum condidisset per quadecim annos ante Augulini ortum, superuixit post eum natum septem annis, quorum duos postmortem mortis Ludouici filij primi gradus præcessit, nec illud vsquam mutauit, et tota difficultas restricta fuit ad aduindam illam questionem, an idem Testatrix præsumamus voluisse cum eo testamento decedere, ut propterea sublato voluntatis defectu posthumus ignoranter præteritus in vim clausule codicillaris censetur fideicommissum grauatius ad fauorem heredibus scriptis, non secus ac si scienter præteritus fuisset.

In quo articulo negatiuam sententiam secuti sunt multi Doctores allegati in §. penult. prima decisio, quibus adduntur alij, quos refert, & sequitur Fufar. de substat. quest. 559. num. 26. Gafpar. Anton. Thefar. quest. forens. 70. num. 2. in fin. & num. 3. qui ait frequentioribus votis à Doctores nostris, ita resoluti et quodque si bene examinauerunt Doctores in hac materia loquentes luce clarius apparebit noluisse illos per hæc solam coniecturam à superuiuentia inductam confirmare ex vi clausule codicillaris etiam per verba futuri temporis conceptæ testamentum posthumipæteritione ruptum lib. 2. Andreæ Gaill. obser. 114. num. 11. in fin. lib. 2. Giouagn. respons. 32. sub num. 29. vers. quia hæc responsio lib. 2. Mart. conf. 127. num. 6. ubi quod hæc est verior, & vere communis opinio, nec ab ea in indicando est recedendum. Rationes autem quibus hæc

opinio innititur et due sunt, altera quod sola superuenientia, ac taciturnitas diuturni temporis non arguit voluntatem decedendi cum primo testamento, imo contrariam cum Testator potuerit tacere, quia sciebat nato posthumo testamenti reuocatione opus non esse eo quod illud ruptum, irritum esset, nedum quoad dispositionem principalem, sed etiam quoad omnes clausulas in eo scriptas, & forte non mirante iusta aliqua causa, vel impedimento detentus, & vnus ex Dominis addebat in casu nostro, quo à die conditi testamenti vsque ad mortem Testatricis 23. anni effluerant censeo non mutatum testamentum ob illius obliuionem, et quæ tanto tempore præsertim in muliere præsumitur, ut ad propositum ponderet, post Bald. Fulgos. Gafar. & alios loquentes de solo lapu decemniij Paris. co. sil. 10. num. 17. lib. 3. Ludouic. Bellus conf. 109. num. 36. Clar. in §. testamentum quest.

non possit, cum exinde iuri codicillorum renunciasse censetur, ut in puncto fiamat *Roman. conf. 125. num. 1. & segg. Fab. de ann. conf. 103. nu. 20. lib. 2. Surd. conf. 258. num. 31. Marcell. Marcan. conf. 1. num. 36. Franc. Ant. Costa conf. 12. sub num. 54. vers. tertio dicitur Boer. dec. 33. num. 11. & segg.* & in omnem euentum, quatenus ei clausula codicillaris suffragaretur, capere debuerit possessionem de manu Augustini ab intestato succedentis cum onere restituendi in vim clausula codicillaris cui proinde Augustino interim retardari non debet immisso ab intestato, ut in specie respondit *Rota decif. 326. num. 3. par. 1. recent.* Quia non constat quod Alcanius se restrinxerit, sed ad successionem directam, & in dubio censetur uti voluisse titulo magis proficuo *Bald. consil. 89. num. 4. lib. 4. Caf. de Grassi. decif. 19. num. 5. de probat. Rot. decif. 1285. num. 3. par. 1. recent.* Cumque ipse quoque ab intestato pro medietate succederet, ac viuentis Testatrice possideret potuit possessionem in totum continuare, abique ministerio aduersarii, ex alleg. per add. ad *Greg. XV. decif. 306. num. 10. vers. si tamen.*

Et ita decisum utraque parte informante.

CALLIEN. PRIORATVS.

Luna 26. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Impetrans beneficium vti vacans ob priuationem, potest narratiuam iustificare per exhibitionem sententiae super priuatione in iudicatum transactae, etiam si sententia sit contumacialis, quae tamen ad effectum probandi delictum non sufficit. Cessio facta ad fauorem prouisi ex capite prouisionis ex quibus simoniaca dici nequeat?

SVMMARIVM.

- 1 *Littera Apostolica praebent legitimum titulum, & probant ad omnes effectus.*
- 2 *Sententia praesumptiua valida.*
- 3 *Sententia ob non interpositam appellationem transit in iudicatum.*
- 4 *Vacatio de iure ex sola sententia priuationis in iudicatum transacta inducitur etiam ante aliquam executionem facti.*
- 5 *Ad obreptionem euitandam omnis interpretatio sumenda est.*
- 6 *Sententia lata in contumaciam, & non probato forniciter delicto non est iusta, & exequibilis ad effectum inducendi vacationem.*
- 7 *Declarata sententiam contumacialem ad effectum probandi homicidium non sufficere, secus ad effectum probandi priuationem beneficii, ut fuit ab impetrante narratum.*
- 8 *Sententia lata praesumptiua probationibus pro informatione Curiae si est dissipata priuationem inducit.*
- 9 *Et probat reo intra annum non comparente, ita ut interin possit alias de beneficio prouideri resolutiue tamen, quatenus reus intra annum compareat.*
- 10 *Condemnatus cedens ad fauorem prouisi ex capite priuationis in necessarium antecedens videtur agnoscere veritatem priuationis ab impetrante narrata, nec non sententiam approbare, & n. 12.*
- 11 *Condemnatus intra annum a sententia super priuatione beneficii reclamans debet illi beneficium restituere.*

- 13 *Cessio ad fauorem fieri nequit, nisi in manibus Papae.*
- 14 *Cessio facta coram non habente potestatem illam ad mittendi non adiacet liti a cedente.*
- 15 *Cessio facta a condemnato ad fauorem prouisi ex capite priuationis continet implicitam confessionem veritatis narratae priuationis, quae sufficit in prauidendum consensum.*
- 16 *Amplius, quamvis cessio esset nulla.*
- 17 *Cessio facta ab auctoritate Superioris ab eo, qui per sententiam fuerat priuatus ei nocet.*
- 18 *Simonia non probatur non probato precedenti transactione.*
- 19 *Simonia non probatur ex fide extraiudiciali, & ex testibus de auditu.*
- 20 *Simonia ex quibus exclusa remanet?*
- 21 *Simonia non committitur nisi ad redimendam vexationem aliquid datur: quicquid fit in alio casibus in quibus periculosum est sub praetextu redimendi vexationes euitare simoniam absque beneplacito Apostolice, & n. 22.*
- 23 *Matus est concludenter probandus.*
- 24 *Matus excluditur quando auctoritas Superioris interuenit.*
- 25 *Cessio admitti potest a Superiore ad componendas iniurias.*
- 26 *Beneficium si vacauit per priuationem, non potest iterum imperari ex eiusdem persona ob non interuenientem in habitu.*
- 27 *Reo & possessori sufficit vincere per non liti aliorum, ac contra eum absolutoriam reportare.*

DECISIO CCCCLXXII.

Primam huius causae propositionem super articulo manutentionis sub die 5. Iulij 1649. deciso contra Martinotium Clotium, non quia eius possessio non probaretur, sed quia suffragari non poterat in concursu Laurentij Andreoni antiquioris possessoris, subsecuta fuit altera super eisdem sub die 18. Maij 1650. qua Rotae mandauit videri de bono iure, cuius hodie cognitione habita responsum fuit constare de bono iure Martinotij, cum de Prioratu controuerso fuerit prouisus a Sede Apostolica, & litteras desuper expedierit, quae legitimum titulum praebent *Mohed. decif. 15. ut lit. pend. Causal. decif. 363. nu. 4. Rotis Marianen. seu Accien. Beneficij 12. Maij 1650. coram R. P. D. meo Rotas, ac probant ad omnes effectus Gabr. conf. 190. num. 10. lib. 1. consil. 194. nu. 3. lib. 2. Rot. dec. 306. num. 12. par. 1. recent.*

Eatunque iustificatio ad id necessaria non desit, narratiua enim sententiae priuationis contra Laurentium Prioratum possessorem late ser. seru. ac in iudicatum ob non interpositam appellationem transactae iustificata apparet ex publico documento sententiae huiusmodi prauius citationibus seruatiue omnes alios testimonia in huiusmodi Iudicij seruati solitis, pro vt etiam praesumitur *Buratt. dec. 334. nu. 8. & segg.* a qua cum non fuerit appellatum intra decem menses, & resultat exinde eiusdem transitus in iudicatum ob appellationem non interpositam auct. hodie *Cod. appellat. cap. quoad consultationem de sent. & re iudic. l. i. decif. 30. de appellat. in nou. decif. 734. num. 1. par. 3. recent.*

Quod vero Laurentius fuerit per dictam sententiam realiter amovus, ut in litteris Apostolicis narratur, non debet referri ad actuale expulsiorem, quae ut facti est ab executoris potius factio quam Iudicij emanat, sed ad ipsam sententiam, quod scilicet non per fictionem, sed re vera Laurentium a beneficio

amovendum, & ad eorum amissionem condemnauerit; maxime quia id narratum fuit in ordine ad vacationem, & tunc saltem de iure ex sola sententia, dummodo iusta, & in iudicium fuerit transacta huiusmodi resoluta etiam ante aliquam executionem facti, *Barbosa de Iure Eccles. lib. 3. cap. 14. nu. 64. & 67. Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 18. nu. 64. & segg. Paris. de resignat. de re benef. lib. 3. qu. 18. nu. 64. & segg. super reg. 8. gloss. 15. §. 2. num. 15. vers. nec non. & segg. Bifon. decis. 5. sub num. 4. ibi maxime ex quo secuta fuit sententia de feus. & reind. & in dubio omnis interpretatio tumenda est ad evitandam obreptionem, Felin. in cap. nonnulli sub mon. 18. de rescript. Cassad. dec. 12. num. 6. de prebend. & decis. 1. de priuileg. decis. 38. num. 3. par. 1. recent. in fin. par. 3. decis. 171. num. 1.*

Non obstat quod dicta sententia, ubi lata in contumaciam, & non probato quod fornicator delicto homicidij de quo Laurentius accusatus fuerat, non fuit iusta, & exequibilis, ut ad effectum inducendi vacationem requiritur, *Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 18. nu. 65. Quia cum Papa non fuerit narratum homicidium ab Andreone commissum, quod sane per solam sententiam contumaciam non probaretur, sed tantum quod ille per iudicis sententiam fuerat beneficiis priuatus satis est ipsa sententia contumacialis, non ob paritionem Monitorij, ut in casu decis. 68. par. 1. diuers. sed ex probationibus, ac Testibus pro informatione Curie examinatis lata, quia etiam tunc cum sit diffinitiva priuationem inducit, ut bene distinguendum declarat dicta dec. 68. num. 4. & 5. ac probat quod intra annum non compromitteretur, ut interius poterit alius de beneficio promitteri resoluibiliter tamen, quatenus reus intra annum comparuisset, *Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 18. nu. 167. & segg. Rot. in Romana Beneficium Sancti Petri 16. Iunii 1561. coram Oradino impress. post primum vol. conf. Farin. decis. 3. nu. 5. & in Militen. Parochialis 31. Iannarii 1650. & nec obstat coram me.**

Insuper successit possessione Martinotij ex capite dictae priuationis prouisi, necnon cessione ad eius fauorem facta Laurentio condemnato, qui sic cedendo videtur in necessarium antecedens agnouisse veritatem suae priuationis a Martinotio narrata eundemque Martinotium canonicè fuisse prouisum, ut per Bald. & alios quos refert, & sequitur Rota decis. 219. nu. 3. & 4. par. 5. recent. & in Tirasulens. Finis 26. Iunii 1645. §. alterum, & segg. coram R. P. D. meo Ottobiano. Vnde tantum abest, quod intra annum a sententia reclamatum uerit, quo casu tunc debuisse illi beneficium restitui *Milten. decis. 54. num. 9. Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 18. nu. 163. quod in imo per dictam cessionem approbatam sententiam tunc l. 1. Cod. postulat. cap. quoad consultationem de re iudic. App. conf. 108. num. 3. Rot. in Aconitana Hereditaria 11. Martij 1616. coram bon. mem. Vbaldo Senori.*

Quae uero contra dictam cessionem opponuntur, non releuat, nempe quod non fuerit facta in manibus Papae, sed coram Eminentiis D. Card. Legato Urbini, cui potestas admitendi cessiones ad tauorem non competit *Rebuff. in prax. tit. de resign. cond. num. 5. Paris. de resign. lib. 7. qu. 13. nu. 17. quod licet simoniaca, & meticolosa.*

Nam primum obiectionem urgetur si Martinotius titulum desumeret ex cessione, quia ea tanquam facta non habent ad id potestatem quod non abdicasset ius a cedente, ut declaratum fuit in *Colonien. Decanatus 15. Maij 1648. §. idem Domini coram me, sed titulus Martinotij educitur ex prouisione Apostolica, tanquam de vacanti ob priuationem, & cessione allegatur, non quia habeat vim resignationis, sed ad narratam priuationis veritatem comprobandam etiam ex ipsa*

13 confessione Laurentij eidem cessioni & implicita, quae fuit in praedictum consentiens, *Aegid. decis. 681. ante num. 1. Rot. in Marfiscen. Iurisdictionis 28. Iannarij 1644. §. primum ad adiunctum in fin. coram me, quamvis cessione fuit nulla Abb. in c. 2. nu. 14. de Cappel. Monac. Minado dec. 37. num. 11. & 12. Put. decis. 6. de consess. & in proximis terminis Rot. dec. 117. num. 2. decis. 171. num. 4. ubi loquitur de actu gesto coram non habente sufficientem potestatem par. 1. recent. & in puncto quod necesse est cessione facta & absque autoritate Superioris ab eo, qui per sententiam fuerat priuatus tradit Abb. in c. nisi num. 5. vers. quidam sunt Paris. de resign. lib. 7. qu. 2. nu. 3. il. 2. de renunc.*

18 Simonia non adest, dum non probatur praecedens tractatus, & conuenio de cedendo *cap. Arnoldus 9. §. gloss. in cap. quam pia verb. patris prima qu. 2. Dec. cons. 118. nu. 4. Paris. conf. 30. nu. 21. lib. 4. Rot. decis. 108. num. 4. decis. 234. nu. 10. inter impress. post conf. Farin. quam non probat fides extrajudicialis, & aut Testis de audiu. Rot. dec. 187. num. 2. apud Farin. ibid. dec. 377. n. 4. par. 4. recent. cumque cessione facta fuerit longe post ius questum Martinotio ex praecedenti prouisione Apostolica tanquam de vacanti per priuationem cedentis, & possessionem a prouiso libere captam, & tepentio 20 continuatam nullatenus tunc dici potest commissi simonia *Caput ag. decis. 239. num. 7. par. 3. Put. dec. 171. num. 9. lib. 2. Rot. dec. 301. num. 5. & 6. apud Farin. loc. cit. ubi alleg. concord. dec. 95. num. 12. & 13. par. 4. tom. 2. recent. Eo minus quatenus emanasset ad redimendas vexationes, 21 quas ipse prouisus, & possessor forsan de facto pati potuisset a cedente Paris. conf. 135. nu. 20. lib. 4. Ferret. conf. 235. num. 2. Sanchez. respon. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 30. num. 9. & 11. Burat. decis. 307. num. 5. & 6. quicquid fit 22 in aliis casibus tunc in quibus periculosum esse sub pretextu redimendi vexationes euitare simoniam, abique beneplacito Apostolico dixit Rot. decis. 95. n. 3. vers. nec satisfaci par. 4. recent.**

Metum tandem clarissimis probationibus exaduer- 23 so tunc conueniendum Paris. de resignat. lib. 13. qu. 1. nu. 181. 24 Rot. dec. 343. num. 15. par. 6. recent. prorsus excludit insignis pietas Eminentiis D. Card. Cibo, tunc Legati Urbini coram quo cessione facta fuit *Conf. cons. 18. n. 44. Seraph. decis. 773. num. 17. Burat. decis. 783. num. 12. Quaeque landabiliter publico bono de more intentus cessionem tunc ad componendas harum partium inimicitias approbat ad tradita per Sanchez. conf. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 28. num. 2. Bonace. de simon. disp. 1. q. 1. §. 1. n. 11.*

Et haec eo magis Martinotio priuatus possessor suffragantur aduersus Flaminium qui nouissime Priuatum impetrat ex quo Laurentius habuit Clericali 26 non incederet, quia tunc cum prius propter homicidium idem Laurentius fuisset beneficij, ut supra per sententiam priuatus usque de anno 1640. non potuit ex eiusdem persona ob subsequenter non incessum in habitu beneficium vacare, & obtineri *cap. susceptum de reser. in 6. Sarnen. super reg. de instr. qu. 35. n. 3. Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 15. n. 8. Rot. dec. 562. n. 3. par. 3. recent. & in Meleutana Beneficij 25. Iunii 1649. ubi agitur in specie de dimissionis habitus Clericalis coram me, Barbosa in punct. priuati ob delictum de Iur. Eccles. lib. 3. 27 cap. 1. n. 67. ac ad obtinendam absolutioriam tunc aduersus eundem Flaminium ex eius non iure vincere sufficit Martinotio possessori *Cassad. decis. 3. nu. 5. de reser. fol. & dec. 7. n. 9. super reg. Cancell. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 42. n. 25.**

Et ita decisum utraque parte inoffense.

ROMANA HEREDITATIS
DE GRATIANIS.

Luna 26. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Res litigiosa an & quando favore dotis alienari possit: plene in decisione discutitur.

SVMMARIVM.

- 1 Alienatio rei litigiosa prohibita est, alias litigiosi vitium transit in singulare successorem.
- 2 Executio recta via fieri potest contra tertium possessorem, in quem Res litigiosa transit.
- 3 Limita conclusionem non procedere favore dotis siue agatur de dote restituenda siue constituenda.
- 4 Fallit primo si alienans habet alia bona, ex quibus dotem solvere posset, nam ratio publicæ utilitatis, vel necessitatis cui dicta limitatio immititur non valet nisi in necessitate præcisâ, non autem casuali.
- 5 Fallit secundo quando non agitur de bonis eius qui dotare tenebatur, nam favor publicæ utilitatis applicari solum potest in bonis debitoris, non autem tertij, contra quem nulla competit actio nisi in præiudicium veri Domini.
- 6 Contra primam fallentiam assertur decif. 281. Vergellen. ubi reprobat opinionem Cephalii firmat quod lex final. favore dotis indistinctè loquitur, & procedit quomodo alia bona suppetant. Contrarium firmatur num. 12. 13. & 14.
- 7 Legatum rei litigiosa valet, etiamsi alia bona existant, declaratur ut n. 15. & 17.
- 8 Reipublice in interest dotes solui, ut mulieres facilius nubant.
- 9 Contra secundam fallentiam assertur quod exceptio alienationis ex causa dotis intelligenda est secundum ipsius prohibitionis limitationem, & sic de bonis solationi dotis non obnoxii, & quorum dominum non spectat ad debitorem alienantem Contrarium n. 18. & seqq.
- 10 Vitium litigiosi in quibus bonis cadit?
- 11 Patrum tenetur dotare nepem bonis ascendentium non extraneis, & existentia probanda non est à possessore.
- 12 Decif. Vergellen. 281. declaratur.
- 13 Dotis favor ab Imperatore contemplatus ob necessitatem, vel vitium Reipublice operari non debet, nisi quatenus vitiosus, vel necessarius exposcit.
- 14 In prohibitione alienationis rei litigiosa exceptio dotis intelligenda est, quatenus alia bona non adsint.
- 15 Legatum rei litigiose quare valet etiamsi alia bona existant?
- 16 Falcidia detractio competit heredi ex legato.
- 17 Inter legatum, & dotem dum diversitas rationis viget non intrat regula pariformis determinationis utriusque determinabilis.
- 18 Lex final. C. de litig. indistinctè loquens de dote, & de bonis litigiosis restringenda est quod fieri potest ad terminos rationis à legislatore contemplata, qui non præsumitur voluisse præiudicare dominio tertij.

Litigiosa bona proprie dicuntur, ubi alterius dominum est in iudicium deductum ibid.

- 19 Lex non præsumitur quod velit uni favere cum læsione alterius.
- 20 Ratio motiva Authentice Res aue C. communis de legatis fuit favor dotis, & publicæ utilitatis.
- 21 Dicitur tamen ratio efficere nequit, quod pro dote alienari possint bona eius, qui dotare non tenetur.
- 22 Patrum non tenetur dotare, quando Bona patris, vel matris existunt.
- 23 Contra tertium possessorem rei litigiosa novus processus consiciendus est in prosecutione Iudicij extraneis, & pro consiciendo novo processu qua requirantur?
- 24 Dotis exceptio in l. final. C. de litig. non procedit ad effectum evitandi penas in eadem leg. Communitas contra alienationem rei litigiosam, non autem evitandi vitium litigiosæ, quod in acquirentem transit.
- 25 Vitium litigiosum non obstat quando alienatio fit ex causa necessaria, & ideo contra acquirentem agendum est via ordinaria.
- 26 Alienatio lite pendente facta ex causa dotis subsistit, quia in dote non datur vitium litigiosæ.
- 27 Alienatio rei litigiosa non solum est prohibita ratione fraudis, sed et effectus rei indicata reddatur elusivus, & deterior effectatur conditio litigantis.

DECISIO CCCCLXXIII.

- A** Pertinissima est prohibitio legis ne res litigiosa alienetur, & alioquin litigiosi vitium transeat in singulare successorem ut habetur in l. fin. C. litigiosi, ibique notat Doct. omnes ac tradit Gratian. dist. 502. per tot. ubi significant n. 37. infert posse idem exceptionem fieri recta via contra tertium possessorem. Pote. conf. 101. num. 5. lib. 2. Trentacineque conf. 1. num. 2. lib. 2. aliique allegati à Modern. Panormis. in consuet. Panorm. c. 22. num. 27. & à Modern. Foroliviens. de Figur. lib. 1. qm. 8. n. 24.
- Limitationi autem desumptæ ex vltima parte dist. l. fin. favore dotis, ibi, exceptis huius sanctionis dispositione iis qui vel dotis nomine, &c. quam locum habere siue agatur de dote restituenda siue constituenda post alios Salon. de Pace con. 35. num. 4. duas informantes pro Fraue. Gratianus actore obiecerunt fallentias. Alteram quando alienans habebat alia bona & ex quibus dotem solvere posset ut videtur sensisse Sicard. in ead. l. fin. sub num. 21. ibi & fortasse non habet ita multa alia bona vel non habet alia Cod. litigiosæ. Cephal. conf. 64. num. 10. & seqq. ubi dicit rationem, quia ratio publicæ utilitatis vel necessitatis cui dicta limitatio innititur non militat nisi in necessitate præcisâ, vnde nec sufficit casualitas ex text. in l. alienationes ff. famil. ercisc. l. 1. post princ. ff. fund. dot. ali.
- Alteram quando non agitur de bonis eius qui dotare tenebatur, & vel à quibus alias dos extrahi deberet; nam favor publicæ utilitatis ab Imperatore spectatus applicari solum potest in bonis debitoris, non autem tertij contra quem nulla potest actio neque in subsidium competere, & nunquam à lege indultum dicitur reperitur quod solui possint de bonis alienis in præiudicium veri Domini, ut per Bald. in nouell. de dot. par. 11. prin. leg. 1. num. 23. inter tract. divers. tom. 9. fol. 359.
- Adversus primam fallentiam exauctoris asseritur per decifio Rot. dec. 281. coram bon. mem. Vergellen. ubi sub num. 9. reprobat opinionem Cephalii loc. sup. aliter, vtpote nullo fundamento nixa firmatur præfata limitatio in l. final. ad dotis favorem procedere, quomodo alia bona suppetant; nam lex indistinctè loquitur, & sicuti absurdum esset dicere legatum rei litigiosæ & quod

† quod pariter in eadem limitatione comprehenditur
ibi, *per legat.* &c. non valere si adfint alia bona tes-
tatoris, ita idem aliter de alienatione ex causa do-
tis, cuius fauor sub eadem legis determinatione com-
prehenditur ad *retr. in l. i. tam hoc iure ff. vulg. & pupill.*
Imò fauore legatarij est maior cum Reipublice interfit
† solui dotem, & mulieres facilius nubere *l. i. ff. sol. mat.*
8 & in terminis *Natt. conf. 401. n. 1.*

Secunda pariter fallentia impugnabatur quia ex-
ceptatio alienationis † ex causa dotis quam Impera-
tor in *dila. l. fin.* adiecit post generale prohibitionem
alienationis rei litigiosae, intelligenda est secundum
ipsius prohibitionis ac regulae latitudinem *l. sed au vlti-
mo §. i. ff. reg. gest. Becc. conf. 153. n. 11. Ciriac. contr. 207. nu. 21. Sarr. dec. 124. num. 13.* & sic de bonis solutioni dotis
non obnoxii, & quorum dominio non spectaret ad
debitorem alienantem sed ad alium fuisse in iudicium
deductum, in quibus † verè cadit vitium litigiosi
Auth. *litigiosa Cod. litigios. l. Compell. in c. cum M. Fer-
rariensis. num. 20. de Consi. Cas. dec. 173. num. 5. & segg. par.*
7. *reuer. cum alijs alleg. ab add. ad Burrat. decis. 927. nu. 24.* & in his terminis ad effectum ne possint alienari
Capic. Lacro dec. 170. num. 69. lib. 2. Vltà quod in casu
nostro de bonis alienatis, quamvis proveniant à patruo
ex extrahi poterat † quia etiam patruus dotare nepem
tenebatur bonis ascendenti non existentibus *Rot. decis. 50. num. 3. par. 7. reue.* quorum non existentia probanda
non est à possessore *Rot. coram Mart. Andr. dec. 8. num. 5. & segg. cum alijs allegatis in Auximana fidei-
commissi 31. Ianuarij 1642. §. & ratio est coram Reueren-
dissimo D. meo Decano.*

Verum replicandum ad primum obiectum, animad-
vertunt Domini † in casu *decis. 281. ben. mem. Vrgellen.*
non constitit quod alia bona non litigiosa debitor
dotis possideret, quodque idem *Vrgellen. num. 8. & 9.*
ex abundanti, & fortan non ex mente Dominorum
subdidit attendendum non esse ut dicit *Rot. decis. 97. num. 78. par. 5. reue.* quia pariter maximam difficulta-
tem cum fauor dotis † ab Imperatore contemplatus
non necessitatem vel utilitatem Reipublice operari
necessitas nisi quatenus exponebat eadem utilitas vel
necessitas *l. & si sit §. i. ff. minor. l. in l. creditor num. 3. in tercia l. i. ff. de ver. pet. Dec. conf. 403. num. 18. & 21. Decian. conf. 20. num. 89. lib. 5. Sarr. de adm. tit. 9. qu. 32. num. 27. Giurb. ad Constat. M. esse. 14. gloss. 6. num. 3. Ma-
sirell. in terminis d. l. fin. dec. 398. sub num. 4. ibi pro parva*
11 *dotem, &c. vnde exceptatio dotis † adiecta in dila. l. fin.*
post generale prohibitionem alienationis rei liti-
giosae, intelligenda est quatenus alia bona non adfint,
ut de permissione alienationis ex causa dotis adiecta
ab homine postquam generaliter alienationem prohi-
buerat tradidit *Castr. conf. 64. nu. 4. lib. 2. Alex. Trenta-
ci. q. conf. 12. num. 16. lib. 1. Molin. de primogen. lib. 4. c. 7. nu. 1. Fajfar. conf. 135. n. 4. conf. 151. nu. 10. & 11. & de sub. quast. 551. num. 129. add. ad san. mem. Greg. X. decis. 543. num. 5. vbi allegat. concord.*

Neque vrget simile de legato contextualiter in d. l.
fin. exceptuato, † quia ratio subsidij illi applicabilis
non est, cum semper supponat alia bona existere pe-
nes heredem † cui alias competere ex ipso legato
detractione falcidia §. i. & tot. tit. in fi. de leg. falcid. l. 1. &
17 *segg. ff. ad leg. falcid.* & stante diversitate rationis † inter
legatum, & dotem non in hac regula pariformis
determinationis vtriusque determinabilis *Di. de
reg. iur. reg. 188. limit. 1. & inter reg. iur. diuers. 200. n. 1. lib. 4. fol. 320. col. 2. vers. 2. quando esset Romin. l. un. conf. 50. nu. 23. Fajfar. conf. 184. sub nu. 85.*

Minus obstat quod *dila. l. fin.* indistinctè loqua-
tur de dotem, & de bonis litigiosis † quae proprie dicun-

tur ubi alterius dominium est in iudicium deductum,
quia adhuc restringenda est quoad fieri potest ad ter-
minos rationis à legislatore contemplata eiusdem-
que legislatoris mentem *l. scire §. alius vers. sed & si ff. ex-
cusat. tit. l. militis agrum ff. de militi. Feder. de Sen. conf. 4. num. 7. Oldrad. conf. 9. num. 3. qui non praesumit-
ur voluisse praedicare dominio tertij *l. nec auct. Cod. emancip. liber. Liparol. in cap. 1. nu. 5. de Vassall. decrepit. l. etat. Card. Zabarr. conf. 35. num. 7. vbi quod non prae-
19 mitur quod lex † velit vni fauere cum lesione alteri-
us alique allegari à Modern. Neapol. controuers. iur. lib. 1. contr. 2. sub num. 23. Non obstante fauore dotis, & utilitate publica ex inderefultante, sicut in simili vili-
tatis huiusmodi quae fuit ratio motiva *Auth. resque
20 Cod. Comm. de legat. 1. vt aduertit Rott. conf. 54. num. 16. lib. 1. non efficit † quod pro dote alienari possint bona
21 eius qui dotali non tenebatur Bart. in d. Auth. resque num. 3. l. i. ff. ibid. num. 32. vers. limita. Alex. Trentacian. conf. 35. num. 27. lib. 1. & consil. sub nu. 91. vers. atque tene-
tur de fundo lib. 2. Maref. var. res. lib. 2. cap. 69. nu. 20.*
Et gratis dicitur ex his bonis provenientibus à patruo
dotem in subsidium solui potuisse; Cum inò adessent
12 bona hereditaria patris ac etiam matris † ad dote-
dam filiam obligatae magis quam patruus *Molin. de primogen. lib. 2. c. 15. num. 68. Gomez. in leg. 40. Thaur. sub
num. 87. vers. 3. notabiliter Rot. in Romana Pecuniaria de
Querrijs 26. Iunij 1624. coram clar. mem. Coccino.***

Igitur ex veraque fallentia simul iuncta Franciscus
protegendum iudicium immisionis iuramentum contra
Lelium ad bona, quae nupquam fuerunt in domi-
nio ipsius Lelij debitoris dotis, sed Octavianij patris
Francisci, potest mandatum de immittendo in eo iudi-
cio obtentum exequi contra Atauantem, † in quem
23 lit pendente Lelius dila. bona alienauit; quod magis
Atauante citato quod & admittit exaduerso allegata
*decis. Vrgellen. 281. num. 3. ibi, ea non citata, & sine nono
processu hoc est non probato aliorum bonorum defectu, actoris dominio, quodque alienatio facta fuerit
lice pendente in quibus consistit nouus processus fa-
ciendus in prosecutione Lelij executum contra tertium
possessionem rei litigiosae Gabr. conf. 31. nu. 20. lib. 2. Menech. conf. 19. nu. 12. & 13. Hended. conf. 20. num. 48. & segg. lib. 1. Grat. discept. 502. nu. 35. scilicet si vera esse
opinio Io. Franc. à Ponte conf. 101. sub num. 7. lib. 2. vbi ait
24 quod exceptuatio dotis † in d. l. fin. Cod. litigios. directè
aduertatur non prodest nisi à effectu curandi penas
in eadem lege comminatas contra alienantem rem
litigiosam, non autem euadendi vitium litigiosi quin
transcat in acquirentem; de quo tamen dubitari con-
tingit per ea quae tradit *Natt. conf. 401. num. 5. Cartar.
25 decis. 35. nu. 11. firmantes vitium litigiosi † non obistere
quando alienatio fit ex causa necessaria, ideoque contra
acquirentem agendum esse via ordinaria & magis
in terminis Masirell. dec. 308. nu. 3. ait subsidij aliena-
26 tionem lic pendente factam ex causa dotis, † quia in
dote non datur vitium litigiosi.**

Gratis tandem dicitur Franciscum non habere de
quo conqueratur ex quo ab Atauante in actu acquisi-
tionis domus de qua agitur dimissa fuit alia domus ad
Babbuinum, super qua ipse Franciscus immisionem
obtinuit, & possessionem adeptus fuit, quia immissio
est concessa fuit & possessio acquisita super sola me-
diata ad Ottavianum eius patruum spectante ut in
Sum. Atauantis nu. 4.

Qua propter omisso fundamento fraudis, & simu-
lationis quae ex nouiter deductis subtila videbatur
DD. vtraque parte informante steterunt in decisib.
ex capite litigioso, quod suffragatur etiam semota fraude,
quia ut ponderat *Capic. Lacro dec. 170. num. 70. lib. 2.*

alienatio rei litigioſæ, ꝛ non ſolum eſt prohibita ratione fraudis, ſed ne effectus rei iudicatæ, & ſententia reddatur eluſoria, ne ve deterior efficiatur conditio litigantis.

CRACOVIEŒ IVRS RESPONDENDI

Mercurij 28. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

In hac decifione plenè diſcutitur, ac firmatur Iuriſdictio omnimoda Reſtoris Academiæ Cracoviænſis priuatiue quoad Epifcopum, & reſpondetur in contrarium adductis. Conſervatori priuilegiarum nulla competit Iuriſdictio contentioſa contra Rebelles, & violatores priuilegiarum, & ſolum eius facultas eſt reſtriſta in caſu iniuriæ, ſeu violentiæ contra priuilegia.

SVMMARIVM.

- 1 Sententia tenor debet attendi ad dignoſcendum contra quem principaliter Iudicium fuit directum.
- 2 Iuriſdictio omnimoda Academia Cracoviænſis non reſidet penes Epifcopum vti Cancellarium, ſed penes Reſtorem ac profeſſores, & n. 7.
- 3 Iuriſdictio prædicta probatur ex quam plurimis admiſſionibus per ſpatium longiſſimi temporis ſecutis, qua ſaltem novum titulum tribuunt ac præſcriptionem contra Epifcopum.
- 4 Scientia, & patientia Epifcopi requiritur quando agitur de inducenda contra ipſum aliqua præſcriptione.
- 5 Scientia, & patientia præſumitur ex actum multiplicitate ac temporis diſtinitate.
- 6 Approbatio Iuris alterius reſultat ex ſcientia, & patientia.
- 7 Statutum Academia Cracoviænſis tribuit Reſtori Regimen, ac Iuriſdictionem priuatiue quoad Epifcopum, & n. 8.
- 8 Iuriſdictio conſeſtur data priuatiue non cumulatiue quando conſtat de mente concedentis ibid. & n. 13.
- 9 Statutum à Sede Apoſtolica confirmatum afficit omnes ſucceſſores.
- 10 Confirmatio Apoſtolica præſumitur ex curſu longiſſimi temporis cum obſervantia.
- 11 Conſtitutio ſan. mem. Urbani VIII. ſuper præiudicialibus Iurium Eccleſieſiæ non habet in Regno Polonia.
- 12 Iuriſdictio regulariter non conſeſtur conceſſa priuatiue ad concedendum vel habentem ordinariam qualis eſt Epifcopus.
- 13 Declara coneluſionem procedere in dubio, ſecus ubi ex tenore conceſſionis conſtat de mente concedentis priuatiue, & ſupradictio num. 8.
- 14 Iuriſdictio priuatiua præſcriptione acquiri poteſt.
- 15 Iuriſdictio in vna ſpecie haberi poteſt ab vno, & in aliis ſpeciebus ab altero.
- 16 Præſcriptio Iuriſdictionis in caſu ſpeciali, & indiuiduo ſemper præualeat.
- 17 Hortamentum, & conſilium valde diſſerit à poteſtate.
- 18 Præſcriptio noua inchoari, & compleri poteſt.
- 19 Præſcriptio poſtquam eſt completa, alius contrarij geſſit non nocent.
- 20 Ex proceſſu in gradu appellatiſonis non inferitur quod procedens Iuriſdictionem habeat in prima inſtantiæ.

- 21 Auguſtus Ceſar conſtituit, quod ipſo tantum antea Iuriſconſulti reſpondeant.
- 22 Academia Cracoviænſis origo reſeruitur à Renat Copin. de Deman. Franc. lib. 3. tit. 27. n. 20.
- 23 Epifcopus Cracoviænſis ex ſtatutis, & ordinationibus Regni habet ſolum poteſtatem circa examen ſcolarium, quod ad officium Cancellarij ſpectat.
- 24 Conſervatori priuilegiarum conſeſtur etiam tributa contentioſa Iuriſdictio contra tranſgreſſores priuilegiarum, ſi ſiſt conſtitutus cum facultate in rebelles, & malefactores procedendi.
- 25 Iuriſdictio contentioſa regulariter Conſervatoribus non competit nec de Iure Communi, nec per Conc. Tridentin. ſeſſ. 14. de reformat. cap. 5.
- 26 Iuriſdictio Conſervatorum fuit per Conſtitutionem Gregor. XV. ſublata.
- 27 Conſervator non poteſt procedere niſi in caſu iniuriæ, ſeu violentiæ contra priuilegia.
- 28 Conſervatores non poſſunt cognoscere cauſas conſervatoriæ non tangentes.
- 29 Conſervator debet ſui priuilegii tueri quamvis ex ſola præſcriptione ei comparat.
- 30 Præceptum emiſſum ad propriam Iuriſdictionem præſeruandum non ſubſiſnetur; quando non adſit Iuriſdictio præſeruabili.
- 31 Præceptum emiſſum ex cauſis non ſubſiſtentibus non tenet.
- 32 Diſputationes materiales de rebus ad fidem ſpectantes exercitatiſonis ingenij gratia Clericis ſunt permiſſa.
- 33 Inobitio poteſt in punte ſperni ob defectum Iuriſdictionis in perſona prohibenti.

DECISIO CCCCLXXIV.

Rite, & teſtè non fuiſſe à Reuerendiſſimo Domino Epifcopo Cracoviæ latam ſententiam qua Stanilaus Iurkowski pronunciat nulliter promotus ad reſpondendum pro loco inter Sacre Theologiæ Doctores decifum fuit ſub die 23. Ianuarij præmiſſe præteriti, & iterum hodie.

Vrget enim defectus citatiſonis ipſius Stanilaſi, contra quem negari non poteſt fuiſſe directum iudicium dum eius admiſſionem ad reſpondendum nullam, eundemque nulliter promotum declaratum eſſe apparet ex tenore ſententiæ ꝛ qui debet attendi Conc. conf. 10. num. 3. lib. 4. Dec. conf. 28. nu. 2. Seraph. decif. 421. num. 1. Roſ. in recent. dec. 79. n. 20. par. 5.

- 2 Vrget quoque defectus Iuriſdictionis qua ꝛ videlicet circa admiſſiones, & promotiones huiusmodi, non reſidet penes Epifcopum Academia Cracoviænſis Cancellarium, ſed penes Reſtorem ac profeſſores vniuerſitatis, vt conſtat ꝛ ex quam pluribus admiſſionibus per bis centum ſerè annos ſecutis, & continuatis, quibus priuilegia, ſtatuta, Conſtitutiones Synodales, Ordinationes exaduerſo ponderatas ius hoc admittendi non comprehendere declaratur, vel quatenus opus ſit nouus titulus conſtitutus fuit fauore Reſtoris ac vniuerſitatis, idemque ius præſcriptum contra Epifcopum ex allegatis in prima decif. ꝛ pro ꝛ.
- 4 Neque deſcit ſcientia, & patientia Epifcopi ad hunc effectum neceſſaria Burat. decif. 912. num. 7.
- 5 Quia exactum multiplicitate ꝛ ac temporis diſtinitate præſumitur Imoc. in cap. bone il ſecundo n. 2. conſ. quiritur de poſtul. Præl. Abb. in c. cum Eccleſia Serris nu. 25. de cauſ. poſſ. & Propr. Seraph. decif. 306. nu. 5. & 7. Roſ. inter recent. decif. 225. nu. 4. par. 5. dec. 139. nu. 7. apud Moder. Perſiſtum de Manus. præſertim quia aliquando ad ipſius Epifcopi præces Reſtor, & vniuerſitatis ad

respondendum admisit, & cum admissio dispensauit vt in Summ. praeferitae positionis num. 1. lit. E. quod ne dum conuincit Episcopi scientiam & patientiam, sed vltro importat agnitionem ac approbationem t iuris ad Rectores, & vniuersitate exarcti cap. ex ore vers. per hoc de his quae sunt a Maior. part. cap. Dec. conf. 206. num. 7. vbi exhibens Rot. in Treueren. Archidiaconatus 13. Iunij 1644. coram R. P. D. iure Cerro.

Quo magis attento statuto antiquissimo anni 1422. t quo Albertus tunc Cracouiae Episcopus consensit vt Rector vniuersitatis, qui pro tempore fuerit cum tribus Decanis facultatum Theologiae, &c. habeant Regimen, & Ordinationem omnimodam vniuersitatis, ita quod eorum dispositio stetur in omnibus quae fuerint expedienda. Et hic ponderandum est quod statutum t loquitur de Regimine ac Iurisdictione ad Episcopum vt demonstrat tum verne priuatiue ad Episcopum vt allegatur in v. decis. 8. eo minus quibus additur Buratt. loquens in puncto contra Episcopum decis. 912. num. 6. cum subsequens referatur ibidem adiecta recursum ad Episcopum in causis beneficiis, quos Rector ac Decani fuissent discordes; exinde namque resultat clara statuendum voluntas Iurisdictionem priuatiue ad Episcopum concedendi Rectori quo ad ius admittendi ad responsiones in dicta refectione non comprehendunt vt ad propositum ponderatur Rot. dec. 121. n. 3. dec. 189. n. 2. dec. 669. n. 2. in fin. par. 1. recent. & in Miranden. Pensum 23. Marty 1620. coram clar. mem. Cardinali Verosio Seniore.

Ex de Statuti Validitate, seu quod afficiat Episcopos pos successores, t dubitari non potest, quia adest confirmatio Apostolica expressa generaliter, & in hoc iure admittendi ad responsiones particulariter praesumpta t ex supra dicta longissimi temporis obseruantia Severaph. decis. 1080. num. 7. add. ad Jan. me. Greg. XV. decis. 354. num. 18. quae ad hunc effectum suffragatur non obstante constitutione sol. record. Urbano III. super praedictis iudicialibus in iuribus Ecclesiae, t quia cum non habet locum in Regno Poloniae decium fuit in Vladislauien. marentionis 5. Iunij 1648. coram Reuerendissimo Terrentensi.

Non obstat quod Iurisdictione non censetur in infectione t concessa priuatiue ad concedendum vel habentem ordinariam qualis est Episcopus Iaf. in l. quod in rerum s. si quis a. 8. ff. leg. 1. Felin. in cap. Pastoralis n. 2. de offic. Ordin. Gramat. decis. 30. num. 1. Buratt. decis. 912. num. 4. Quia hoc procedit in dubio, t secus vbi vt in casu nostro exteriore concessionis constat de mente concedendi priuatiue Felin. in d. cap. Pastoralis col. 3. in l. limit. Roman. conf. 393. vbi add. lit. A. Ferret. conf. 142. num. 15. in princ. lib. 1. Rot. decis. 121. num. 3. par. 1. recent. Et sufficit Rectori ac vniuersitati Iurisdictionem acquirisse t mediante praescriptione, vt ea competat priuatiue Felin. in dicto cap. Pastoralis num. 5. in d. limit. Ferret. d. conf. 142. n. 13. Menoch. praesump. 18. n. 24. lib. 2. relat. ad Moder. Auenionen. Resolut. Canon. & Civil. lib. 1. cap. 60. num. 14.

Actus vero Iurisdictionis ab Episcopo vt praetenditur gestis, quo ad reformationem studij vel alij, qui hoc ius admittendi ad respondendum non respiciant, fuit etiam privilegia, & Constitutiones: quicquid sine aut probent generaliter competere Episcopo Iurisdictionem in hac vniuersitate, quod quatenus opus fuerit cognoscit opportunus poterit, sane non excludunt quin Rectori, & vniuersitati quae sita fuerit potestas priuatiue admittendi ad responsiones, cum non repugnet quod vnus t habeat Iurisdictionem in vna specie, & alter in aliis Rot. decis. 310. num. 10. decis. 321. numero 26. & segg. decis. 309. num. 7. inter impress. apud Pars Secunda.

Moder. Perus. de Manu. velat. ab eisd. Moder. obs. r. 72. numero 18. Et semper prauealeat praescriptio Iurisdictionis t probata in casu indiuiduo de quo agitur vt debet Soc. Sen. conf. 187. n. 12. lib. 2. Aym. conf. 96. num. 4. Nau. conf. 636. n. 130. & 133. Rot. apud Moder. de Manu. dec. 667. n. 18.

Solum hoc ius admittendi percutiunt epistolae Cardinalis Friderici Episcopi Cracouienfis de anno 1496. & 97. ac duo alij actus gestis ab Episcopo Tybixi anno 1616. dati in Summ. Promotoris Fiscalis numero 13. Sed Epistolarum prima praefertur dumtaxat hortamentum, & Consilium t quod valde differt a potestate, vt post Cuiace. ad l. i. ff. offic. eius in l. lib. quest. Papiniani obseruauit Beilon. de mand. Iurisd. cap. 8. quest. 4. num. 18. Altera non probatur effectum sortita, cumque Cardinalis Fridericus esset filius Regis, & ex hoc capite illi vniuersitas obsequenter, Epistole huiusmodi eo minus suffragari possunt Episcopis successoribus, praefertim quia ante & post vniuersitas hanc potestatem exercuit longissimo tempore, quo in omnem euentum etiam post dictas epistolas noua praescriptio t inchoata, & completa fuisset, vt per Didacum in reg. possess. §. 12. n. 7. Grat. discip. 2. n. 46. & segg. vbi allegat concordantes.

Quaeque his gestis Episcopus Tybixi de anno 1616. non nocent praescriptioni longe ante completae t ad fauorem vniuersitatis Abb. in cap. auditis num. 10. in vlt. notab. per illum tex. de praescrip. Felin. in cap. illud num. 13. eod. tit. Rot. decis. 345. num. 9. par. 1. recent. Praeter quod tunc Episcopus processit in gradu appellationis, ibi, appellantis a decreto Rectoris, &c. vnde in ferri non potest t quod habeat Iurisdictionem in prima instantia Gloss. in cap. ad reprimendum verb. suspenditur in fin. de offic. ordin. Abb. ibid. num. 6. Surd. conf. 223. sub num. 30. cum aliis allegatis per Moder. Auenionen. in tra. de Praeuent. tom. 2. par. 2. cap. 8. n. 2. & 3. cap. 59. num. 48. & 49. Et quod plus est hic actus non habuerunt effectum, & alterius ex illis emanati in causa Matthiae Bloisij inefficacitudo apparet, quia eadem causa fuit postmodum de anno 1625. terminata a Rectore ac vniuersitate ipso Episcopo Cracouiae deprecante, vt legitur in Summario praeferitae positionis pro Stanislao sub num. 12. lit. E.

Tandem non obstat quod Augustus, Caesar t constituerit quod ipso tantum auctore Iurisdictioni responderet, vt tradit Senatus Coptinus de Dominio Francia lib. 3. tit. 27. qui n. 20. t refert originem Academiae Cracouienfis, nam in secunda parte verbum non facit de re nostra, & in prima loquitur de iure interpretandi leges in publicis gymnasiis de tempore Caesaris Augusti, cuius suprema potestas nullibi apparet translata in Episcopum Cracouiae, qui imo ex ita tutis, & ordinationibus Regni t habet solum potestatem circa examen scholasticum quod ad officium Cancellarii spectare tradit post Io. de Platea in l. magistris Cod. profess. & Medic. lib. 10. Rebuff. de priuileg. Scholar. priuileg. 87. Salon. de Pace conf. 47. num. 13.

Et quamuis in praecitis priuilegiis Episcopus Cracouiae illorum conservator perpetuus constituitur cum facultate in rebelles, & malefactores procedendi, ob quam t censetur conservator, concessa etiam contentiosa Iurisdictione contra priuilegiolorum transgressores Io. Andr. in cap. 1. numer. 6. vers. sergio, & ibi Hostien. num. 14. de off. deleg. in 6. Rot. decis. 616. n. 4. par. 2. recent. quae regulariter t Conservatoribus non competit d. cap. 1. de off. deleg. nec per Concilium Tridentinum, sess. 14. de reform. cap. 5. aut per const. sel. record. Greg. XV. fuit sublati vt notat Barbo. de poss. Episc. alleg. 106. n. 17. & dixit Rot. decis. 49. n. 15. par. 7. rec. & in Colonien.

Iurisdictionis 7. Maij 1646. coram R. P. D. meo Corrado inter impress. pñt mod. Annonen. de Præsent. decif. 1. num. 10. & 11.

In casu nostro nulla adfuit occasio conferuendi priuilegia Vniuersitatis quia nulla præcessit violentia aut iniuria contra priuilegia de qua debuisset ante
27 omnia doceri ¶ vt Conferuator hoc nomine possit procedere *Gloss. in d. cap. 1. verb. Conferuatores*, & *ibid. Monach. num. 3. & 5. Anchar. num. 5. Accor. Inst. moral. par. 2. lib. 5. cap. 35. quest. 7. Molin. de Inst. & Iur. tom. 6. disput. 29. num. 2. Barbof. de potest. Episc. alleg. 106. nu. 18.* Ette vera Episcopus neque cogitasse de priuilegijs conferuendis, demonstrant verba præcepti ab eo editi cum non præceperit ne admitteretur Stanislauus vel certa alia persona eo quod non haberet qualitates in priuilegijs à statuti requisitas, quæ in Stanislao non deerant, sed indefinite omnium admissionem prohibuerit certis de causis animum suum mouentibus donec à Comitibus rediret, quod ne dum ad priuilegium
28 tum vniuersitatis conferuacionem non tendit, ¶ sed destruit ius ac priuilegium admittendi ad responsiones ex eisdem statutis, & longissima præscriptione Vniuersitatis quæsitum, quod Conferuatori non licuit, vt ponderauit *Rota in Toletana Iurisdictionis* 28. Februarij 1604. coram Cardinali Lancelotto Seniori impress. apud March. de commiss. par. 1. fol. 144. num. 2.
29 *vers. tanto magis*. quin potius partes ipsius erant ¶ tueri Vniuersitatem in hoc lute quamuis ex sola præscriptione competere *Chokier. de conferuat. Eccles. par. 2. qu. 50. n. 2.*

Ex quibus nec sustineri possit idem præceptum
30 ¶ vt emissum ad propriam Iurisdictionem præseruandam ad tradita per *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 20. in prefat. num. 9. vers. ad Iurisdictionem conferuandam Mandat. de inhibiti. quest. 51. sub num. 3. vers. ordinarius item Barbof. de potest. Episc. alleg. 106. sub mēer. 24.* Quia non aderat Iurisdictio præseruabilis; Cum
31 quæ præceptum emanauerit ¶ ex alijs causis, vt ibi legitur quæ non subsistunt, ex hac ibi non expressa non tenet *Chokier. de conferuat. d. par. 2. questio 127. num. 6.*

Vltra nullitates vrget quoque sententiarum iniustitia, quia materiales disputaciones de rebus ¶ ad fidem spectantibus exercitationis ingenij gratia Clericis permittæ sunt, ex alleg. in prima decisione §. iniustitia; Cumque quæstiones pro responsione propositz nihil continerent Sacrosanctæ fidei Catholicæ repugnans non intrat dispositio *Sac. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 1.*

Quæ nullitates ex defectu Iurisdictionis, & iniustitia capita inficiunt etiam sententiam latam contra Gabriellem Ochocki tanquam transgressorem supra memorati præcepti, & inhibitionis Domini Episcopi, quia potuit impunè contemni ¶ ob carentiam potestatis in persona inhihentis, vt comprobatur prima
33 decifio §. fin. cum vt supra dicebatur omnimoda potestas circa ius admittendi ad responsiones, de quo hodie stricte agitur, quicquid sit in reliquis de quibus poterit suo loco videri spectet ad Rectorem, & Vniuersitatem. Et ad petendam absolutionem à Censuris per dictam sententiam illatis, quibus attibus idem Gabriel allectus fuit, & quibus præseruationis appellacionis iam interpositæ, constat ex datis in Summario Stanislai, & litis consortium num. 15.

Et ita decifum vtraque parte informante.

PERVSINA SVFFRAGIORVM

Mercurij 28. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Compulsoria specialis, vt locus sit quænam requirantur: lura quæ compulsari petuntur, si compulsi valent mediante compulsoria generali, non est concedenda compulsoria specialis, præsertim quando adeat suspicio, quod illa petitur animo differendi causæ expeditionem.

SVMMARIVM.

- 1 Compulsoria specialis, vt concedenda veniat tria requiruntur nempe existentia scripturæ compulsandæ, eiusque releuantia, quodque omnis ab sit suspicio calumnia.
- 2 Ad existentiam, ac releuantiam scripturæ compulsandæ probandum oportet exemplum scripturæ extraiudicialiter extractam coram Iudice à quo compulsoria petitur produci.
- 3 Compulsoria petitio differt à petitione exhibitionis nam in iudicio exhibitionis sufficit quilibet probatio interesse, & præsumptio existentie scripturæ penes eum qui ex officio custodire tenetur num. 4.
- 5 Releuantia scripturarum compulsandarum ex quibus esset?
- 6 Compulsoria specialis concedenda non est, quando non releuat, ibid.
- 7 Decisiones Rotaes iuxta Stylum supponenda sunt.
- 8 Scriptura compulsanda, si extrahi valent mediante compulsoria generali concedi non debet compulsoria specialis, præsertim si sufficari conuincit quod illa petitur ad differendam causæ expeditionem.
- 8 Mantentio datur hodie mihi, cras tibi.
- 9 Compulsoria specialis non datur ad retardandum possessionum famnariis sumum, quemadmodum et etiam datur remissoria.
- 10 Compulsoria specialis pari passu ambulat cum remissoria.

DECISIO CCCCLXXV.

TRia copulatiue requiri pro obtinenda compulsoria specialis ¶ nempe, quod constet de existentia scripturæ compulsandæ eiusque releuantia, quodque omnis ab sit calumnie suspicio tradit *Vgh. in prax. lib. 6. cap. 1. nu. 12. Seace. de iudic. lib. 2. cap. 1. nu. 840. & seq. & dixit Rot. decif. 555. num. 1. coram bon. meo Buratt. dec. 597. per tot. coram b. me. Penia dec. 376. nu. 1. coram b. me. Vrgellenf. & in Romana Successionis 4. Iulij 1642. coram Reuerendissimo Salamantino.*

In quibus decisionibus vltro firmatur, quod ad probandum existentiam, ¶ ac releuantiam scripturæ eius exemplum extraiudicialiter extractum coram Iudice à quo compulsoria petitur produci necesse est. Et in hoc differt petitio compulsoriae ¶ à petitione exhibitionis, in qua sufficit quilibet probatio interesse, & præsumptio existentie scripturæ penes eum conueniunt, qui eam custodire tenebatur *Gloss. in elem. 1. §. ceterum verb. compellen. de iur. Inol. ibid. num. 21. Menoch. præsumpt. 61. nu. 10. lib. 6. ad. ad Greg. XV. dec. 29. num. 8. cum alijs alleg. per add. ad Buratt. decif. 28.*

4. num. 13. Et si que has petitiones. et inter se diuersas
apparet ex traditis per Moder. Censurando de citat. tom.
3. cap. 13. num. 244.

In casu vero nostro informantes pro Domino
Pio re claustrali, cuius nomine compulsiua specialis
petitus exhibuerunt damtaxat fides extraiudicialis de
solito conuenienti scripturis super electionibus Re-
ctoris Sapientie Nouae singulis annis, vel biennialis
fieri consuetis, eademque scripturas asseruandi in
Archiuo subiecto potestati Dominorum Consulium
Mercatorum; vnde quia hodie non est questio, an
electiones sint faciendae sed circa modum suffragan-
di, an scilicet per capita, de quo ex aduerso nullus da-
tur fumus vt ex praedictis necesse est educi non valeat
eorundem et scripturarum releuanti, vt in proximis
terminis respondit decis. 216. num. 1. et 3. apud Mantie,
impro Consulibus militare quasi possessionem vo-
candi in capita constat ex actibus ponderatis in deci-
sione huius causae super manutione vocandi capi-
tibus sub die 13. Iunii 1650. quae iuxta stylum huius Sacri
Tribunalis et supponenda est Buratt. decis. 596. num. 1.
decis. 857. num. 4. nota decis. 604. num. 4. par. 5. et
fuit dictum in Valentinia Recloria 17. Martij praeteriti
coram me.

Ni facit decretum anni 1529. disponens in Recto-
rem eligi vnum ex R.R. Canonice Ecclesiae Petulinae,
item soli Consules Canonici creatum nominent
Prior decretum interponat, ipsique inuicem vnum
ex Collegio Mercatorum in V. Rectorem Consulibus
proponat, qui a Consulibus confirmetur Summa.
Prioris num. 4. Nam praeter quod hoc respicit peti-
tionem, et multa adducuntur ad probandam eiusdem
decreti inobseruantiam opportuniis suo loco discuti-
endum.

Superflua est eiusdem decreti compulsiua quia
illas Domini Consules admittunt, cumque idem de-
cretum, necnon aliae scripturae electionum asseruat
iuxta sensum partis aduersae in praefato Archiuo, ad
quod additum habere non minus Priorem, quam
Consules ex fide Notarij data Summa. Consulum num. 1.
et ex aliis electionibus haec non ex eodem Archiuo
extractis, et in hoc iudicio productis apparere possint
etiam medijs compulsiuis generalibus, et val-
de suspicari contingit, quod compulsiua specialis pe-
titionis animo solum discutiendi imminuentem expeditio-
nem mandati de manutentione Consulibus debiti,
vt in terminis ponderauit Rota dist. decis. 376. coram
bon. mem. Pergelles. num. 7. et in dicta Romana Successionis
4. Iulij 1642. 5. praeterea coram Reuerendiss. Sala-
mone.

Quapropter disputato hodie particulari dubio, an
sit concedenda compulsiua specialis negativae res-
ponsum fuit utraque parte informante; praesertim
quia agitur de terminando summarissimo possessorio,
quod est legis praedicti, cum hodie et detur mihi,
et tibi, prout quique probauerit, et quoniam est
celeris expeditionis etiam in interim gubernium, et
regimen Sapientiae Nouae ob earentiam Rectoris de-
terminamentum paratur retardandum non est et per com-
pulsoria speciale, non secus ac per remissoria
Rota decis. 230. num. 4. par. 5. recent. cum qua pari palli
ambulat et compulsiua specialis, Buratt. decis. 555. num.
4. et alique allegati in Perellen. Decimarum 1. Iulij
1647. coram Me.

Part. Secunda.

INTERAMNEN. FIDEICOMMISSI

Alexandrij 18. Iunii 1651.

ARGUMENTVM.

Statutum continuans possessionem defuncti in ha-
redem, non habet locum si ab alio medio tempore
naturalis fuit interuersa, et occupata, et dubietur de
viribus Testamenti.

SVMMARIVM.

1. Manutentio datur anteriori possessori.
2. Possessoris auctoritas probatur ex appositione
hora.
3. Statutum Interamne de continuanda possessione in ha-
redem non suffragatur, si possessio naturalis post
mortem possessoris fuit ab alio medio tempore ap-
prehensa, et occupata.
4. Item locum non habet, quando dubitatur de viribus
testamenti, quae sola dubietur, donec plenius discuti-
atur, perimit beneficium Statuti continuati etiam
in iudicio possessorio.
5. Iudex non prius possessorem non citatum sua posses-
sione.

DECISIO CCCCLXXVI.

Sequendo receptissimam conclusionem, quod man-
utentio et datur possessori anteriori, de qua Felin.
in cap. licet causam. n. 8. et 9. de probat. Surd. cons. 168.
nu. 16. Rot. dec. 225. num. 1. dec. 322. n. 2. par. 1. recent. et alias
sapiens.

Domini consenserunt manutentionem competere
Iosepho Rosato, quia ex processu originali fol. 7. et 11.
apparet ipsum aliquorum corporum possessionem ap-
prehensisse sub die 10. Iunii, aliorum sub die vicima
eiusdem mensis anno 1648. E conuerso autem R.R.
P.P. Discealcari Monasterij S. Valentini apprehende-
rant possessionem eorumdem bonorum sub die 19. Iu-
lij subsequenter, vt ocaliter legitur in eod. processu
fol. 17. quicquid in contrarium informantes non sine
doloso, aut saltem negligenti mendacio dixerint in
Summa. Patrum num. 3. et tempus caput possessionis,
eiusque anterioritas bene probatur et ex appositione
horae in utroque instrumento Mohed. decis. 12. num. 2.
de res. spol. Buratt. decis. 32. num. 1. et 3. Duran. decis. 29.
num. 2.

Necque P. P. Discealcari venientibus tanquam
haeredibus testamentariis Andree suffragatur ad effec-
tum manutentionis Statutum Interamne de conti-
nuanda possessione in haeredem. et Primò quia cum
civilissima possessio, ex qua statutura continuatio
procedit dicatur interuersa, si possessio naturalis post
mortem possessoris ab alio capitur atque iam haeres
illam apprehendat, cessat propterea eo casu, qui est
casus noster, eadem continuatio, vt tradit Cuman. in l.
Pomponij §. quae situm sub num. 5. vers. ego dice ff. acq. poss.
Alex. consil. 83. nu. 3. lib. 2. Dec. cons. 467. nu. 8. Paris. cons.
1. num. 158. lib. 1. Gabr. de acq. poss. tractus 9. num. 18. Rota
decis. 488. num. 3. coram bon. mem. Cocino decis. 264. num.
2. par. 2. recentior. decis. 480. nu. 4. et 5. inter impress. apud
Moder. Perus. de manutent. et in Romana haereditatis de
Fuschis 21. Iunii 1619. coram bon. mem. Pirapao, in Valen-
tina Recloria 24. Maij 1647. §. recipit coram me.

Secundò quia dubitari contingit, an primum testa-
mentum Andree, in quo P. P. Discealcari sunt haeredes

scripti, fuerit reuocatum per posterius amplissimis clausulis derogatoris conceptum; hæc enim dubitas, & quævis exceptio pertinens ad petitionem bonorum donec plenius discutatur habet perimere fictionem, & beneficium Statuti continuati, ne etiam in iudicio possessorio releuet, vt notabiliter docet Bald. consil. 141. num. 3. vbi quod etiam de apicibus iuris debet disputari lib. 1. quem secuta est Rota coram clariss. mem. Cocino dist. decis. 488. num. 12. decis. 195. numer. 5. decis. 499. numer. 8. apud Moder. dist. de manut. cum aliis allegatis ab eodem Moder. ibidem obser. 55. num. 88.

Non obstat nuperrima possessio à Patribus capta vigore mandati relaxati ab A. C. quia semper est posterior, nec A. C. priuatiua sua † anteriori possessione Rotatum ibi non legitimè citatum cap. licet Episcopus de praben. cum vulgar. & non fuisse legitimè citatum, firmavit Rot. in alia decisione huius causæ super arreantis. gl. iuxta Stylum supponenda est.

Et ita decilum vtrique parte, informante.

FIRMANA. NVLLITATIS
EXCVTIONIS.

Mercurij 28. Iunij 1651.

ARGVMENTVM.

Subhastatio, & deliberatio non seruatis solemnitatibus à iure communi requisitis valida est, si appareat facta secundum consuetudinem loci, cui in hac materia standum est. Remissoria ad probandum consuetudinem loci super forma seruanda in subhastationibus, & deliberationibus non denegatur, maxime quando sumus concurrat, & cessat suspicio calumniæ.

SVMMARIVM.

- 1 Subhastatio, & deliberatio non procedente citatione ad videndum subhastari, & deliberari nulla est.
- 2 Item nulla est, si appareat factum non presense pecunia, quæ est deformata in ipso actu deliberationis. Limita vt num. 6.
- 3 Nec sufficit depositum factum ex intervallo, nam Iudex non potest hanc dilationem ad deponendum concedere.
- 4 Item nulla est, si tres oblatores non interuenerunt, vt de stylo A. C. requiritur in subhastationibus vigore eius mandatorum.
- 5 Item, si non fuit seruata forma statutorum loci, in quibus prescribitur modus faciendi subhastationes. Secunda Monti Vlni prescribunt certam formam seruandam in subhastationibus, & deliberationibus, ibid.
- 6 Deliberatio facta non presense pecunia substatetur sicut consensu Creditoris, cuius interesse cum presense pecunia concernat in actu deliberationis, potest hanc necessitate remittere.
- 7 In subhastationibus faciendis Stylus seu consuetudo loci seruanda est.
- 8 Solemnitates à Stylo indactæ subrogantur in locum solemnitatis iure communi.
- 9 Solemnitates iuris communis possunt à consuetudine tolli, & abrogari.
- 10 Prout etiam solemnitates particularis statuti.
- 11 Stylus, seu consuetudo, cum sit quid facti probanda est ab allegante.
- 12 Stylus, seu consuetudo in eo quod est iuri communi

contrarium, vt suffragetur debet esse legitimè prescripta.

- 13 Remissoria in prophanis in qualibet instantia conceditur data relevantia etiam sine sumo.
- 14 Sumus ad effectum remissorie probatur ex fide, sed attentatione extrajudiciali.
- 15 Remissoria non datur ad probandum per Testes, quid probari potest per scripturas.
- 16 Remissoria non datur ad probandum modum procedendi ad subhastationes, eo quod de aliis iudiciis consuevitur scriptura.
- 17 Declaratio conclusionem procedere vbi ad subhastationes per acta iudicialia proceditur, secus si summarie, & absque tela iudiciali iuxta loci consuetudinem, tunc enim non melius, quam testibus probatio fieri potest.
- 18 Consuetudo loci super forma seruanda in subhastationibus probatur per Testes.
- 19 Calumnia suspicio ad effectum remissorie cessare dicitur, si illam petens est aliorum rem possidet, & causa expeditio non imminet.
- 20 Remissoria cessante calumnia datur ad probandum per Testes, quod per scripturas probari potest, nam probatio ex scripturis suppleri, & roborari potest testibus.
- 21 Calumnia suspicio cessat, si sumus concurrat.
- 22 Remissoria non debet concedi, quod potest probari per attestationem Officialium contrarium non segg.
- 23 Consuetudo contra Ius non probatur per attestationes, sed formiter probanda est.
- 24 Remissoria non datur post rem indicatam.
- 25 Fallit quando constat de relevantia, ac sumus concurrat, quo casu in gradu restitutionis in integrum nunquam denegatur.

DECISIO CCCCLXXVII.

- S**ubhastationi, ac deliberationi belluarum secute in Castro Montis Vlni vigore mandati A. C. ad instantiam Roselli creditoris Gentilis Muletti plaza defuerunt ad eius validitatem requisita, ob quæ idem A. C. ipsam reuocauit per suam diffinitiuam sententiam. Defuit inquam † citatio ad videndum subhastari, & deliberari omnino necessaria ex dispositione iuris communis in l. Creditor C. dist. ill. pign. l. Cod. pign. Rot. decis. 476. num. 4. vers. præterea part. recent. dec. 59. n. 3. apud Moder. Perus. de subhastat.
- Item presens pecunie † quæ est deformata in ipso actu deliberationis iuxta theot. Barr. in l. vniuersam. 5. Cod. prec. imper. off. Bald. in rubr. C. rescind. vend. num. 5. Felin. in cap. tum dilecta sub num. 6. vers. quartum signum de rescrip. quam in his terminis secuta est Rot. decis. 23. num. 2. coram san. mem. Gregor. XV. Nam deliberatio emanauit die 12. Augustini 1640. priuatim vero depositatum fuit die 18. Septembris sublegetur, nec Iudex † potuit hanc dilationem ad deponendum concedere Barr. in l. à Dno Pio §. sed si emptor num. 1. ff. re indicat. l. a. ibid. num. 2. & fuit dictum in Romanis, seu Maceraten. Dotis 27. Iunij 1640. coram bon. mem. Pirouano.
- Tertio non adfuerunt tres oblatores, † vt debuit de Stylo A. C. seruando in subhastationibus vigore eius mandatorum factis in partibus Rot. decis. 113. n. 14. part. recent. & in Lauretana Domus 10. Iunij 1644. coram me, in Ariminens. fideicommissi 27. Martij 1645. coram R. P. D. meo Rojas. Quin seruata neque fuit forma Statutorum Montis Vlni † certum tempus infra quod bellæ deliberandæ fuit, & modum subhastandi prescri-

Postmodum informantes pro reis conuentis produxerunt alium librum pariter nuncupatum Burletto forensi continenter segetum annuum pretium currens non in Vrbe, vt primus liber productus ab actoribus, sed in locis campestribus, qui attendi debet, quia agitur de valorandis fructibus re collectis in Prædio vocato Tiracoda distanti ab Vrbe Mediolani, cumque praxis ipsa doceat, quod carius veniunt segetes in Vrbe ob impensas ꝑ vecturæ, gabellarum, & maiorem populi affluentiam, quam in forensibus *Valase. cons. l. 43. mm. 8.* omnis ratio poscit, vt sequamur ualorem loci ꝑ in quo fructus fuerunt re collecti, vt dixit *Rot. apud Pat. decis. 210. nu. 2. & 3. lib. 3. in corr. & in Gerunden. Prioratus 29. Nouembris 1647. §. eorum me.*

Quoniam verò in d. libro forensi exaduerso producto adnotata sunt prætia minorum tantum, & saltem media sequi debemus, Domini facti calculo, nec ad rationem minoris prætij vrbani, nec dicti libri forensis mediam viam inter vtriūque libri minoræ prætia eligentes ꝑ vt solet in concursu testium de diuersis prætiis deponentium *Alex. cons. 64. n. 9. lib. 2. Sord. cons. 412. n. 63. & 74. Capinus. decis. 299. par. 3. Rot. decis. 196. nu. 4. par. 2. recentior.*

Dixerunt anno 1631. valorem frumenti pro quo libet modio statuendum in lib. 1816. 6. segalis lib. 10. 16. Milei lib. 9. Anno 1632. frumenti lib. 17. 10. segalis 816. 3. & 10. Milei lib. 8. Anno 1633. frumenti lib. 15. 7. 6. segalis lib. 7. 126. Milei lib. 7. 15. Anno 1634. frumenti lib. 14. 12. 16. segalis lib. 9. 2. 6. Milei lib. 9. Anno 1635. frumenti lib. 15. 20. segalis lib. 15. 2. 6. Milei lib. 11. 5. Anno 1636. frumenti lib. 22. 10. segalis lib. 15. Milei lib. 12. & 7. 6. Anno 1637. frumenti lib. 17. segalis lib. 10. 15. Milei lib. 8. & 3. 6. Anno 1638. frumenti lib. 15. & 2. 6. segalis lib. 8. Milei lib. 7. Anno 1639. frumenti lib. 14. segalis lib. 7. 6. milei lib. 15. 13. 6. Anno 1640. frumenti lib. 11. & 5. segalis lib. 6. 13. milei lib. 5. 15.

Cum itaque secundo testes ad instantiam Dominorum de Vicecomitibus examinatos bona de quibus agitur locata fuerint dictis temporibus pro annua pensione modiorum 12. cum dimidio frumenti 14. segalis, ac totidem milei, horum fructuum valor ascendit in totum ad lib. 6443. 8. 6. quibus addende sunt annue librae 200. pro medietate vini ad rationem Brentarum 10. valutat in lib. 10. pro qualibet mensura iuxta coniecturas in prima decisione ponderatas, & fidem ipsiusmet Conductoris de facto proprio testantis, qui non loquitur, vt exaduerso supponitur de prætio corrente in Ciuitate Mediolani, sed simpliciter; ꝑ cumque sit Incola loci nuncupati Tiracoda, ibique inhabitet & contextualiter deponat de fructibus re collectis in eodem loco intelligendus est de prætio ibidem corrente, ꝑ vt per *Monticell. in reper. in rub. testium dista. qualiter inter petr. col. 3. circa fin. vers. testium in dicto fol. 296. inter vtrūq. diuers. tom. 4. vers. 3. Farinacc. de testib. qu. 68. §. 1. num. 55.*

Insuper addende sunt librae 15516. pro assibus duodecim annorum in pecunia completis per totum annum 1650.

Ex his apparet reformandam esse sententiam Rotalem constituendam valorem fructuum totius ante dicti temporis ab anno 1631. vique ad 40. non in lib. 10504. vt firmat prior decisio, sed in lib. 6443. 8. 6. & in totum 19199. 8. 6. Cui calculo eo libentius acquiescere possunt Domini de Vicecomitibus, quia & conuerso actores acquiescunt detractionibus enumeratis in decisione huius causæ bon. mem. Arguelles, & studendo terminationi huius causæ missas faciente prætensionem prætij auzæ, fructus nuncupati della Brocca folia

arborum, quas Moros vocamus, & alios plures in Memoriali nuperimè porrecto enumeratos.

Hæc me edicere iusserunt hodie Domini in relationibus causarum.

VALENTINA RECTORIÆ

Lune 31. Iulij 1651.

ARGVMENTVM.

Exceptio obreptionis non retardat executionem subrogationis gratiosa quando non est clara. Litteræ subrogationis gratiosa possunt executioni demandari absque eo quod producant litteræ prouisionis principalis, ratio est quia gratia subrogationis, licet desumatur ex clausulis gratiæ principalis, est tamen gratia deperse. Mantentio quo casu deneganda non est subrogatio? Et concedi potest loco immiffionis ad confirmandam priorem possessionem a subrogato captam.

SVM MARIVM.

- Obreptio impetrantis licet non vitiet acceptationem, vitiat tamen prouisionem Apostolicam.
- Regula Cancellariæ 55. de valore gratiam ob malum valoris expressionem annullat.
- Obreptionis exceptio est apta ad retardandam executionem gratiosa subrogationis, & quodcumque aliud iudicium executionum.
- Error in nomine gratiam non vitiat quando ex appositione cognominis, aliisque qualitatibus reddatur certa persona defuncti, per cuius obitum beneficium vacauit.
- Valor narratus per non excessum in summa maiori verificatur etiam in minori.
- Confessio ne noceat consentienti sufficit, quod non sit immo clara.
- E valore beneficij onera Ecclesiæ deducenda sunt.
- Valor probandus est de tempore gratiæ ad effectum conuincendi obreptionem.
- Constitutio Iulij III. prohibet dari executionem gratiæ litteris non expeditis.
- Subrogatio gratiosa potest executioni demandari etiam si non producantur litteræ prouisionis principalis.
- Ratio est, quia gratia subrogationis licet desumatur ex clausulis gratiæ principalis est tamen gratia deperse.
- Negatiua expeditionis litterarum Apostolicarum gratiæ principalis super secunda supplicatione est plena, & concluditur ab allegante probanda.
- Nec satis est ad hunc effectum probare fuisse expeditas litteras super prima supplicatione, ac in iudicio producatas, si talis productio fuit facta in iudicio super executione ipsius gratiæ principalis, & agitur de executione subrogationis gratiosa, quod est diuersum.
- Productio facta in vno iudicio non nocet in alio diuerso, etiam inter easdem personas.
- Litteræ non obstant, quod fuerint expeditæ super prima supplicatione posuit, & alia expeditæ super secunda.
- Negatiua expeditionis litterarum ne probam remaneat sufficit sola possibilis.
- Affertio Papa plurimum est deferendum.
- Obreptionis exceptio quando est turbida non est apta ad retardandam executionem gratiosa subrogationis.

19 Martij

- 19 *Manutentio non datur subrogato ex possessione defuncti.*
 20 *Datur tamen ex propria subrogati possessione quando eam actualiter cepit non secum, ac datur cuiusque successor.*
 21 *Quamvis possessio capta fuisse vigore litterarum vitio subreptionis laborantium, quia ad hunc effectum sufficit sola possibilitas, quod alius titulus postea supervenerit.*
 22 *Manutentio concedi potest subrogato gratiose loco immisionis ad confirmandam priorem possessionem a subrogato capiam.*
 23 *Item concedi potest immisso cumulando possessionem possessionis, praesertim quando contextualiter petitur manutentio, & immisso.*

DECISIO CCCCLXXIX.

MOrdicus in herentibus informantibus pro Astina exceptioni obreptionis ob falsam expressionem nominis defuncti, & valoris ex quarum prima licet non videretur acceptatio, vitiatum tamen videtur sensisse Rota decis. 19. num. 1. de concess. prob. in antiq. & decis. 43. de rescript. in non. ex secunda gratiam fuit annullat in verbis Regula 35. Cancellaria; suspensa fuit expeditio causae perita à Laudicio in ultima Rota Memorialium habita sub die 9. currentis; Cum enim in utroque capite obreptio allerebatur probata ex confessione ipsius Laudicii emissa in secunda supplicatione apta videbatur ad retardandam ꝑ executionem subrogationis gratiosae, & quodcumque aliud iudicium executionum Gionagn. conf. 8. num. 114. lib. 1. Seraph. decis. 810. num. 4. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 435. n. 3. & 4. & apud Modern. Perusini de manut. dec. 642. n. 2.

Verum hodie in relationibus causarum utraque parte informantem remissius perpensa Domini mandatum mihi, ut ad expeditionem petitam procedam reiecta obreptionis exceptione, quae evanescebat respectu erroris in nominis, quia ex appositione cognominis, ꝑ altera qualitate adiecta vacationis huius beneficii per obitum persone nominatae sancto maxime, quod defunctus quandoque duobus nominibus quorum alterum fuit in prima supplicatione expressum nuncupabatur, satis redditur certa persona defuncti, quod sufficit iuxta theoricam Bart. in l. demonstratio num. 14. ff. de cond. & demonstr. quam in his terminis sequitur Paris. conf. 15. sub num. 8. vers. tamen, & vers. eo magis lib. 4. Lother. de re benef. lib. 3. qu. 34. num. 10. & 11. Rota decis. 16. in princ. de rescript. in non. & facit decis. 124. n. 8. par. 1. recent. Quo magis quia utrumque nomen fuit deinde expolitum in secunda supplicatione, quam suffragari dicam infra.

Primo respectu valoris. Primum quia mala illius expressio non bene coniungitur, ex quo Laudicio in prima supplicatione valorem narraverit in scuris 175. in secunda vero in scuris 460. nam obiectum procederet, si narrasset per ascensum, cum vero utrobique narraverit per non excessum non retulatur per necesse ex secunda narratiua, quod valor excedat scuta 175. narrata in prima supplicatione, ꝑ narrati qui dicit non excedere scuta 460. affirmare etiam potest non excedere 175. ut ad propositum ponderavit Rot. coram clar. mem. Coccone decis. 145. numer. 1. decis. 164. num. 2. coram bon. mem. Buratto decis. 391. num. 1. & in Rouen. Abbatis 3. Iulij 1647. §. valor coram bon. mem. Arguelles, & in Bononiensi Archiepiscopatus 23. Martij 1648. §. valor coram R. P. D. meo Corrado, & sufficit confessionem ꝑ non esse omnino claram ne noceat consentienti Mohed. dec. Pars Secunda.

2. de rescript. spol. Buratto decis. 183. num. 19. Rot. decis. 443. n. 8. par. 1. recent.

Quatenus vero ad probandum maiorem valorem affertur testis, vel locatio, responderetur quod testis vnicus est, & unica locatio, & ambo inter se valde discordes, cum locatio loquatur de pensione librar. 600. dumtaxat, è quibus onera ꝑ Ecclesiae deducenda sunt Seraph. dec. 1030. num. 1. cum alius alleg. in Romana Pensionis 25. Maij 1646. coram me, & neutra probatio percipit tempus gratiae ꝑ de qua agitur obiecta de anno 1645. ut oportet ad convincendam obreptionem Buratto decis. 18. num. 9. dec. 383. num. 3. dec. 409. n. 8.

Secundo quia subrogatio gratiosa de cuius executione agitur desumpta fuit ex clausulis secunda supplicationis, ut constat ex oculari lectione, & etiam pars aduersa admittit, negat tamen fuisse super secunda supplicatione expeditas litteras gratiae principalis, indeque infert obstat Constitutionem Iulij Tercij ꝑ prohibentem dari executionem gratiae litteris desumptae non expeditis. Quod nollatenus applicatur casui nostro, quia hodie non agitur de executione gratiae principalis, sed ipsius subrogationis gratiosae super qua litterae fuerunt expeditae, & ad cuius executionem ꝑ procedi potest etiam sine productione litterarum provisionis principalis, ut in puncto fuit decisi in Conchen. Parochialis 3. Decembris 1601. coram bon. mem. Penia inter eius impress. decis. 490. num. 11. par. 2. ubi dicitur ratio ꝑ quia gratia subrogationis licet desumatur ex clausulis gratiae principalis, est tamen gratia deper se, & consent. decis. eiusdem Pen. 669. numer. 7. par. 1.

Praesertim quia negatiua expeditionis litterarum gratiae principalis ꝑ super secunda supplicatione non probatur ex aduerso plenè, & concludenter, ut debet Lotber. de re benef. lib. 3. qu. 19. num. 33. Rot. in Viridunen. Parochialis 23. Iunij 1576. coram Gysio, in Hispanen. Iurisdictionis 26. Iunij 1591. coram Orano impress. post conf. Farinae lib. 1. decis. 82. num. 1. & 2. ad quem effectum satis non est probare ꝑ fuisse expeditas litteras super prima supplicatione, & eaeque ab actore productas, quia cum productio facta non fuerit in hoc iudicio executio subrogationis gratiosae, sed in praecedenti super executione ipsius gratiae principalis, affertur negatiua probationem in hostieno iudicio non facit, nam productio facta ꝑ in vno iudicio non nocet in alio diuerso etiam inter easdem personas Cephe. conf. 377. num. 36. Riminali. Iun. conf. 213. n. 20. Acebillo. dec. 2. de confess. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 432. n. 3. & in Lucana Cappellania 4. Aprilis 1650. §. non obstat coram me, & potuit actor post expeditionem litterarum super prima supplicatione ꝑ expedire alias super secunda Rot. dec. 59. in princ. & dec. 61. de rescript. in antiq. decis. 314. n. 4. par. 3. lib. 3. diuers. decis. 302. num. 11. par. 4. tom. 2. recent. & in Colonia. Canonici, seu Ferenli 16. Decembris 1647. coram R. P. D. meo Melio, iussitque hanc possibilitatem ꝑ ne ex d. productione probetur ex negatiua, quod aliae litterae expeditae non fuerint sub eadem data Rot. d. dec. 82. num. 2. apud Farin. post conf. lib. 1. cum alijs max. alleg.

Fortius quia in ipsius litteris subrogationis gratiosae expeditae super secunda supplicatione Papa assensit alias litteras provisionis principalis super eadem supplicatione fuisse expeditas, quae assertio ꝑ molum facit ad text. in clem. 1. de probat. Oldr. conf. 218. sub num. 2. Feder. de Sen. conf. 117. n. 2. Rota in Meleniana Optionis 7. Maij 1640. coram bon. mem. Merlino, quae loquitur de assertione Papae in gratia emanata ad instantiam patris, & in Monopoliana pensionis 2. Iunij 1645. coram me; Saltem ad effectum vt ex ea, aliisque omnibus supra

deductis simul iunctis turbida aliquo modo reddatur
18 allegata exceptio obreptionis, et ac propterea ad retardandam executionem subrogationis gratiose non releuans *Mant. dec. 71. num. 9. cum aliis alleg. ab Argelo de acq. poss. qu. 18. n. 31. & in Firmiana Cappellania 28. Aprilis prateritis coram Me.*

Multo minus releuat aduersus manutentionem à
Laudicio petitam, quæ licet subrogatio non detur
19 et ex possessione defuncti, iuxta opinionem quam amplectitur *Rota in Sancti Marci Pensionibus 30. Ianuarij 1612. coram Cardinali Sacrate in pressis. apud Marches. tom. 2. fol. 486. n. 1. & 2. & in decis. 177. n. 9. apud Modern. Perusina de manut. & alias sepe, datur vique ex propria subrogati possessione, quando et scilicet eam aqualiter capit non secus, ac datur cuiusque successori, ut legitur in d. S. Marci Pensionibus num. 1. ibi, nisi decretum de actuali apprehensione, & dixit Rota decis. 200. num. 19. par. 4. tom. 2. rec.*

Qui est casus noster, quia ex deductis in duabus
decisionibus huius causæ super articulo attentatorum
Laudicis subrogatus actuale possessionem capit,
cuiusque vitium purgatum fuit per subsequentem subrogationem. Neque urget, quod caperet vigore litterarum expeditarum super prima supplicatione, ut asseritur subreptitia, quia ut supra dicebam non probatur subreptio. Et in omni euentum, quamvis tunc in actu ingressus in possessionem exhibere fuissent
21 litteræ subreptitiæ, nihilominus propter possibilitatem, quod alius ritibus superueniret, & litteræ super secunda quoque supplicatione expeditæ fuerint danda est interim manutentio, ut in puncto fuit decisum in *Casaraugustana Parochialis de Maella 8. Nouembrijs 1599. coram cler. me. Card. Hieronymo Pamphilio, & in supracitata Lucana Cappellania coram me.*

Hinc Rota censuit expediendam esse causam tam per viam decreti in summariissimo possessionis manutentionis, quam sententiæ distinctiue per cedulam in iudicio executio litterarum subrogationis gratiosæ,
22 quarum vigore concedi potest manutentio et loco immiſſionis ad confirmandam priorem possessionem à subrogato, ut supra captam, ut in his terminis fuit decisum in *Compellana Parochialis 25. Iunii 1649. & nec multum interest coram R. P. D. meo Ottobono, & etiam per viam immiſſionis et cumulari possessio possessionis, quando contextualiter petitur manutentio, & immiſſio ex allegatis in decis. 57. num. 14. apud Modern. Perusina de manut. & in Perusina Bonorum de Baptista 12. Nouembrijs 1615. §. quia quantum coram bon. meo. Piouano, & ab add. ad Buratt. decis. 115. nu. 14.*

Et ita decisum vitæque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE BARGELLINIS.

Veneris 24. Iunii 1651.

ARGVMENTVM.

Constitutio *Egidiana* locum non habet, quando Clericus est in causa, & vna cum Laicis pro indiuiso possidet, nam ratione connexionis, & æqualis defensionis, omnibus competit facultas appellandi, præsertim quando omnes sub vnicò monitorio, siue libello fuerunt conuerti. Fideicommissum ordinatum in defectum lineæ alicuius, & deficientiæ descendentium purificatur, etiam si grauitus sine filiis decesserit, cum ad hunc effectum non requiratur, quod filij nascantur & postea deficiant. Substitutio compendiosa continens vulgarem caducato vno gradu sequens admit-

titur, non tamen locum habet caducitatis, quando continet fideicommissariam; & asseritur ratio diuersitatis inter vulgarem, & fideicommissariam. Appellatione filiorum etiam in fideicommissis, non veniunt nepotes, & coniecturæ pro vocatione adductæ in decisione reiciuntur.

SVMMARIVM.

- 1 *Egidiana cum sit Constitutio Laicalis non comprehendit Clericum, nec locum habet respectu aliorum litis consortum, quamvis Laici sint, & distincta sententia condemnati, nam magis dignum erabit ad se minus dignam ratione communicationis priuilegi Clericali, & connexionis Iuris omnium colligationem.*
- 2 *Item locum non habet, quando res tam à Clerico, quam à Laicis conuenitur, & pro indiuiso possidetur, & sicuti pro portione tangente Clericum etiam cognitio spectat ad Iudicem Ecclesiasticum ita & pro portione Laicorum.*
- 3 *Item nec locum habet, quando omnium indiuisa est defensio, ac exceptio, unde ratione connexionis omnibus competit facultas appellandi, & suffragatur appellatio, quamvis diuersis sententiis sint condemnati.*
- 4 *Præsertim quando sub vnicò monitorio, siue libello omnes simul fuerunt conuerti.*
- 5 *Egidiana et locum habet sufficit, quod in prosecutione Iudicij Clericus, & Laici distinctis citiuntur schedulis citati fuerint, nam potest Iudex respectu vnius sententiam ferre, & respectu alterius differre.*
Sententia potest respectu vnius ferri, & respectu alterius differri, ibid.
- 6 *Declaratio conclusionem procedere, quando vnus tantum ex reis conuerti comparere, secus quando omnes comparere, ac bona pro indiuiso possident, quo casu causa appellabilis efficitur non potest inappellabilis ex separatis citationibus.*
Aliter non potest iudicium senel caprum contra plures proseguendo separatis citationibus efficere causam appellabilem inappellabilem, ibid.
- 7 *Iudex non potest causam de sui natura appellabilem reddere inappellabilem distinctis sententiis ferendo.*
- 8 *Sententia lata contra plures pro indiuiso possidentes omnes non fuerunt citati est nulla ratione connexionis etiam quoad citatum.*
- 9 *Decisiones in causa Viterbien. fideicommissi, seu Assentatorum coram R. P. D. Cerro, & in Ferrarien. de Pendasitis coram R. P. D. meo Rojas declarantur.*
- 10 *Substitutio in causam extinctionis lineæ, & descendentiæ alicuius, cum à Testatore contemplatum videatur initium mediana, & suis lineæ non purificatur, nisi filij nati fuerint, & postea decesserint contrarium, n. 12.*
- 11 *Oldrad. conf. 177. num. 4. & sequaces reprobandum illorumque opinio solum procedit, quando constat de voluntate Testatoris per verba taxatiua, vel per coniecturas.*
- 12 *Lineæ defunctus à Testatore contemplatus agere verificatur siue filij non nascantur, siue nati decedant cum utroque casu militet vario conservandi agnationis à Testatore contemplata.*
- 13 *Substitutio facta posthumo decedenti in pupillari etate locum habet, etiam eo non nato.*
- 14 *Conclusio firmata supra dicto num. 12. procedit tam in substitutione vulgari, quam fideicommissaria, nam*

- ea quoque ex mente Testatoris extenditur etiam ad casum verbi ipsi non comprehensum.
- 15 Item eo magis procedit quando constat de exi- voluntate Testatoris conseruandi bona in agnatione ex digressu ad plures substitutionum gradus, & ex prohibitione cuiuscunque detractionis.
- 16 Substitutionis verba nati, e da nascere directa ad filios vocatos, ut operentur illorum deficientium intelligi debent in proprio, & reali significatu, scilicet post natiuitatem, non autem fidei, & extensiu in casu non natiuitatis.
- 17 Declara non procedere quando militat identitas rationis expressa, & verisimilis voluntas Testatoris in omni casu deficientie elicit ex toto contextu testamenti.
- 18 Fideicommissario denegatur immisso ex fideicommissio posteriori.
- 19 Substitutio compendiosa quando continet vulgarem tunc caducato vno gradu, sequens admittitur, ac si heredi grauato immediate substitutus fuisset.
- 20 Substitutio compendiosa non continet vulgarem, quando confertur post acquisitionem hereditatem graui antecedenti.
- 21 Clausula in casu predicto contenta in substitutione repetit euentum, & qualitates omnes precedentis substitutionis.
- 22 Inter substitutionem vulgarem, & fideicommissariam ratio diuersitatis est, nam in vulgari Testator cogitat casum, quod gradus precedentis deficiat ex capite voluntatis, aut impotentia. In fideicommissaria vero quod ille admittatur, alius non posset grauari.
- 23 Appellatione filiorum in fideicommissis non veniunt nepotes.
- 24 Eoque minus in fideicommissis transuersali.
- 25 Praefertim quando a Testatore fuit expressum nomen Patris, ac tempore testamenti aderant filij nati.
- 26 Nepotes appellatione filiorum non censetur vocati, etiamsi vocatio sit in numero plurali, nisi probata fuerit existentia filiorum tempore testamenti.
- 27 Item nec vocati censentur ex digressu ad plures gradus substitutionum, & vocatione filiorum in remotissimum tempus, nisi alia coniectura concurrant.
- 28 Item; nec ex eo quod vocati fuerunt filij nascituri, nam dicta vocatio non suffragatur transuersalibus, sed descendens.
- 29 Proximiores tanquam magis a Testatore predilecti, eo minus censentur grauati.
- 30 Decis. 249. par. 6. recent.
- 31 Decisiones attenduntur in eo quod principaliter firmant non quod perfunctorie emittunt.
- 32 Fideicommissario non retardatur immisso propter exceptiones, requirentes altiore indaginem.
- 33 Descendens non probatur ex autoritate historici ignoti, & non approbati.
- 34 Descendens probatur ex antiquissimo Instrumento adminiculato.

DECISIO CCCCLXXX.

Per separatas cedulas in interdicto adipiscendæ duas A. C. tulit sententias pro Domino Comite Odoardo de Bargellinis agente ex fideicommissio Honorarij ad sui fauorem purificatio, alteram contra D. Petrum Canonicum in Ecclesia Metropolitana Bononien, alteram contra Dominos Astorgium Hermetum, Iacobum Philippum, & Albertum de Bargellinis bo-

norum fideicommissi detentores. A quibus sententiis commissi mihi causa appellationis cum clausula consilio quod sit locus Aggidiana decidendum hodie propo- sui. An sit locus Aggidiane, vel potius Comit Odoardo sit danda immisso, & negatiue, quoad primam partem, affirmatiue quoad secundam Rota censuit Respondendum.

Aggidiana enim quia Constitutio Laicalis est
1 † excludit qualitas Clericalis Petri alterius ex reis conueniens etiam respectu aliorum liis consortum, quamvis Laici sint, ac distincta sententia condemnati, cum magis dignus trahat ad se minus dignum, & eique proprium priuilegium communice, quando omnium ius est connexum. l. si communem ff. quemadmodum seruit. amitt. l. si in qui duos ff. liberat. legat. Hippol. de Marfil. sig. 180. nu. 1. & segg. Affili. dec. 213. nu. 1. Rot. in Vierbten. fideicommissi 19. Ianuarij 1603 coram clar. me. Cocino impress. apud Marchef. de commissi. tom. 2. fol. 122. num. 6. & dec. 473. nu. 16. coram san. me. Greg. XV.

Quale esse in casu nostro constat, tum ratione rei petite hoc est bonorum fideicommissi, quæ cum ab omnibus communiter, & pro indiuiso possideantur
2 † fissionem respectu Iurisdictionis, donec diuisio fiat non admittit, & sicuti pro portione tangente Clericum Constitutioni Laicali non subiacent, eorumque cognitio ad Iudicem Ecclesiasticum spectat, ita & pro portione Laicorum. Seraph. dec. 957. nu. 11. Grat. discip. 641. nu. 1. & 2. nu. 7. & segg. ubi allegat. concord. Affili. dec. 213. in fin. Vrsil. ibid. nu. 2. Odd. de restit. in integr. par. 1. qu. 46. nu. 20. vers. limitando, & in puncto Aggidiane, Rot. dec. 72. nu. 2. & 3. inter impress. apud Modern. Foroluiens. de pignor. Tum ratione probationis, & indiuidue omnium defensionis † cum ex eodem iure omnes conueniantur, & eidem exceptionibus vtantur ad exclusionem actoris, vnde resultat connexionem ad effectum, vt omnibus competat facultas appellandi, & suffragetur appellatio, quamvis condemnati sint diuersis sententiis tradit Bart. in l. si quis separatim 10. infra med. principij vers. sed pone de appellat. quem in puncto Aggidiane secuta est Rota in Vrbetana Successionis 25. Iunij 1635. §. non obstat in fin. coram bon. mem. Mormano. Tum ratione petitionis, quia scilicet eodem monitorio, & sub vnicio capitulo † Clericus, & alij simul, & semel ad Iudicem vocati fuerunt, quod in puncto non obstat, quod sententia esset concepta per capitula separata ponderauit, Rot. in Romana Saluiani 17. Maij 1649. §. Nec referi coram R. P. D. meo Ortoobono, quæ est in impressis, dec. 170.

Neque viget, quod in prosecutione Iudicis Clericus, & † Laici distinctis citationum schedulis citati fuerint, quodque etsi plures simul conueniantur possit Iudex respectu vnus sententiam ferre, & respectu alterius differre l. non ideo in princ. ubi notant omnes ff. Iud. Dec. conf. 295. numer. 1. Rot. coram san. me. Greg. XV. dec. 488. numer. 7. Nam quicquid fir quando vnus tantum ex reis conueniens comparuit † in quibus terminis mox allegati loquuntur, sanè quando omnes compareant, eademque est, quoad omnes rei agendi, & excipiendi, quodque plus est omnes pro indiuiso bona petita possident vigore connexionis, vt supra probata appellabilem, inappellabilem, & summariam reddere, nec potuit actor iudicium simul captem prosequendo separatis citationibus Cardis. in clem. sapè nu. 13. qu. 12. de verb. signif. Maran. in praxi par. 4. dist. 9. nu. 213. Rot. dec. 522. sub nu. 4. vers. neque possunt par. 2. recent. nec Iudex distinctas sententias † ferendo, vt bene in terminis Aggidiane aduertit, Rota in Bonniem. Fideicommissi de Rubetis 23. Maij 1644. §. quia satis coram R. P. D. meo Corrado, ubi subditur quod alias admeuica

esset via, qua tum aequalitatis, tum iustitiae, & aequitatis ratio facillime euerit, & colligantibus prauidicium inferri posset. Quin in casu nostro ad euitandam nullitatem sententiarum admittere necesse est, quod citationes Clerici, & Laicorum utriusque sententiae promissum interueniant, nam aliquin stante communione possessionis pro indiviso unaqueque sententia ex defectu citationis cuiuslibet possessoris nulla esset, etiam quoad citatum, iuxta theor. Bald. in l. 1. num. 6. versantur continet Cod. error. calc. quam in specie secuta est, Rot. decis. 394. numer. 2. par. 4. recent. decis. 37. numer. 9. coram bon. memor. Vrgellen. & in aliis relatis ab add. ad Gregor. XV. decis. 339. sub numer. 7. & in Romana, seu Veltierna Resolutions in Integram 17. Decembris 1646. §. talis autem coram me.

Ex his patet non applicari casui nostro, decisiones in Viterbien. Fideicommissi, seu Attentatorum 3. Maij 1644. coram R. P. D. meo Cervo, in Romana Successionis de Ametis 16. Novembris 1646. coram R. P. D. meo Rotarij, & quocumque alie ex aduerso allegantur, si tantum sufficere diuinitatem sententiae, vt. Agidiane in portione non priuilegiata sit locus, quia neutra loquitur in casu quo aliunde connexio iuris, & iudicij ex aliis supra ponderatis, ac simul junctis resultaret.

Quo vero ad immixtionem Comitum Odoardi, ratio decidendi fuit fideicommissi Horatij per publicum Instruimentum probati (ac de quo non dubitatur, propterea nec de bonorum identitate) purificatio ad fauorem Comitum vocati in casum totalis extinctionis lineae, ac descendenciae Vincentij, ac Scipionis, quam extinctionem contigisse est in consensu. Nec obstat, quod praefati Vincentius, & Scipio decesserint nullis susceptis liberis, Testator vero quippe qui prius vocauerat utriusque filios uatos, & nascituros, & contemplatus videatur initium, & medium, & finem lineae, & propterea substituere noluisse censatur, nisi filij nati fuerint, & postea decesserint, vt voluit, Oldrad. conf. 177. numer. 4. Paris. conf. 74. numer. 12. & §. lib. 3. Alciat. conf. 46. per tot. & signatur numer. 25. lib. 9. Ruin. conf. 4. numer. 1. cum segg. lib. 3. cum aliis allegatis a Moder. Neapolitano de successu legal. par. 3. qu. 1. art. 2. n. 69.

Quia opinio Oldradi, & sequacium, qui semper reiecta fuit, nisi Testator voluntatem super verba taxatiua declarauerit, aut illa ex consuetudine bene concludentibus desumi possit, cum alioquin lineae defectus ab eo contemplatus, & aequi veniret, siue filij non nascerentur, siue nati decederent, licet ex diuersa causa proueniat, & utroque casu militet ratio conseruandi agnationem à Testatore contemplata, Rota coram Barar. decis. 379. numer. 1. & seg. vbi in fortioribus terminis firmatur, quod substitutio facto post mortem decedenti in pupillari aetate locum habet etiam eo non nato, decis. 222. numer. 10. & segg. par. 5. recent. & plene in Rauennaten. Bonorum 1. Februarij 1647. §. ea tamen, & §. seg. coram R. P. D. meo Corrado, vbi quod

hoc procedit, siue versetur in vulgari, siue in fideicommissaria, nam ea quoque ex verisimili mente Testatoris iusta ratione probata extenditur, quando opus est etiam de casu ad casum verbis ipsis non comprehensum, & allegantur innumeri concordantes, quorum opinio recipienda liberius est in casu nostro quo enixa voluntas, & conseruandi bona in agnatione apparet, tam ex digressu ad plures gradus substitutionum, quam ex prohibitione facta omnibus vocatis cuiuscumque detractionis, & clarius ex verbis expressis principaliter in fine substitutionum adiectis, ibi, *volendo che tutta la sua heredità si conferni perpetuamente nelle sopraddette famiglie de Bergellini, vt in specie ponderaui, Rot. penes Barar. d. decis. 379. n. 3.*

Ve propterea vim non faciant verba, *nati, & de nati* 16. *scere*, & directa ad filios vocatos, quae operari vel filiorum deficientia intelligi debet in proprio, & reuili significatu scilicet post actualem natiuitatem, & existentiam, non autem fidei, & extensio in casu videlicet non natiuitatis sensu, Menoch. conf. 326. num. 45. & 12. & conf. 364. numer. 1. cum segg. Enfar. de subst. qu. 43. numer. 11. quia semper militat identitas rationis ex premissis, & verisimilis voluntas in omnem casum deficientiae elicitur ex toto contextu testamenti, vt debet, l. menia 44. ff. de iur. iust. testam. licet imperator 74. ff. leg. 3. cum cum concordantibus penes Mant. de consuet. lib. 6. tit. 15. sub num. 1. & segg.

Non obstat, quod dempta portione Alphonfi cetera alia praedia, super quibus petiuit immixtio fuit subiecta antiquiori fideicommissio quod Pirri de Bagellinis ad fauorem Petri, & colligantium, vt praetenditur purificato, quod efficit, & ne detur immixtio ex fideicommissio posteriori Horatij, vt in puncto dixit, Rot. decis. 349. numer. 28. & segg. par. 6. rec. Negatur enim quod nihil aliud remaneat demptis portionibus Alphonfi, & Pirri, quodque fideicommissum Pirri fuerit aduersarius delatum primo, quia substitutio filiorum Vincentij Mariae sub qua se comprehensos praetendunt concepta in casum, quod Bartholomaeus, & Lactantius Patruj Testatoris decederent sine filiis caduca fuit per eorumdem Patruum praedecessum viuentem Horatio vno ex hereditibus gratiatis, cui fuerant substituti cum proinde defecit eiusdem substitutionis conditio, animaduertendo quod non verumam in compendiosa continente vulgarem, cuius vigore per caducato per praedecessum gradum antecedenti, gradus sequens in eius locum subintrat, non secus ac si heredi grauato immediate substitutus fuisset, non attenta conditio ipsi gradui sequenti adiecta vt voluit, Barr. in l. quando ff. de acqu. hered. quem communiter sequuntur, DD. alleg. in decis. 403. num. 11. & segg. par. 2. recent. dec. 339. num. 74. coram bon. memor. Vrgellen. & in Sabien. seu Farfen. Fideicommissi 2. Maij 1640. coram me, ac in superacitata Rauennaten. Bonorum, §. quare, & segg. coram R. P. D. meo Corrado.

Nam vulgarem non continet compendiosa, quando confertur post acquirentem hereditatem gradui antecedenti, vt ex text. in l. post aditam, & l. praebimus post princip. Cod. in pub. & alijs subst. tradit Alexand. conf. numer. 15. lib. 1. Honder. conf. 49. num. 37. & segg. lib. 3. Peregr. conf. 36. n. 26. & segg. lib. 3. Enfar. conf. 26. sub n.

Quia est casus noster, quia Testator post substitutos Patruos hereditibus gratiatis sine filiis decedentibus substituit filios Vincentij Mariae casu quo dicti eius Patruj in casu praedicto decederent sine filiis, ibi, & casu quo dicti eius Patruj in casu praedicto decederent sine filiis eisdem, & ultimo morientis substituit, &c. cum enim Testator filios Vincentij Mariae non substituit simpliciter in casu quo Patruj decederent sine filiis, sed vltro adiecerit verba, in casu praedicto, eaque non sunt appposita substitutioni, in quibus terminis loquuntur in contrarium allegati, sed conditioni purificandae antequam eueniat casus substitutionis de filiis Vincentij Mariae perinde est, ac si filios Vincentij Mariae substituisset Patruis sub conditione, quod prius ad Patruorum fauorem purificata fuisset praecedens substitutio de illis facta hereditibus grauatis, namque euentus habetur pro expresse per viam conditionis in sequenti substitutione clausula, in casu praedicto, quae & repetit euentum, & qualitates omnes praecedentis substitutionis, Narr. conf. 204. num. 11. & 12. Paris. conf. 31. num. 37. lib. 3. Surd. conf. 346. num. 9.

Decis.

Decis. conf. 17. num. 10. conf. 51. num. 5. lib. 1. Rot. dec. 194. n. 7. par. 2. recent. & ferè in puncto *Handed. d. conf. 49. num. 20. & 21. lib. 2.* & aliquin effert superflua cum satis huius sit prima clausula, ibi, & *causa quo &c.*

Vnde cum filij Vincentij Marie substituti fuerint Patris per fideicommissariam tantum sub conditione quod prius purificata fuisset substitutio ad fauorem Patruorum, & conditio praecedens defecerit, defecit pariter substitutio filiorum, nam in fideicommissaria attenditur, & impleri debet conditio, sub qua sequens gradus est vocatus, & ratio diuersitatis inter 22 vulgarum, & fideicommissariam est, quia in vulgari cogitavit Testator, quod praecedens gradus posset defecere ex capite voluntatis, aut impotentiae, sed in fideicommissaria Testator non intendit vocare ultimum substitutum, nisi sub conditione ipsi appolita, quia cogitavit, quod praecedens gradus admitteretur cum non grauetur restituere, qui prius non habuit, vt bene explicat Rot. dec. 339. num. 74. & segg. coram bon. mem. Vgellen. ac tradit Grat. disp. 747. numer. 22. & segg. vbi ita conciliat decisiones, ac doctrinas contrarias *Fusar. conf. 26. num. 26. Handed. d. conf. 49. num. 35. & segg. Gabr. conf. 95. sub num. 21. lib. 1. Aym. conf. 283. num. 1. vers. sed dicit aliqui Sesse dec. Aragonia 50. n. 20.*

Secundo negatur fideicommissum Picti comprehendere aduersarios, quia vocat filios Vincentij Marie, aduersarii vero sunt nepotes qui appellatione filiorum in fideicommissis non veniunt, quod si nepotes fuerint, iutel. Alex. Aym. Decian. Bell. Iun. & alij plures quos secuta est Rot. in Romana fideicommissi de Interueniunt 27. May 1641. coram Reuerendiss. Terracinen. in Interueniunt fideicommissi 10. Februarij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, in Bononiens. fideicommissi 24. si de Sanctis 15. May 1647. coram me. Eo minus in fideicommissio transuersali Alex. conf. 1. nu. 16. lib. 1. conf. 26. n. 7. lib. 3. Corn. conf. 199. n. 34. post med. lib. 4. Mant. de consuet. lib. 8. tit. 8. n. 11. Surd. de alim. tit. 9. qu. 36. num. 28. & quando vt hic fuit à Testatore expressum nomen Patris, ac de tempore testamenti aderant filij nati Paulus de Monte Pico conf. 78. num. 2. aliique allegati à *Fusar. de substit. qu. 321. h. 27. & 51.*

Neque contrarium luadent coniectura exaduerso adductæ. Primam enim desumptam ex vocatione filiorum in numero plurali recitit Soc. sen. conf. 104. num. 1. lib. 3. Dec. conf. 636. num. 4. Aym. conf. 283. col. 1. circa med. vers. in quibus, Menoch. conf. 215. numer. 110. qu. numer. 108. dixerat facilius id procedere, nisi probata fuerit existentia filiorum, & nepotum de tempore testamenti. Secundum ex digressu ad plures gradus substitutionum, & vocatione filiorum in remotissimum tempus non esse momenti, nisi alia coniectura, & quidem efficaces concurrant, dixit Rot. dec. 6. num. 12. & segg. dec. 21. num. 5. & 6. par. 5. dec. 279. sub num. 16. & mem. 20. vbi quod ad hunc effectum non releuat, quod vocati fuerint filij masculi par. 6. recent. & in dicta Interueniunt fideicommissi, & tertio vero coram Reuerendiss. D. meo Decano. Alteram ex quo vocati fuerint etiam filij nascituri non suffragari transuersalibus sed descendentibus tradit aliis relatis Mant. dicto tit. 8. num. 16. Surd. conf. 403. num. 23. *Fusar. de substit. qu. 320. sub num. 27. vers. declarat ut scdo Cricac. controu. 8. num. 18. num. 69. & segg. & nu. 94. Prefertim quia post hanc substitutionem Vincentij Marie Testator ad alias substitutiones progressus non est, nec protulit verbum denotans voluntatem conferendi bona in vocationibus agnatis erga quos cum debiliore præsumatur illius dilectio non mirum si propter eos noluit grauari proximiores in præcedentibus substitutionibus vocatos, vt bene in terminis ponderat*

Gabr. conf. 95. sub num. 13. vers. primo quia lib. 1.

Non obstat quod Rot. in dec. 149. par. 6. recent. 50 ↑ dixerit Pictum fecisse fideicommissum ad fauorem Vincentij, quia hodie non agitur cum Vincentio, & Rot. ibi incidenter, ac perfunctorie hoc dixit, decisiones autem attenduntur in eo quod principaliter firmant non quod perfunctorie, ac materia non examinata enunciant Rot. penes Seraph. dec. 299. num. 13. dec. 17. num. 9. par. 7. recent. & in Mutinen. Emphyteusis 28. May 1638. coram Reuerendiss. D. meo Decano. Negarique saltem non potest, quin allegata exceptio fideicommissi Picti sit iuris dubij, & intricati, ac ideo non 32 secus ac exceptio facti ↑ altiore indagine requirunt apta non sit ad retardandam Immihonem Comit. Odoardi ex fideicommissio Horatij ex adductu in dicta Bononiens. fideicom. de Sanctis 17. May 1647. §. tandem coram me.

Cui Comiti debetur etiam immisso super portione Palatii ex fideicommissio Virginij tanquam illius proximiori qualem se probat ne dum ex libro Historie Bononiensis, ↑ quo si author ignotus, & non probatus sit descendenti non probari in proximis terminis dictum fuit in Auximana Sepultura de Cimis 28. May 1646. coram bon. mem. Arguelles, sed etiam ex antiquissimo instrumento ↑ centum & amplius annorum quod adminiculationum dicto libro Historiarum sufficere dixit Rot. coram Penia dec. 98. per tot. & in Florentina de Barbadoris 25. Iuny 1640. coram recol. mem. Coccino Sacre Rote Decano.

Et ita decilum vna tantum parte informante.

ROMANA SEV IANVEN. CAMB.

Lune 27. Nouembris 1651.

ARGVMENTVM.

Litteræ de Auiise in Curia A. C. & vbi inter mercatores agitur an habeant viam executiuam? Cambium con la ricorsa quot modis conerahitur?

SVMMARIVM.

1. Liber nuncupatus Scartafaccio di siere durantibus nundinis fidem non facit, eo quod adhuc partia ibi descripta possunt variari, & contrascribi, secus vero completis nundinis.
2. Liber prædictus ideo probat completis nundinis quia partia in eo descripta variari non possunt, & sunt relativa ad alia scartafaccia, & bilancia aliorum Bancheiorum, quibus nisi correspondere non posses fieri generale Bilancia, sine quo nundine non dicuntur completa.
3. Nundinas esse completas, ac scartafaccia, & bilancia singulorum Bancheiorum, rite processisse, idem est.
4. Quis ut sibi metipsis soluat fieri potest ex immetato stylo mercatorum.
5. Persona eadem, licet non possit representare vices duarum, quando habet respectus persone ad personam, potest tamen quando consideratur persona ratione officij, quia cum possit plura officia exercere potest plures personas representare.
6. Littera d'Auiiso nihil concludunt nec apta sunt ad fundandum creditum, & se habet tanquam tractatus & multa tractantur quæ non perficiuntur.
7. Littera d'Auiiso probant mandatum, quia continent determinatam dispositionem.

Mandatum etiam per Epistolas dari, & probari potest ibid.

- 8 *Litteræ, d' Aulio, non habent viam executiuam.*
 9 *A. C. vigore facultatum executivæ procedit pro litteris Cambij, non autem d' Aulio.*
 10 *Et præter litteras Cambij, etiam quod super remercantili agatur, licet A. C. manu regia præcedat admittitur appellatio ad virumque effectum.*
Mandatum exequi non potest si datur appellatio ad virumque effectum, ibid.
 11 *Cambium, con la ricorfa, quod provenit ex interesse multiplicato Cambiorum, & recambiorum cessante facultate cambiandi, & recambiandi aliisque requisitis illicitum est.*
 12 *Cambia contracta solum propter moram solutionis omnino reprobantur.*
 13 *Item reprobantur regularia pro secundis, & ulterio-ribus nundinis.*
 14 *In cambiis tam nundinalibus, quam irregularibus seu intercalariis requiritur infcriptio.*
 15 *A. C. vigore facultatum procedit inter, & contra mercatores Curie usque ad quancunque summam summarie deplano, ac manu regia.*
 16 *Executio proceditur in Cambiis nundinariis, & in nundinis pro debito ibi contracto.*
 17 *Litteræ, d' Aulio, licet vim litterarum Cambij non habeant autenticiillarum effectuatione ac approbatione operantur, ut procedi possit executivæ non secus ac pro litteris cambiij.*
 18 *Via executiva competens, ex remedi. leg. final. C. de edict. diu. Adrian. tollendi, ubi exhibetur publicum Instrumentum, testamenti, eadem locum habet etiam in Instrumento minus solemnii a parte confessato, & effectivato.*
 19 *Scriptura privata si vera apparet vim habet publici Instrumenti.*
 20 *Scriptura privata adminiculis fultis idem operatur, ac publicum instrumentum.*
 21 *Mercurator si per simplices litteras ordinem receipte solueret, & ipse soluit pro sui releuatione potest executivæ agere, quia verba illa in mandato adie-cta, ponere à nostro conto, efficacius obligant mandantem.*
 22 *Cambium, con la ricorfa, diversimodè contrahi solet, & num. 23. & 24.*
 23 *Formula litterarum cambiij, con la ricorfa, ac litterarum recambij relatæ à Scaccia, & Moderno Foreliuini.*
 24 *Procurator ad effectum agendi contra mandantem actione mandati sufficit docere se mandatum adimplevisse.*
 25 *Inter mercatores in dies nova negotia, & cambia contrahuntur inter se non connexa nec complicata prioribus, quaque suam habent particularem executionem.*
 26 *Verba in litteris mandatis adiecta, reuolteui del mancamento nella seguente fiera d'apparitione, quid importent?*
 27 *Exceptio requirens alioquin indiginem non retardat mandati executionem.*

DECISIO CCCCLXXXI.

Relaxavit A. C. ad instantiam Francisci Marie Balbi contra Ioan. Baptistam, & Alexandrum de Siris mandatum executivum pro scu. 5448. anni marcarum occasione totidem, quæ idem Balbus mandantibus Siris soluit in nundinis Tetæ Noui in vim litterarum Cambij sub die 3. Septembris 1649. ipsi directarum è Civitate Mediolani à Ioan. Baptista Flisco. A quo mandato commissi mihi per signaturam Iu-

litiz causa appellationis cum clausula, si quid esset, quendum, dubitatum hodie fuit, an illud sit exequendum, & affirmativè responsum.

Solutio enim facta à Balbo in vim dd. litterarum Flisci probatur ne dum ex libro nuncupato, *Scarsa facia di fiera*, qui t licet fidem non faciat duranti- bus nundinis eo quod adhuc paritè ibi descriptæ pos- sunt variari, & contrariis, *Bellon. l. num. 10. num. 39. & 20. plena fide completis nundinis dignis assertis, à Moder. l. annens. de Camb. disput. 2. quest. 1. num. 16. & 17. & claris quest. 27. num. 54. ea ratione quia amplius dictæ paritæ variari non possunt, t quia tam res- pectu debiti quam crediti relatiæ sunt ad alia Scarsa facia, & bilancia aliorum Bancheriorum, qui- bus nisi ad amissum corresponderent fieri non possit- set generale bilancium, sine quo nundine non discun- tur completæ vt propterea idem fit dicere nundinis esse completas t ac scarsa facia, & bilancia singulo- rum bancheriorum ite percussisse. Sed etiam ex que- tantia ipsius Balbi, qui iuxta præfatas litteras Me- diolani sibi met soluit t vt potuit ex inueterato stylo mercatorum, de quo testatur idem, *Moder. l. annens. de Camb. disput. 1. quest. 15. per tot. post Azor. Inst. moral. par. 3. lib. 10. de Camb. cap. 9. quest. 1. nec abhorret à iure communi, quo licet eadem persona t non possit re- præsentare vices duarum quando habetur respectus personæ ad personam, potest tamen quando conside- ratur persona ratione officij, quia cum possit plura of- ficia exercere, nihil prohibet quin hoc nomine plures personas representet, l. fchion 95. §. additio. ff. sol. l. prima, §. fin. ff. deposit. l. fustulas, §. fundum, ff. contrat. empt. Surd. conf. 7. n. 32. & 33. Put. dec. 270. sub n. 2. lib. 1. in corr. & hic est casus præfens quia Balbus soluitur- quam procurator DD. de Siris, & recepit tanquam procurator Flisci scribentis.**

Quod vero Balbus soluerit tanquam procurator, & mandantibus Siris apparet euidenter ex illo loco litteris, ibi, *visara tratto in Milano sotto vostro nona scu. 5448. &c. vi piacerà à comprigi, & valerai del mancamen- to nella seguente fiera d'apparitione, &c.* Summatim Balbi, numer. 1. siue dd. litteræ sint, di spaccio, siue, d' A- niso, quia & si in hac secunda specie litterarum fieri non possit vis ad fundandum creditum t cum sint tan- quam tractatus, & multa tractenturque non perficiun- tur vt tradit, *Doct. in l. si voluntate C. rescin. vend. Alex. conf. 28. n. 3. lib. 1. in puncto Gamma dec. 336. n. 4. Rot. dec. 26. num. 12. & 13. par. 5. recent.* fieri nihilominus potest ad probandum mandatum, t cum hoc respectu conti- neant determinatam dispositionem, illudque etiam per Epistolas dati, & probati valeat, *l. 1. l. si procuratorem absentem, ff. procur. clem. 1. eod. tit. Caput. ag. de off. 185. per tot. par. 2. Burat. dec. 190. num. 1. ibi add. lit. B. cum aliis allegatis à Moder. Patavinum de scrip. privæ. lib. 3. quest. 14. num. 1. & numer. 7. & segg. fol. 129. punctis præsertim adminiculis, & signanter approbatione Dominorum de Siris, solutionis vt supra factæ à D. Balbo dicto. numer. 6. Et gratis dicitur dd. litteras conscriptas fuisse sub die 21. Ianuarij 1650. ac loqui de solutione faciendi in nundinis apparitionis, ac proinde referti non posse ad præcedentes litteras Me- diolani, solutionemque factam 1649. in nundinis San- ctorum. Nam duæ sunt litteræ à Siris missæ eiusdem summe, primæ sub die 23. Octobris 1649. effectivæ vt supra per successivam solutionem; posteriores al- legatæ in obiecto, in quibus Sirij approbata solutio- eorum tractæ in dd. scu. 5448. secuta in præceden- tibus nundinis Sanctorum fecerunt novam tractam totidem summe pro subsequeutibus nundinis appar- itionis, & hanc Balbus adimplere recusavit, eo quod*

scut. 548. quam à Balbo solui Siri mandarunt, habent hunc sententiam ut scilicet Balbus, se reualeat de totidem, quæ sibi deficiunt quia ea soluit in executionem mandati, vel quod quatenus Siri ante nundinas apparitionis cum reimburseare deficerent possit ille se in dictis nundinis reualeat, quem casum euenisse constat cum Siri aliter Balbum reimburseasse non probent ut debent l. quinquaginta ff. probat. Nat. conf. 569. num. 1. & seq. Surd. dec. 105. num. 9. Rot. dec. 725. num. 8. par. 4. tom. 3. recent.

Et in omnem euentum negari non potest quin ex prædictis, & aliis adductis ab informantibus pro Balbo exceptio opposita à Siris ↑ altiore indaginem requirat ac propere retardare non valeat executionem mandati ab A. C. relaxati Burat. dec. 803. num. 9. cum aliis allegatis in dec. 253. num. 5. inter impress. apud Zacc. de obligat. Camer. iuxta ultimam impress.

Quod exequendum esse decisum fuit causa bis proposita, & utraque parte hodie Informante.

MACERATEN. CENSVS.

Veneris 1. Decembris 1651.

ARGVMENTVM.

Creditor certus in confectioe Inuentarij debet nominatim citari nec sufficit generalis citatio per proclama, præsertim quando non continet diem certam, & locum Inuentarij conficiendi, adhuc ut creditor interesse valeat.

SVMMARIVM.

- 1 Censu si fuit à duobus impositus, & commodum pecuniarum peruenit ad vnum tantum qui bonam fidem recognouit, iste reputari debet debitor principalis alius vero fideiussor.
- 2 Declara hoc procedere inter ipsos coobligatos non autem respectu Creditoris, erga quem omnes pro principalibus habentur.
- 3 Correi debendi respectu Creditoris habentur in solidum obligati, licet quoad ipsos principalis debitor reputetur qui pecunias recepit, alius vero fideiussor ibidem.
- 3 Creditores omnes quare in confectioe Inuentarij citandi sunt.
- 4 Creditores quando sunt certi nominatim citari debent in confectioe Inuentarij, nec sufficit generalis citatio per proclama.
- 5 Extinctio census tanquam quid facti non presumitur, sed probanda est ab allegante.
- 6 Scientia crediti in herede necessitatem ei inducit citandi Creditorem in confectioe Inuentarij, nec creditas excusat quod eius creditum sit extinctum.
- 7 Creditor ut citandus veniat in confectioe Inuentarij satis est heredem suspicari posse creditum esse certum nec extinctum.
- 8 Inuentarium confectum non citatis Creditoribus non suffragatur heredi.
- 9 Citatio generalis per proclama in confectioe Inuentarij debet continere diem certum, ac locum Inuentarij conficiendi adhuc ut creditores interesse valeant.
- 10 Nec sufficit quod sit indefinita pro diebus, & horis specificandis que tanquam speciem seruitutis continent non efficiat.
- 11 Hæres rationem reddere tenetur de fructibus perceptis ex omni hereditatis quoties scit adesse creditores.

12 Hæres soluens creditum posteriori non repolat a ratione de restituendo prioribus, & posterioribus male soluit quando scit adesse anteriores.

DECISIO CCCCLXXXII.

C Ve in relationibus causarum sub die 31. Iulij proxime præteriti Rota ad instantiam Hieronymi, & fratrum de Anticis decisionem editam die 12. Iulij præcedentis reuideri mandauerit, fecit examen variis testis postea exhibitum deponentis sortem principalem census de anno 1623. à dicto Hieronymo nomine Pompei Parrisi, & Fabricij Lepretti impositi ac venditi Compagno censile in vilicatem solius Lepretti, quod præterea nuper comprobatum assensu et alio instrumento ex intervallo inter dd. impositores celebrato, in quo Lepretus id agnoscentem eundem Pompeum indemnem releuare promisit.

Sed hodie causa super decisis posita hæc non obflare visa fuit. Quicquid enim de pecuniis censuibus egerint impositores census, vel ignicem ex intervallo conuenierint non nocet Compagno quo minus utrunque impositorem æque principaliter obligatum habeat in solidum ut in instrumento census continetur, cum ipsius respectu debeat attendi tenore obligationis, eius distinctio in fideiussoriam, & principalem ↑ desumpta à versione pecuniarum in commodum vnius vel alterius, & à recognitione bonæ fidei facta absente creditore, procedit solum ↑ inter ipsos coobligatos, non autem quo ad creditorem, erga quem omnes obligati æque principaliter pro principalibus habentur ut bene declarat Surd. conf. 150. sub num. 57. vers. quod verum, & dec. 308. numer. 8. & seq. Nat. conf. 52. num. 6. Aret. conf. 33. mem. 8. Ayn. conf. 77. num. 3. vers. hoc ita præsupposito add. ad Greg. XV. dec. 167. sub num. 10. vers. hoc autem Rot. dec. 15. num. 7. in fin. & 8. par. 2. diuers. & in d. dec. 167. num. 7. coram san. mem. Gregor. XV.

Et ad effectum ut Compagnonis citari debeant ab hæredibus Pompei in confectioe Inuentarij hereditarij, satis quod est ille sit Pompei creditor vice principalis, siue fideiussor nomine, quia semper eius interest interuenire confectioe Inuentarij, quæ est ratio ↑ ob quam creditores omnes citandi sunt ut notat Gloss. in §. hinc nobis verb. fideicommissarios Anst. de hered. & falcid. quam sequitur l. as. in l. fin. sub num. 3. infra med. vers. sed bene Cod. Iur. deliber. nec sufficit citatio generalis per proclama, ↑ cum hæres certo scient obligationem à patre contractam fauore Compagnoni ex allegatis in prima decisione §. Inuentarium.

Gratis autem dicitur potuisse hæredes cogitare debitum fuisse extinctum à Lepretto qui principalis debitor erat, quia iuxta prædicta respectu Compagnoni etiam Pompeus erat principalis debitor, cumque initium obligationis sit certum, & extinctio ↑ tanquam quid facti non presumatur l. quinquaginta ff. probat. Ayn. conf. 311. num. 12. Nat. conf. 569. num. 1. & seq. Rot. apud Cine. de Censib. dec. 125. numer. 2. nec aliqua affectus coniectura, quod huiusmodi cogitatum hæredibus præbere poterit, manet vndique clara certitudo crediti ↑ cuiusque scientia apud hæredes, quos inanis creditas non excusat l. 1. §. 1. ff. eo per quem fact. Erit. Fel. in cap. cum contingat sub nu. 4. limit. 2. de refer. eo minus quia facile poterant inquirere, quos inanis creditum esset extinctum, & satis est, ↑ de hoc suspicari potuisse ut creditorem alioquin certum citare tenerentur iuxta theoreticam Anchur. in cap. fin. numer. 2. in fin. de elect. in 6. num. in his terminis sequitur l. as. in l. fin. sub num. 3. ante præf. intellige Cod. Iur. deliber. Dec. conf. 250. sub

25. sub num. 4. vers. & quando Decian. respon. 39. sub nu.
23. vers. sed & quilibet. 2. Phamece. de Inneq. par. 3. n. 12. &
13. Michael. Craffin §. Inuentarium qu. 9. sub num. 1. vers.
nisi de facili.

Quare aduersus Compagnonum heredes iuvari
non possunt beneficio Inuentarii eo nominati non
citato confecti Rot. decis. 52. num. 6. inter impress. apud
Modern. Persusum de subhest. Præsertim quia ipsa ge-
neralis citatio per proclama non exprimit certam
notam ut creditores interesse valeant confectio Inuen-
tarii notant in dicta l. fin. Bart. num. 3. Ang. num. 10. l. asf.
num. 1. vers. quinto requiritur Abb. conf. 73. num. 7. par. 2.
sed indefinite monet citatos pro diebus, & horis spe-
cificandis ꝑ ad Iudice, qui tamen nulum specificasse
probat inde cadentis citationis post quam citatio
illa tanquam nimis vaga, & speciem quandam serui-
tutis continens non afficit Caput ag. dec. 108. nu. 1. par.
1. Crescen. decis. 10. num. 5. de dol. & Contam. Fur. dec. 152.
lib. 1. in Corr. Rot. in Cassanen. Beneficij 24. Novembris
1600. coram Lina impress. apud Marehes. de Commiss.
par. 3. fol. 83. n. 2.

Præterea inconsummum remanet fundamentum non
reddidit legitime rationis bonorum hereditariorum;
cum quia nulla redditur ratio de fructibus ꝑ per hæ-
redes hucusque perceptis, de quibus ob explicitam
scientiam existentia creditoris certi, & maxime post
annum 1641. quo citati fuerunt ad solvendum integra
ratio reddi debet ex allegatis in prima decisione §. præ-
terea in fin. tum etiam, quia ex ipso Calculo per hære-
des exhibito conuincitur illos adhuc esse debiores
hereditatis in summa longè excedente creditum
Compagnoni, si ex eodem Calculo delantur ut debet
solutiones hære Creditoribus ex causa Canonum
vel fructuum Censuum, & signanter partita scilicet. 3900.
que soluerunt Lucræ Sorori, nec solvere poterant
in præiudicium Compagnoni quoniam esse Creditorem
anteriori certo sciebant, ꝑ saltem non reportata
cautione de restituendo prioribus, & potioribus ut ar-
ticulo plenè discussio firmatum fuit in Romana residui
Dni 15. Iunii 1648. coram R. P. D. meo Cerro, & in aliis
relatis in prima decisione.

Quam ideo confirmandam esse Domini censue-
runt informante solum Compagno, hereditibus ne-
dam citatis decies, sed etiam sub promissione infor-
mandi pro hac die expectatis frustra.

ROMANA DEVOLUTIONIS DOMVS.

Luna 4. Decembris 1651.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa cum clausulis
ad habendum, & in perpetuum non efficitur heredita-
ria nec transitoria ad extraneos, quando adest ex-
pressa prohibitio alienandi, & illa facultas elicit ex
dd. Clausulis restringitur solum, inter ipsos compre-
henso, & coniecturæ fauore extraneorum adductæ
ad vnde in decisione euacuantur. Beneplacitum Apo-
stolicum semper est necessarium quousque alienatur so-
lutione locationis rei Emphyteuticæ Ecclesiasticæ, &
ad inducendum solitum quænam requirantur

SVMMARIVM.

1 Appellatione heredum, & successorum quando agitur
de Emphyteusis Ecclesiastica veniunt solum hære-
des sanguinis.

Partes Secunda.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa pro heredibus, &
successoribus non transiit ad extraneos ibid.

- 2 Emphyteusis Ecclesiastica concessa cum clausulis ad
habendum, & in perpetuum efficitur mere here-
ditaria, & transitoria ad quosque etiam extraneos
cum id importet perpetuitas a contrahentibus con-
templata, declara n. 11. & 12.
- 3 Præsertim quando in concessione adest aliqua laus
coniectura pro comprehensione extraneorum.
- 4 Emphyteusis Ecclesiastica hereditaria arguitur ac
transitoria ad extraneos concurrentibus coniectu-
ris id suadentibus nempe si Canonis solutio corres-
pondet fructibus tempore concessionis percipi solitis,
declara n. 25. & 26.
- 5 Item si ante pacto Francbandi in Inuestitura apposta,
declara n. 31.
- 6 Item si in Emphyteusim concessa tempore concessio-
nis sterilis erat, declara n. 30.
- 7 Item ex obseruantia subsecuta resultant ex concessio-
nibus saltem fauore extraneorum nam talis obser-
uantia declarat primordiale mentem contrahen-
tium, & ubi concessio semel transiit in extraneos
semper retinet eandem qualitatem, declara n. 32.
& seqq.
- 8 Item Emphyteusis transitoria ad extraneos arguitur
ex prohibitione alienationis sine consensu Domini
directi nedum ad hæredes, & successores, sed etiam
ad alios ab eis causam habentes, declara n. 42. & 44.
- 9 Item ex conuentione de soluendo in casum alienationis
laudemiam cum in necessarium antecedenti suppon-
nat bona Emphyteutica deuenire posse ad extraneos,
declara n. 45.
- 10 Laudemiam soluitur ab extraneo in quem bona Em-
phyteutica mediante alienatione deueniunt.
- 11 Clausula adhibendum, & in perpetuum contenta in
Emphyteusis Ecclesiastica restringitur iuxta natu-
ram concessionis, & illarum virum penam eliditur
ab expressa prohibitione statim adiecta in adium ex-
traneorum, & facultas ex dd. clausulis elicit re-
stringitur inter ipsos comprehensos.
- 12 Clausula generales ut plurimum de stylo Notario-
rum apponi solent.
- 13 Prohibitio alienationis in concessione Emphyteusis
concepta per duas dictiones negatiuas nempe ut
non possit alienari nisi cum consensu Domini, tunc
resoluitur in permissionem alienandi cum consensu
Domini.
Dictiones duæ negatiuæ resoluantur in affirmatiuam
ibidem.
- 14 Prohibitio alienationis in Inuestitura concepta sub
unica negatiua, licet postea adiecta sit alia directæ
ad solutionem laudemij ista non qualificat consen-
sum Domini, de quo paulo ante absque simili dictio-
ne negatiua facta fuit mentio.
- 15 Ratio est, quia conditio solutionis laudemij distincta
est à conditione consensus Domini directi, nec in
illum insinuat, quoniam contra ab illo est consecutus
num. 16.
- 16 Prohibitio alienationis licet respectu laudemij ex vi
dupplicis negatiuæ resoluat in affirmatiuam licen-
tiam alienandi, adhuc manet in vigore præcepti ne-
gatiui respectu consensus Domini.
- 17 Inuestitura qualitas quomodo sit discernenda pendet
à mentione consensus Domini directi, ut si fiat per
modum affirmatiuum explicite puta quod possit alie-
nari cum consensu, concessio est hereditaria.
- 18 Et idem est si fiat per modum affirmatiuum implicite ex
secunda negatiua post negationem potestatis alie-
nandi adiecta consensus Domini resultantem.

N 2

- 20 *Secundè conuerso, & ratio diuersitatis est, quia primo casu prohibito resoluitur, ut aliqui sentiant, in permissionem, & Dominus directus cogi potest ad prestandum consensum, qui ex tunc censetur permissus.*
- 21 *Secundo vero casu prohibito stat in suo robore negatiuo, & Dominus directus consensive alienationi non tenetur.*
- 22 *Dispositio unica sub duplici conditione altera negatiua, altera affirmatiua si sit concepta, utraque suam resinet naturam, & purificanda est.*
- 23 *Alienatio permissa in Emphyteusi Ecclesiastica iuxta Iuris dispositionem intelligitur inser comprehensio in Inuestitura, non autem fauore extraneorum.*
- 24 *Prohibito alienationis expressa preualet conuicturis contrarium suadentibus quod scilicet Emphyteusis sit transitoria ad extraneos.*
- 25 *Emphyteusis Ecclesiastica non arguitur hereditaria ex solutione Canonum correspondente fructibus, si tempore noue inuestituræ importantis nouam concessionem, talis coequalitas Canonum cum fructibus non adeat, quod tempus venit attendendum.*
- 26 *Item nec attendi debet coequalitas Canonum quando ex aliis apparet concessionem esse Emphyteicam, & partitionatam, vel mixtam, & ex quibus concessio talis arguatur.*
- 27 *Laudemium non soluitur nisi alienans sit verè, & propriè Emphyteuta.*
- 29 *Decis. 334. Buratti declaratur.*
- 31 *Paulum Franchandi ubi non est necessarium, sed facultatiuum est, aut effluuationem nihil operatur.*
- 32 *Renouatio in vim antiquæ inuestituræ, & ob lineam firmam non importat nouam concessionem licet ad ius verba, & de nouo conceditur.*
- 33 *Secus si emanauit ob delictum Emphyteuta utpote quia alienauit absque consensu Domini, vel cessauit in solutione Canonum quo casu concessio est prorsus noua, & redditur ratio diuersitatis num. 34. & 35.*
- 36 *Renouatio inuestituræ ut continere dicatur nouam concessionem requiritur secundum aliquos quod precedat rei deuoluta incorporatio fauore Domini directi.*
- 37 *Contrariam tamen sententiam Isernia uti veritorem amplexa est Rota videlicet quod sufficit sola declaratio caducitatis.*
- 38 *Renouatio inuestituræ continet nouam concessionem si aliquid plus fuit solutum pro ea obtinenda, ac adfuit noua pacta, quæ in antiquis inuestituris non continentur.*
- 39 *Renouatio inuestituræ an conineat nouam concessionem attendi debet mens concedentis ex verbis etiam postea prolatis elicita.*
- 40 *In prima inuestitura Emphyteusis Ecclesiasticæ non fuisse comprehensos extraneos elicitur ex obseruantia subsequente.*
- 41 *Et sufficit adhuc effectum obseruantiam esse dubiam, & equiuocam.*
- 43 *Substitutio rei Emphyteutica facta ad instantiam creditorem cum sit alienatio necessaria non inducit deuolutionem sue caducitatem.*
- 46 *Deuolutio redditur clara si res Emphyteutica contra expressam prohibitionem alienationis deueniat ad locum primum, & sic ad manum mortuam, mediante institutione, quæ non substituitur nec etiam mediante assumptione.*
- 47 *Dominus directus si recepit Canones post incursum caducitatem censetur alienationem approbasse,*

quam tamen de iure approbare potest num. 48. Ecclesia Dominus directæ recipiendo Canones, & quid demum censetur alienationem fallam in manu mortuam approbasse ibid.

- 49 *Canones si seruati recepti à procuratore suo Ministro post incursum caducitatem Domino non prout dicant.*
- 50 *Beneplacitum Apostolicum requiritur si res Emphyteutica transiit in manum mortuam non obstat quod sit solita locari si nusquam apparet esse solitam locari in manum mortuam.*
- 51 *Beneplacitum Apostolicum semper est necessarium quoties alteratur solitum locationis.*
- 52 *Res locari solita ut dicatur quantum requiratur.*
- 53 *Constitutio An. non Verbanis l. 1. l. 1. præferuntur litterarum Ecclesiæ sub iussu beneplacitum Apostolicum præsumpta.*
- 54 *Beneplacitum Apostolicum ut præsumatur ex causa temporis requiritur lapsus 30. annorum cum obseruantia.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

COntrouersiæ domus directum dominium penitus Monasterium, & Moniales Sanctæ Lucie in Sylice, & finis totius parentelæ inuictorum (quæ sunt extrema iudicii deuolutionis ex hoc capite à Monialibus moti) est in consello apud patres. At quoniam Angela de Calandris vltima de dicta parentela sibi in testamento scripsit heredem Hospitale Sanctæ Mariæ Oppidi de Caruaggio, disceptatum acriter fuit an inuestituræ etiam ad heredes extraneos porrigantur, affirmatiuam sententiam tuentibus informantibus pro Hospitali; non quia conceptæ sint pro hereditibus, & successoribus cum eorum appellatione in conuentionibus bonorum Ecclesiæ venie solum heredes sanguinis receptius esse apud Doctores testatur Gehr. consil. 84. num. 51. & 52. lib. 2. Kimio. Sen. Mant. Grat. & alij plena manu velati in decis. 211. num. 4. par. 6. recent. & in Cisteriana Bonorian. 3. Decembris 1646. §. iussu curam R. P. D. meo Cerro.

Sed propter clausulas ad habendum, & in perpetuum in parte depositiua inuestiturarum appositæ, quæ reddunt concessionem mere hereditariam, quia præbent facultatem alienandi in quoscumque, & perpetuas à contrahentibus contemplata verificari ut potest nisi extranei quoque comprehendantur ut de clausula ad habendum tradit plenè Laderch. consil. 3. per tot. Clar. Becc. Ofase. & alij plures quos refert, & sequitur Rot. decis. 87. numer. 6. coram Buratti. decis. 295. num. 2. coram Vrgellen. decis. 294. num. 3. par. 1. recent. & de clausula in perpetuum Cirtæ. contron. 146. nu. 10. Soc. Curt. Iun. Crot. cum alijs approbatis à Rota in Mediolanen. Bonorum de Bufaloria 7. Iunij 1585. coram Bufalo in dec. 245. nu. 2. coram Cardinali Millino in diss. dec. 294. nu. 4. par. 2. recent. in dec. 548. n. 9. par. 2. tom. 3.

Saltem quando in concessione pro hereditibus in perpetuum adeit aliqua conuictura in etiam leuiter pro comprehensione extraneorum ut voluit Ceph. consil. 9. n. 17. quem sequitur Mant. de tacit. lib. 2. tit. 19. n. 21. & legg. Rot. dec. 381. n. 6. & segg. par. 5. recent. Multæ autem conuicturæ in casu nostro id stande videntur, nempe

1. quæ coequalitas annui Canonis cum fructibus qui tempore primæ inuestituræ adeit de anno 1550. ex re coequalia percipiebantur Mant. diss. lib. 2. tit. 6. numer. 14. vers. sed aduertendum, & tit. 19. numer. vigesimo septimo.

2. Buratti. decis. 334. numer. 4. ubi allegat concord. Pactum francandi in eadem inuestitura apostolicum Ceph. consil. 703. numero decimo septimo & segg. Grat. discept. 47.

477. num. 10. & segg. sterilitas rei t de tempore primæ
concessionis vt per Rot. dec. 11. n. 5. par. 2. recent. Obser-
uanti subsecuta resiliens ex concessionibus factis de
annis 1597 & 1612. non in personas confanguineorum
Iosephi summi primi inuestiti, sed illorum de Calandris
Iosephi extraneorum; nam obseruanti declarat pri-
mo penitus extraneorum contrahentium, & vbi concessio
semel transit ad extraneos eandem qualitatem
semper retinet. *Rota. consil. 161. numer. 33. & 34. lib. 1. Mau. dist. 11. n. 33. Rot. dec. 381. num. 12. par. 5. recent. dec. 245. sub num. 2. vers. videbatur coram Car-
dinali Milino.* Tandem prohibitio alienationis t sine
consensu Domini directi nedum ad heredes, & succes-
sores sed etiam ad alios ab eis causam habentes, &
conuentio de soluendo t in casu alienationis laudem-
tium, quæ in necessarium antecessum supponit ad ex-
traneos bona deuenire posse, quia non nisi ab extra-
neis t laudemium debetur. *Ceph. cons. 27. numer. 19. & segg. Amadeu de Poue de Laudem. quest. 17. fol. 12. a ver-
so vers. quo autem ad alienationem Cor. de caus. priuat. ob alienat. irrev. q. 1. dom. amplius. 27. n. 4. Gabr. cons. 84. n. 10. & 11. lib. 1. Anna allegat. 106. n. 5. Reduan. de reb. Ec-
cles. non alien. q. 66. n. 25. & segg.*

Contrarium tamen his non obstantibus decisiu-
m fuit, quia clausula ad habendum, & in perpetuum re-
stringitur t iuxta naturam ipsius concessionis ca-
rumque virtus euacuatur penitus ab expressa prohi-
bitione alienationis statim adiecta, quippe quæ cum
ad extraneorum exclusionem directo tendat, facultate
alienandi ad d. clausulas elicitar, restringit inter
ipsos comprehensos estque magis attendenda, & plus
iussit in concessionem quam directæ clausulæ genera-
les t vt plurimum ex stylo à Notariis appozæ vt in-
quit *Dec. cons. 171. num. 3. vers. 4. & ultimo Gabr. cons. 11. n. 12. lib. 1. Grat. discept. 344. num. 11. cum aliis
quos refert & sequitur Rot. inter recent. in exaduerso
alleg. dec. 294. num. 8. vers. item ibi aduers. par. 2. dec. 742. num. 15. dec. 211. num. 8. & 9. par. 6. & in supradicta
Caetana Bonorum 5. quod sine difficultate, & in eadem 10. Iunij 1648. 5. & proinde vers. loquitur, vbi ita conciliat
decisiones contrarias coram R. P. D. mo. Cerro.*

Prestetm quia non verulam in prohibitione con-
cepta t per duas dictiones negatiuas nempe vt non
possit alienari nisi cum consensu Domini, quam re-
soluit in permissionem alienandi cum consensu dixit
*Rot. in Sarisaten. Feudi 22. Iunij & 18. Decembris 1645.
coram Reuerendissimo D. meo Decaro & 3. Iulij proxime
prateritis coram R. P. D. meo Otthebeno* fed vnica adest
negatiua in originali inuestitura anni 1550. ibi, promi-
ssique ipsum solum cum melioramento non vendere &c.
irrevocabilis, & sine licentia dictarum monialium, & in suc-
cessibus inuestituris, ibi, non possunt dictam Domum, &c.
vendere, &c. sine expresso consensu, & licentia Abbatisse,
& Monialium Summario Monial. num. 1. & 2. & segg.
& quamvis in his posterioribus inuestituris addita sit
alia negatiua, ibi, & nisi eisdem iurisdictionibus de Laudemio,
illa vti directæ tantum ad solutionem Laudemij non
qualificat consensum Domini; de quo paulo ante ab-
que simili dictione negatiua facta fuit mentio iuxta
theoricam *Bart. in l. rependis col. fin. contrarium puto
fi. leg. 3. quam sequitur Iaf. in l. cum filio. num. 177. ff. leg. 1. C. man. cons. 47. vers. quia conditio Bero. cons. 60. n. 5. in fin. lib. 2. Fufar. de subst. qu. 103. num. 30. Bart. dec. Bonon. 119. n. 2. & 4.*

Et minus, quia conditio solutionis Laudemij t dis-
tincta prorsus est à conditione consensu Gabr. cons.
164. num. 9. lib. 1. nec in illum inluit, quin è contra t ad
illo est consecutiva *Bart. in l. fa. num. 2. vers. dic ergo
Cod. prod. Decur. lib. 11. Surd. 84. num. 6. Rot. in Neapoli-*

Part. Secunda.

tava Domus 28. Iunij 1606. coram Ottembergo vt prop-
terea prohibitio illa quod respectu Laudemij t ex vi
duplicis negatiue resoluitur in affirmatiuam licentia
alienandi, adhuc maneat in rigore præcepti negatiui
respectu consensu à Domino præstati, cuius mentio
quomodo in inuestitura fiat t attenditur ad digno-
scendam qualitatem inuestituræ vt videlicet si fiat per
modum affirmatiuam explicite pota quod possit ali-
enari cum consensu concessio si hæreditaria, idemque
forfan si per modum affirmatiuam implicite t ex se-
cunda nempe negatiua post negationem potestatis
alienandi adiecta consensui Domini resiliatur, se-
cus è conuerso, t & ratio diuersitatis est, quia primò
casu prohibitio forfan resiliatur, vt aliqui sentiunt
in permissionem, & Dominus directus cogi potest
ad præstandum consensum, qui ex tunc censetur pro-
missus; secundo verò casu t prohibitio stat in suo
robore negatiua, & Dominus consensu alienationi
non tenetur vt in puncto prohibitionis aliena-
tionis sine consensu Domini ratiocinatur ac distin-
git *Iuan. Franc. à Ponte consil. 2. numer. 6. ac segg. cons. 81. numer. 52. & 59. lib. 1. Caf. Mau. dec. 2. num. 40. &
41. Rot. in dicta Caetana Bonorum 3. Decembris 1646 5. pro
quorum coram R. P. D. meo Cerro.* Unde satis non est,
quod conditio Laudemij resoluat possit in affirmati-
uum, dum alia conditio consensu negatiua manet,
nec est nouum quod vnica dispositio sub duplici con-
ditione t altera negatiua, altera affirmatiua concipiat
utraque suam naturam retinente, & purificanda
*l. si heredi plures ff. cond. inst. l. Lucio la secunda ff. ha-
red. inst. l. generaliter in princ. Cod. inst. & subst. Horded.
cons. 78. num. 23. & seg. lib. 1. Peregr. cons. 119. num. 1. lib. 3.
Fufar. cons. 64. num. 4. & 5.*

Et in omnem euentum vnus ex Dominis ingeniose
animaduertit quod in eisdem inuestituris post clau-
sulam nisi factis de Laudemio statim adiungitur
clausula iuxta dispositionem, quæ declarat contra-
hentes intellexisse de alienationibus tantum modo
t permittit iis scilicet qui fuerint inter comprehen-
sos non autem fuore extraneorum quæ in emphy-
teusi Ecclesiastica pro hæredibus, & successoribus à
iuris dispositione prohibetur, vti fortior temus
Seraph. dec. 1290. n. 12.

His positis non videntur coniectiones in contrarium
ponderatæ, quia omnibus præualet t quam præbet
prohibitio alienationis *Rot. dec. 74. num. 15. dec. 211. n. 9. par. 6. recent. quæ non adert in calu. Ceph. Cardinalis
Mau. & decisionis 381. n. 6. par. 5. recent. exaduerso alle-
gat. & ex abundanti euacuatur singulæ; nam coe-
23 qualitas Canonis cum fructibus t rei concessæ, nec
adeat de tempore posteriorum inuestiturarum, quod
tempus, quia vt infra dicam nouas concessionis im-
portant, debet attendi *Grat. discept. 379. num. 12. &
23. Caf. de Graff. dec. 4. per rot. de reb. Eccles. non alien.
Rot. dec. 352. num. 16. par. 7. recent. nec aliquis confi-
26 derationis quando ex aliis t concessionem esse em-
phyteoticam, & pactionem vel mixtam apparet
Gabr. cons. 84. num. 12. lib. 2. Fine. de Franc. dec. 191. n. 10. 10.
Surd. dec. 198. n. 25. vers. respondetur etiam, & n. 24. Rota
in Romana Domus 22. Aprilis 1644. 5. quæ omnino co-
ram Eminentiſſimo D. Cardinali Cereſinensi in calu. no-
27 lito denotant verba in Emphyteusis, t pactum de me-
liorando, referuntur directi domini prohibitioni aliena-
tionis sub pena amissionis melioramentorum, & de-
nique conuentio soluendi Laudemium; illud enim
iuxta veterem opinionem non soluit nisi alienans
28 t sit verè & propriè emphyteuca *Caspe. Latino dec. 18.
numer. 22. vers. quid quando Barrot. dec. 60. n. 5. Rot.
dec. 14. num. 26. & segg. vbi respondet contrariis dec. 128.***

mon. 1. par. 6. recent. & in Romania deuolut. Vinc. 14. May 1646. §. que sane effectus uerf. pro cuius etiam coram R.P.D. meo Veroffio, quia propter non applica-
 29 tur t exaduerto allegata decif. Buratt. dec. 314. vbi non aderat conuento Laudemij fed bene applicatur tracta-
 dita à Marefc. var. refol. lib. 2. c. 76. n. 11. & feqq. Patietur
 non meretur attendi quod teleffet itentis, quia imò defuper domus fructifera edificata fuerat de tempore
 fecunda, & fubiectione inueftitura v. dicebam attendendos nec non quia ftante pacto expreffo de re
 melioranda, & reftreftione conceffionis ad certas perfonas
 fcilicet heredes fanguinis educta ex verbis, & prohibitione alienationis, itentitas huiusmodi nullius
 30 momenti eft; nam tunc finita per deficientiam perfonarum
 vocatarum Emphyteufi non excluditur emphyteuta à fructu
 fuorum laborum ex facto Domini, fed ex pacto conuento, & proprio confenfu, vt refpondit
 Rot. in ead. Romana Domus §. 2. quia coram D. Cardinali
 Crebino.
 31 Ad pactum francandi fatis eft, refpondere quod non fuit
 effectuarum, & ante effectuationem vbi non neceffarium
 id facultatum eft, nihil operatur Grat. difcep. 477. n. 16. Rot. decif. 339. n. 3. & 32. vbi fic refpon-
 detur contrarij par. 5. recent. Obftantia fauore extraneorum
 educi non valet ex conceffionibus factis de anno 1597 & 1611
 Andree & Angelæ de Calandis, quia non emanantur in reuocationem antiquæ inuefti-
 32 turae f factæ Ioſeph fimo, & ob lineam illius finitam quo cafu
 conceffionem non eſſe nouam licet ad finit verba, & de nouo concedimus dixit Rot. decif. 176. n. 35. & 36. par. 5. recent. fed ob culpam emphyteute
 33 in alienando f abſque confenſu, & ceſſationem in ſoluendo
 Canonem in quibus terminis conceffionem eſſe proſus nouam diſtinguendo hunc cafum ab
 antecedeni tradit Bero. confil. 12. n. 3. & 4. lib. 1. vbi
 34 ait rationem diuerſitatis f quia finita emphyteuſi ob deficientiam
 lineæ res non dicitur penitus ad dominum reuerti, & omnino deuoluta cum remaneant
 agnatis, & heredibus primi inueſtitæ melioramenta, & ius
 petendi inueſtituram quatenus Dominus nolit pro fe retinere;
 at ſi finitur per ceſſationem ſolutionis
 35 Canonis, f & culpam res omnino, & penitus dicitur reuerſa
 nullotie remanente penes agnatos ſeu heredes tam reſpectu
 impetrandi nouam inueſtituram quam melioramentorum ſic etiam
 Cald. de reuocat. Emphyt. lib. 1. quaſt. 4. n. 20. & 21. quem
 fequitur Rot. diſt. decif. 176. n. 35. vſq. ſecus par. 5. recent.
 36 Et quamvis aliqui voverint f requiri adhuc effectum
 quod præceſſerit rei deuolutæ incorporatio fauore Domini
 directi hoc eſt quod ille poſſeſſionem apprehenderit, contrariam
 ſententiam licentiæ videlicet ſufficere quod caducitatem
 declarauit tanquam
 37 f magis communem ſecuta eſt, Rot. in Portuen. Signi 10. Iunij
 1641. §. nec reſragatur coram bon. mem. Cardinali Paſſiſſolo
 & in caſu noſtro ceſſat difficultas ex facto, quia ante ſecundam
 inueſtituram factam de anno 1612. Moniales ne dum poſſeſſionem
 apprehenderant, ſed etiam mandatum de manutenendo defuper
 obtinuerant, & ante præcedentem conceſſionem anni 1597.
 reportauerant à Iudice ſuper deuolutione ſententiam, quod
 ſatis eſſe præſertim vbi vt in caſu noſtro fuit aliquid ſolutum
 pro obtinenda noua inueſtitura,
 38 f & adſunt noua pacta, dixit Rot. coram Cardinali Caualer. decif. 398.
 ſub numero octauo verſ. tertio ibi, & verſ. 4. deinde Burſatt. conf. 25. n. 3. lib. 3. Grat. difcep. 915.
 n. 17. Seraph. decif. 1362. n. 3. Rot. diuerſ. decif. 160. n. 9.
 par. 2. Præter quod non ſolum in ipſa inueſtitura anni 1597.
 adſunt verba, de nouo loca-

uerant, ſed vtro in ſubſequenti anni 1612. partes affuerunt
 dicta præcedentem inueſtituram fuiſſe nouam locationem,
 ibi, in Emphyteuſi perpetua conceſſa, & de nouo locauerunt,
 & in hac materia attendenda eſt mens concedentis
 f ex verbis etiam poſtea prolatis educta Cald. de reuocat. Emphyt. lib. 1. quaſt. 4.
 ſub n. 14. verſ. in Emphyteuſi. Adeo quod obſtante
 40 potius demonſtratur in prima inueſtitura f non fuiſſe
 comprehenſos extraneos, vt in puncto ponderatur Rot. in
 ſupra citata Caietana Bonorum 10. Iunij 1648. §. minus
 vrges coram Reuerendiſſimo Patre Domini Cerro,
 cum tamen ſufficeret eſſe dubium,
 41 f & æquiuocam Rot. decif. 321. n. 15. par. 7. recent.
 Quod prohibitio alienationis dirigitur quoque contra
 habentes cauſam à ſucceſſoribus primi acceſſus, f non facit
 42 conſuetam comprehenſionem extraneorum, quia cauſam
 habere poterant à ſucceſſoribus ipſorum conſanguinei
 remotiores mediante nempe alienatione in eos faciendâ à proximis
 43 in gradu, vel mediante ſubſtitutione factâ ad inſtanciam
 creditorum, que cum ſit alienatio neceſſaria f non inducit
 caducitatem Caualer. decif. 360. n. 4. Rot. in recent. decif. 22. n. 12. par. 5. & ſatis eſt de
 44 ba quid minimum operati f dum ex aliis appareat inueſtituram
 non eſſe hereditariam Menoch. confil. 6. n. 20. Rot. decif. 74. n. 10. par. 6. recent.
 Conuento pariter ſoluendi Laudemium in caſum alienationis
 verificari poteſt inter ipſos Conſanguineos,
 45 f ſi videlicet poſſum ſer res, quæ diuidua eſt fuiſſet alios
 æquales in gradu delata vbi tantum eorum alio titulo
 quam ſucceſſionis, vel iuris accreſcentis obueniret
 Cephal. confil. 195. n. 26. Burſatt. confil. 57. n. 7. & confil. 181. n. 9. & ſeq. Paſſiſſolo ſil. 2. n. 9.
 confil. 3. n. 8. Rodan. de reb. Eccleſiaſt. non alim. quaſt. 66. n. 53.
 Annot. de Laudem. quaſt. 25. n. 4. cum alijs allegatis à Moderno
 Aris Hammi ead. tradi. tom. 1. quaſt. 12. artic. 1. n. 30. & n. 38. & ſeq. & à
 Moderno Benenſiano decif. Benenſiana 39. n. 3. & ſeq.
 Ex quibus probata ſatis viſa fuit deuolutio ob deficientiam
 conſanguineorum Angelæ de Calandis vltima inueſtitura,
 quæ cum inſtituerit heredem Hoſ-
 46 pitale, in quod vti manum mortuam f obſtante prohibitione
 alienationis expreſſa tam legis, quam hominis, ac declaratione
 quod nec ipſa Angela ſucceſ-
 ſore poſſit ſi eſſet monialis, bona neque per viam inſtitutionis
 deuenire poterant, etiam ad effectum adſequendi
 ælimationem, ex hoc capite quoque reſultat clara
 deuolutio, plenè firmatur in decif. 221. n. 22. & ſeq. par. 6. recent. in Bononiæ Bonorum Emphyteuſi-
 rum 7. Iunij 1647. §. ſin. coram R.P.D. meo Melio, in diſtis
 Caietana Bonorum coram R.P.D. meo Cerro, & in Bononiæ
 Bonorum 27. Martij 1648. coram R.P.D. meo Veroffio.
 Non obſtat, quod Moniales recipiendo ab Hoſpitali
 quindennium, & Canones per 30. ſecre annos ceſſantur
 47 f eius inſtitutionem approballe Gamm. decif. 283. n. 3.
 Rot. in Tiburtina præteſſa deuolutiua 11. Decembr. 1615.
 coram clar. mem. Card. Fabricij Veroffio, & in Romana Domus 27. Martij 1647.
 coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & approbare f poterunt
 48 Menoch. confil. 216. n. 43. Sord. confil. 321. n. 10. add. ad ſan. mem. Greg. XV. decif. 310. n. 14. in ſin. Tum quia Canones
 cepti fuerunt à Prioriſſa, & Procuratore f qui Monilibus
 49 præiudicare non poſſunt, & veniens vbi nō eſt mōri, de tranſact. Hand. confil. 55. n. 25. lib. 1. Buratt. dec. 601. n. 9.
 & fuit dictum in Piſaurina. Maſſentionis 4. Iunij 1646. §. quæ poſſeſſione coram bonæ memoria Argentei
 tum etiam quia deficit beneplacitum Apoſtolicum, quod

quod necessarium esset non obstante quod domus
 30 alius fuerit in Emphyteusim concessa & sic solita lo-
 cari; Cum enim nunquam fuerit solita locari manui
 31 mortuæ, adhuc in hac parte in qua solitum f altera-
 tur, opus esset beneplacito Apostolico Alex. conf. 9.
 num. 2. lib. 3. Curt. l. in de feud. par. 2. quest. 5. Redan. reb.
 num. 2. lib. 3. Curt. l. in de feud. par. 2. quest. 5. Redan. reb.
 32 Ecl. non alien. quest. 12. num. 18. Rot. decis. 176. num. 43.
 par. 5. recent. cum aliis alleg. per Moder. Pipernatem in
 par. 5. recent. cum aliis alleg. per Moder. Pipernatem in
 33 suis sog. tom. 2. tit. de alien. rer. Eccles. cap. 1. num. 20. &
 fuit dictum in Rationem. Domus 14. Iunij 1649. §. vi.
 tra quod etiam R. P. D. mes Rois. Licet verius sit, quod
 nec probatur solitum cum t nulla detur præcedens
 locatio solemnitis, & postremæ duæ factæ Calandis à
 quibus Hospitale causam habet non fuerint sortite
 effectum per 40. annos, vt ad inducendum solitum
 requiritur præpositi in cap. 1. num. 23. & si qui fend. dar.
 post. Rot. d. decis. 176. num. 42. par. 5. recent. aliique relati
 a dicto Moder. ibid. num. 22. & præsumptio beneplaciti
 apostolici ex longa obseruantia, quam subtiliter nouis-
 34 sima Constit. S. M. Urbani VIII. præsumptiua iurium
 Ecclesie cessat in casu nostro quia non adeit integer
 lapsus 30. annorum ad hunc effectum requiritus;
 34 itaque 19. anni non sufficiunt ex alleg. per add. ad san.
 membr. XV. decisione 354. sub num. 18. versum.
 Et ita decisiū vtrique parte informante

FIRMANA PECUNIARIA.

Luna 4. Decembris 1651.

ARGVMENTVM.

Creditor in pecunia licet non teneatur recipere in-
 solutum bona debitoris tamen ex beneficio Auth. hoc
 nisi C. de satisfactionibus inducitur factore debitoris cogi
 potest, dummodo concurrant requisiti dictæ Auth. de
 quibus in decisione. Officiales Ciuitatis Successores
 in officio tenentur debitum Ciuitatis de bonis ciui-
 dum Ciuitatis soluere, vel si illa sunt debitis anteriori-
 bus obnoxia tenentur imponere collectam, alias con-
 tra eos tanquam negligentes, & inorosos decerni po-
 test executio personalis.

SVMMARIVM.

- 1 Dectio debitoris quando est notoria, tunc necessaria non est illius excusio.
- 2 Promissio de releuando aliquem indemnem ex aliqua causa non trahitur ad aliam diuersam.
- 3 Bona in executionem capta non potuisse subhastari ob defectum Emptorum constat ex attestacione executorum, qui tria bannimenta fecerunt, quibus vti de re ad eorum officium spectant. restantibus fides adhibetur.
- 4 Subhastatio, quando agitur de distrabendis bonis priuatorum, intra quod tempus fieri debeat non est à iure determinatum, sed arbitrio Iudicis relinquitur.
- 5 Bona in executionem capta non reperuisse emptorem probatur, si post facta tria bannimenta per mensem, & ultra steterunt subhastata, nec aliquis comparuit oblato.
- 6 Item si post lapsum terminum bannimentorum, nec quisquam obtulit, poterat.
- 7 Bona non reperio emptore habentur, acsi non adessent.
- 8 Creditor in pecunia non tenetur recipere insolutum bona debitoris.
- 9 Debitor in pecunia ex beneficio Auth. hoc nisi Cod.

Part. Secunda.

- de solut. non habens aliunde quomodo facultatem habet soluendi in bonis stabilitis pro precio astimando.
- 10 Amplius procedere etiam ad fauorem debitoris condemnati per sententiam in indicatum lapsam.
 - 11 Auth. hoc nisi C. de solut. locum non habet in debito vallato iuramento, & obligatione Camerali, & num. 14.
 - 12 Soluens Creditori in eim iuribus succedit etiam absque alia cessione.
 - 13 Sententia mandans fieri per Creditorem diligentias contra principaliter obligatos intelligenda est de diligentias secundum qualitatem, & naturam ipsius obligationis.
 - Verba intelligi debent secundum subiectam materiam, ibid.
 - 14 Debitor in forma Camera obligatus allegari nequit beneficium Auth. hoc nisi C. de solutionibus.
 - 15 Beneficium Auth. hoc nisi C. solut. est personale, nec egreditur personam debitoris.
 - 16 Auth. hoc nisi Cod. de solut. loquitur solum inter debitorem, & creditorem in aduendo debitori, vt ad evitandam carceracionem possit bona propria insolutum dare, non autem locum habet quando agitur inter terminis excusationis debitoris ad effectum exequendi contra alium obligatum, de quo d. Auth. non loquitur.
 - 17 Debitor dicitur sufficienter excussus ipso quod pecunias non habet, eiusque bona posita subhastata non inueniunt oblatoem.
 - 18 Aequitas in iure non scripta non debet plus operari, quam aequitas, & obligatio legalis, que est effector.
 - 19 Nec extendi, vt contra dispositionem legis scripta Creditor pecunia cogatur recipere bona insolutum.
 - 20 Auth. hoc nisi tanquam ad ius Creditori extendenda non est ultra casum, de quo specificè loquitur.
 - 21 Fideiusso solvens, habet contra principalem regressum.
 - 22 Auth. hoc nisi C. de solut. vt locum habeat omnia requisiti debent concurrere, & quidem copulatiue num. 23.
 - 24 Et inter alia requiritur, quod in actu obligationis bonorum insolutum præstetur à debitore cautio de emissione.
 - 25 Bona debitoris obnoxia hypothecis anterioribus superuacaneum est subhastari, nec excuti debent.
 - 26 Beneficium Authenticæ hoc nisi, quamuis suffragetur debitori, non tamen creditor cogi potest ad recipiendum bona insolutum litigiosa, & debitis anterioribus obnoxia, præsertim quando debitor debitum impugnauit, ac impugnat num. 27.
 - 28 Ciuitas tenetur pecunias in debite solutas eius Officialibus, & versas in eim utilitatem restituere, non attento an ad Officialia sint perpetui, vel temporales.
 - 29 Non tamen tenentur Officiales successores in officio qui nec pecunias in proprios usus verterunt, nec usquam restituere promiserunt, nisi quantum sunt in mora soluendi de bonis Ciuitatis.
 - 30 Et mora hoc casu contracta dicitur, si bona Ciuitatis non exhibent, vel collectam si Ciuitas est inopis, singulis Ciuibus non imponit, aut exigere negligunt, quo casu possunt in carceres detrudi tanquam representantes Corpus totius Ciuitatis num. 31. vel ob moram in soluendo num. 32. vel vt Ciuitas, & Populus rubore subfusus soluat num. 33. & hoc casu pro alieno debito propria officialium negligentia puniuntur num. 34.

35 *Officiales Civitatis, si bona non idonea solutioni exhibuerint tenentur favore creditorum imponere collatam, alias contra eos fieri potest executio personalis si negligentes sunt.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

Conformiter Civitatem Firmi, illiusque Officialis, & Gasparum Paccaronum ad restituendum Saino scuta 1814. quæ Civitati indebitè soluit condemnarunt tres sententiæ; duæ tamen posteriores insolvidum; prima verò voluit exequi mandatum posse contra Civitatem, nisi factis prius diligentis contra personas, & bona propria Paccaroni, & aliorum obligatorum. Idè opus fuit Saino has diligencias facere, & fecille præterdies petiit executionem personalem contra Priores, & Officialis Civitatis, de qua executione relaxanda hodie particulariter cognito, Rota censuit ut infra; nempe.

Diligencias factas sufficientes esse, quia in hereditate Leonardi Bentiuoli, qui principaliter est obligatus ex causa annonæ frumentariæ ab eo conductæ anno 1629. & 1630. nihil reperiri retulerunt duo executores ad id deputati, ut in Summariolo responsionis pro Saino num. 1. & notoria illius decoctio ꝑ quam omnes decisiones clamant tolli excussionis necessitatem, ut notant *glos. & Doct. in l. ultima in princ. ff. si cert. per Negus. de pignor. 8. memb. 1. nu. 14. aliisque alleg. à Pacis. de Salu. lisp. 2. cap. 2. num. 27.* Hieronymus Bentiuolus Leonardi frater executi non debuit, quia in sententiis nominatus non legitur, nec Civitati obligatus apparet, & releuatio quam promissit Saino ꝑ pro eo quod inde Sainus vii fideiussor fratris ex causa secundæ depositariæ debere Civitati, non trahitur ad hanc summam indebitam ex secunda, & solum ex prima debitam *l. si verum §. ante omnia ff. pati. l. Lucius la. §. Paulus, ibique glos. verb. non teneri. ff. admissi. Tur. l. Hond. conf. 11. num. 35. & seq. lib. 1. Rot. in his terminis decis. 592. num. 1. par. 5. recen.*

Paccaroni verò personam frustra perquisitam fuisse, & bona in executionem capta emptorem ꝑ non reperibile testantur executores qui tria bannimenta fecerunt *Summ. Saini num. 2. & seqq.* & tanquam de re pertinente ad eorum officium mercenem fidem, *Alex. in l. à Dno Pio §. si super rebus num. 17. ff. de iudic. Tirac. quæll. de retract. confang. §. 8. glos. 9. num. 22. Hond. conf. 18. num. 56. lib. 1. cum aliis allegatis ab add. ad Buratt. decis. 789. Litt. A. & à Moder. Perusino de subhaft. 29. num. 11. & seqq.* advertendo quod tria bannimenta nedum fuerunt facta die 16. & 27. Octobris, sed tursus die 27. Nouembris subsequens, & sic per mensem, & amplius bona steterunt subhafta; Cumque distrahendis bonis priuatorum ꝑ non sit à iure determinatum certum tempus, intra quod subhaftatio fieri debeat, sed arbitrio Iudicis relinquatur, ut notat *Bald. in l. ordi. nu. 6. c. execut. rei iudic. Coler. de proc. exec. par. 3. cap. 9. man. 75. Grat. dist. 275. n. 15. Eschobar. de ratiocin. cap. 16. num. 8. Rota decis. 146. num. 4. & 5. par. 2. diuers.* nec viquam oblator ꝑ aliquis adfuerit, satis probatum dicitur non reperiri emptorem; maxime quia neque postea ꝑ lapso termino bannimentorum quispiam obtulit, ut potuisset *Rot. inter inapress. apud Moder. Perus. de subhaftat. decis. 40. num. 6. & seqq.* Emptore autem non reperito ꝑ petinde est ac si bona non adessent quia de cætero creditor in pecunia ꝑ prout est Sainus non tenetur recipere insoluitum bona debitoris *l. 2. §. mutui dario vbi notant omnes ff. si cert. pet. l. cum à quo Cod. solut. Sura. conf. 92. num. 4. & decis. 30. num. 9. Rot. decis. 352. num. 2. coram san. mem. Greg. X. V.*

Neque hic intrat beneficium *Auth. hoc nisi C. solut. 9. ꝑ vbi debitor in pecunia non habenti aliunde quomodo soluat datur facultas solvendi in bonis stabilibus pro præcio extimando, quod procedere ꝑ etiam ad favorem debitoris condemnati per senectus in iudicatum lapsas, tradit Hond. conf. 34. num. 27. lib. 2. Cest. vemed. sublid. 3. sub 1. & 2. vers. quandoquidem Ancher. luv. quæst. 57. num. 4. lib. 3. Tum quia locum non habet ꝑ in debito vallato iuramento, & obligatione Camerali *Gozzad. conf. 27. n. 28. Roman. conf. 163. sub n. 2. Rait. sub conf. 18. n. 10. & seqq. lib. 1. Vincen. de Franch. decis. 5. per tot. Thef. decis. 153. num. 14. Barz. decis. 40. num. 5. Rot. decis. 42. sub num. 2. par. 1. rec. quale est debitum Paccaroni erga Civitatem, quæ gratis negat Paccaronum esse in forma Cameræ obligatum Saino, quia Sainus soluendo Civitati ꝑ in eius iuribus successe etiam absque alia cessione *l. 2. C. de iur. Reipub. lib. 11. Sura. conf. 444. num. 10. Rot. decis. 592. num. 6. par. 4. recen.* nec non quia cum sententia mandet fieri diligencias ꝑ contra Peccaronum tanquam obligatum, intelligenda est de diligentis secundum qualitatem, ac naturam ipsius obligationis *Bald. in l. à Procuratore sub num. 2. infra med. vers. nec obstat verba C. mandari Fel. in cap. sedes sub num. 1. vers. nec obstat. de refer. Rot. decis. 358. num. 4. in fin. par. 1. rec. & sicuti Paccaronum met, quia informa Cameræ est adstrictus ꝑ non posset allegare, prout non allegat beneficium *Auth. allegare eo minus potest Civitas ad idem obligata Guiner. Pratic. quæst. lib. 1. quæst. 148. man. 70. num. 62. vers. accedat, vbi animadvertit, quod hoc beneficium est personale ꝑ ipsius debitoris, & num. 63. & seq. vbi respondet contrariis.****

Tum quia Imperator ibi loquitur ꝑ inter debitorem, & creditorem indulgendo scilicet debitori pulsato, ut ad evitandam carcerationem possit bona propria insolutum dare, longe autem diuersi sunt termini excussionis debitoris faciendæ ad effectum exequendi contra alium obligatum, quo casu *Auth. hoc nisi* nihil disponit, & eo ipso quod debitor non habet pecunias, ꝑ cuiusque bona posita subhafta non reperitur oblatorum dicitur sufficienter excussus *Barz. in linter eos §. 2. creditor in princ. vers. Divus distribuit ff. fideiussor ibique Casp. Hipol. de Marfil. in rubr. ed. tit. num. 28. Gabr. cod. tit. conclus. 1. num. 125. Maur. de fideiussor. par. 2. selt. 6. cap. 2. num. 106. fol. 350. Hering. de fideiussor. par. 27. par. 1. num. 2. 41. Civitas. contr. 327. nu. 97. Rot. Janneu. decis. 91. num. 30. decis. 156. num. 8. & 9. vbi subdit esse ac si non reperitur bona, neque creditorem teneri ea accipere insolutum.*

Et licet mox citati Doctores id firment, ut fideiussor conveniri valeat, fortius admittendum est ut conveniatur Civitas advectoria, quæ Saino debitor est principalis ob indebitam exactionem, & hoc nomine condemnata fuit ad restituendum, addito solum ex quadam æquitate quod mandatur contra illam relaxatum non executioni mandetur, nisi factis diligentis contra Paccaronum, hæc enim æquitas in iure non scripta ꝑ non debet ligare astrictus quam æquitas & obligatio legalis fideiussoris, quæ tempus est efficacior *Dec. conf. 104. num. 5. Caraut. consilium. num. 24. Mench. de prescript. lib. 1. qu. 46. num. 43. aut* extendi ꝑ contra dispositionem legis scriptæ creditor pecunie cogatur recipere bona insolutum *l. p. l. p. l. c. ibi l. as. num. 1. in 3. limit. C. iudic. & ad propositum Coler. de process. execut. par. 3. cap. 9. sub nu. 31. vers. & notum est fol. 672. imò nec ipsam *Auth. hoc nisi, & 2. odiosa est* creditoris ꝑ extendendam esse ultra causam, de quo specificè loquitur, dixit *Rot. Avenionen. apud Lauren. decis. 132. num. 3. vers. loquamur que.* Si ergo Civitas*

Ciuitas vult solvere de bonis Paccaroni, vt potest
 21 quia contra illum ¶ habet regressum iuxta thetic.
 Bald. in auct. quia in Provincia num. 17. C. vbi de crimin.
 agi oport. quam sequitur ibid. Castr. sub num. 2. Felin in
 cap. olim sub num. 3. vbi ¶ per illum de accus. alique
 relati in decis. Bononien. 92. num. 19. & 42. inter recolle-
 ctas à Sauiño, reperiat ipsa bonorum emptorem, &
 soluat de pecuniis Paccaroni.

Tum tertio quia non concurrunt omnia requisita
 22 ¶ Auth. hoc nisi relata per Cost. de remed. sub fid. rem. 3.
 num. 2. & segg. Parlad. rer. quodid. lib. 2. cap. fin. par. 3. §.
 17. sub num. 23. Rota coram sa. mem. Greg. XV. decis. 352.
 num. 3. & 4. & decis. 42. num. 2. & segg. par. 3. recit. quæ
 23 copulatiue ¶ concurrere debent ex alleg. à Moder.
 Luciano de datione insolui. in specul. 2. quest. 14. per tot.
 24 deest enim inter cetera ¶ cautio de euictione quæ
 præstanda est in actu oblationis bonorum insolutum
 Roman. vbi. 63. sub num. 6. vbi. ultimo Bursate. conf. 9.
 num. 51. cum aliis relatis à dicto Moder. Luciano sect. 2.
 quest. 11. num. 1. nec suppletur per obligationem ipsius
 Ciuitatis de euictione dum alium fideiussorem præ-
 stare potest, quia bona Ciuitatis iam sunt ex alio ca-
 pite obligata Sauiño, & vt dicebam Ciuitas ipsa est
 principalis debitor.

Sufficientes pariter viæ sunt diligenter factæ super
 bonis Ciuitatis, cuius redditus cum absorbeantur ab
 hypothecis anterioribus. & oneribus publicis in tabella
 25 descriptis, ¶ superuacaneum est ad eorum substationem
 deuenire G. illi. 2. obfer. 27. n. 2. Negus. de pign. i. memb.
 §. per. num. 44. Rot. Ianuen. decis. 91. num. 27. & seg. Ciriac.
 contr. 327. num. 77. & 78. Et obeandem rationem esto
 26 quod beneficium Auth. hoc nisi ¶ suffragetur Ciuitati,
 seu Vniuersitati, vt voluit Cost. remed. sub fid. num. 5.
 relatus à Moder. Luciano d. tract. sect. 3. quest. 12. negat
 vero Hieron. Laurent. decis. Autenouen. 132. num. 2. &
 segg. & inde cillum relinquit Barz. decis. Bonon. 40. sub
 num. 6. vbi. ac etiam, cogi non potest Sauiño, vt bona
 huiusmodi insolutum recipiat, eo minus quia Ciuitas
 27 debitum negauit, ¶ & adhuc negat, vt multis compro-
 bat Moder. Luciano dicto tract. sect. 2. quest. 25. per
 totum.

Hoc tamen non sufficit vt relaxetur executio per-
 sonalis contra Priores, & Officiales quia est pecuniæ
 à Sauiño solutæ Officialibus illius temporis versæ
 28 fuerint in vilitatem Ciuitatis, ¶ & ob id Ciuitas non
 attento an dicti Officiales temporales essent, vel per-
 petui restituitur teneatur, vt probat Gratian. discept.
 196. num. 1. & segg. & declarant tres sententiæ con-
 formes, non idcirco obligatæ sunt persone successorum
 29 in officio, ¶ qui nec pecunias in proprios vsus verten-
 tunt, nec vquam restituere promiserunt, nisi quatenus
 sint in mora soluendi de bonis Ciuitatis, quæ contra-
 30 hitur siue quia bona Ciuitatis non exhibuerint, ¶ siue
 quia collectam singulis Ciuibus quodam Ciuitas est
 inop. inopendat Bar. in l. 4. §. actor num. 12. ff. re.
 iudic. Barz. de inop. debit. cap. 13. nu. 2. & segg. Felician.
 de censu. tom. 2. lib. 2. cap. 3. num. 8. circa fin. Gratian. di-
 scept. 196. nu. 3. & decis. Marchia 257. nu. 1. indicare, ¶
 31 exigere neglexerint, ¶ quibus tantum casibus possunt
 in carcerem detrudi tanquam representantes corpus
 32 ipsius Ciuitatis, cum ob moram in soluendo, ¶ tum vt
 33 Ciuitas, ac Populus rubore subfusus ¶ soluat, vt ori-
 ginaliter voluit Bald. in l. etiam sub num. 11. circa fin.
 vbi. dicendum est Cod. execut. rei iudic. quem sequitur
 Ant. Faber. in suo Cod. lib. 4. tit. 7. diffin. 5. num. 4. vbi
 quod sibi debent imputare cur fuerint negligentes, &
 34 debito id fixæ propria tantum Officium ¶ culpa, &
 negligentia punitur, qui totam diligentiam in hac re

re præstare debent, & in 33. diffin. 1. num. 5. & seg. Gutierrez.
 de Gabell. quest. 168. num. 19. & 20. Manson. de caus. execut.
 ampliat. 3. num. 29. Bonadillon sua Polit. par. 2. lib. 3. cap.
 8. num. 77. Rot. inter impress. apud Moder. Perus. de ma-
 nuer. dec. 276. num. 8. & per tot. & decis. 331. num. 18. & 19.
 & num. 23.

Quapropter cum in casu nostro Officiales bona
 35 exhibuerint, ¶ eaque non sint idonea solutioni, Domi-
 ni mandantur imponi collectam adhibitis solemnita-
 tibus ad id necessariis, & vbi in hoc Officiales negli-
 gentes fuerint, contra ipsos relaxari executionem per-
 sonalem.

Et ita decilum vtrique parte informante.

BONONIEN. EMPHYTEVSIS.

Luna 11. Decembris 1651.

ARGVMENTVM.

Dominium rei Emphyteuticæ, eiusque identitas ex
 quibus probetur? Caducitas si sit incurta in vita
 prædecessoris in beneficio, & ab eo non declarata, ne-
 quit à Successore declarari, & quare? Caducitas ob
 non solutos Canones non incurrit nisi Domino
 volente. Caducitas vt declarari valeat contra heredes
 Emphyteutæ morosi quemam requirantur? Scientia
 qualitatris rei Emphyteuticæ in herede Emphyteutæ,
 ex quibus excludatur? Ad purgationem moræ Em-
 phyteutæ de equitate admitti debet, etiam si actoris
 sit effectum deterius, damnum Emphyteutæ parat-
 us sit damnum relictere.

SVMMARIVM.

- 1 Dominium directum Ecclesiæ probatur ex Instrumen-
 to Inuestitura contra Emphyteutam, & habentes
 causam ab eo.
- 2 Identitas rei Emphyteuticæ probatur ex confessione
 Emphyteutæ asserentis se bona possidere in eodem
 loco in Inuestitura descripto, & non dicto de alio
 titulo, acquisitionis resultat presumptio, quod bona
 sunt Emphyteuticæ.
- 3 Identitas rei Emphyteuticæ non excluditur, ex quo
 Emphyteutam in eodem loco in Inuestitura descripto
 possides bona maioris quantitatis, quam sine descri-
 pta in Inuestitura, quia ex maiori quantitate faci-
 le detrahitur minor.
- 4 Emphyteuta tenetur probare antiqua confinia rei
 Emphyteuticæ, si eius culpa fuerint cum aliis con-
 fusa.
 Identitas si probari nequit ob confusionem confinium
 tunc onus probandi ei incumbit, cuius culpa, & factio
 causata est confusio, qui tenetur distimile designare
 antiquos confines, ibid.
- 5 Mora Emphyteutæ in soluendo Canones, ex quibus
 resultat?
- 6 Caducitas incurta in vita prædecessoris in beneficio,
 qui illam non declarauit non potest declarari à
 Successore, quia ob non solutos Canones prædecessori
 nullum fuit ipsi Successori, vel Ecclesiæ illatum
 præiudicium.
- 7 Caducitas intentari nequit, quoties cessat præiudi-
 cium Domini directi.
- 8 Canones inexacti à prædecessore in beneficio spectant
 ad Successorem.
- 9 Canones exacti per beneficiatum cadunt sub spolio vel
 ad eius heredes transiunt num. 10.
- 11 Successor in beneficio non representat personam

- predecessoris defuncti, sed habet ius novum in persona propria à Papa creatum.*
- 12 Caducitas ab Emphyteuta incurfa potest à predecessore in beneficio remitti etiam in preiudicium successorum antequam bona Ecclesia incorporarentur.
 - 13 Et remissio presumitur, dum sciens illam non declaravit.
 - 14 Caducitas ob non solutos Canones, siue ex dispositione legis siue ex conventionione constituta, cum respiciat favorem Domini directi non incurritur, nisi ipse Dominus verbo, vel facto declaraverit.
 - 15 Et tale Ius declarandi voluntatem, cum sit personale non transit ad eius successores.
 - 16 Caducitas declarari potest contra heredes Emphyteute morosi quoties vigore patti fuit incurfa, & quomodo conclusio procedat? Declara numer. 17.
 - 18 Caducitas ob non solutos Canones de Iure communi incurritur ipso Iure.
 - 19 Caducitas incurfa in vita predecessoris nequit declarari à Successore, quia Ius declarandi uti personale non transit ad successorem.
 - 20 Caducitas ob non solutos Canones, ut efformetur in vita predecessoris procedere debet eius declaratio, & ante declarationem dicitur solum in potentia, quamvis adsit pactum expressum caducitatis.
 - 21 Mora contracta per heredem Emphyteuta redditur excusabilis saltem per viam restitutionis in integrum ob presumptionem ignorantiam, quod bona sint Emphyteutica.
 - 22 Dominus directus agens ad caducitatem contra heredem Emphyteuta probare tenetur, quod heres habuit scientiam bonorum Emphyteoticorum.
 - Caducitas ob non solutos Canones excusatur in herede ex ignorantia directi domini, ibid.*
 - 23 Scientia bonorum Emphyteoticorum presumitur in herede Emphyteuta ex cohabitatione.
 - 24 Huiusmodi tamen presumptio non militat in minore.
 - 25 Item nec militat scientia presumpta ex retentione liberculi, in quo solutiones Canonum adnotantur, nam in herede praesertim muliere, quae scripturas rimari non solet ex retentione non inferitur ad scientiam ibidem contentorum.
 - 26 Scientia in herede qualitatis rei Emphyteutica non resultat ex solutione Canonum, cum credere poterit Canones solui ex contractu censuali.
 - 27 Caducitas ut declarari valeat contra heredem Emphyteuta requiritur scientia clara, & certa, nec releuat presumptio.
 - 28 Emphyteuta cadit à Iure suo etiam ob non solutionem Canonis decursi post litem motam super deuolutione.
 - 29 Caducitas ob non solutos Canones intrat lapsu biennio.
 - 30 Emphyteuta admitti debet ex aequitate ad purgationem mora, quae purgabilis est etiam si Ius adhoris sit effectum deterius, dummodo morosus esset damnus reficere.
 - 31 Oblatio facta ab Emphyteuta de faciendo omne id, quod de Iure facere tenetur, an & quando releuat ad effectum ut deinde admittatur ad purgationem mora? num. 32.

Propter moram in soluendo Canones decursos tam viuentis Francisco Maria, quam postea aduersus Dominam Comitissam Valeriz Guidontam de Beroaldis illius heredem, & fundi Emphyteotici posseditricem, obtrinit per sententiam Ordinarii associati, & respectu mitti in possessionem eiusdem fundi Dominicus de Lombardis Rector simplicis beneficii, seu Cappellanie perpetuae existentis sub Invocatione Assumptionis Beatae Virginis in Ecclesia Metropolitana Bononiae. Sed in gradu appellacionis proposito per me hodie dubio, an sit locus caducitati itaui sit concedendum mandatum de associando Rota censuit esse negatiue respondendum.

Quamvis enim non dubitauerit de dominio dicto Ecclesiae quippe illud contra Comitissam Valeriam heredem patris, haereditis Federici primi acquiritoris Instrumentum inuoluitur satis probat etiam ad effectum deuolutionis, ut fuit decisum inter recent. decis. 290. num. 9. par. 1. decis. 325. n. 5. par. 3. decis. 34. n. 6. inter impress. apud Modest. Perusini. de manent. & in Romana Deuolutionis 28. Maij 1625 coram bon. mem. Pirouano, in Portuensi 10. Ianuarij 1641. coram bon. mem. Cardinali Panziolo.

Pariterque visa fuit satis probata identitas fundi Emphyteotici ex eodem Instrumento inuestiturae iuncta responsione Comitissae ad positiones pro parte Rectoris exhibitas ubi ingenuè (ut par erat) falsa fuit se bona possidere in eodem loco in d. inuestitura descripta, exinde enim dom exaduerso non docetur de alio titulo acquisitionis, resulat absque aliaprobatore identitatis presumptio, quod bona sint Emphyteutica, & hoc titulo à Comitissa possideantur non secus, ac ab eius Parte defuncto, ut tradit Bald. conf. 265. num. 2. lib. 2. Ruten. conf. 50. num. 14. lib. 1. Nat. conf. 506. num. 31. & seq. add. ad san. mem. Greg. XV. de. 575. n. 11. versificat & dixit Rota decis. 508. per tot. par. 1. decis. 79. n. 11. par. 5. recent. & in Nucerni Pradij 20. Maij 1622. coram Nauarrio.

Nec virget, quod idem Comitissa possideat fere decem tornaturas, & inuestitura verò loquatur solum de 30. quia ex maiori quantitate facile detrahiuntur minor, ut bene respondit Rota in Romana Vineae, & deuolutionis 1. Iulij 1624. coram bon. mem. Merlino, & inter recent. decis. 226. sub num. 12. vers. non obstat. par. 5. recent. & Comitissae cuius, vel eius authorum facto fuerint bona confusa, & incumbit onus probandi antiqua censitia 30. tornaturarum iuxta opinionem Angel. lib. si in rem 6. num. 4. ff. rei vindic. quam sequuntur allegati per Fusar. de subit. qu. 618. num. 49. add. ad Greg. XV. decis. 575. n. 11. in fin. Rota decis. 350. n. 5. & 6. par. 1. rec. de. 175. n. 5. par. 6.

Mora tandem in soluendo Canones quippe evidens fuit ex ipsa negatione Rectoris, nisi exaduerso probetur solutio gloss. in l. 2. verb. repellere versum qui prohibet C. Iur. Emph. Rimin. Iur. conf. 257. n. 92. & seq. Menoch. conf. 1188. n. 2. Clar. in §. Emphit. qu. 10. in fin.

Illam nihilominus non nocere Comitissae ponderatum fuit distinguendo duo tempora videlicet tempus decursum in vita authorum Comitissae, & vique ad productionem inuestiturae secutum de anno 1648. ac decursum postea. Primum non prodest Lombardis, nisi à die... anni 1648. quia fuit promissus de hoc beneficio; Caducitatem enim incursum ob cessationem solutionis Canonum in vita praedecessorum in beneficio, qui illam etsi possent non declarant, declarant ipse non potest; tum quia dictos Canones non fuisse

Solut.